

The background of the entire page is a photograph of a grand, ornate interior room. The room features a high ceiling with exposed wooden beams, a large, multi-tiered brass chandelier hanging from the center, and two large, arched windows with stained glass panes. In the foreground, a large, patterned rug is laid out on a polished floor, with a wooden table and chairs positioned on it. To the right, there is a large, dark wood cabinet or wardrobe. The overall atmosphere is one of historical elegance and grandeur.

**Programmabegroting
2015-2018**

Programmabegroting 2015-2018

19 september 2014

Een uitgave van de Gemeente Venlo

Postbus 3434

5902 RK Venlo

tel. 14077

www.venlo.nl

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2015. De eerste begroting in de nieuwe bestuursperiode. De uitkomst van de coalitieonderhandelingen en het wetgevingstraject rondom de decentralisaties binnen het sociaal domein maken van 2015 een wederom in veel opzichten boeiend maar ook bestuurlijk uitdagend jaar.

Passend bij de heersende maatschappelijke ontwikkeling heeft u de wens uitgesproken om in de voor ons liggende vier jaar een transformatie in gang te zetten van een lokale overheid die voornamelijk regelt, verplicht, verbiedt, voorschrijft en controleert naar een overheid die voornamelijk luistert, verbindt, stimuleert en faciliteert. Een ontwikkeling van voorschrijven naar verleiden en van ontwerpen naar co-creëren.

“Vertrouwen en Verantwoordelijkheid”. Dat is het thema waarvoor de coalitiepartijen CDA, PvdA, Venlokaal en VVD hebben gekozen. Vertrouwen in het zelforganiserend vermogen en de kracht van onze stedelijke gemeenschap maar anderzijds ook het besef dat daar verantwoordelijkheid bij hoort voor die inwoners die het meest kwetsbaar zijn.

Na enkele jaren van ongekend zwaar economisch weer lijkt het einde van de tunnel langzaam in zicht te komen. In economische zin, dat wel. Sociaal-maatschappelijk gezien en vanuit het perspectief van de overheidsfinanciën is het helaas nog niet zo ver. Daarvoor is de werkloosheid nog te hoog, is het herstel nog te broos en werpen drie nieuwe wetten binnen het sociaal domein hun schaduwen vooruit.

Veel werk is er afgelopen twee jaar verzet in de voorbereid van onze nieuwe verantwoordelijkheden op het gebied van ondersteuning, jeugd en participatie. In 2015 gaan we zien of deze voorbereiding toereikend is geweest en waar eventueel bijstelling nodig is. Veel is nog onzeker, want ondanks de Raadswerkgroep SAM en VenloDroom, veel ervaring hebben we nog niet. 2015 wordt daarmee een jaar waarin we gaan ontdekken wat het betekent om op het sociaal domein lokaal bakens te verzetten en verantwoordelijkheden te verleggen en te delen met inwoners en professionals.

Ook nu opnieuw waren lastige keuzes niet te vermijden. Als gevolg van allerlei exogene ontwikkelingen vielen zowel inkomsten als uitgaven tegen. Een belangrijke factor is daarbij nog steeds de tegenvallende economische context. Ook nu weer hebben we geprobeerd om de maatschappelijke consequenties van deze keuzes zo beperkt mogelijk te houden en hebben we in een aantal gevallen gezocht naar alternatieven, passend binnen de bestuurlijke lijn zoals we die hierboven hebben geschetst.

Wij wensen u een goede gedachtewisseling toe. Niet in de eerste plaats om de discussie zelf, maar om het welzijn en de toekomst van onze inwoners.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	5
Inhoudsopgave	7
1 Algemene beleidsmatige ontwikkelingen	9
2 Inleiding.....	13
2.1 Leeswijzer	13
2.2 Coalitieakkoord, van ambitie naar realisatie	14
2.3 Budgettair kader en financiële ontwikkelingen 2015-2018	17
3 Bestuur	37
3.1 Zetelverdeling gemeenteraad	37
3.2 Portefeuilleverdeling College van burgemeester en wethouders	37
Beleidsbegroting	39
4 Programma's.....	41
4.1 Programma 1 Bestuur en Publieke dienstverlening.....	41
4.2 Programma 2 Openbare orde en Veiligheid.....	53
4.3 Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid	61
4.4 Programma 4 Zorg en Welzijn	71
4.5 Programma 5 Onderwijs en Jeugd.....	85
4.6 Programma 6 Economie en Toerisme	95
4.7 Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering.....	103
4.8 Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad.....	111
4.9 Programma 9 Verkeer en Bereikbaarheid.....	119
4.10 Programma 10 Wonen en Leefomgeving.....	125
4.11 Programma 11 Beheer Openbare Ruimte.....	133
4.12 Programma 12 Algemene middelen	141
5 Paragrafen.....	146
5.1 Financieel perspectief decentralisaties sociaal domein	146
5.2 Lokale heffingen	149
5.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	160
5.4 Grondbeleid.....	174
5.5 Onderhoud kapitaalgoederen	179

5.6	Financiering.....	191
5.7	Bedrijfsvoering	199
5.8	Maatschappelijke partners	203
	Financiële begroting	211
6	Programmabegroting en toelichting	212
6.1	Inleiding.....	212
6.2	Totaaloverzicht meerjarenbegroting.....	212
6.3	Wijzigingsvoorstellen begroting 2015	214
6.4	Verrekening met reserves	265
6.5	Investerings	271
6.6	Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	282
6.7	Overzicht van incidentele baten en lasten.....	284
6.8	Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.....	286
6.9	EMU-saldo	286
6.10	Stand van zaken bezuinigingen.....	290
	Bijlage I Coalitieakkoord, van ambitie naar realisatie.....	292
	Bijlage II Kerngegevens	294
	Bijlage III Reserves en Voorzieningen	296
	Bijlage IV Gewaarborgde geldleningen	298
	Bijlage V Investeringsplannen	299
	Bijlage VI DIGITALE BIJLAGE Lijst Maatschappelijke partners.....	303
	Bijlage VII Overzicht baten en lasten jaarrekening 2013 en begroting 2014	304

1

Algemene beleidsmatige ontwikkelingen

De Nederlandse economie groeit. Heel licht maar onmiskenbaar. Verwachten we in 2014 nog uit te komen op een groeicijfer van 0,4% in 2015 stijgt dit verder naar een nog steeds bescheiden 1,3%. Het aantal banen kan dan voor het eerst in drie jaar weer toenemen, met ruim 20 duizend (+0,3%) hetgeen bescheiden is vergeleken met de gemiddelde toename van 1,1% die de afgelopen twee decennia werd gerealiseerd. Niettemin betekent deze aantrekkende banengroei dat er in 2015 weer voor het eerst sinds jaren op landelijk niveau sprake zal kunnen zijn van dalende werkloosheidscijfers. Landelijk, niet regionaal omdat de werkgelegenheid zich in 2015 niet overal hetzelfde zal ontwikkelen.

De verwachting is namelijk dat in 2015 alleen in de arbeidsmarktregio's Groot-Amsterdam, Flevoland en in de aan onze regio grenzende arbeidsmarktregio's Zuidoost-Brabant en Helmond-De Peel de werkgelegenheid zal aantrekken. Kijkend naar de sectoren waar het herstel zich het sterkst manifesteert zien we dat deze met name plaats vindt in de voor onze regio belangrijke sectoren als food, logistiek en industrie. Kortom, voor onze regio lijkt daarmee, hoewel we niet behoren tot hiervoor genoemde arbeidsmarktregio's, toch enig optimisme op z'n plaats.

Werkgelegenheid, het hebben van betaald werk is belangrijk voor de participatie van individuele inwoners en gezinnen. En hoewel de gemiddelde Venlonaar goed voor zichzelf kan zorgen zijn we wat minder optimistisch over het vermogen van één op de vijf Venlonaren om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving¹. En hoewel we daar als gemeentebestuur in de afgelopen jaren forse inzet op hebben gepleegd en aandacht aan hebben geschonken blijkt de omvang van deze groep daarvoor redelijk "ongevoelig" en constant. Sinds 2010 schommelt deze namelijk nog steeds rond de 20%. Met name lijkt er een buitengewoon sterke samenhang te bestaan tussen het onderwijsniveau en mate van maatschappelijke participatie en valt de lage positie op van de leeftijdsgroep inwoners boven de 65 jaar.

Door middel van onze inzet binnen het programma Participatie en Werkgelegenheid gaan we samen met u bekijken welke de achterliggende oorzaken en verklaringen hiervoor zijn aan te wijzen en welke mogelijkheden we gezamenlijk zien om hier in de komende jaren daadwerkelijk iets aan te doen. De met ingang van 2015 naar de gemeenten gedecentraliseerde

---

¹ *Stadspeiling 2013, treden 1 en 2 participatieladder*

verantwoordelijkheden op het gebied van jeugd, ondersteuning en participatie zijn hiervan de pijlers. De voorbereidingen voor deze transitie die we reeds in 2013 zijn begonnen zal in 2015 moeten zijn afgerond. De transformatie van het sociaal domein, naar een omgeving waarin meer dan in het verleden het gezin en de context centraal staan in plaats van de procedures en de verantwoordingsdocumenten, zal er een zijn van een langere adem.

Deze transformatie is echter breder dan het sociaal domein. We verkeren in het tijdperk van de 'Doe-democratie' en de 'Participatiemaatschappij'. Van meer maatschappelijk initiatief. En van een overheid met een bescheidener rol en een positie die beter aansluit op de kracht van de samenleving, in plaats van deze met blauwdrukken vorm te geven. Geen grote ontwerpen voor de fysieke omgeving, maar uitnodigend naar initiatiefnemers, uitnodigingsplanologie dus. De weg die we gezamenlijk met de ontwikkeling van het Kazerneterrein zijn ingeslagen past hier bijvoorbeeld goed bij.

Een overheid echter ook die haar kerntaken kent en zorgt voor een solide vangnet onder deze nieuwe samenleving, mensgericht, gedereguleerd en op de menselijke maat gesneden. Zowel communicatief als regulerend en zorgend voor hen die dat nodig hebben. Wederkerigheid, het principe van 'voor wat hoort wat' hoort daarbij. Dat zou kunnen doordat inwoners van Venlo met een uitkering iets terugdoen voor de samenleving.

Binnen deze context is de overheid niet langer de hoeder van *alle* belangen, maar degene die alleen nog doet wat écht nodig is en de samenleving vooral niet in de weg loopt. Als overheid kunnen wij ook niet alle risico's uitsluiten. Dat is niet alleen onbetaalbaar maar evenmin realistisch. Bij de noodzakelijke keuzes die we bestuurlijk maken leggen we een groter vertrouwen bij het gezond verstand, maar ook bij de verantwoordelijkheid van onze inwoners en van onze maatschappelijke partners. Gemeentelijke bemoeienis en daarmee gemeentelijke uitgaven mogen daarvoor geen alternatief zijn. We zijn in dat opzicht dus bescheidener.

Binnen een dergelijke beweging passen ook zaken als vermindering van regel- en verantwoordingsdruk en administratieve lastenvermindering. Uitvoerend werk zetten we waar mogelijk op afstand, brengen we naar samenwerkingsverbanden of laten we over aan de markt. Dat betekent overigens ook dat we niet langer 'beleid stapelen'. Nieuw beleid vervangt bestaand beleid en daar waar nodig houden we de noodzaak van beleid tegen het licht.

Venlo is de centrumstad van Noord-Limburg. Dat is niet alleen een enorme verantwoordelijkheid maar ook een enorme kans om samen met onze buurgemeenten een aantal zaken op te pakken. Naast de inmiddels bij eenieder

bekende economische samenwerking is het meest actuele voorbeeld hiervan de op- en inrichting van de modulaire gemeenschappelijke regeling op het gebied van het sociaal domein in onze regio, welke met ingang van het nieuwe begrotingsjaar start met de aanbesteding van uitvoerende activiteiten op het gebied van jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning. Bij dit samenwerkingsverband is nadrukkelijk gekozen voor een modulair karakter zodat deze in nabije toekomst verder kan worden aangevuld met nieuwe taken.

Naast de regio Venlo zullen wij ons de komende jaren intensiever dan in het verleden gaan concentreren op de kansen in de Euregio. Zowel de mogelijkheid om samen met onze Duitse burens Europese middelen te genereren, als ook om het voor onze inwoners gemakkelijker te maken ook aan de Duitse kant van de grens betaald werk te verrichten vraagt extra inspanningen waarvoor zowel in het coalitieakkoord als in deze begroting is voorzien.

De hiervoor geschetste ontwikkelingen vragen uiteraard ook iets van onze ambtelijke organisatie. Voor een deel van de ambtelijke organisatie zal de nieuwe rolverdeling tussen overheid en gemeenschap wellicht nog wat onwennig zijn en van het management de komende jaren nog het nodige vragen aan sturings- en overtuigingskracht. Echter, terugkijkend naar de weg die organisatie heeft afgelegd zijn wij ervan overtuigd dat we daar in Venlo in zullen slagen.

Dit is de maatschappelijke context zoals we die voor ons zien en de bestuurlijke lijn die we hebben gekozen bij het opstellen van deze programmabegroting, de eerste in de nieuwe bestuursperiode. Ook wat betreft de invulling van het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid' wordt hiermee voor het eerste begrotingsjaar een eerste stap gezet.

Tijdens de bestuurlijke gesprekken over de inhoud van deze programmabegroting hebben wij de organisatie gevraagd nadrukkelijk ook eens een aantal mogelijkheden te beschouwen die weliswaar op dit moment nog niet direct tot vermindering van de begrotingsdruk leiden maar daar wellicht in de nabije toekomst wel mogelijke perspectieven voor toe bieden. De bestuursopdrachten die daaruit voort komen leiden naar verwachting tot voorstellen die ons in het voorjaar zullen bereiken en waarover wij u op dat moment over zullen informeren².

---

² *Het betreft onderzoeken naar het afstoten van gemeentelijk vastgoed, ongelijkheden in bekostiging van sport- en cultuuractiviteiten, het bundelen van backoffice-activiteiten van (regio-) gemeenten en instellingen, het afstoten van organisatieonderdelen, het verlagen van investeringsbudgetten voor fysieke projecten en mogelijkheden om binnen de organisatie met personeel te schuiven van fysiek naar sociaal domein.*

De programmabegroting 2015-2018 is ingrijpend veranderd. Hoewel de vorige vijf raadsprogramma's rechtstreeks waren ontleend aan de stadsvisie zijn deze vervangen door twaalf nieuwe programma's. Programma's die iets minder abstract zijn van karakter dan de vorige en wat betreft indeling beter aansluiten op een indeling zoals die vrij algemeen gangbaar is in bestuurlijk Nederland. Daarmee hebben we, in goed overleg met uw auditcommissie, invulling gegeven aan uw wens om te komen tot een beter leesbaar en gemakkelijker hanteerbaar begrotingsdocument te komen.

Dat betekent overigens niet dat we daarmee voor een nieuwe inhoudelijke strategische koers gekozen hebben. Dat betekent echter wel dat we de bestaande ambities hebben herschikt over de nieuwe programma's.

Een volgende stap in het verbeteren van de bestuurlijke planning- en controlproducten is het ontwikkelen van effectindicatoren. Deze stap zal onderdeel uitmaken van de verdere doorontwikkeling van de programmabegroting. De ontwikkeling van de effectindicatoren zal in overleg met de auditcommissie en de gemeenteraad plaatsvinden.

2 Inleiding

Voor u ligt de nieuwe Programmabegroting 2015-2018. In een aantal opzichten is dit een bijzondere begroting. Dit voorjaar gingen de coalitiepartijen met elkaar voor vier jaar een commitment aan in de vorm van een akkoord met de wervende titel “Verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid”. In deze programmabegroting vindt u de eerste uitwerking van het coalitieakkoord.

Daarnaast is in voorliggend boekwerk de door u gewenste verbetering van de begroting en de daarbij behorende raadsprogramma’s gerealiseerd. Deze programmabegroting is dan ook een nieuwe stap vooruit in de doorontwikkeling van de bestuurlijke informatievoorziening. De doorontwikkeling is een continuproces, waarin ook er aandacht is voor de verdere vervlechting van inhoud, beleid en middelen. Een volgende stap in de doorontwikkeling is, zoals ook in het vorige hoofdstuk aangekondigd, de ontwikkeling van effectindicatoren.

In de aanloop naar de begroting hebben wij ons buitengewoon ingespannen om te komen tot noodzakelijke ingrepen die, gelet op een aantal autonome ontwikkelingen, nodig waren. Bij de formulering van de in deze begroting opgenomen oplossingen hebben wij expliciet gekeken naar de bestuurlijke in steek die de coalitiepartijen in het coalitieprogramma hebben gekozen.

2.1 Leeswijzer

De Programmabegroting 2015-2018 is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 staat een beleidssamenvatting van de algemene ontwikkelingen en de ontwikkelingen binnen de programma’s die van invloed zijn op de afwegingen, kaders en mogelijkheden zoals in deze Programmabegroting opgenomen.

In hoofdstuk 2 is het coalitieprogramma verwerkt, bevat de financiële context en het budgettair meerjarenkader ten opzichte van de vorige Programmabegroting. Het bevat ook de voorstellen, ontwikkelingen en oplossingen die hebben geleid tot de voorliggende Programmabegroting.

In hoofdstuk 3 wordt de zetelverdeling in de gemeenteraad gepresenteerd en de verdeling van de verschillende portefeuilles over de burgemeester en wethouders.

In hoofdstuk 4 komt het zogenaamde beleidsmatig deel van de begroting 2015-2018 aan de orde. Hierin staan per programma de strategische en tactische doelstellingen van het programma, de wijze waarop deze gerealiseerd gaan worden en hoeveel dit kost (invulling van de zogenaamde 3-W vragen).

Hoofdstuk 5 bestaat uit de nieuwe paragraaf “Financieel perspectief decentralisatie sociaal domein” en de verplichte paragrafen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Om recht te doen aan het uitgangspunt van maximale ontschotting van middelen en verschuivingen binnen de budgetten voor de drie decentralisaties van Rijkstaken is een aparte paragraaf 5.1 “Financieel perspectief Decentralisaties Sociaal Domein” in de Programmabegroting opgenomen. In deze paragraaf worden de financiële kaders, beschikbare middelen en de beheersmaatregelen op dit vlak inzichtelijk gemaakt.

In hoofdstuk 6 tenslotte gaan we per programma in op het zogenaamde financieel deel van de begroting en de opbouw van de budgetten vanuit de stand ontwerpbegroting 2014. De Programmabegroting sluit af met een aantal bijlagen.

2.2 Coalitieakkoord, van ambitie naar realisatie

Op 30 april 2014 heeft u in de vorm van een initiatiefvoorstel het coalitieakkoord ‘Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid’ vastgesteld. Daarmee maakt dit document deel uit van de documenten die ook formeel in kaderstellende zin ten grondslag liggen aan deze begroting en de hierin opgenomen voorstellen.

Uit het coalitieakkoord is een overzicht met vijftig opdrachten gedestilleerd en voorzien van een verantwoordelijk portefeuillehouder. Deze is als bijlage opgenomen in deze programmabegroting. Deze opdrachten pakken we in de komende vier jaar op.

Wij hebben het coalitieakkoord financieel doorvertaald in de programmabegroting zelf. Daar waar mogelijk rechtstreeks op de betreffende budgetten. Wanneer nadere uitwerking nog moet plaatsvinden, is het coalitieakkoord verwerkt op stelposten. U vindt in de programmabegroting de eerste voorstellen over reeds in 2015 te realiseren ambities uit het coalitieprogramma en de voorstellen over noodzakelijke bezuinigingen.

In de aanloop naar de begroting hebben wij ons buitengewoon ingespannen om te komen tot noodzakelijke ingrepen en de gewenste verbetering van begroting en de realisatie van de daarbij behorende raadsprogramma’s. Dat betekent dat we niet eerder dan in het najaar kunnen beginnen met de concretisering van de meeste van de in het coalitieprogramma opgenomen voorstellen. Dat zou op zichzelf geen probleem mogen zijn indien u zich realiseert dat een coalitieprogramma een

doorlooptijd kent van vier jaar. We hebben met de voorstellen in deze begroting een bescheiden begin gemaakt.

Zo is er bijvoorbeeld met ingang van 2015 voor € 192.000,- aan bezuinigingen op evenementen teruggedraaid en hebben we middelen vrijgemaakt om extra aandacht te geven aan een intensievere lobby en acquisitie. Venlo doet er toe en we steken de komende jaren daarom meer energie in ons vermogen om dat actief en met trots uit te dragen en de voor ons belangrijke maatschappelijke partners en overheden te verleiden om hieraan gezamenlijk bij te dragen.

We zien ook graag dat mensen voor Venlo kiezen als hun thuis, of ze nu al in Venlo wonen of overwegen er te gaan wonen. Meer inwoners betekent immers meer lokale koopkracht, meer arbeids- en ondernemerskracht, meer ideeën en meer maatschappelijke betrokkenheid. Daarom kiezen we ervoor om de startersleningen te continueren en bijzondere aandacht te schenken aan de huisvesting voor studenten, starters, ouderen, mensen met een laag inkomen en arbeidsmigranten. In Venlo is er voor iedereen een passende plaats onder de zon.

Zo willen we graag voor de in Venlo aanwezige studenten iets extra's doen. Vandaar dat we aan de slag gaan met een studentenadviesraad zodat we met het maken van bestuurlijke keuzes nog beter rekening kunnen houden met wat zij echt belangrijk vinden.

Voor iedereen een plaats onder zon betekent ook dat we voor alle inwoners een gelijke uitgangssituatie willen kunnen bieden op de arbeidsmarkt. Met zelforganisaties willen wij daarom het gesprek aangaan om te zien in hoeverre we gezamenlijk hiervoor initiatieven kunnen ontplooiën en resultaten kunnen boeken. Vooroordelen horen niet thuis Venlo!

In de strategische visie hebben we Venlo gepositioneerd als een stad die zich de komende jaren ontwikkelt van 'een stad aan de grens' naar een 'stad in het midden'. Venlo ligt midden in de Euregio en daar wil het college werk van maken, letterlijk. Graag zien we dat jongeren veel vaker een loopbaan binnen het Duitse deel van de Euregio overwegen als mogelijkheid. Het aantal potentiële banen is aan Duitse kant immers vier keer zo groot als aan de Nederlandse kant. Meer aandacht voor de Duitse taal in het onderwijs en het oprichten van een op Duitsland gericht stagebureau moet hieraan een bijdrage leveren.

Verder heeft de coalitie gekozen voor een herwaardering van de schaal van de buurt en afspraken opgenomen die in de nabije toekomst leiden tot een grotere verantwoordelijkheid voor en zeggenschap over de directe leefomgeving van inwoners. Buurtbudgetten en de buurtveiligheid horen daarbij. 'De buurt bestuurt'.

Daarnaast willen wij de komende collegeperiode meer werk maken van acquisitie en promotie van Venlo en het initiatief nemen om met onze buurgemeenten tot verdergaande samenwerking te komen.

We zijn ons er echter ook bewust van dat onze ambities betaald moeten worden en dat we als overheid ook niet alles hetzelfde willen blijven of moeten doen. Kijkend naar de door de coalitie gekozen bestuurlijke insteek hebben wij een aantal beleidsuitgangspunten geformuleerd die in de komende vier jaar voor ons leidend zijn bij het beoordelen van ambities, nieuwe initiatieven en bezuinigingen. In dit verband staan wij een lokale overheid voor die vertrouwt op de kracht van de gemeenschap en in dit vertrouwen meer ruimte biedt aan inwoners en professionals en daarmee voorzichtig loslaat. Daar zien wij ook mogelijkheden om met minder middelen uiteindelijk tot eenzelfde resultaat te komen. Een andere weg dat is waar, maar hopelijk een vergelijkbare maatschappelijke uitkomst.

Om dit te realiseren hebben wij bewust gekozen voor een onconventionele aanpak. We gaan een werkgroep formeren van vertegenwoordigers van alle afdelingen die ons de komende vier jaar *zonder last* voorstellen doet indachtig de gekozen bestuurlijke koers en in het coalitieprogramma vastgelegde afspraken. We vragen deze werkgroep nadrukkelijk om buiten bestaande kaders en paden te treden en ons tijdens deze bestuursperiode voorstellen te doen, zowel over de afspraken die u inhoudelijk heeft gemaakt als over de afspraken over de financiële vertaling hiervan.

Uiteraard zullen wij u over het resultaat hiervan in de vorm van voorstellen bij de kadernota en de programmabegroting informeren.

2.3 Budgettaire kader en financiële ontwikkelingen 2015-2018

In deze paragraaf schetsen we de budgettaire ontwikkeling van ontwerpbegroting 2014-2017 naar ontwerpbegroting 2015-2018 op hoofdlijnen. Hiermee sluiten we aan bij de stand van de Programmabegroting 2014-2017 en vermelden we vervolgens de eerder door de Raad vastgestelde wijzigingen per budgettaire nota. De ontwikkelingen vanaf stand Kadernota 2015 worden separaat vermeld.

2.3.1 Financiële context

De financiële positie speelt een belangrijke rol om een adequate en integrale afweging te kunnen maken over de te varen koers op de korte, maar vooral op de middellange termijn. In de voorliggende begroting presenteren we een materieel structureel sluitende begroting. Dit betekent dat alle structurele lasten gedekt worden door structurele baten.

Het meerjarig begrotingsresultaat is als volgt:

Tabel 2.1 Tabel begrotingsresultaat

	2015	2016	Bedragen x € 1.000	
	2015	2016	2017	2018
Primair begrotingsresultaat	-1.339	928	609	1.269
Kasschuif	1.339	-928	-411	
Toevoeging algemene reserve			-198	-1.269
Begrotingsresultaat	-	-	-	-

De jaarschijf 2015 zelf laat een incidenteel tekort zien van € 1,3 miljoen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een zogenaamde kasschuif. Een bedrag van ca. € 1,3 miljoen wordt vanuit 2016 (€ 0,9 miljoen) en 2017 (€ 0,4 miljoen) via de algemene reserve naar voren gehaald. Voor de jaren 2017 en 2018 resteert een overschot van respectievelijk € 0,2 miljoen en € 1,3 miljoen die we beide storten in de algemene reserve voor versteviging van het vermogen.

Als gevolg van een verhoogd risicoprofiel en een daling van onze (bestemmings)reserves bevindt de integrale ratio weerstandsvermogen zich - op basis van de direct aanwezige weerstandscapaciteit voor de jaren 2015-2017 - onder de streefwaarde van 1,0 (resp. 0,94, 0,95 en 0,98). Voor het jaar 2018 verwachten we dat de ratio zich herstelt tot boven de 1,0 (1,24) door onder andere de extra toevoeging aan het vermogen.

Wij gaan de komende jaren verder met ons verantwoord financieel beleid. Dit is vooral van belang in tijden waarbij nieuwe taken inclusief bezuinigingen en risico's op ons afkomen. We zullen ook de komende jaren nog scherp in de wind moeten zeilen, gezien de relatief grote schuldpositie van onze gemeente, de te realiseren bezuinigingen en de actualisatie van enkele majeure grondexploitaties, die kunnen leiden tot aanpassing van de verwachte exploitatieresultaten. Het hebben van voldoende vermogen als buffer en een flexibele begroting is een belangrijk randvoorwaarde. Waakzaamheid is geboden.

In deze begroting gaan we in programma 12 'Algemene middelen' concreet in op de wijze waarop we invulling geven aan de realisatie van de strategische doelstelling: 'het hebben van een gezonde financiële huishouding voor de gemeente'.

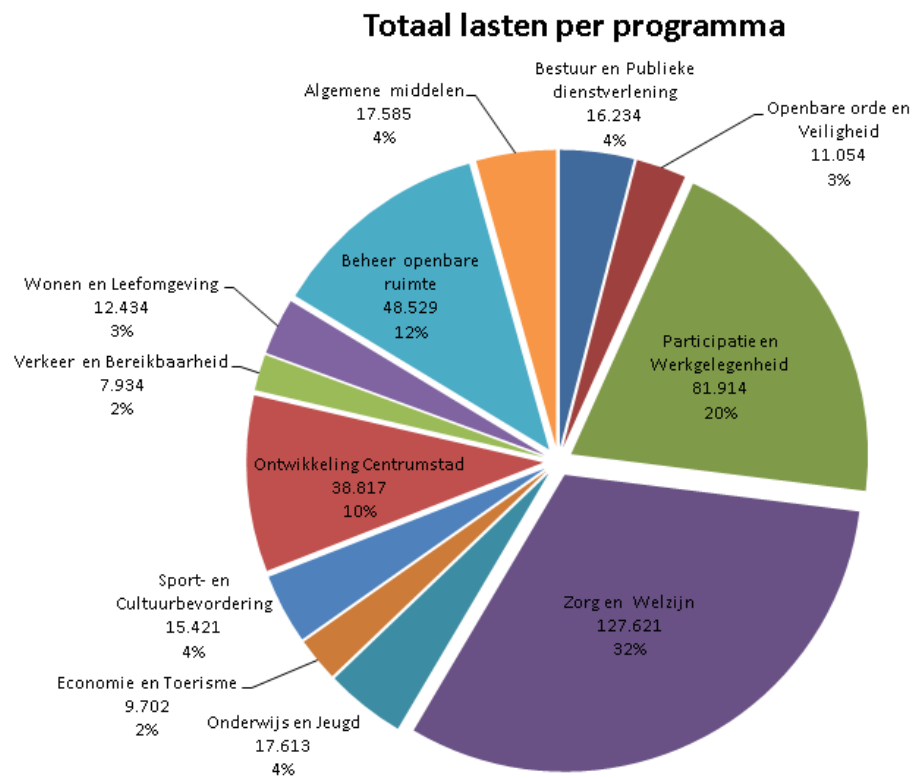
Het lastentotaal van de Programmabegroting 2015-2018 bedraagt € 404,857 miljoen. Navolgende tabel 2.2 presenteert de lasten verdeeld over de programma's. De programma's "Participatie en Werkgelegenheid" en "Zorg en Welzijn" omvatten ongeveer de helft van het begrotingstotaal. Met name in deze programma's zijn de 3D middelen (€ 120,2 miljoen) ondergebracht.

Tijdens het besluitvormingsproces heeft er een verschuiving plaats gevonden tussen producten van twee programma's. In deze begroting vallen Openbare bibliotheek en Kunstencentrum namelijk beleidsinhoudelijk onder programma 8. Ontwikkeling centrumstad, 'Het versterken van (groot) stedelijke voorzieningen'. De bijbehorende middelen zijn echter nog toegerekend aan programma 7. Sport- en cultuurbevordering. Deze aanpassing kon niet meer worden meegenomen in de begroting. Dit omwille van het moment van de beleidsinhoudelijke verschuiving en de daarmee samenhangende complexiteit van het opnieuw integraal doorrekenen van de begroting. Deze punten worden in de eerstvolgende wijziging van de programmabegroting gecorrigeerd.

Dat betekent dat € 3,1 miljoen in 2015 aflopend naar € 2,9 miljoen in 2018 aan uitgaven en € 73.000 in 2015 naar € 74.000 in 2018 aan inkomsten die nu zijn opgenomen in programma 7, horen bij deze activiteiten die zijn opgenomen in programma 8.

De beleidsinhoudelijke toelichting op de programma's is opgenomen in hoofdstuk 4. De financiële toelichting op de programma's is opgenomen in hoofdstuk 6.

Tabel 2.2 Totaal lasten per programma

2.3.2 Ontwikkelingen 2015-2018

2.3.2.1 Budgettair kader

Tabel 2.3 Budgettair kader

	V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)			
Budgettair kader	2015	2016	2017	2018
Baten				
Stand ontwerpbegroting 2014	357.260	347.027	329.262	329.262
Amendementen Raad	282 V	222 V	197 V	197 V
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-75 N	-75 N	-75 N	-75 N
<i>Subtotaal baten begroting 2015-2018</i>	<i>357.467</i>	<i>347.174</i>	<i>329.384</i>	<i>329.384</i>
Nieuwe ontwikkeling Baten				
A Kadernota 2015	843 V	236 V	498 V	-3.849 N
B Actualisatie Kadernota 2015	1.375 V	1.724 V	1.960 V	1.537 V
C Aanpassing budgettair beeld a.g.v. ingediende voorstellen	43.170 V	44.898 V	42.328 V	50.357 V
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkeling baten begroting 2015-2018</i>	<i>45.387 V</i>	<i>46.857 V</i>	<i>44.785 V</i>	<i>48.045 V</i>
Totaal baten budgettair kader	402.854	394.031	374.170	377.429
Budgettair kader				
	2015	2016	2017	2018
Lasten				
Stand ontwerpbegroting 2014	357.260	347.027	329.262	329.262
Amendementen Raad	282 N	222 N	147 N	147 N
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-75 V	-75 V	-75 V	-75 V
<i>Subtotaal lasten begroting 2015-2018</i>	<i>357.467</i>	<i>347.174</i>	<i>329.334</i>	<i>329.334</i>
Nieuwe ontwikkeling Lasten				
A Kadernota 2015	298 N	257 N	251 N	-5.368 V
B Actualisatie Kadernota 2015	1.307 N	340 N	487 N	676 N
C Aanpassing budgettair beeld a.g.v. ingediende voorstellen	48.694 N	47.460 N	45.282 N	53.312 N
<i>Subtotaal lasten ontwikkeling lasten begroting 2015-2018</i>	<i>50.298 N</i>	<i>48.057 N</i>	<i>46.020 N</i>	<i>48.620 N</i>
Totaal lasten budgettair kader	407.765	395.231	375.354	377.954
Saldo budgettair kader	-4.911 N	-1.200 N	-1.185 N	-525 N
D Oplossingen	3.572 V	2.128 V	1.794 V	1.794 V
E Kasschuif	1.339 V	-928 N	-412 N	
Saldo na oplossingen en kasschuif	0	0	198 V	1.269 V
Saldo na oplossingen en kasschuif			198 V	1.269 V
F Verrekening begrotingssaldi met Algemene Reserve			-198 N	-1.269 N
Saldo Programmabegroting	0	0	0	0

Het budgettair kader na actualisatie van de Kadernota 2015 en aanpassing van dit beeld voor beleidsprioriteiten, knelpunten en overige ontwikkelingen kwam de budgettaire opgave voor 2015 uit op € 4,9 miljoen aflopend naar € 0,5 miljoen in

2018. Het College heeft in een conferentie begin juli de budgettaire opgave bepaald en naar oplossingen hiervoor gezocht.

Per saldo leiden deze oplossingen inclusief het uitvoeren van een kasschuif tot een sluitende begroting. In 2017 en 2018 ontstaat een voordelig saldo van respectievelijk € 0,2 miljoen en € 1,3 miljoen. Voor de versterking van de weerstandscapaciteit is het noodzakelijk voordelige saldo's toe te voegen aan de algemene reserve.

Toelichting op nieuwe ontwikkelingen:

A. Kadernota 2015

Hierin staan de posten die al aan uw Raad zijn gepresenteerd in het budgettair beeld uit de Kadernota 2015. Dit betrof de posten OZB, Gemeentefonds, loonontwikkelingen en prijsinflatie. Het meerjarenperspectief van de Kadernota 2015 vertoonde na verwerking van de nominale en budgettaire ontwikkelingen een licht positief beeld.

B. Actualisatie Kadernota 2015

Na de Kadernota 2015 is gestart met de begrotingsvoorbereiding. Daarbij is het budgettair beeld uit de Kadernota geactualiseerd. Dit beeld ten opzichte de Kadernota is positiever als gevolg van een tweetal budgettaire ontwikkelingen.

Tabel 2.4: Actualisatie Kadernota 2015

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2015	2016	2017	2018
Baten:				
Gemeentefonds	1.402	1.750	1.986	1.562
Overige baten	-27	-26	-26	-25
Totaal baten	1.375	1.724	1.960	1.537
Lasten:				
Taakmutaties	1.344	377	525	713
Overige lasten	-37	-37	-38	-37
Totaal lasten	1.307	340	487	676

Het gaat hierbij met name om de ontwikkeling van de uitkeringen uit het Gemeentefonds als gevolg van de meicirculaire 2014. Daarnaast is er sprake van een beperkte positieve bijstelling van de OZB van circa € 10.000 vanaf 2015, neutrale verwerking combinatiefuncties ad € 30.000 en fijnmazige (neutrale) verwerking van de prijsinflatie.

Een financiële toelichting over de uitkeringen uit het Gemeentefonds staat in hoofdstuk 6.3.12 van deze Programmabegroting.

C. Aanpassing budgettair beeld als gevolg van ingediende voorstellen

Na vaststelling van de kadernota heeft een verdere inventarisatie plaatsgevonden van beleidsvoorstellen en risico's. De inventarisatie vond plaats tegen de achtergrond van het coalitieakkoord en de meicirculaire. Ook zijn de knelpunten verder uitgewerkt, die voor de Kadernota al op hoofdlijnen in beeld gebracht waren.

Vervolgens heeft het College begin juli een conferentie gehouden over de hoofdlijnen van de Programmabegroting 2015-2018. Daar zijn de knelpunten besproken en is vervolgens de budgettaire opgave bepaald. Na actualisatie van het meerjarenperspectief inclusief positieve resultaten van de meicirculaire, lag er een nog op te lossen budgettaire opgave van ongeveer € 4,9 miljoen in 2015 aflopend naar € 0,5 miljoen in 2018. De in de Kadernota 2015 verwachte budgettaire opgave bedroeg zo'n € 5 á € 8 mln. zodat we feitelijk binnen deze aangegeven bandbreedte zijn uitgekomen.

Verderop in dit hoofdstuk lichten we de oplossingen toe die gekozen zijn om de opgave in te vullen.

Hieronder staan de in deze begroting verwerkte voorstellen (herschikkingen, budgettaire voordelen, taakstellingen (inclusief besparingsverlies), beleidsprioriteiten en onvermijdelijke knelpunten opgenomen. De inhoudelijke toelichtingen vindt u bij de betreffende programma's.

Tabel 2.5: Opbouw budgettair beeld (budgettaire opgave) 2015-2018

Budgettaire problematiek	V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)			
	2015	2016	2017	2018
Kadernota 2015	544 V	-21 N	297 V	1.569 V
Actualisatie concernposten	69 V	1.384 V	1.473 V	861 V
<i>Subtotaal geactualiseerd beeld</i>	<i>612 V</i>	<i>1.362 V</i>	<i>1.770 V</i>	<i>2.429 V</i>
Nieuwe voorstellen				
Herschikkingen en desalderingen			50 V	
Budgettaire voordelen	654 V	645 V	792 V	793 V
Besparingsverlies	-1.080 N	-1.080 N	-1.080 N	-1.080 N
Beleidsprioriteiten	-458 N	-568 N	-468 N	-468 N
Onvermijdelijke knelpunten	-4.640 N	-1.560 N	-2.248 N	-2.199 N
<i>Subtotaal nieuwe voorstellen</i>	<i>-5.524 N</i>	<i>-2.563 N</i>	<i>-2.955 N</i>	<i>-2.955 N</i>
Budgettair beeld	-4.911 N	-1.200 N	-1.185 N	-525 N

Herschikkingen en desalderingen

Herschikkingen zijn technische voorstellen waarmee middelen worden overgeheveld zonder dat de inhoudelijke activiteit verandert en bedragen per saldo nul. Het saldo voor 2017 wordt veroorzaakt doordat binnen het uitvoeringsprogramma voor de haven en railterminal € 50.000 van 2017 naar 2014 wordt gehaald.

De grootste mutatie binnen de desalderingen betreft de integratie-uitkering Sociaal Domein:

Tabel 2.6: Uitkering uit integratie-uitkering Sociaal Domein als gevolg van meicirculaire 2014

	Bedragen x € 1.000			
	2015	2016	2017	2018
Baten:				
Integratie-uitkeringen Sociaal Domein	106.651	107.877	104.055	103.086
Lasten:				
Toevoeging middelen Sociaal Domein aan programma's	106.651	107.877	104.055	103.086
Saldo	-	-	-	-

Een belangrijk onderwerp in de meicirculaire zijn de middelen die we van het Rijk ontvangen voor de financiering van de 3 D's. Dit gebeurt door middel van een nieuwe integratie-uitkering Sociaal Domein.

Deze integratie-uitkering geldt voor een periode van drie jaar (2015 t/m 2017) en omvat de 3D's: de nieuwe WMO, Jeugdzorg en de Participatiewet. In het kader van de integrale benadering van de doelgroepen kunnen de gelden binnen de integratie-uitkering ontschot worden ingezet. Vanaf 2018 wordt volgens de huidige landelijk planning het deelfonds overgeheveld naar de algemene uitkering.

De inhoudelijke doelstellingen en wat de gemeente voor de realisatie van deze doelstellingen gaat doen in het kader van de 3D's is opgenomen en toegelicht in met name de programma's 3, 4 en 5 van de Beleidsbegroting (hoofdstuk 4).

In de Kadernota 2014 was het regeerakkoord "Bruggen slaan" op basis van de notitie "What's in it for Venlo?" verwerkt. Hierin was voor zover als mogelijk geanticipeerd op de overheveling van Rijkstaken naar de gemeenten.

Ten opzichte van de Kadernota 2014³ wordt voor 2015 € 53,1 miljoen, 2016 € 55,3 miljoen, 2017 € 52,4 miljoen en 2018 € 51,5 miljoen meer ontvangen. Het gaat

³ Zie tevens Kadernota 2014, pagina 20 "4.1.2 Budgettaire verwerking decentralisatie".

hierbij grotendeels om bedragen die Venlo krijgt als centrumfunctie. Hier tegenover staan zorgtaken die in de regio uitgevoerd moeten worden.

Een financiële toelichting over de uitkeringen het landelijke Deelfonds Sociaal Domein staat in hoofdstuk 6.3.12 van deze Programmabegroting.

Budgettaire voordelen

Budgettaire voordelen zijn voorstellen die zich bij de (voorbereiding van) uitvoering van bestaand beleid voordoen. Binnen diverse beleidsvelden zijn voorstellen ingediend die alle beneden € 100.000 blijven.

Met uitzondering van de riool- en afvalstoffenheffing. Uitgangspunt is dat deze 100% kostendekkend is. Afgezet tegen de hiervoor begrote lasten leidt dit kader tot een verhoging van beide heffingen tot in totaal ca. € 0,4 miljoen in 2015 tot ca. € 0,5 miljoen in 2018.

Besparingsverlies

Uit grondige analyse is gebleken dat de opgelegde taakstelling aan de Veiligheidsregio niet wordt gerealiseerd. Dit moeten we als besparingsverlies opnemen. Een nadere toelichting staat in hoofdstuk 6, programma 2.

Tabel 2.7 Tabel besparingsverlies

(bedragen x € 1.000, -/- is tekort verslechtering)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
15-116 Tekort bijdrage Veiligheidsregio Limburg Noord	-1.080	-1.080	-1.080	-1.080
<i>Totaal besparingsverlies</i>	<i>-1.080</i>	<i>-1.080</i>	<i>-1.080</i>	<i>-1.080</i>

Beleidsprioriteiten

In onderstaande tabel staan vijf prioritaire aandachtsgebieden die een bijdrage leveren aan het realiseren van de geformuleerde ambities. De tabel bevat ook de financiële vertaling.

Tabel 2.8: Beleidsprioriteiten

(bedragen x € 1.000, -/- is tekort verslechtering)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
15-076 Mijnoverheid.nl	-50	-50	-50	-50
15-087 Actieprogramma aanschaf P&C software	-60	-60	-60	-60
15-154 Evenementensubsidie	-192	-192	-192	-192
15-165 Herinrichting AZC	-50	-100		
15-239 Venlo Partners	-106	-166	-166	-166
<i>Totaal beleidsprioriteiten</i>	<i>-458</i>	<i>-568</i>	<i>-468</i>	<i>-468</i>

Een nadere toelichting op posten > € 100.000 staat in hoofdstuk 6 bij de betreffende programma's.

Onvermijdelijke knelpunten

In onderstaande tabel staan de onvermijdelijke knelpunten waarvan is geoordeeld dat deze moeten worden meegenomen in deze Programmabegroting. Een toelichting hierop vindt u bij de betreffende programma's.

Tabel 2.9: Onvermijdelijke knelpunten

(bedragen x € 1.000, -/- is tekort verslechtering)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
15-066 Bijstelling dividenden	-112	-144	-190	-190
15-110 Motie van Haersma-Buma		-650	-1.300	-1.300
15-132 Aframen bouwleges	-1.000			
15-143 Parkeerinkomsten	-630			
15-152 Corrigeren lasten naheffingsaanslag	-110	-110	-110	-110
15-158 Lagere opbrengst naheffingsaanslag	-250	pm	pm	pm
15-204 Bijdrage WAA 2015-2018	-1.833			
Overige voorstellen < € 0,1 miljoen	-705	-656	-649	-600
<i>Totaal onvermijdelijke knelpunten</i>	<i>-4.640</i>	<i>-1.560</i>	<i>-2.248</i>	<i>-2.199</i>

2.3.2.2 Budgettair kader na afwegingskader, oplossingen en kasschuif

Tabel 2.10: Tabel budgettair kader na oplossingen en kasschuif

Saldo budgettair kader	V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)			
	2015	2016	2017	2018
Saldo budgettair kader	-4.911 N	-1.200 N	-1.185 N	-525 N
D Oplossingen	3.572 V	2.128 V	1.794 V	1.794 V
E Kasschuif	1.339 V	-928 N	-412 N	
Saldo na oplossingen en kasschuif	0	0	198 V	1.269 V

D. Afwegingskader en oplossingen

Afwegingskader

De strategische visie Venlo 2030 vertrekt vanuit twee hoofdpogaven: aantrekkelijkheid en maatschappelijke ruggengraat. De programmering van deze visie kent een buitengewoon hoog ambitieniveau. De trend is minder overheid, meer burger en begrippen als ‘doe-democratie’ en ‘samensturing’ worden als leitmotiv gebruikt. In deze context is de overheid niet langer de hoeder van alle belangen maar degene die alleen nog doet wat écht nodig is en de samenleving vooral niet in de weg loopt. Er is dus sprake van een herwaardering van de overheidsrol. Binnen een dergelijke beweging passen ook zaken als vermindering van regel- en verantwoordingsdruk en administratieve lastenvermindering. Uitvoerend werk zetten we waar mogelijk op afstand, brengen we naar samenwerkingsverbanden of laten we over aan de markt.

De gemeentelijke organisatie van de toekomst is dan kleiner, doet minder beheer en uitvoering en is primair gericht op regie. Dat betekent overigens ook dat we niet langer ‘beleid stapelen’. Nieuw beleid vervangt bestaand beleid en daar waar mogelijk houden we de noodzaak van beleid tegen het licht. In de door u recent vastgestelde bouwopdrachten is de krimp van onze organisatie duidelijk zichtbaar. De lastenvermindering die daarvan het gevolg is, is inmiddels gesaldeerd met de daarover reeds opgenomen bestaande taakstelling. Formatiereductie als gevolg van bestuurlijke keuzes om bepaalde taken niet meer uit te voeren, zullen wij vertalen naar middelen en als bezuiniging meenemen.

Bij het pakket aan oplossingen hebben wij de volgende bestuurlijke hoofdlijnen gehanteerd die wij, zoals we hiervoor al aangaven, hebben gedestilleerd uit eerder door u vastgestelde documenten.

- A. Bewust terugtreden en risico's verleggen
- B. De gemeente als dienstverlener
- C. Hernieuwde rolverdeling met maatschappelijke partners
- D. Terug naar de wijk en buurt

Hoofdlijn A. Bewust terugtreden en risico's verleggen

Vertrouwen in de kracht van mensen en gemeenschappen betekent meer vrijheden voor diezelfde groepen. Dat kan tot ongelijkheden tussen mensen en groepen leiden, ondanks onze verplichting om voor een stevig vangnet te zorgen.. Desondanks kunnen een verdere 'ontregeling' en doe-democratie een positief effect hebben op het zelf-organiserende vermogen van de Venlose gemeenschap. Een stevige snoeibeurt in de hoeveelheid verplichte vergunningen, adviezen en toezicht en handhaving zou hier een eerste aanzet toe kunnen zijn, net als het selectief afbouwen van bepaalde vormen van zorg en ondersteuning.

*Schrappen reserve bodemkwaliteit
(2015 incidenteel € 664.000)*

Over de zorgtaken voor bodem hebben het Rijk en de lokale overheden afspraken vastgelegd in het 'Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties'. Het convenant geeft invulling aan de transitie van het bodembeleid en aan het screenen van locaties waar zeer waarschijnlijk sprake is van risico's ten gevolge van een bodemverontreiniging. Alleen de locaties waar sprake is van acute risico's voor mens, ecologie en/of verspreiding worden aangepakt, waarbij alleen het gedeelte van de verontreiniging dat spoed veroorzaakt wordt gesaneerd of beheerst. Tevens voorziet het programma alleen op de aanpak van de verontreinigingen waarvoor derden juridisch gezien niet aansprakelijk zijn (te stellen).

Bewust terugtreden is mogelijk. Om gehoor te geven aan de convenantafspraken dient echter nog op enkele locaties onderzoek plaats te vinden. Dit onderzoek is nodig om te bepalen of er op die locatie sprake is van ecologische en/of verspreidingsrisico's. De mogelijkheid bestaat dat een beroep wordt gedaan op de middelen uit de algemene dienst voor de kosten voor deze onderzoeken en voor de eventuele saneringskosten van een verontreiniging waarbij sprake is van risico's (acute saneringsnoodzaak) en eventuele andere kosten die gemaakt dienen te worden om te voldoen aan de convenantafspraken, . Door deze werkwijze vindt er een bestuurlijke afweging plaats over het efficiënt en doelmatig uitvoeren van de convenantafspraken.

*Schrappen bevorderen kwaliteit dienstverlening
(€ 66.000 structureel vanaf 2017)*

Het voorstel betreft het schrappen van de formatie voor de kwaliteitsmedewerker bij de afdeling Openbare en Gebouwde Omgeving. Deze functie vloeit voort uit de behoefte om meer grip te krijgen op de kwaliteit van het werk in relatie tot het wettelijk niveau en beschikbare tijd. Deze functionaris richt zich op het efficiënter inrichten van processen bij de voormalige afdeling Gebouwde Omgeving. Met ingang van 2015 worden landelijke kwaliteitscriteria van kracht waarbij de borging daarvan in de processen deze functionaris een rol speelt.

Met het intrekken van de functie per 1-1-2017 heeft de afdeling de kans om door het tijdelijk invullen van de vacature een kwaliteitssysteem te bouwen waarmee management en medewerkers vanaf 2017 kunnen gaan werken. In eerste instantie zal de focus echter komen te liggen op genoemde landelijke kwaliteitscriteria.

20% reductie Verkeersmaatregelen

(2015 € 150.000, 2016 € 200.000, vanaf 2017 structureel € 240.000)

De gemeente Venlo besteedt jaarlijks circa € 1,3 miljoen aan verkeersmaatregelen ter bevordering van inrichting, de doorstroming en verkeersveiligheid in de openbare ruimte. Wij stellen u voor de uitgaven voor verkeersmaatregelen met 20% te reduceren, oftewel een bezuiniging van € 240.000. De gemeente neemt daarmee een geringere verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte en verwacht van verkeersdeelnemers een grotere eigen verantwoordelijkheid. De risico's die hiermee samenhangen lijken te overzien, mede gelet op de geringe vermindering van het bedrag. Er is minder ruimte om uitvoering te geven aan verkeersbesluiten en daarmee het vermogen om adequaat te reageren op mogelijke knelpunten of verkeerssituaties.

Reductie onderhoud wegen

(2015 € 660.000, 2016 € 440.000)

In de afgelopen jaren heeft u al eerder bezuinigd op deze post en hebben wij u gewezen op de risico's die met een dergelijke ingreep samenhangen, te weten een lagere kwaliteit van het wegdek en mogelijk kapitaalvernietiging. De totale omvang van de begrotingspost bedraagt € 10.962.000, het beïnvloedbare deel echter € 4.652.000. Wij stellen u voor om incidenteel voor 2015 € 660.000 en voor 2016 € 440.000 te reduceren. De gevolgen op korte termijn lijken te overzien. Zo nodig kunt u overwegen om wegen af te sluiten of provisorisch te herstellen.

Schrappen bijdrage Greenport Venlo Innovatie Centrum

(€ 140.000 structureel vanaf 2016)

De gemeente Venlo stimuleert de stedelijke (en regionale) economie met een pakket aan maatregelen en middelen. Binnen dit pakket zijn keuzes te maken die ertoe leiden dat deze inzet vermindert. Daardoor maakt de gemeentelijke overheid hierin een terugtrekkende beweging. De stedelijke en regionale economie is sterk genoeg om ook op eigen kracht bepaalde ontwikkelingen op te gang te brengen of te houden. Wij stellen u daarom voor om de bijdrage aan het Greenport Venlo Innovatie Centrum (GVIC) (€ 136.000) met ingang van 2016 te schrappen. Een en ander is afhankelijk van de evaluatie van het GVIC in 2014 en het onderbrengen van het GVIC in de campusorganisatie. Om 2015 te kunnen overbruggen stellen we voor deze besparing te laten ingaan in 2016.

Schrappen stelpost stedenbouw

(€ 25.000 structureel vanaf 2015)

Dit betreft een oude stelpost Arcen/Velden als bijdrage in de stedenbouwkundige kosten Masterplan Arcen/Velden. Dit budget kan zonder consequenties komen te vervallen.

Additionele reductie formatie stedenbouw

(€ 71.000 structureel vanaf 2015)

In het kader van de binnen de reorganisatie en in de bouwopdracht opgenomen uitgevoerde beweging van ruimtelijk- naar sociaal domein denkt de afdeling Ruimte en Economie additioneel nog 1,0 formatieplaats te kunnen reduceren met betrekking tot stedenbouw. De directe loonkosten bedragen € 71.000,-. Dit leidt tot reductie van de beleids capaciteit binnen het ruimtelijk domein en daarmee het vermogen om invulling te geven aan ruimtelijke ontwikkelingen of initiatieven. Gelet op de bestuurlijke beweging waarmee wordt ingezet op geringere overheidsinspanningen en een groter particulier initiatief is deze bezuiniging te motiveren.

Schrappen weerbaarheidstrainingen jongeren

(€ 105.000 structureel vanaf 2015)

De gemeente Venlo zet preventief in op weerbaarheidstrainingen voor jongeren. Deze uitgaven beëindigen we en we gaan onder andere met het onderwijs in gesprek over de problematiek van groepsdruk en onveiligheid onder jongeren en een grotere rol en verantwoordelijkheid van het onderwijs en ouders hierin. We verleggen daarmee dus de verantwoordelijkheid hiervoor naar onze maatschappelijke partners.

In financiële zin stellen wij u voor om deze bezuiniging op te nemen waarbij we de doelstelling van deze activiteit meenemen binnen het geheel van de ontwikkelingen rondom de invoering van de Jeugdwet.

Bezuiniging waarderingssubsidies

(€ 19.000 structureel vanaf 2015)

Een bedrag van € 19.000,- voor de waardering van vrijwilligers kan vervallen indien deze door het rijk is opgenomen in het sociaal deelfonds (jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers van cliënten in gemeente Venlo is wettelijke taak).

Schrappen innovatiemiddelen Wonen-Welzijn-Zorg

(€ 100.000 structureel vanaf 2015)

De strategische beleidsafdeling Maatschappelijke Ontwikkeling kent één beperkt budget om innovaties en initiatieven binnen het sociaal domein te stimuleren of te faciliteren. Door het schrappen van deze middelen kunnen we innovaties in het

kader van de decentralisatieopgaven niet meer faciliteren. Naast het niet kunnen doorvoeren van innovaties is de afdeling niet meer in staat om kleine uitgaven te doen die op dit moment hieruit worden gedaan. Innovaties zullen meer nog dan in het verleden echt uit de gemeenschap en van partners zelf moeten komen. We vertrouwen erop dat daar voldoende innovatiekracht zit om dit zonder veel extra hulp van ons van de grond te krijgen. Kijkend echter naar de transitieperiode waarin we verkeren stellen wij u daarom voor om niet het gehele budget maar de helft van het budget te heroverwegen.

Hoofdpijn B. De gemeente als dienstverlener

De gemeentelijke organisatie is naast lokale beleidsbepaler en mede uitvoerder van het rijksbeleid ook dienstverlener door zelf producten en diensten aan te bieden. De alom bekende producten van de afdeling publiekszaken, het parkeerbedrijf, onze gemeentelijke sportvoorzieningen en de gemeentelijke haven zijn daar slechts een aantal voorbeelden van. Een deel van die producten wordt aangeboden aan een loket, nu vrijwel allemaal geconcentreerd aan de Prinsessensingel. Alternatieve vormen van aanbieden, lijken kansrijk gelet op de uitrol van het concept Huizen van de Wijk, de mogelijkheden van i-dienstverlening of inhuizing bij andere dienstverleners, zoals de bibliotheek of marktpartijen. Wellicht biedt de gemeentelijke huishouding nog meer te vermarkten diensten die voor extra inkomsten zouden kunnen zorgen dan wel diensten die door anderen worden gedaan waarbij wij onze diensten zouden kunnen onderbrengen.

Minimaal kostendekkende tarieven is het uitgangspunt maar we leveren nog steeds diensten waarvoor we geen kostendekkende tarieven hanteren.

Bezuiniging gemeentearchief (€ 50.000 structureel vanaf 2015)

Het gemeentearchief is een wettelijk verplichte activiteit van de gemeente. Binnen de regio Venlo worden al sinds enkele jaren initiatieven genomen om, net als in de meeste andere regio's in Nederland, te komen tot een regionaal archief. Tot nu is dat echter helaas niet gelukt. Dit perspectief, in combinatie met een versobering van de dienstverlening, zou vanaf 2015 moeten kunnen leiden tot een reductie van de lasten met € 50.000. Weliswaar is de omvang van de begrotingspost € 1.114.000, het beïnvloedbare gedeelte slechts € 75.000.

Besparing bestuurskosten uitbreiding college (€ 118.000 structureel vanaf 2015)

Vooruitlopend op besluitvorming door uw Raad heeft het College tijdens de begrotingsvoorbereiding 2015 het standpunt ingenomen € 118.000 in te leveren op de bestuurskosten uitbreiding college B&W. In het coalitieakkoord staat hiervoor in tabel C een post van € 360.000.

Hoofdlijn C. Hernieuwde rolverdeling met maatschappelijke partners

De gemeente Venlo voert een aantal taken uit als gevolg van wensen uit het verleden en het vermogen van een gemeente om binnen de open huishouding eigen afwegingen te maken. Van zaken als handhaving en toezicht of voortijdig onderbroken schoolcarrières kun je je de vraag stellen wiens kerntaak dit eigenlijk is en of we als partners elkaar niet zouden helpen als eenieder zich daar weer eens op terugtrok of als we elkaar zouden aanspreken op die rol. Wij zijn actief op de werkterreinen van Politie/ justitie, uitzendbureaus, scholen en andere partners. Is hernieuwde rolverdeling en daarmee partieel terugtrekken voor ons geen optie?

Grotere rol partners bij ambitie Cradle 2 Cradle

(€ 42.000 structureel vanaf 2015)

Venlo (en de regio) staat inmiddels goed op de kaart als C2C-stad. Dat kan betekenen dat de gemeente Venlo een kleinere rol kan nemen. In het kader van nieuw voor oud stellen we voor dit bedrag te besparen. Dan blijft nog een bedrag over van € 90.000 wat door de raad bij de begroting van 2014 voor een periode van 5 jaar beschikbaar is gesteld. Besparing op de uren beleidscapaciteit is al meegenomen in de integrale besparing uren producten van de afdeling Ruimte en Economie die is verwerkt in de bouwopdracht van de afdeling Ruimte en Economie en al is verwerkt in het financieel kader. Voor wat betreft het restant ad. € 42.000,- (structureel) moeten partners dus een grotere rol nemen ten aanzien van deze ambitie.

Bezuiniging openbare bibliotheek

(€ 100.000 structureel vanaf 2015)

De bibliotheek biedt een breed pakket aan diensten aan haar abonnees en bezoekers. Door verhoging van de inkomsten van de bibliotheek (door het verhogen van de kostprijs van de abonnementen) kan een bezuiniging op de subsidie worden ingeboekt waarmee lasten worden verschoven van de gemeentebegroting naar het individuele huishouden. Er kan nog bekeken worden in hoeverre bepaalde groepen kunnen worden ontzien.

In 2011 is door het Rijk besloten om de inkoop van e-content door bibliotheken te centraliseren. Het Rijk kort hiervoor de algemene uitkering, omdat de lokale bibliotheken deze taak niet meer uit gaan voeren. De uitname zal plaatsvinden per 1-1-2015, als de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen in werking treedt. Voor Venlo leidt dit tot een nadeel van € 47.000 in 2015 oplopend naar € 69.000 in 2018 en verder. Dit nadeel leiden we, conform de begrotingsspelregels, door naar de Bibliotheek, omdat zij deze kosten ook niet meer hoeven te maken. Met dit voorstel verleggen we een groter deel van de financiële afweging voor het bibliotheekbezoek bij de gebruiker.

Bezuiniging Informatie en Advies

(82.000 structureel vanaf 2015)

Op dit moment wordt gewerkt aan het vormgeven van informatie en advies voor de decentralisaties in het sociale domein. Het college stelt voor om deze nieuwe inrichting van Informatie en Advies (inclusief 3 d's) te dekken uit de decentralisatiemiddelen die de gemeente van het Rijk ontvangt. Vanuit deze opvatting kan het bestaande budget voor Informatie en advies komen te vervallen.

Bezuiniging Veiligheidsprojecten

(€ 100.000 structureel vanaf 2015)

Veiligheid is een kerntaak van de overheid. De vraag is echter welke overheid en wie is in the lead? De gemeente Venlo heeft afgelopen decennia een forse financiële inspanning geleverd ten behoeve van een veilige stad en hierover met samenwerkingspartners afspraken gemaakt. Tegen de achtergrond van een uiterlijk in 2015 te verschijnen nieuw integraal veiligheidsbeleid, lijkt het mogelijk om hierover in samenspraak met partners nieuwe afspraken te maken met een reductie van onze uitgaven met € 100.000,-. De gemeente trekt zich daarmee beperkt terug en vertrouwt op haar partners en de kracht van de gemeenschap.

De bezuiniging van € 100.000,- zal worden gerealiseerd door een volledige bezuiniging op de middelen voor drugsbestrijding (Hektor, 63.000) en een verlaging van het budget "bijdrage aan Veiligheidshuis" (30.000). Laatgenoemde zal wel een verdere versobering van de dienstverlening van het veiligheidshuis tot gevolg hebben, temeer omdat regiogemeenten in navolging van de taakstelling van Venlo dan de bijdrage naar verwachting naar beneden zullen bijstellen. Aanvullend zal de resterende € 7.000,- gevonden worden binnen de totale begroting van veiligheid (beleid en uitvoering).

Hoofdlijn D. Terug naar de wijk en buurt

De collegepartijen hebben, geheel in lijn met de heersende trend, de ambitie om meer verantwoordelijkheden en keuzevrijheden rechtstreeks bij inwoners te leggen. Met name ten aanzien van de kwaliteit van de openbare ruimte. Dit lijkt een perspectief dat uiteindelijk niet alleen kan zorgen voor lagere gemeentelijke lasten maar uiteindelijk ook voor meer burger- en gemeenschapszin. In het akkoord worden in ieder geval buurtbudgetten en buurtveiligheid (inspraak leidt tot betere inzet) genoemd. Een derde ontwikkeling zou wellicht gebiedsgebonden financiering van onderhoud kunnen zijn en deze te koppelen aan inzet van uitkeringsgerechtigden.

Beheer onderhoud groen

(2015 € 250.000, vanaf 2016 structureel € 500.000)

Indien we er, indachtig de filosofie van 'loslaten in vertrouwen', inderdaad in slagen om inwoners en bedrijven meer betrokken te laten zijn op hun directe leef-, woon-, en werkomgeving, verleggen we daarmee een deel van deze verantwoordelijkheid naar de gemeenschap zelf. Dat betekent dat de gemeente zelf minder uitvoerend werk gaat doen en dat we accepteren dat er verschillen gaan ontstaan tussen wijken. Dat kan het risico zijn van een terugtrekkende overheid die daadwerkelijk loslaat en vertrouwt op de kracht van de gemeenschap. De invulling van deze bezuiniging hangt mede af van de afloop van bestaande meerjarige onderhoudscontracten.

In het coalitieakkoord is overigens de afspraak gemaakt om in de voorliggende bestuursperiode te gaan werken met buurtbudgetten. Dit betekent dat er ten opzichte van het bestaande pakket aan activiteiten en daarmee aanvullend op dit bezuinigingsvoorstel sprake zal zijn van ombuiging van middelen. Naar voorbeelden uit den lande, onder andere van de gemeente Venray, zal een voorstel worden gedaan tot vorming van wijkteams.

Speel- en recreatievoorzieningen

(€ 35.000 structureel vanaf 2015)

In het verlengde van het voorstel voor beheer en onderhoud van het openbaar groen kunnen we ook bezuinigen (€ 35.000) op de in de gemeente aanwezige speel- en recreatievoorzieningen. Als referentiepunt voor deze bezuiniging zijn de beïnvloedbare middelen genomen, exclusief kapitaallasten en personele lasten. Ten aanzien van de veiligheid heeft de gemeente een wettelijk vastgelegde zorgplicht. Net als bij het beheer en onderhoud van groen stellen we ook hier voor om middelen vrij te maken voor buurtbeheer, waarbij inwoners zelf het onderhoud ter hand nemen, ter grootte van € 75.000. Indien dit niet door inwoners/ ouders wordt opgepakt dan zullen er speelvoorzieningen verdwijnen, bovenop de reeds door de raad besloten reductie van 25%. Zelfwerkzaamheid en eigen initiatief komt hier dus in de plaats van gemeentelijk speelvoorzieningenbeleid.

Hoofdlijn E. Overige oplossingen

Taakstelling fysieke projecten (€ 1.000.000 incidenteel 2015)

Mede noodgedwongen onder invloed van de decentralisaties verlegt het bestuur de koers van een sterk op de ruimtelijke en economische ontwikkeling van Venlo gerichte oriëntatie () naar een richting die meer is gericht op de sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van de stad en haar inwoners. Binnen een dergelijke, overigens zeer bescheiden, koerswijziging past een herijking van de fysieke projectenportfolio. Rekening houdend met de omvang hiervan lijkt een incidentele taakstelling van € 1.000.000 realiseerbaar. Deze taakstelling betekent dat er opnieuw zal worden gekeken naar nut en noodzaak van reeds voorziene projecten, inclusief de mogelijkheid om projecten soberder of later uit te voeren. In het coalitieakkoord is overigens een aanvullende bezuiniging voorzien van € 2.400.000 gerelateerd aan het ruimtelijk domein. Voorstellen ter invulling van deze taakstelling zullen wij u doen bij de vaststelling van de begroting 2015-2018 ter invulling van de jaarschijf 2015 en bij de kadernota 2016 ten behoeve van de structurele invulling.

In volgende tabel zijn de financiële effecten van de oplossingen samengevat.

Tabel 2.11 Overzicht voorgestelde oplossingen

Oplossingen	2015	2016	2017	2018
15-252 Schrappen reserve bodemkwaliteit	664			
15-253 Schrappen bevorderen kwaliteit diensverlening			66	66
15-254 20% reductie verkeersmaatregelen	150	200	240	240
15-255 Reductie onderhoud wegen	660	440		
15-256 Schrappen bijdrage Greenport Venlo Innovatie Centrum	0	140	140	140
15-257 Schrappen stelpost stedenbouw	25	25	25	25
15-258 Additionele reductie formatie stedenbouw	71	71	71	71
15-259 Schrappen weerbaarheidstrainingen jongeren	105	105	105	105
15-260 Bezuiniging waarderingssubsidies	19	19	19	19
15-261 Schrappen innovatiemiddelen Wonen-Welzijn-Zorg	100	100	100	100
15-262 Bezuiniging gemeentearchief	50	50	50	50
15-251 Besparing bestuurskosten uitbreiding college	118	118	118	118
15-264 Grotere rol partners bij ambitie Cradle 2 Cradle	42	42	42	42
15-265 Bezuiniging openbare bibliotheek	100	100	100	100
15-268 Beëindiging Agenda 22	82	82	82	82
15-269 Bezuiniging veiligheidsprojecten	100	100	100	100
15-270 Beheer onderhoud groen	250	500	500	500
15-271 Speel- en recreatievoorzieningen	35	35	35	35
15-272 Taakstelling fysieke projecten	1.000			
Totaal oplossingen	3.572	2.128	1.794	1.794

E. Kasschuif

De Programmabegroting 2015–2018 is budgettair sluitend. Hierbij maken we gebruik van een zogenaamde kasschuif. Een bedrag van ca. € 1,3 miljoen halen we vanuit 2016 (ca. € 0,9 miljoen) en 2017 (€ 0,4 miljoen) via de algemene reserve naar voren.

2.3.2.3 Verrekening algemene reserve

Tabel 2.13 Tabel verrekening algemene reserve

Saldo budgettair kader	2015	2016	V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)	
			2017	2018
Saldo na oplossingen en kasschuif			198 V	1.269 V
F Verrekening begrotingssaldi met Algemene Reserve			-198 N	-1.269 N
Saldo Programmabegroting	0	0	0	0

F. Verrekening algemene reserve

Op basis van de ontwikkeling van de ratio Weerstandscapaciteit is het noodzakelijk de algemene reserve aan te vullen. In 2017 storten we € 0,2 miljoen in de algemene reserve en in 2018 € 1,3 miljoen.

2.3.3 Ontwikkeling kapitaallastenplafond

Bij vaststelling van de Kadernota 2014–2017 is een apart integraal afwegingskader gehanteerd voor de onrendabele kapitaallasten (rente-, afschrijvings- en financieringskosten) het zogenaamde kapitaallastenplafond. Doelstelling hiervan is dat bovenstaande kapitaallasten gemaximeerd worden voor wat betreft belasting van de begroting voor de langere termijn en om de afwegingen m.b.t. investeringen niet te vermengen met de afwegingen rond de “normale” exploitatie – uitgaven. Nieuwe onrendabele investeringen (zowel vervanging als uitbreiding) moeten passen binnen de ruimte die daarvoor meerjarig ter beschikking is gesteld door de Raad. Het hanteren van een strikter onderscheid tussen de afwegingen binnen de exploitatiebegroting (de gewone lasten en baten per jaar) en het zogenaamde meerjaren investeringsprogramma (MIP) moet de afwegingen binnen de eigen afwegingskaders zorgvuldiger laten verlopen.

Tabel 2.14: Overzicht ontwikkeling kapitaallastenplafond

(Bedragen x € 1.000)

Ontwikkeling kapitaallastenplafond	2015	2016	2017	2018
Kapitaallastenplafond Begroting 2014-2017	38.683	40.022	38.905	38.905
Wijzigingen kapitaallastenplafond begroting 2015-2018	5.780	-2.032	-1.931	-2.153
Kapitaallastenplafond begroting 2015-2018	44.463	37.990	36.974	36.752

Er zijn drie oorzaken voor bovenstaande mutatie:

- *Beleidswijziging:*
Bij vaststelling van de Kadernota 2014-2017 is het kapitaallastenplafond ingesteld. Het kapitaallastenplafond geeft de maximale toegestane budgettaire omvang in de exploitatie aan van de kapitaallasten op onrendabele investeringen (rente-, afschrijvings- en financieringskosten). Bij het instellen van het plafond is ook de bouwrente opgenomen die op de kredieten/balans verantwoord wordt. In deze begroting is dit onderdeel geëlimineerd.
- *Separate Raadsbesluiten:*
Bij Raadbesluit 13-095 zijn de kapitaallasten betreffende de Vijverhofschool omgezet in huurpenningen. Aangezien dit voordeel op kapitaallasten niet ingezet kan worden voor nieuwe investeringen, wordt het kapitaallastenplafond hiermee verminderd.
- *Mutaties als gevolg van voorstellen begroting 2015-2018:*
Het kapitaallastenplafond ondergaat wijzigingen als binnen het kapitaallastenplafond kapitaallasten niet beschikbaar worden gehouden voor nieuwe investeringen maar worden ingezet voor andere doeleinden. Voorbeelden hiervan zijn:
  - Door de verkoop van de brandweergarage aan de Veiligheidsregio ontstaat er een structureel voordeel op de kapitaallasten. Dit voordeel wordt ingezet ter dekking van een hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio.
  - In de jaarrekening 2013 zijn de WVG middelen 2013 afgeraamd. Met dit voordeel op de kapitaallasten wordt de taakstelling "Temporeren onderwijsniewbouw" gedeeltelijk ingevuld.

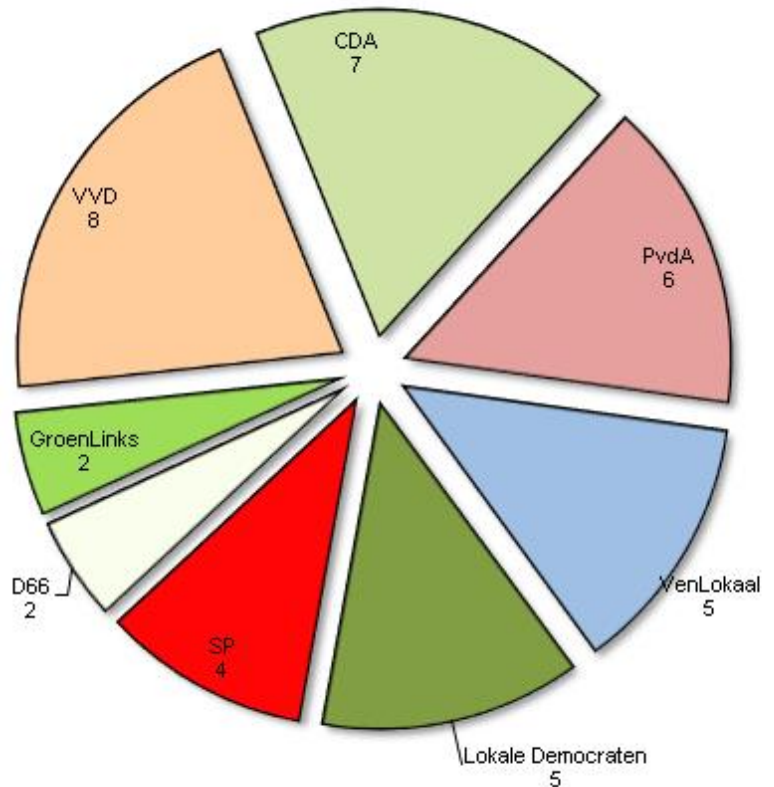
Daarnaast zijn in de voorliggende begroting de kapitaallasten als gevolg van de projecten BMV Velden en MFA Arcen (RB 21-2012) en de dekking hiervan verwerkt. De kapitaallasten treden met ingang van 2015 op. Dekking vindt plaats vanuit de hiervoor gevormde bestemmingsreserve. Dit wordt vormgegeven via een extra afschrijving op de activa met maatschappelijk.

Het kapitaallastenplafond wordt in 2015 incidenteel verhoogd met het bedrag van deze extra afschrijving van € 10,2 miljoen.

3 Bestuur

3.1 Zetelverdeling gemeenteraad

In aantallen over politieke partijen	
VVD	8 zetels
CDA	7 zetels
PvdA	6 zetels
VenLokaal	5 zetels
Lokale Democraten	5 zetels
SP	4 zetels
D66	2 zetels
GroenLinks	2 zetels
Totaal	39 zetels

3.2 Portefeuilleverdeling College van burgemeester en wethouders

Het dagelijks bestuur van de gemeente Venlo is in handen van het college van burgemeester en wethouders (B&W). De gemeente Venlo telt zes wethouders. De burgemeester en de wethouders zijn verantwoordelijk voor een aantal bestuurlijke taken en hebben ieder een eigen portefeuille.

Bestuurder	Benaming en invulling portefeuille (op hoofdlijnen)	Inclusief
Burgemeester A.S. Scholten	<ul style="list-style-type: none"> • Openbare Orde en Veiligheid • Handhaving • Communicatie • (Eu)regio 	<ul style="list-style-type: none"> • (Eu)Regionale bestuurlijke samenwerking • Greenport Venlo • Beleidscoördinatie • Communicatie • Archief • Stedenbanden • G32 Algemeen bestuur
Wethouder S.H.M. Satijn (VD)	Economische zaken en Kennisinfrastructuur <ul style="list-style-type: none"> • Economische zaken • Onderwijs • Venlo-Centrum • Coördinerend portefeuillehouder Acquisitie en Derde Geldstromen 	<ul style="list-style-type: none"> • Havenbeheer • Greenpark* • Klavertje 4* • Binnenstadzaken • Volwassenenonderwijs • G32 Economische peiler
Wethouder mr. J.H.G.M. Teeuwen (CDA)	Stedelijke Ontwikkeling, Cultuur, Toerisme en Euregionale samenwerking <ul style="list-style-type: none"> • Stedelijke ontwikkeling • Cultuur en Toerisme • Natuur en Water incl. Deltaprogramma • Grootchalige Verkeersinfrastructuur • Euregio en Strategische contacten Duitsland 	<ul style="list-style-type: none"> • Monumenten en archeologie • Kunst in de openbare ruimte • Natuureducatie • STRAK-akkoord (2e verantwoordelijke) • Vastgoedmanagement • VNG commissie Financiën • G32 werkgroep Financiën • G32 Fysieke peiler
Wethouder V.E.R. Tax (PvdA)	Sociale Zaken, Werkgelegenheid en Evenementen <ul style="list-style-type: none"> • Sociale Zaken en Werkgelegenheid (tot 1 maart 2016) • Armoedebeleid • Jeugd (vanaf 1 maart 2016 aangevuld met Jeugdzorg) • Veiligheid in de Wijk • Evenementen • Onderwijs • Welzijn en Zorg vanaf 1 maart 2016) 	<ul style="list-style-type: none"> • Buurtbemiddeling • Veiligheidshuis (behartigen belangen Venlo) • WNG commissie Werk en Inkomen • G32 Sociale peiler
Wethouder H.H.M. Brauer (VenLokaal)	Wonen, Wijken, Leefomgeving en Sport <ul style="list-style-type: none"> • Volkshuisvesting • Leefomgeving • Wijkgericht Werken • Verkeer in Wijken en Kernen (Binnenstedelijke Infrastructuur) • Openbare Werken • Sport 	<ul style="list-style-type: none"> • Milieu • STRAK-akkoord (1e verantwoordelijke) • RUD
Wethouder W. van den Beucken (VD)	Financiën en Organisatie <ul style="list-style-type: none"> • Bedrijfsvoering • Publieke Dienstverlening • Financiën • Duurzaamheid en Cradle 2 Cradle 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 ogen principe meelesen / vervangen noordwesthoek • Project Stadskantoor • Grondbedrijf • G32 werkgroep Financiën
Wethouder ing. R.L.J. Testroote (PvdA)	Zorg, Welzijn en Participatie <ul style="list-style-type: none"> • Participatie • Welzijn • Zorg • Jeugdzorg • Onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> • Huizen van de wijk • Gemeenschapshuizen • Herhuisvesting • Maatschappelijke Opvang • Dak en Thuislozen • Wel.kom • Passend onderwijs • Leerlingenvervoer

* op deze dossiers is het 4 ogen principe van toepassing

Beleidsbegroting

Wim van den Beucken
Wethouder

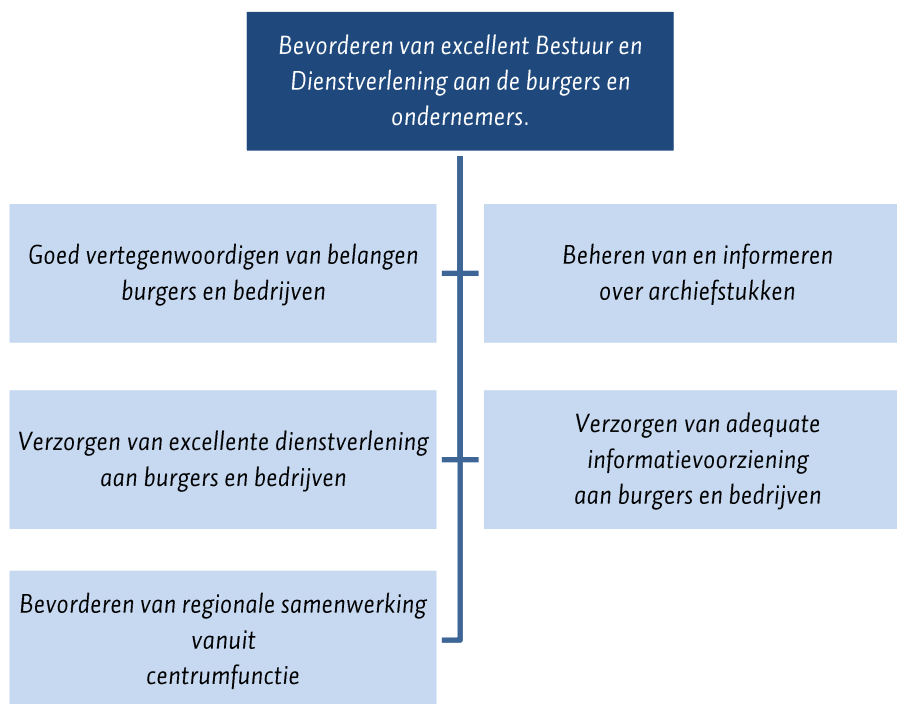
Martin Camp
VVD

Bart...

4 Programma's

4.1 Programma 1 Bestuur en Publieke dienstverlening

Figuur 1.1 Doelenboom

4.1.1 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het bevorderen van excellent Bestuur en dienstverlening aan de burgers en ondernemers”.

Excellent bestuur betekent voor de gemeente Venlo, het gemeentebestuur adequaat invulling geeft aan de noden, zorgen en wensen van de inwoners van Venlo. Voorop daarbij staat niet de inhoudelijke deskundigheid van het gemeentebestuur, maar het vermogen om wensen en zorgen van Venlonaren politiek en bestuurlijk te vertalen naar oplossingen gevolgd door stedelijk beleid en uitvoering.

Het bevorderen van excellent bestuur vindt plaats door middel van kwalitatief goede besluitvormingsprocessen, consistente en integraal afgewogen bestuurlijke

advisering en een goed onderhouden bestuurlijk relevant extern netwerk. Daartoe ziet het college en de directie toe op de opvolging van de kaders uit de belangrijkste strategische visiedocumenten.

Excellente dienstverlening vertaalt zich in de ambitie om de klanten van de gemeente Venlo effectief en efficiënt van dienst te zijn, waarbij de gezonde spanning wordt gezocht tussen het optimaal bedienen van de klantwensen (professioneel en snel geholpen worden) en maatschappelijk geaccepteerde kosten.

In de Strategische visie Venlo 2030 wordt de gewenste dienstverlening als volgt beschreven:

“In 2030 komt een klant- burgers, bedrijven, instellingen en partners in en om Venlo- nooit aan het “verkeerde loket” en biedt de gemeente pro-actief diensten aan. De gemeente biedt de klant één contactpersoon die fungeert als persoonlijk adviseur. De gemeente kent het complete palet aan wensen en behoeften van de klant en past zijn dienstverlening daar zoveel mogelijk op aan. Dat betekent voor de zelfredzame klant dat deze zoveel als mogelijk via de digitale snelweg diensten krijgt aangeboden en hiervoor niet meer naar het stadskantoor hoeft. Bezoek blijft natuurlijk wel mogelijk, want de klant bepaalt zelf via welk kanaal hij zaken met ons wil doen”.

We kennen

De gemeente Venlo hanteert hiertoe de volgende uitgangs- en aandachtspunten:

- digitale zelfservice waar het kan en persoonlijk waar het moet;
- dienstverlening op maat als dat waarde toevoegt voor burgers en/of gemeente;
- de burger participeert, de gemeente faciliteert;
- een éénduidig (vindbaar en herkenbaar) portaal voor gemeentebrede dienstverlening;
- standaardisatie en deregulering;
- ketensamenwerking en informatiedeling.

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Nieuwe bestuurscultuur. Meedenken vanuit inwoners en niet alleen vanuit overheid. Loslaten van de beheersmatige rol van de overheid en een ruimer mandaat voor de uitvoering
- Vaker samen met inwoners de route bepalen, interactief of cocreatief.
- Er komt een ombudsman die constructief meezoekt naar oplossingen en het vereenvoudigen en verduidelijken van regels
- Een communicatiever gemeentebestuur met meer oog en oren voor het dagelijks leven en de besommeringen van onze inwoners.
- We zetten in op het onderbrengen van uitvoerende taken in regionaal verband en eventueel andere samenwerkingsmogelijkheden
- Er komt een jongeren- en studentenadviesraad zodat de politiek weet zij belangrijk vinden.
- Er wordt steviger ingezet op een sterkere profilering van Venlo, acquisitie, lobby en werving van derde geldstromen zodat voor Venlo gunstigere besluiten worden genomen en middelen gegenereerd die bijdragen aan onze ambities
- We willen de sturingsmogelijk van het gemeentebestuur ten aanzien van verbonden partijen verbeteren en hebben daarbij in het bijzonder oog voor de positie van de gemeenteraad.
- We verminderen de bureaucratische rondsloep en het rondpompen van geld.
- We zetten actief in op verbetering van de contacten met onze Duitse bureaus.
- We zetten het mes in bovenwettelijke eisen wat betreft inkoop- en subsidiecriteria en kantelen van rechtmatigheid naar doelmatigheid en social return. We proberen meer kansen te creëren voor Euregionale en Venlose ondernemingen.
- We willen één duidelijk aanspreekpunt voor ondernemers binnen de gemeentelijke organisatie.

4.1.2 Wat gaan we daarvoor doen?

De hiervoor beschreven ambities en doelstellingen reiken verder dan 2015. Om deze langere termijn-ambities waar te kunnen maken, leveren we de volgende concrete inspanningen in 2015:

Goed vertegenwoordigen van belangen burgers en bedrijven

1. *Werkwijze gemeenteraad*

In het licht van de wijzigende kaders in de relatie tussen inwoners, organisaties en bestuur (horizontalisering, participatie enz.) wil de gemeenteraad de samenleving in positie brengen. Concreet betekent dat nieuwe vormen van raadpleging, overleg, belangenbehartiging en het mobiliseren van maatschappelijke krachten in de richting van samensturing. In 2015 worden nieuwe experimenten (werkvormen, cocreatie, *social media* en dergelijke.) nader verkend.

2. *Klachtafhandeling en bestuurlijke procedures*

De klachtenprocedure heeft als doel het herstellen van het vertrouwen tussen de burger en de gemeente, daar waar dit mogelijk geschaad is door een gedraging van een ambtenaar of bestuurder. We proberen een dergelijke klacht op een toegankelijke en informele wijze af te handelen. Een burger die zich niet kan vinden in een besluit van de gemeente, kan hiertegen een bezwaarschrift, en vervolgens eventueel een beroepschrift indienen. De afhandeling van deze procedures moet zodanig gebeuren, dat het bestuur aantoonbaar aanspreekbaar is voor de besluiten die zij neemt.

In 2015 gaan we het proces van de informele klachtafhandeling verder verbeteren en handelen we formele klachten en procedures af binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen.

Naast de aantallen bezwaar- en beroepschriften, moet inzichtelijk zijn in hoeveel situaties procedures hebben geleid tot gegrond- of ongegrondverklaringen en de mate van afhandeling binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen. De focus voor 2015 zal onder meer liggen op de afhandeling van de bezwaarschriften binnen de daarvoor geldende wettelijke termijn.

3. *Civiele procedures*

Het product civiele procedures bestaat uit de afhandeling van aansprakelijkstellingen en het voeren van verweer in civiele geschillen. De burger die geconfronteerd wordt met schade in verband met wettelijke aansprakelijkheid en/of onrechtmatige daad die voor rekening van de gemeente zou moeten komen, kan een claim indienen om deze schade vergoed te krijgen. Deze claim wordt, in sommige gevallen door tussenkomst van de verzekeraar, beoordeeld en al dan niet toegewezen. De afhandeling moet plaats vinden binnen een redelijke termijn. De focus voor 2015 zal liggen op een tijdige afhandeling van de claims.

In eerste instantie proberen partijen zelf tot een oplossing te komen. Maar als dat niet lukt, kan dit ertoe leiden dat de civiele rechter het geschil moet beslechten.

4. *Mediation*

Daar waar burgers vastlopen in hun communicatie met de gemeente kan mediation helpen om niet te verzanden in juridische procedures, maar om in gezamenlijkheid met de burger tot een oplossing te komen. Mede als gevolg van de decentralisaties zal dit instrument van alternatieve geschillenbeslechting in toenemende mate, daar waar geëigend, worden toegepast. Ook in het coalitieakkoord zijn hierover afspraken gemaakt, die een inzet van mediation/ombudsfunctie vragen die verder gaat dan het

sociaal maatschappelijk domein.

In 2015 wordt mediation als mogelijkheid opgenomen in de processen waar besluitvorming en geschillenbeslechting een rol spelen.

5. *Public affairs/ lobby*

Het verwerven van financiële bijdragen van derden kan bijdragen aan de activiteiten en daarmee aan de doelen van onze organisatie. Daarom volgen wij permanent de agenda's van onze belangrijkste partners en proberen we aan te sluiten bij de ambities die in het verlengde liggen van onze eigen doelstellingen.

6. *Externe relaties*

Om onze gemeente goed op de kaart te zetten, informatie te verkrijgen en onze belangen te vertegenwoordigen nemen wij op regionaal, landelijk en Europees niveau deel aan diverse samenwerkingsverbanden. Wij onderhouden relevante bestuurlijke netwerken, onder andere met het Rijk, de VNG en de G32 (het G32-stedennetwerk is het netwerk van 35 (middel)grote steden in ons land).

Beheren van en informeren over archiefstukken

1. *Beheer archief*

In 2015 realiseren wij:

- De digitalisering en materiële verzorging van 90 charters (een charter is een akte op perkament geschreven met daarin een rechtshandeling zoals een schenking of een verkoop van grond. Het zijn documenten die stammen uit de Middeleeuwen en gebruikt zijn tot in de achttiende eeuw);
- De substitutie van Bouwvergunningen Gemeente Venlo (300 strekkende meter);
- De inventarisatie en digitalisering van prenten- en kaartencollectie (circa 1.500 inventarisnummers).

2. *Informatieverstrekking*

We stellen in 2015 de akten van de burgerlijke stand en het bevolkingsregister (periode 1796-1940) digitaal beschikbaar via de website van het archief. We stellen ook de krantencollectie over de periode 1840-1944 digitaal beschikbaar.

3. *Acquisitie*

In 2015 brengen we het archiefblok van de Gemeente Venlo over de periode 1989-2000 over naar het Gemeentearchief.

Verzorgen van excellente dienstverlening aan burgers en bedrijven

De dienstverlening is zo efficiënt mogelijk ingericht. We zoeken voortdurend een balans tussen de wensen van de klant (snelle en efficiënte dienstverlening) en de organisatiedoelen (goede dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten). Door digitalisering van de diverse producten en diensten geven we hier de komende jaren meer en meer invulling aan.

1. *Beheer Gemeentelijke Basisadministratie*

Iedere inwoner van de gemeente Venlo is opgenomen in de Gemeentelijke Basisadministratie Personen (BRP). Deze administratie dient als bron voor diverse externe organisaties, zoals de Belastingdienst en ziekenfondsen. De BRP wordt de komende jaren gemoderniseerd. Het doel van de modernisering is een volledig digitale voorziening, die onder andere plaats-onafhankelijke dienstverlening mogelijk maakt.

In 2017-2018 moeten de gemeenten aansluiten op de nieuwe BRP. Daarom gebruiken we de jaren 2015 en 2016 vooral om de huidige BRP “op te schonen” en in regionaal verband de samenwerking op dit vlak te zoeken.

2. *Huwelijksvoltrekkingen / Burgerlijke Stand*

Voor 2015 staat een verdere digitalisering van de Burgerlijke Stand op het programma. Landelijk is vanuit het Ministerie van BZK een werkgroep aan het bekijken hoe deze digitalisering vorm gegeven kan worden. De aangiften overlijden zijn al in 2014 gedigitaliseerd. In 2015 zullen ook de aangiften geboorten en huwelijken volgen.

3. *Naturalisaties*

Jaarlijks worden er tussen de 170 en 200 personen genaturaliseerd. Dit aantal is al jaren redelijk constant.

4. *Persoonsdocumenten*

De aanvragen voor persoonsdocumenten zijn al grotendeels in een digitaal proces gegoten. In 2015 gaan we dit proces verder vormgeven zodat we ook efficiencywinst kunnen boeken.

5. *Beheer Register niet-ingezetenen*

Met ingang van 2014 heeft de gemeente er een nieuwe taak bijgekregen: de inschrijving van niet-ingezetenen in de BRP. Bij niet-ingezetenen gaat het om personen die een zodanige relatie met Nederlandse overheidsinstanties hebben dat registratie van hun basispersoonsgegevens van belang is voor een goede uitvoering van bepaalde overheidstaken. Vooraf is er een prognose opgesteld van het aantal inschrijvingen dat Venlo kan verwachten. Dit betreft 9,8 % (11.500 in aantal) van de totale inschrijvingen in Nederland.

6. Reisdocumenten

- Voor de producten die we aan de balie van de Stadswinkel leveren, hanteren we een gemiddelde maximale wachttijd van 15 minuten. In de eerste helft van 2014 bedroeg deze gemiddeld slechts 4,63 minuten. Dit resultaat willen we in 2015 handhaven.
- Het KCC (Klant Contact Centrum) werkt voor een groot deel op afspraak, zodat de beschikbare capaciteit zo efficiënt mogelijk kan worden ingeroosterd. We houden een maximale termijn aan van 1 week die burgers moeten wachten om een afspraak te kunnen maken.
- Door een wetwijziging is vanaf maart 2014 de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen van 5 naar 10 jaar gegaan. Dit betekent dat er vanaf maart 2019 veel minder reisdocumenten aangevraagd zullen worden. In 2015 volgt een onderzoek hoe we deze trend financieel kunnen opvangen.

7. Verkiezingen

In 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor het houden van twee verkiezingen: Provinciale Statenverkiezingen en Waterschapsverkiezingen.

Verzorgen van adequate informatievoorziening aan burgers en bedrijven

1. Post

In 2014 en 2015 gaan we verder met het digitaliseren van de post. De ambitie is om alle binnenkomende post te scannen en te koppelen aan het zaakstelsel. Hiermee vervalt de fysieke poststroom binnen de gemeente. We zoeken naar een externe partij om deze taak uit te besteden.

2. Telefonie

De ambitie van het callcenter ligt op het zelfstandig, direct en correct afhandelen van de call. De gemiddelde wachttijd mag niet langer zijn dan 3 minuten. Momenteel hanteren we een keuzemenu achter het centrale nummer 14077. Eind 2015 bestaat dit menu niet meer en is iedere callcenter medewerker in staat om alle vragen over alle onderwerpen integraal op te pakken.

3. Centrale balie

De receptiefunctie – zoals die momenteel is ingericht in het KCC – zal met de verhuizing naar het nieuwe stadskantoor ontwikkelen naar een functie van gastvrouw/ gastheer, die breder opereert dan het taakgebied van publieke dienstverlening. Wij investeren in digitale mogelijkheden met als doel het zoveel mogelijk terugdringen van fysieke klantcontacten (inclusief telefonie).

4. *Webdiensten*

De webdiensten zijn verdeeld in de website, elektronische dienstverlening en mobiele apps.

Website: In 2015 heeft de gemeente Venlo een volledig nieuwe website volgens het principe van het toptaken-model: de gebruiksvriendelijkheid neemt sterk toe door een focus op de meest gevraagde informatie of functionaliteit. Als een burger digitaal snel kan doen waarvoor hij de website bezoekt, neemt de (beleving van) regeldruk af.

Elektronische dienstverlening: In 2014 zijn er ongeveer 15.000 producten digitaal aangevraagd. Ambitie is een groei van 5 % per jaar te realiseren.

Mobiele apps: In 2015 communiceert ook de gemeente Venlo steeds meer via dit kanaal.

5. *Media*

In 2015 bieden we de informatie vraag-gestuurd aan. Met andere woorden de informatie die we vanuit onze gemeente aan het publiek aanreiken is de informatie die een burger of bedrijf nodig acht. In 2014/2015 stellen we een communicatieplan op.

Bevorderen van regionale samenwerking vanuit centrumfunctie

1. *Regio Venlo*

Op basis van de regionale strategische visie 'Regio in Balans' uit 2012 werken wij met alle Noord-Limburgse gemeenten samen onder de vlag 'Regio Venlo'. Vier keer per jaar vindt er regionale afstemming plaats tussen de colleges op basis van de thema's uit de regionale visie (Boeien & Binden, Vitale Gemeenschappen, Innoveren en Vermarkten).

Voor 2015 zetten we de beschikbare middelen onder andere in voor onze regionale bijdrage aan de HAS, activiteiten in het kader van de continuering van 'regio van de smaak' en de uitvoering van regionale projecten die passen binnen de ambities uit de strategische regiovisie. Namens de Noord-Limburgse gemeenten coördineert Venlo de samenwerking in Regio Venlo verband.

4.1.3 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 1, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Bestuur en Publieke dienstverlening	Baten	3.234	3.263	3.254	3.253
	Lasten	16.234	16.225	16.181	16.148
Totaal saldo Programma 1		-13.001	-12.962	-12.928	-12.895

4.1.4 Relevante beleidskaders

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie “Regio in Balans”, maart 2012
- Ruimtelijke structuurvisie
- Sociale structuurvisie
- Verklaring betere dienstverlening, minder administratieve lasten met de elektronische overheid (Antwoord@), Commissie Jorritsma, juni 2005
- I-Visie gemeente Venlo, Zenc BV, 30 november 2006
- Dienstverleningsvisie gemeente Venlo, Zenc BV, 22 januari 2007
- Nationaal uitvoeringsprogramma dienstverlening en E-overheid, 1 december 2008
- Overheidsbrede implementatieagenda voor dienstverlening en E-overheid, iNUP, BZK, april 2011
- Bewijs van Goede Dienst, verbeterplan gemeente Venlo, SIRA consulting, februari 2010 en maart 2014
- Quickscan kwaliteit gemeentelijke dienstverlening, Rekenkamer Venlo, april 2011
- Dienstverlening van de gemeente Venlo door klanten beoordeeld (deelrapportage stadspeiling 2013), Onderzoek en Statistiek, maart 2014
- Coalitieprogramma 2014-2018 “Verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid”, april 2014
- Bestuurskrachtmonitor 2007

4.1.5 Relaties met andere programma's

Dit raadsprogramma staat in beginsel in verbinding met alle overige raadsprogramma's. Bestuur en Publieke Dienstverlening is corebusiness van de lokale overheid en strekt zich daarmee feitelijk uit over alle raadsprogramma's en tot alle uithoeken van de gemeentelijke organisatie. Meer nog dan een functie of activiteit is dienstverlening een rolopvatting van de gemeente Venlo.

Belangrijke relaties met andere programma's die apart benoemd dienen te worden zijn:

- Programma 02 Openbare orde en Veiligheid:
informatie en advies, vergunningverlening en handhaving
- Programma 04 Zorg en Welzijn:
informatie en advies
- Programma 06 Economie en toerisme:
informatie en advies (bedrijfscontacten), vergunningverlening en handhaving, subsidieverstrekking
- Programma 07 Sport en cultuurbevordering:
informatie en advies, vergunningverlening en handhaving, subsidieverstrekking
- Programma 09 Verkeer en bereikbaarheid:
informatie en advies, vergunningverlening en handhaving (parkeren)
- Programma 10 Wonen en leefomgeving:
informatie en advies, (omgevings-)vergunningverlening, subsidieverstrekking, toezicht en handhaving

4.2 Programma 2 Openbare orde en Veiligheid

4.2.1 Inleiding

Het programma Openbare Orde en Veiligheid is bijzonder omdat het naast de bevoegdheid van de bestuursorganen raad en college in het bijzonder de bevoegdheid van het bestuursorgaan burgemeester raakt. Verder zijn de taken die gerelateerd zijn aan openbare orde en veiligheid het exclusieve domein van de overheid (publieke domein in model van samensturing). Feitelijk houdt dit in dat de rol van de inwoner zeer beperkt is. Zeker omdat de overheid het geweldsmonopolie⁴ bezit.

De Strategische Visie 2030 geeft aan dat, doordat op buurtniveau de saamhorigheid sterk is toegenomen, de onveiligheid ‘sterk’ gedaald is. Dit beeld maakt dat de gemeente zich sterk lijkt te richten op buurt- en wijkniveau wat betreft de veiligheid in de brede zin van het woord. Daarnaast geldt daarbij dat Venlo op verschillende onderdelen van dit programma een centrumfunctie (b.v. Veiligheidshuis) vervult en daarom op deze punten tevens handelt voor alle inwoners van Noord- en Midden-Limburg (exclusief de gemeente Mook en Middelaar).

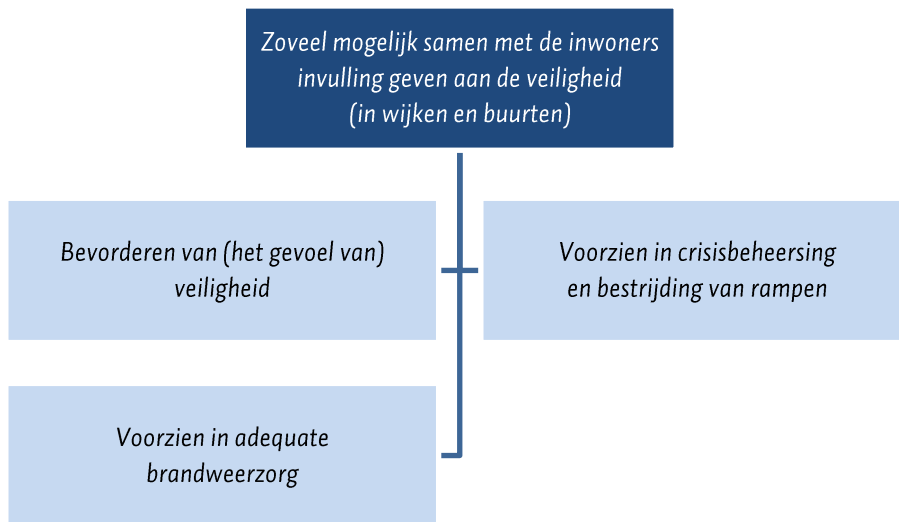
Het programma Openbare orde en Veiligheid levert een bijdrage aan het realiseren van de Regiovisie ‘Regio in Balans’ en meer in het bijzonder aan het onderdeel ‘Vitale Gemeenschappen’.

Met het programma Openbare orde en Veiligheid geeft de gemeenteraad de kaders en prioriteitstelling aan voor de komende vier jaar.

---

⁴ Max Weber (*Politik als Beruf* 1919): *het recht van een soevereine staat om geweld toe te passen. Staten verbieden in principe het gebruik van geweld door hun burgers en ingezetenen en plaatsen het recht om geweld toe te passen bij de politie en de krijgsmacht om de orde te handhaven.*

Figuur 2.1 Doelenboom

4.2.2 Wat willen wij bereiken?

In de Sociale Structuurvisie 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo' is de belangrijkste opgave voor het sociale domein verwoord als 'het vermogen van de stad om iedere inwoner van Venlo een veilige leefomgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om mee te doen'. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in vier kernopgaven. Het programma Openbare orde en Veiligheid levert een bijdrage aan alle de vier de kernopgaven, maar in het bijzonder aan de opgave: "Iedereen heeft recht op een veilig bestaan en werkt mee aan een veilige leefomgeving".

Veilig voelen/zijn is de basis om te kunnen functioneren, om mee te kunnen doen (in de samenleving) en om je te kunnen ontwikkelen. Een omgeving zonder (huiselijk) geweld, waarin eenieder zich aan de regels houdt, met veilige woningen en gebouwen. Een omgeving waarin je als persoon wordt gerespecteerd, zoals je bent.

Veiligheid is vanuit dat beeld een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

Is de veiligheid echter in het geding, dan grijpt de overheid resoluut in. Uiteraard handhaven we de wetten en zien we toe op de openbare orde.

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We willen toe naar minder regels, meer vertrouwen waardoor mogelijk de handhavingscapaciteit kan verminderen. Maar ook hogere boetes en betere communicatie met burgers.
- We geven inwoners meer invloed op de prioritering van politie en gemeente wat betreft veiligheid en jeugd (Buurt Bestuurt)

Het vorenstaande leidt tot de volgende opdracht en het volgende kader voor ons als gemeente:

Zoveel mogelijk samen met de inwoners invulling geven aan de veiligheid (in wijken en buurten)

De wettelijke basis voor het handelen van de gemeente binnen het kader van het Programma Openbare orde en Veiligheid is onder meer te vinden in de Gemeentewet, de Politiewet en de Wet op de veiligheidsregio's. De in de wetgeving vastgelegde rol van de lokale overheid is de afgelopen jaren geëvolueerd van een regel- en handhavingsrol naar een meer omvattende regierol op het gebied van openbare orde en veiligheid.

Dit kader werken we uit in de volgende tactische doelstellingen:

Het bevorderen van (het gevoel van) veiligheid
Het voorzien in crisisbeheersing en bestrijden van rampen
Het voorzien in adequate brandweezorg

4.2.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Zowel de wettelijke basis als de regierol op het gebied van de openbare orde en veiligheid vraagt om een beleidsmatige aanpak van de opgave. De vormgeving daarvan vindt plaats in een integraal veiligheidsplan met een looptijd van vier jaar. In 2010 is het plan 'Venlo duurzaam veilig 2011-2014' vastgesteld. In 2014/2015 stellen we een nieuw plan op voor de periode 2015-2018.

Het bevorderen van (het gevoel van) veiligheid.

We evalueren het geldende integrale beleidsplan. De evaluatie zal als basis dienen voor het op te stellen integraal veiligheidsplan 2015-2018 en voor het daarop gebaseerde uitvoeringsplan. Bij het opstellen van de plannen worden alle partners (nadrukkelijk ook burgers) betrokken

Ter illustratie. Het huidige plan kent de volgende prioriteiten:

- Geweld:
  - Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties (in dit geval aanpak huiselijk geweld)
  - Overvallenproblematiek
- Bestuurlijke aanpak:
  - Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
  - Aanpak overlast (straat)prostitutie en seksinrichtingen
  - Drugsbeleid
  - BIBOB
- Aanpak jeugdoverlast
- Specifieke projecten op wijkniveau.

Het voorzien in crisisbeheersing en bestrijden van rampen

De Wet op de veiligheidsregio's overweegt in de pre-ambule:

'het wenselijk is om de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening, met behoud van lokale verankering bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren, teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding'.

Op het gebied van de brandweezorg en crisisbeheersing en rampenbestrijding is daarom de Veiligheidsregio Limburg-Noord (veiligheidsregio) de coördinerende en bepalende instantie. De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg zijn daarnaast ook zelf verantwoordelijk voor uitvoerende taken bij het bestrijden van rampen en het weer op gang brengen van het dagelijks leven erna. De veiligheidsregio heeft de ambitie uitgesproken dat uiterlijk ultimo 2015 de gemeenten fungeren als volwaardige partner in de regionale crisisorganisatie.

Uiteindelijk dragen de gemeenten samen met politie, brandweer en GHOR de verantwoordelijkheid voor rampenbestrijding en crisisbeheersing: lokaal en regionaal.

De veiligheidsregio werkt in 2015 aan de implementatie en uitbouw van het project 'Oranje kolom'.⁵ Het gaat om:

- Diverse sleutelfuncties (zoals: coördinerend burgemeester, idem secretaris) binnen de rampenbestrijding en crisisbeheersing worden op bovenlokaal niveau ingevuld, terwijl de invulling van een aantal andere functies (inter)gemeentelijk wordt opgepakt.
- De verdere uitwerking van het regionaal crisisplan in procesplannen en draaiboeken.
- Aandacht voor het opleidings- en oefenplan voor de gemeentelijke functionarissen. De positionering van het team oranje kolom en de verhouding tussen dit team en de veiligheidsregio.
- In het nieuwe beleidsplan (2016) van de VRLN zal de verdere ontwikkeling van de oranje kolom worden opgenomen.

Omdat crisissituaties gelukkig zelden voorkomen is het zaak crisissituaties te oefenen. In 2015 zal bijvoorbeeld een grootschalige oefening 'Waterkracht' plaatsvinden. Hiermee wordt de crisisbeheersing bij zeer hoog water geoefend, inclusief de inzet van defensie.

Het voorzien in adequate brandweezorg

De veiligheidsregio heeft in haar huidige beleidsplan het uitgangspunt voor de visie op de brandweezorg als volgt geformuleerd: 'Een brandweezorg met een hoge maatschappelijke betrokkenheid tegen aanvaardbare kosten'.⁶

Hiertoe wordt een verschuiving naar 'de voorkant' van de keten beoogd: verhoging van het risicobewustzijn van burger en bedrijf en preventieve maatregelen.

Hiervoor heeft de veiligheidsregio de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Het reduceren van het aantal OMS meldingen (automatische meldingen door alarminstallaties) met 70% in 2015 t.o.v. 2013 per district.
- Het verbeteren van de rookmelderdichtheid binnen de regio van 80% in 2015 t.o.v. 2013.
- Het structureel voorlichten over brandveiligheid van alle groepen 8 van de basisscholen in de regio in 2015.
- Het verbeteren van de dekking van brandweezorg van 95% (zorgnormen) voor de gehele regio.
- Het verbeteren van het gevoel van veiligheid.
- Het verminderen van de schade door brand.

---

⁵ *Oranje kolom is de gemeentelijke kolom*

⁶ *Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord 2011-2015, pg. 18*

In 2016 zal de veiligheidsregio een nieuw beleidsplan opstellen en vaststellen.

De veiligheidsregio voldoet voor minder dan 50% aan de normtijden uit het Besluit veiligheidsregio's. Ter verbetering hiervan heeft de veiligheidsregio's het regionaal dekkingsplan gezien en een nieuwe versie vastgesteld. Het komend jaar moet dit leiden tot een verbetering van de genoemde normtijden.

4.2.4 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 2, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Openbare orde en Veiligheid	Baten	26	26	26	26
	Lasten	11.054	11.053	11.039	11.038
Totaal saldo Programma 2		-11.028	-11.027	-11.013	-11.012

4.2.5 Relevante beleidskaders

De volgende kaderstellende documenten hebben een relatie met dit programma

- Strategische visie "Regio in Balans"
- Strategische visie Venlo 2030
- Sociale structuurvisie *Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo.*
- Venlo Duurzaam Veilig. Veiligheidsbeleid 2011-2014
- Beleidsplan veiligheidsregio Limburg-Noord 2011-2015
- Integraal veiligheidsplan 'Venlo duurzaam veilig 2011-2014'

4.3 Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid

4.3.1 Inleiding

Het programma Participatie en Werkgelegenheid is één van de programma's waarin de drie decentralisatieopgaven in het sociale domein 'landen'. Met name de invoering van de Participatiewet wordt binnen dit programma uitgewerkt. De Participatiewet geeft gemeenten de verantwoordelijkheid voor mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben bij het vinden en behouden van arbeid. Het doel is meer eenheid en duidelijkheid aan te brengen in de manier waarop mensen een inkomensvoorziening ontvangen, dan wel met een re-integratievoorziening werkzaamheden verrichten. Een tweede doel is de wens om mensen die nu nog aan de kant staan, meer kansen te bieden op regulier werk of op andere vormen van arbeid bevorderende participatie. Daartoe biedt de Wet de gemeenten nieuwe instrumenten.

Voor de periode 2014-2018 is het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' richtinggevend. Met name de lijn onder 4: 'Toekomstperspectief voor iedereen', is van belang voor het programma Participatie en Werkgelegenheid. Eveneens draagt het programma Participatie en Werkgelegenheid bij aan de vier kernopgaven van de Sociale Structuurvisie 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn we Venlo', met name kernopgave 1: 'Iedereen, jong en oud, met en zonder beperkingen, neemt vanuit zijn eigen mogelijkheden deel aan de samenleving en levert een zinvolle bijdrage. Dat kan door een betaalde baan, als vrijwilliger of mantelzorger of als lid van een actieve gemeenschap.'

Met behulp van de doelenboom geven we schematisch weer welk strategisch kader de gemeente hanteert en welke doelstellingen de gemeente wil realiseren.

Figuur 3.1 Doelenboom

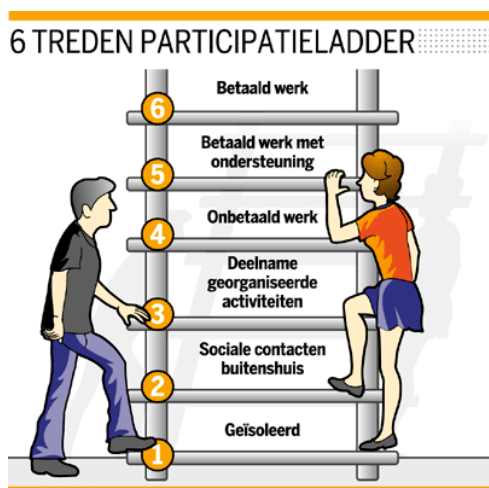

4.3.2 Wat willen wij bereiken?

Iedereen doet naar vermogen mee aan de samenleving en voorziet zover mogelijk zelf in het inkomen

Deelnemen aan de samenleving kan op vele manieren en op verschillende niveaus. De Participatieladder is een meetinstrument waarmee je kunt vaststellen in hoeverre iemand, meedoet in de samenleving. De ladder is onderverdeeld in zes treden: van sociaal geïsoleerd tot werkend zonder ondersteuning. Doelstelling 1 'het naar vermogen voorzien in eigen inkomen' heeft voornamelijk betrekking op trede 5 en 6. Doelstelling 2 'het naar vermogen actief deelnemen aan de maatschappij' heeft voornamelijk betrekking op trede 1 tot en met 4. Door een jaarlijkse meting wordt zichtbaar of de mate van participatie is verhoogd. Daarmee worden de resultaten van het gemeentelijk participatiebeleid transparant.

Figuur 3.21 Participatieladder

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We willen de eenzaamheid bestrijden door mensen te verbinden en organisaties die eenzaamheid tegen gaan sterk houden
- In nauwe samenwerking met maatschappelijk middenveld en ervaringsdeskundigen willen we het armoedebeleid evalueren en waar nodig versterken. De uitvoering van het armoedebeleid willen we waar mogelijk met inzet vanuit de samenleving zelf (uit bestaande middelen c.q. gekoppelde middelen vanuit amendement) realiseren.
- We willen komen tot een strategisch partnerschap met alle belanghebbenden bij de arbeidsmarkt
- We willen vooroordelen van de arbeidsmarkt tegengaan door samenwerking met zelforganisaties die hier acties op willen ontplooiën

Het vorenstaande leidt tot de volgende opdracht en kader voor ons als gemeente:

*Iedereen doet naar vermogen mee aan de samenleving
en voorziet zover mogelijk zelf in het inkomen.*

De wettelijke basis voor het handelen van de gemeente binnen het programma Participatie en Werkgelegenheid is onder meer te vinden in de Gemeentewet, De Participatiewet, de Wet Werk en Bijstand en diverse daarop betrekking hebbende andere wetten.

Het bovenstaande kader werken we uit in de volgende tactische doelstellingen:

PARTICIPATIE: Het (naar vermogen) actief deelnemen aan de maatschappij.

WERK: Het (naar vermogen) voorzien in eigen inkomen.

4.3.3 Wat gaan wij daarvoor doen?

Het (naar vermogen) voorzien in eigen inkomen

Bij het streven naar participatie voor allen past het streven naar een inclusieve arbeidsmarkt: een arbeidsmarkt die plaats biedt voor jongeren en ouderen en voor mensen met en zonder beperking. Participatie via arbeid levert een krachtige bijdrage aan sociale, economische en financiële zelfstandigheid, versterkt het gevoel van eigenwaarde en levert een bijdrage aan de sociale cohesie en de economie.

De doelstelling wordt uitgewerkt in onderstaande twee onderdelen:

- Het naar vermogen werken
- Het naar vermogen voorzien in eigen inkomen

Het naar vermogen werken

Bij het streven naar een inclusieve arbeidsmarkt richt het programma Participatie en Werkgelegenheid zich op de volgende vier onderdelen:

- Van onderwijs naar werk
- Van werk naar werk
- Van uitkering naar werk
- Werkgeversdienstverlening

Ad 1. Van onderwijs naar werk

De invoering van de Participatiewet heeft voornamelijk invloed op de arbeidstoeleiding voor leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en praktijkonderwijs (PrO). Deze kwetsbare groep jongeren is veelal aangewezen op intensieve begeleiding en ondersteuning om aan het werk te komen en aan het werk te blijven. Deze begeleiding wordt tot op heden hoofdzakelijk verzorgd door de arbeidsdeskundigen van het UWV. Wanneer geen preventieve gemeentelijke activiteiten worden ondernomen komen deze jongeren met de komst van de Participatiewet bij de gemeenten als participatie- of als werkklant terecht. Door landelijke ontwikkelingen binnen onderwijs, waaronder de entreeopleiding in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en de invoering van de referentieniveaus rekenen en taal komt het uitstroomperspectief van deze leerlingen richting het mbo en richting arbeid nog verder onder druk te staan. Een integrale benadering en een soepele overgang van school naar werk is hierdoor meer dan ooit van belang. Hiervoor maakt het programma Participatie en Werkgelegenheid in relatie met het programma Onderwijs en Jeugd zich sterk voor een integrale en goed afgestemde uitvoering tussen onderwijs, ondernemers en overheid. Met name voor de kwetsbare jongeren wordt hiervoor ook de ESF-subsidie 'Actieve inclusie' over het eerste tijdvak maximaal aangewend.

Ontwikkeling of ontplooiing, in welke vorm dan ook, houdt daarnaast niet op na het behalen van een startkwalificatie. Van onze inwoners wordt verwacht dat zij zich blijven ontwikkelen zodat hun kansen op regulier werk zo goed mogelijk en duurzaam worden geborgd. De Wet educatie en beroepsonderwijs biedt voor de gemeente de basis om aandacht te schenken aan onder meer volwasseneducatie. In 2015 wordt een beleidsnota afgerond die betrekking heeft op alle aspecten van opleiding en ontwikkeling/ ontplooiing (leven-lang-leren). Het programma Participatie en Werkgelegenheid heeft een duidelijke relatie met de beleidslijn die in deze nota wordt vastgelegd.

Ad 2. Van werk naar werk

Idealiter gaan werknemers die met werkloosheid worden bedreigd over van de ene naar de andere baan. In de fase tussen werkloosheidsdreiging en het ontslag is er van alles mogelijk om een overgang van werk naar werk te stimuleren. Met name binnen de samenwerking met het UWV binnen het Werkplein heeft de gemeente aandacht voor inwoners die van baan willen veranderen of ontslagen dreigen te worden door te bemiddelen van werk naar werk. Onder meer de flexibilisering van de arbeidsmarkt zorgt voor een sterkere focus op het begeleiden van werk naar werk door de gemeente.

Ad 3. Van uitkering naar werk

De Participatiewet is van grote invloed op de wijze waarop de gemeente omgaat met toeleiding naar de arbeidsmarkt. De Participatiewet redeneert vanuit het vergroten van de eigen kracht van burgers. Een samenspel is hierbij nodig van inwoners die geloven in hun kwaliteiten, in combinatie met gedreven sociale ondernemers, vernieuwende zorgaanbieders en een goed faciliterende overheid. Het is de bedoeling dat de inwoners die nu onder de Wet werk en bijstand, de Wajong of de Wet Sociale Werkvoorziening vallen, een gewone baan vinden, zo nodig met subsidie. In nauwe samenspraak met elkaar werken Rijk, gemeenten en de sociale partners de afspraken van het sociaal akkoord verder uit in de landelijke Werkkamer. Uitkomsten worden doorvertaald in het regionaal op te richten Werkbedrijf. Het jaar 2015 staat in het teken van het vormgeven van het regionale Werkbedrijf, maar ook de toekomst van de sociale werkvoorziening en de daaraan gelieerde bedrijven. Een (volledige) transformatie als gevolg van de landelijke ontwikkelingen van de uitvoeringsorganisatie sociale werkvoorziening lijkt hierbij noodzakelijk.

Ad 4. Werkgeversdienstverlening

Om ad 1 tot en met 3 succesvol te kunnen laten zijn is het vormgeven van een werkgeversdienstverlening cruciaal. Het zijn namelijk de ondernemers die de werkgelegenheid creëren. De regiogemeenten in Noord-Limburg, het UWV en de Sociale werkvoorzieningsschappen in de regio zetten daarom gezamenlijk de vraag van de ondernemer centraal in het Werkgeversservicepunt regio Noord-Limburg. De keuze voor een regionale aanpak komt voort uit het regionale karakter van de arbeidsmarkt: werknemers en werkgevers beperken zich niet tot de gemeentegrenzen, maar zij richten zich op een breder gebied. Hiervoor heeft het Rijk het land verdeeld in 35 arbeidsmarktregio's. Venlo heeft als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Noord-Limburg een regisseursrol toebedeeld gekregen. De regionale aanpak laat onverlet dat gemeenten een belangrijke rol (blijven) vervullen naar lokale ondernemers.

Het resultaat van de vraaggerichte benadering is een goede relatie met de ondernemer waardoor we zijn behoefte begrijpen en hij ons ziet als partner. De kracht van de dienstverlening is het ombuigen van de vraag van de ondernemers naar de mogelijkheden van de mensen in de werkzoekendenbestanden met als resultaat meer mogelijkheden voor de mensen in de werkzoekendenbestanden en minder mensen geregistreerd als werkzoekende. De samenwerkende partijen leggen verbindingen met onderwijs, brancheverenigingen, sociale partners en andere betrokken organisaties om te komen tot publiek-private arrangementen met ondernemers.

Motie 'Strategisch Akkoord Ondernemen en Werkgelegenheid'

In het licht van de motie ‘Strategisch Akkoord Ondernemen en Werkgelegenheid’ wordt eveneens geïnvesteerd in de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid. Specifieke aandacht wordt hierbij geschonken aan het ‘gat’ tussen de vraag van de markt en het aanbod van werkzoekenden en de uitstroom uit het (beroeps)onderwijs.

Doelstelling participatie

Het (naar vermogen) actief deelnemen aan de maatschappij

Naast het hebben van betaald werk is maatschappelijke deelname aan de gemeenschap van groot belang. Niet alleen voor het individu maar ook voor de gemeenschap als geheel. Ons verenigingsleven is ondenkbaar zonder de inzet van vrijwilligers en de ondersteuning van en zorg voor onze zwakste inwoners zou van een heel andere kwaliteit zijn zonder de belangeloze inzet van mantelzorgers. Overigens kunnen sommige activiteiten een volgende stap zijn naar betaald werk.

In 2015 wordt de beleidsnota op het gebied van maatschappelijke participatie (werktitel ‘wijkkracht in Venlo, maatschappelijke participatie’) opgeleverd.

Belangrijke elementen voor dit programma zijn:

- Het stimuleren en faciliteren van het concept Huizen van de Wijk en het verenigingsleven om potentiële kracht in de wijk aan te boren;
- Het stimuleren van het geven van een wederkerigheidsprestatie in de wijk en het wegnemen van eventuele belemmeringen;
- Het samen met partners investeren in een gelijkwaardige samenwerking met en ondersteuning van vrijwilligers gericht op de mogelijkheden van de wijk.

Het concept Huis van de Wijk is een belangrijk instrument om maatschappelijke participatie te bevorderen en in het verlengde hiervan de toekomstige vraag naar zorg en ondersteuning te verminderen. Ontmoeten en ontplooiën zijn twee belangrijke functies die in en door de wijk worden aangeboden om participatie te bevorderen. Het buurt- en bewonersnetwerk is een volgende mogelijkheid om mee te doen in onze samenleving en kan een eerste stap zijn op weg naar een volgende trede op de participatieladder. Tevens is het concept Huis van de Wijk en met name het buurt- en bewonersnetwerk de vindplaats voor met name het Sociale Wijk Team voor signalen over ondersteuningsbehoefte, waaronder die van (ver)eenzaming.

Dagbesteding is ook een belangrijke functie in het concept Huis van de Wijk. Vooral bij dagbesteding bestaan er mogelijkheden om verbindingen te leggen tussen de verschillende decentralisatieopgaven (Wmo 2015 en Participatiewet en in mindere mate Jeugdwet). Ook aan de mogelijke verbinding met arbeidsmatige dagbesteding zal, in het licht van de transformatie van de uitvoering van de sociale werkvoorziening, in 2015 aandacht worden besteed.

Volgens de huidige planning is eind 2014 voor onze gemeente sprake van een dekkend netwerk concept Huis van de Wijk. In 2015 wordt het concept verder uitgewerkt en vervolmaakt. Hierbij is het de uitdaging de inwoners en het verenigingsleven in de buurt en/of de wijk te verleiden om een vorm van een buurt- en bewonersnetwerk te vormen.

Het naar vermogen voorzien in eigen inkomen

Onder deze doelstelling valt één van de meest fundamentele taken van de gemeente. Het gaat om het bieden van een vangnet voor mensen die geen of onvoldoende middelen van bestaan (meer) hebben. Deze taak is wettelijk vastgelegd in de Wet werk en bijstand (WWB).

Het is de bedoeling dat inwoners zo kort mogelijk van deze voorziening gebruik maken en daarmee is de inzet dat de inwoners van Venlo zich zo veel als mogelijk op trede 5 en 6 van de participatieladder bevinden. De betrokken inwoner heeft zelf de verantwoordelijkheid om alles te doen om weer zo snel mogelijk een reguliere (betaalde) baan te verwerven of op een ander manier in voldoende middelen van bestaan te voorzien. De verantwoordelijkheid van de gemeente is om de daarvoor noodzakelijke faciliteiten te bieden. Daarnaast verwachten wij van de inwoner die gebruik maakt van de voorziening dat er naar vermogen een tegenprestatie wordt geleverd. De wetgever heeft daarvoor in wetgeving de nodige drukmiddelen (onder andere korting, uitsluiten van uitkering) ingebouwd.

Naast hetgeen is vastgelegd in de Wet werk en bijstand voert de gemeente Venlo ook armoedebeleid uit. Dit is het puntje van het gemeentelijke vangnet. Hiervoor zijn diverse regelingen en verordeningen vastgesteld, waaronder:

- Geld-Terug-regeling;
- Minimabeleid;
- Verordening Kinderen doen Mee;
- Verordening langdurigheidstoelage;
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

De gemeente voert ook de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en het daarop gebaseerde Beleidsplan Schuldhulpverlening uit. Uitgangspunt van het beleid is dat schulden geen belemmering mogen vormen voor een volwaardige deelname aan de maatschappij.

Dit najaar vindt een evaluatie van het armoedebeleid plaats. De evaluatie doen we samen met het maatschappelijk middenveld. Op basis van deze evaluatie zullen we samen met het maatschappelijk middenveld bezien in hoeverre het armoedebeleid en de aanpak ervan bijstelling behoeft.

4.3.4 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 3, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Participatie en Werkgelegenheid	Baten	40.119	38.544	38.544	38.544
	Lasten	81.914	77.152	76.054	75.146
Totaal saldo Programma 3		-41.795	-38.608	-37.510	-36.602

4.3.5 Relevante beleidskaders

Dit programma heeft o.a. een relatie met de volgende documenten:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Raadsnotitie 'Burgers aan Zet';
- Sociale structuurvisie 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- 'Op weg naar de menselijke maat', hoofdlijnen van beleid voor de decentralisatieverantwoordelijkheden in Venlo met bijbehorende beleidskaders per decentralisatie;
- Beleidsplan Decentralisaties Sociaal Domein gemeente Venlo 'Een bijzondere tijd';
- (Uitvoeringsprogramma) Sportvisie Venlo 2013-2018 'Samen sporten, samen leven';
- Cultuurnota 'Kansen voor Cultuur! Cultuurbeleid gemeente Venlo 2011-2015';
- Coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid'.

4.3.6 Relatie met andere programma's

Het programma Participatie heeft relaties met een aantal andere programma's, bijvoorbeeld:

- Programma 2 Openbare Orde en Veiligheid: het hebben van een eigen inkomen voorkomt dat mensen zich gedwongen voelen (armoede) diefstal te plegen of door de uitzichtloosheid verslaafd raken;
- Programma 4 'Zorg en Welzijn': wetenschappelijk is aangetoond dat er een causaal verband bestaat tussen armoede en de vraag naar zorg. Verder is ook aan de orde in het kader van de wederkerigheid van inzet van bijstandsgerechtigden in 'Huizen van de Wijk', vrijwilligerswerk en anderszins.
- Programma 5 'Onderwijs en Jeugd': het faciliteren van voldoende en kwalitatief goed bewegingsonderwijs levert een bijdrage aan het versterken van de gezondheid van onze inwoners en daarmee de inzetbaarheid voor werk;
- Programma 6 'Economie en Toerisme': de relatie met de arbeidsmarkt en het beroeps onderwijs/ kennisinfrastructuur is evident.
- Programma 7 Sport- en cultuurbevordering: levert een bijdrage aan het versterken van de gezondheid van onze inwoners, alsmede het welzijn van onze inwoners;
- Programma 10 Wonen en Leefomgeving: een passend woningaanbod is randvoorwaardelijk voor de arbeidsmarkt.
- (Het programma Participatie en Werkgelegenheid levert een bijdrage aan de perspectieven van 'Vitale Gemeenschappen' en 'Innoveren en Vermarkten' uit de strategische visie 'Regio in balans'. Het programma draagt ook bij aan beide hoofdpogaven uit de Strategische visie 2030: 'het versterken van de maatschappelijke ruggengraat' en 'het versterken van de economische structuur van de stad'.
- Bij het stimuleren van maatschappelijke participatie ligt een duidelijke relatie met het programma Zorg en Welzijn.

4.4 Programma 4 Zorg en Welzijn

4.4.1 Inleiding

Dit programma gaat over de zorg en ondersteuning aan en het welzijn van alle inwoners en heeft dus betrekking op de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet en (zijdelings) de Participatiewet⁷. Waar van belang, besteden we specifiek aandacht aan verantwoordelijkheden uit een van deze decentralisatieopgaven.

Met behulp van onderstaande doelenboom geven we schematisch weer welk strategisch kader de gemeente hanteert en welke doelstellingen de gemeente met de uitvoering van dit programma wil realiseren. In de volgende paragrafen wordt steeds de verbinding met de doelstellingen gelegd.

Figuur 4.1 Doelenboom

⁷ Participatie kan een rol spelen om het welzijn van inwoners te vergroten en de zorgvraag te verminderen, Convenant 'Samen...een zorg minder', gemeenten Beesel, Bergen en Venlo en Coöperatie VGZ ua en Zorgkantoor Noord- en Midden-Limburg, september 2013.

4.4.2 Wat willen wij bereiken?

Het programma Zorg en Welzijn levert een bijdrage aan het bereiken van het perspectief van 'Vitale Gemeenschappen'⁸ uit de strategische visie 'Regio in balans' en het draagt voornamelijk bij aan de hoofdpoging 'Het versterken van de maatschappelijke ruggengraat' uit de Strategische Visie 2030.

In de periode 2010-2012 heeft de raads werkgroep Stad van Actieve Mensen (SAM) zich verdiept in het thema samensturing. De raads werkgroep heeft haar bevindingen vastgelegd in de notitie 'Burgers aan Zet' en heeft 5 richtinggevend kaders meegegeven voor de toekomstige beleidsontwikkeling.

Richtinggevend kaders van raads werkgroep Stad van Actieve Mensen⁹

1. De burger is leidend.
2. Eigendom en liefdevol verwaarlozen.
3. Van maken naar mogelijk maken.
4. De communicatieve overheid.
5. Pilots.

De werkgroep heeft naast deze kaders ook een aantal aanbevelingen gedaan en het model van samensturing voor de gemeente Venlo 'geïntroduceerd'¹⁰. Deze kaders, aanbevelingen en het model van samensturing vormden de basis voor de Sociale Structuurvisie.

In de Sociale Structuurvisie 2022 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo' (Sociale Structuurvisie) is de belangrijkste opgave voor het sociale domein verwoord als 'het vermogen van de stad om iedere inwoner van Venlo een veilige leefomgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om mee te doen'. Deze doelstelling is uitgewerkt in vier kernopgaven. Het programma Zorg en Welzijn draagt rechtstreeks bij aan kernopgave 3: (Iedereen werkt aan zijn gezondheid, waar nodig bieden wij zorg of een vangnet: we hebben zorg voor gezond en vitaal) en indirect aan de overige kernopgaven.

---

⁸ *Het beleid op het gebied van maatschappelijke participatie is afgeleid van de regionale doelstelling van Vitale Gemeenschappen en wordt uitgewerkt in het programma 'Participatie en werkgelegenheid'.*

⁹ *Bron: Burgers aan Zet, kaderstellende raadsnotitie, maart 2012*

¹⁰ *De raads werkgroep beschrijft samensturing als volgt: "Samensturing is een filosofie, een manier van kijken naar de werkelijkheid en zegt vooral iets over de wijze waarop burgers, overheid en maatschappelijke organisaties in hun onderlinge relaties acteren. Samensturing is een praktijk van met elkaar samenwerken, elkaar respecteren, de dialoog voeren met elkaar en met elkaar communiceren."*

Kernopgave 3 is in de Sociale Structuurvisie in de volgende ambitie geconcretiseerd: “inwoners van Venlo nemen hun verantwoordelijkheid voor hun gezondheid en het zo lang mogelijk gezond en zelfstandig leven en wonen. Hierbij kunnen zij rekenen op een basis van zorg op maat; voor de meest kwetsbare mensen in Venlo zorgen we voor een vangnet. Dit vraagt om een efficiënt, effectief en toekomstbestendig aanbod op maat.”

Voor de periode 2014-2018 is het coalitieprogramma ‘Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid’ richtinggevend (accenten). Voor het programma Zorg en Welzijn is ‘loslaten in vertrouwen’ van groot belang, bijvoorbeeld door het geven van ruimte aan professionals op de werkvloer bij het bieden van zorg en ondersteuning. Ook ‘zorg voor elkaar’ is belangrijk om passende zorg en ondersteuning te kunnen blijven bieden. Hierbij is het een uitdaging om op zoek te gaan naar ‘nieuwe prikkels’: prikkels die appelleren aan de intrinsieke motivatie van onze inwoners. Verder raakt het onderdeel ‘Leefbaarheid in wijken en kernen’ net als dit programma alle inwoners van Venlo.

Het behalen van de beoogde effecten voor het programma Zorg en Welzijn, is afhankelijk van de mate waarin wij (inwoners, zorgaanbieders, gemeente) er gezamenlijk in slagen om invulling te geven aan nieuwe rollen en verantwoordelijkheden en de nieuwe verbindingen (vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid) die hiervoor moeten worden gemaakt¹¹.

Uit de richtinggevende documenten die hiervoor zijn genoemd, is voor programma Zorg en Welzijn het volgende strategische ‘kader’ (lange termijn doelstelling) gedestilleerd:

*Iedereen zorgt naar vermogen voor zichzelf en elkaar,
daar waar nodig met ondersteuning.*

Voor het realiseren van deze lange termijn doelstelling is de ‘trap van oplossingen’¹² leidend en zorgt de gemeente voor het noodzakelijke vangnet.

---

¹¹ Om gedrag effectief te kunnen sturen moet - volgens het Triade-model van professor Theo Poiesz - aan 3 aspecten aandacht worden besteed: de motivatie, de capaciteit en de gelegenheid. Vrij vertaald: willen, kunnen en mogen.

¹² Nota Wij(k)kracht in Venlo, pagina 8.

Een lange termijn doelstelling geeft richting aan waar wij als gemeente samen met onze partners naar toewerken in 2030. Om te komen tot concrete activiteiten, is deze lange termijn doelstelling uitgewerkt in de volgende tactische doelstellingen waaraan de gemeente samen met inwoners en partners de komende 4 à 5 jaar zal werken:

Het versterken van de gezondheid (fysiek en mentaal) van onze inwoners

Het bevorderen van het welzijn (welbevinden) van onze inwoners.

Het samen met burgers bieden en versterken van een structuur van algemene ondersteuning (algemene voorzieningen).

Binnen dit programma geeft de gemeente hoofdzakelijk uitvoering aan een tweetal decentralisatieopgaven¹³: de Wmo 2015 (Wmo) en de Jeugdwet. Vanuit de Wmo is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van passende ondersteuning aan haar burgers zodat deze burgers zelf, dan wel samen met personen in hun naaste omgeving, voldoende zelfredzaam zijn en kunnen meedoen. Voor wie niet in staat is zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te handhaven in de samenleving, moet de gemeente opvang en beschermd wonen¹⁴ bieden.

Vanuit de Jeugdwet is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning, hulp en zorg bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen en de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering. Daarnaast heeft de gemeente een wettelijke verantwoordelijkheid op het gebied van openbare gezondheidszorg en jeugdgezondheidszorg die van belang is voor de invulling van dit programma.

Iets moeten bereiken, heeft te maken met wettelijke verantwoordelijkheden (decentralisatieopgaven). Iets willen bereiken, heeft te maken met ambities. Onze ambities voor het sociale domein, en dus ook voor het programma Zorg en Welzijn, zijn verwoord in de Sociale Structuurvisie.

---

¹³ De bijdrage vanuit de Participatiewet wordt nader uitgewerkt in programma 2 Participatie.

¹⁴ Zie verder bij de paragraaf 'Venlo als centrumgemeente onder 'Het bieden van maatwerkondersteuning'.

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We versterken de positie en rol van de mantelzorger
- We besparen 5% op de uitgaven voor de GGD door regels minder stringent te hanteren en los te laten en door een versobering van de uitvoering van wettelijke taken

4.4.3 Wat gaan we daarvoor doen?

In deze paragraaf geven wij per tactische doelstelling aan welke activiteiten wij in 2015 uitvoeren om deze doelstellingen te realiseren.

Het versterken van de gezondheid van onze inwoners

Op grond van de Wet publieke gezondheid moet iedere gemeente een gemeentelijke nota gezondheidsbeleid vaststellen. De nota Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Venlo ‘Goede gezondheid, gedeelde zorg’ is in september 2013 door de raad vastgesteld¹⁵. Op basis stellen we een uitvoeringsprogramma op met als thema’s:

- Sport, bewegen en gezondheid;
- Preventie in Wmo en ouderenzorg;
- Aanpak overgewicht jeugd;
- Onderwijs en gezondheid;
- Reanimatienetwerken in de wijk;
- Re-integratie, participatie en gezondheid;
- Fysieke omgeving en gezondheid.

In 2015 worden deze thema’s¹⁶ uitgewerkt (invulling en monitoring).

Voor het realiseren van deze doelstelling is ook van belang wat is geformuleerd in de Sociale Structuurvisie (kernopgave 3). De kernopgave ‘Zorg voor vitaliteit en gezondheid’ richt zich er op dat inwoners van Venlo hun verantwoordelijkheid nemen voor hun gezondheid en het zo lang mogelijk gezond en zelfstandig leven en wonen. Hierbij kunnen zij rekenen op een basis van zorg op maat; voor de meest kwetsbare mensen in Venlo zorgt de gemeente voor een vangnet.

Wij zijn ervan overtuigd dat preventief beleid voor kinderen en jongeren een substantiële bijdrage zal leveren aan het verbeteren van de gezondheid van kinderen en jongeren en dus op termijn van volwassenen. Werken aan vitaliteit

---

¹⁵ De GGD is namens de gemeente een belangrijke uitvoeringspartner voor dit lokale gezondheidsbeleid.

¹⁶ De thema’s hebben vrijwel allemaal een relatie met één of meerdere programma’s.

moet al beginnen bij jonge kinderen. Wij leggen daarom in 2015 een sterkere, meer doelgerichte verbinding tussen (preventief) jeugdbeleid en jeugdgezondheidszorg. Hiermee willen wij voorkomen dat kinderen/jongeren op termijn mogelijk instromen naar duurdere vormen van zorg. Versterken van de gezondheid van ouders en kinderen zorgt ervoor dat zij veerkrachtig zijn en zelf in staat zijn een gedeelte van hun hulpvragen te beantwoorden.

Ook het uitvoeringsprogramma van de Sportvisie Venlo 2013-2018 'Samen sporten, samen leven'¹⁷ dat door de raad in december 2013 is vastgesteld, levert een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de doelstelling 'het versterken van de gezondheid van onze inwoners'¹⁸. In 2015 zetten we met name in op de volgende aspecten:

- Het begeleiden en ondersteunen van mensen met gezondheidsachterstanden;
- Het bewust maken van jongeren en hun omgeving van een gezonde leefstijl en gezond gewicht (preventief);
- Het faciliteren van voldoende en kwalitatief goed bewegingsonderwijs (primair onderwijs);
- Het stimuleren van groepen mensen om weer mee te doen aan de samenleving door sporten en bewegen (inactieven, inwoners met een gezondheidsachterstand, met een beperking, met afstand tot de arbeidsmarkt).

Het bevorderen van het welzijn (welbevinden) van onze inwoners

Welzijn is de mate waarin het in lichamelijk, geestelijk en sociaal opzicht goed gaat met mensen of gemeenschappen. Het welzijnswerk in Venlo richt zich op het bevorderen van het welzijn van alle inwoners van Venlo. We maken onderscheid in de ondersteuning van gemeenschappen (bewonersondersteuning) en de ondersteuning van inwoners in specifieke situaties (maatschappelijk werk).

Wij zijn ervan overtuigd dat het welzijn van onze inwoners voor een groot deel vorm krijgt in en door een gemeenschap of wijk. Welzijn of geluk kunnen wij niet

---

¹⁷ *Sport is een middel dat een bijdrage levert aan een aantal tactische doelstellingen, niet alleen van het programma Zorg en Welzijn, maar ook aan nadere programma's (participatie, sport- en cultuurbevordering). Voor deze tactische doelstelling zijn de belangrijkste indicatoren opgenomen. In het kader van het uitvoeringsprogramma worden meer indicatoren gemeten en gevolgd.*

¹⁸ *Indien het huidige Sportbedrijf is verzelfstandigd zal de functie van deze 'nieuwe' organisatie een andere zijn dan nu en de relatie tussen de gemeente en deze organisatie zal veranderen. De gemeente zal de beoogde effecten (WAT) formuleren en de activiteiten die moeten leiden tot deze effecten (HOE) zal door de nieuwe organisatie worden uitgewerkt.*

afdwingen. Wat we wel kunnen, is zorgen voor de benodigde randvoorwaarden. Dit doen we enerzijds door (groepen) inwoners te faciliteren door bewonersondersteuning of plekken om elkaar te ontmoeten, gezamenlijk activiteiten te ontplooiën of in het faciliteren van het verenigingsleven. Anderzijds ondersteunen we individuele inwoners met maatschappelijk werk. Hierbij zien wij voor het netwerk concept Huis van de Wijk een belangrijke rol weggelegd.

Het bevorderen van het welzijn van kinderen kan ertoe leiden dat zij op latere leeftijd minder ondersteuning nodig hebben. We constateren de laatste jaren een toename van het aantal kinderen in de Jeugd-GGZ en de Jeugd-LVB¹⁹. We willen ons bij de aanpak niet richten op wat kinderen niet kunnen maar vooral op wat ze wel kunnen. Meedoen in de samenleving is daarbij een belangrijk sleutelwoord. De basisvoorzieningen in Venlo kunnen hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Zo is het Huis van de Wijk een plek waar ouders en kinderen andere ouders en kinderen kunnen ontmoeten en kunnen 'meedoen'.

In 2015 voeren we de volgende activiteiten uit.

- We faciliteren het dekkend netwerk concept Huis van de Wijk²⁰ en daarmee de mensen en de verenigingen die hiervan gebruik maken;
- We investeren in het versterken van de draagkracht van mantelzorgers en informele zorg;
- We investeren samen met onze partners in een gelijkwaardige samenwerking met en ondersteuning van vrijwilligers gericht op de mogelijkheden van de wijk;
- We starten een werkplaats opbouwwerk en herformuleren de rol van beroepskrachten (het opbouwwerk en ouderenwerk) in relatie tot samensturende gemeenschappen en Huizen van de Wijk in Venlo. Ook de relatie met andere functies of rollen is onderdeel van deze werkplaats (kwartiermaker, stadsdeelmanager, buurtcoördinator woningcorporaties). Het doel is uiteindelijk minder (onnodige) drukte van beroepskrachten in de wijk.

---

¹⁹ GGZ: geestelijke gezondheidszorg; LVB: licht verstandelijke beperking.

²⁰ *Sociale wijkteams werken ook vanuit de huizen van de wijk. Van groot belang voor het welslagen van het concept Huis van de Wijk en voor het verbinden van de formele zorg met de informele zorg, zijn de buurt- en bewonersnetwerken.*

Het samen met burgers bieden en versterken van een structuur van algemene ondersteuning

De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van passende ondersteuning aan haar burgers zodat deze voldoende zelfredzaam (samenredzaam) zijn en kunnen meedoen. Ook is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning, hulp en zorg bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering. Voor het bieden van deze ondersteuning nemen wij de trap van oplossingen als uitgangspunt. Dat betekent dat wij eerst uitgaan van de mogelijkheden van de burger, zijn naaste personen en directe omgeving. Indien dit niet toereikend is, zetten wij algemene ondersteuning in. De laatste trede wordt gevormd door maatwerkondersteuning.

Algemene ondersteuning omvat onder andere het bieden van informatie en advies, het voeren van vraagverhelderingsgesprekken met burgers en het bieden van algemene voorzieningen.

Informatie & Advies: een functie die is gericht op het beantwoorden van eenvoudige vragen. Daar waar niet direct een antwoord kan worden gegeven, wordt doorverwezen naar een organisatie of instantie die dit wel kan (liefst in dezelfde buurt of wijk). Als sprake is van een complexe vraag of een mogelijke vraag om ondersteuning, wordt doorverwezen naar de sociale wijkteams. De functie 'informatie en advies' wordt ingericht in het netwerk concept Huis van de Wijk.

Vraagverhelderingsgesprekken worden gevoerd door de sociale wijkteams: de centrale toegang voor alle ondersteuningsvragen op het gebied van wonen, werken, veiligheid, welzijn en zorg. In een zogenoemd keukentafelgesprek wordt de vraag van een inwoner door een lid van het sociaal wijkteam samen verhelderd en in kaart gebracht in de vorm van een leefzorgplan. Uitgangspunt hierbij is 1GezinPlan1Regisseur. In het gesprek wordt gekeken wat iemand zelf of met ondersteuning van mensen uit zijn eigen netwerk kan oplossen. Vervolgens wordt gezamenlijk bepaald welke ondersteuning nodig en passend is. Wanneer blijkt dat er voor het opstellen van een leefzorgplan specialistische deskundigheid nodig is, wordt deze meteen ingeschakeld. Als het nodig is dat in de tijd tot aan het vervolgesprek met een specialist al ondersteuning wordt geboden, zorgt het wijkteamlid ook hiervoor.

Als iemand geen vaste woon- of verblijfplaats heeft, als er sprake is van geweldssituaties of als er heel specifieke deskundigheid nodig is die lokaal niet voorhanden is, vindt de vraagverheldering plaats in een regionaal knooppunt: een netwerk met specialistische deskundigheid dat is ingericht om de meldpunten,

steunpunten en toegangspoorten die er zijn of worden ontwikkeld vanuit (jeugd)zorg en veiligheid te verbinden.

Algemene voorzieningen omvatten diensten of activiteiten die zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, algemeen toegankelijk zijn en gericht zijn op maatschappelijke ondersteuning. Algemene voorzieningen kunnen ‘ontstaan’ (worden opgezet) naar aanleiding van een behoefte in de wijk: vanuit een commercieel initiatief of vanuit bewonersnetwerken. Is er voor een behoefte nog geen algemene voorziening, dan kan deze gezamenlijk met een bewonersnetwerk worden opgezet. De gemeente kan hier een faciliterende rol spelen maar blijft in principe op de achtergrond²¹.

Voorbeelden van algemene voorzieningen zijn: de buurtbus, de was- en strijkservice of de klussendienst. Ook hulpmiddelen kunnen in de vorm van een algemene voorziening worden aangeboden, bijvoorbeeld een pool van scootmobielen of rolstoelen voor incidenteel gebruik voor mensen die slecht ter been zijn.

Een belangrijke algemene voorziening is de dagbesteding in de wijk, waarbij zo veel als mogelijk de verbinding wordt gelegd met de ‘arbeidsmatige dagbesteding’. De vraag en behoefte van de wijkbewoners zijn leidend voor de invulling van de activiteiten van dagbesteding in de Huizen van de Wijk. Daarbij wordt de verbinding gelegd met activiteiten in de wijk, ook met commerciële activiteiten die opbrengsten kunnen genereren. Er wordt ingezet op meer vrijwillige inzet en minder professionals waar dat mogelijk is, waarbij de nieuwe rol van de professionals gericht is op begeleiding van vrijwillige inzet en samenwerking met mantelzorgers. Mensen voor wie vanwege de aard van hun problematiek de dagbesteding in de wijk niet passend is, krijgen via hun leefzorgplan een beschikking voor een maatwerkvoorziening.

Specifiek voor onze jeugdigen en hun ouders/verzorgers/opvoeders zijn er ook algemene voorzieningen beschikbaar, bijvoorbeeld: jeugdgezondheidszorg, het jeugd- en jongerenwerk, het peuterspeelzaalwerk en de kindertelefoon. Belangrijke algemene voorzieningen die op regionaal niveau zijn ingericht zijn het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) en de crisisdienst.

Voor het realiseren van de doelstelling ‘het bieden en versterken van een structuur van algemene ondersteuning’ wordt in 2015 onder andere ingezet op het in samenspraak met de bewonersnetwerken wijkgericht bekijken aan welke algemene voorzieningen behoefte is.

---

²¹ *Burger is eigenaar in het model van samensturing.*

Initiatieven vanuit de wijk worden gestimuleerd en waar nodig gefaciliteerd (zie ook kader wijkgericht werken in het programma 3 Participatie en Werkgelegenheid).

Het bieden van maatwerkondersteuning

In de Wmo wordt een maatwerkvoorziening²² omschreven en in de Jeugdwet wordt gesproken over jeugdhulp. De basis voor iedere maatwerkondersteuning vormt het integrale leefzorgplan²³ (wonen, werken, veiligheid, zorg en welzijn) met als uitgangspunt 1GezinPlan1Regisseur.

Een maatwerkvoorziening²⁴ kan worden aangeboden in groepsverband. Groepsdynamiek kan namelijk een positief effect hebben op de beoogde resultaten. Vormen zijn bijvoorbeeld gespecialiseerde dagbesteding, begeleidingstrajecten in het kader van algemeen maatschappelijk werk voor mensen met gelijksoortige problematiek of assertiviteitstrainingen voor mensen die slachtoffer zijn van pestgedrag. Een activiteit in groepsverband is echter niet in alle gevallen geschikt en er zijn maatwerkvoorzieningen die uitsluitend individueel kunnen worden aangeboden. Voorbeelden zijn huishoudelijke hulp, vormen van begeleiding in de thuissituatie of hulpmiddelen die op maat worden gemaakt of aangepast aan de persoon die ze gebruikt.

Voor jeugdigen geldt dat wij door de samenwerking met de jeugdgezondheidszorg en het onderwijs en het hebben van goede basis- en algemene voorzieningen willen voorkomen dat ouders en hun kinderen gebruik moeten maken van vormen van specialistische zorg. Ouders²⁵ blijven in principe altijd eigenaar van en daarmee verantwoordelijk voor hun hulpvraag. De gemeente neemt die verantwoordelijkheid in principe niet over²⁶ maar biedt passende ondersteuning, wanneer dat noodzakelijk is in de vorm van specialistische zorg en ondersteuning (maatwerkvoorzieningen).

---

²² *Wmo: een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen, ten behoeve van zelfredzaamheid [...]; ten behoeve van participatie [...]; en ten behoeve van beschermd wonen en opvang.*

²³ *In de Jeugdwet wordt gesproken over een familiegroepsplan.*

²⁴ *Een maatwerkvoorziening is een product of dienst die wordt verstrekt in het kader van passende ondersteuning zoals is vastgelegd in het leefzorgplan.*

²⁵ *Ouders zijn alleen verantwoordelijk tot en met de leeftijd van 12 jaar van hun kinderen; daarna is er sprake van een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van ouders en jeugdige.*

²⁶ *Soms is dit wel noodzakelijk, bijvoorbeeld bij maatregelen in het zogenoemde gedwongen kader (jeugdbescherming en jeugdreclassering). Hiervoor is een uitspraak van de kinderrechter noodzakelijk.*

Voor jeugdigen omvat dit o.a.:

- Ambulante jeugdhulpverlening;
- Residentiële jeugdzorg;
- Jeugd GGZ;
- Ondersteuning van jeugdigen met een beperking (inclusief vervoer en kortdurend verblijf);
- Jeugdbescherming;
- Jeugdreclassering;
- Jeugdhulp Plus;
- Pleegzorg.

Venlo als centrumgemeente

Naast de verantwoordelijkheid voor haar inwoners is Venlo als centrumgemeente ook verantwoordelijk voor het organiseren van bepaalde vormen van ondersteuning (algemene -en maatwerkvoorzieningen) voor de inwoners van de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg (met uitzondering van Mook en Middelaar). Een algemene voorziening die op regionaal niveau wordt ingericht is bijvoorbeeld de inloopfunctie voor bijzondere (groepen) burgers die zich moeilijk (laten) mengen met andere burgers: de inloopfunctie Geestelijke Gezondheidszorg.

In de Wmo 2015 is verwoord dat een ingezetene van Nederland in aanmerking kan komen voor een maatwerkvoorziening die kan bestaan uit opvang indien hij de thuissituatie heeft verlaten al dan niet in verband met risico's voor zijn veiligheid als gevolg van huiselijk geweld en niet in staat is zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te handhaven in de samenleving. Concreet betekent dit maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, crisisopvang en begeleiding bij wonen (o.a. Housing first). Daarnaast heeft de gemeente Venlo met regiogemeenten afspraken gemaakt over bemoeizorg en andere preventieactiviteiten die regionaal worden uitgevoerd.

De verantwoordelijkheid en taken van Venlo als centrumgemeente zijn uitgewerkt in het Regionaal Kompas. In 2015 wordt ingezet op de doorontwikkeling van het Regionaal Kompas en de ontwikkeling van een regionaal knooppunt²⁷ waar specialistische expertise op het gebied van zorg, veiligheid (huiselijk geweld) en justitie wordt gebundeld. Van belang is dat er ook een directe verbinding wordt gelegd met de lokale infrastructuur van sociale wijkteams zodat er tijdig kan worden 'opgeschaald' en zodra dat mogelijk is weer kan worden 'afgeschaald'.

---

²⁷ *Vanuit het regionaal knooppunt kan de specialistische ondersteuning die kan worden ingeroepen door een lid van het kernteam (opstellen leefzorgplan) worden ingezet.*

Uiteindelijk streven we ernaar dat iedere inwoner in een veilige omgeving kan opgroeien en kan leven.

De gemeente Venlo is als regiogemeente ook verantwoordelijk voor een maatwerkvoorziening die kan bestaan uit het bieden van beschermd wonen²⁸.

In 2014 is een intensief proces gevolgd om te komen tot (raam)contracten voor mogelijke diensten en producten die in het kader van een arrangement (leefzorgplan) kunnen worden ingezet. In 2015 wordt het integrale proces 'gemonitord' vanaf het moment van het signaal van een mogelijke ondersteuningsvraag tot en met het periodiek evalueren of de geboden ondersteuning de burger in staat stelt (naar vermogen) zelfredzaam te zijn en mee te doen. Eventuele aanpassingen die vanuit de praktijk noodzakelijk blijken te zijn, worden zo snel mogelijk doorgevoerd; hiervoor bieden de raamcontracten de benodigde flexibiliteit.

Daarnaast worden er zogenoemde ontwikkeltafels ingericht waarop we samen met aanbieders en andere betrokkenen zoeken naar innovaties op het gebied van algemene ondersteuning en maatwerkondersteuning.

4.4.4 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 4, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Zorg en Welzijn	Baten	4.145	4.180	4.168	4.087
	Lasten	127.621	128.739	126.102	125.642
Totaal saldo Programma 4		-123.476	-124.560	-121.934	-121.554

²⁸ *Beschermd wonen is in de Wmo 2015 als volgt verwoord: wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.*

4.4.5 Relevante beleidskaders

Dit programma heeft een relatie met onder andere de volgende documenten:

- Strategische visie 'Regio in Balans';
- Strategische visie Venlo 2030;
- Raadsnotitie 'Burgers aan Zet';
- Sociale structuurvisie 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo';
- 'Op weg naar de menselijke maat', hoofdlijnen van beleid voor de decentralisatieverantwoordelijkheden in Venlo met bijbehorende beleidskaders per decentralisatie;
- Beleidsplan Decentralisaties Sociaal Domein gemeente Venlo 'Een bijzondere tijd';
- Nota Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Venlo 'Goede gezondheid, gedeelde zorg';
- (Uitvoeringsprogramma) Sportvisie Venlo 2013-2018 'Samen sporten, samen leven';
- Doorontwikkeling Regionaal Kompas Noord- en Midden Limburg 2014-2018;
- Cultuurnota 'Kansen voor Cultuur! Cultuurbeleid gemeente Venlo 2011-2015';
- STRAK II (woningbouwcorporaties);
- Coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid'.

4.4.6 Relatie met andere programma's

Het programma Zorg en Welzijn heeft relaties met een aantal andere programma's:

- Programma 3 Participatie: het bieden van passende ondersteuning is erop gericht om burgers te laten participeren;
- Programma 5 'Onderwijs en Jeugd': het faciliteren van voldoende en kwalitatief goed bewegingsonderwijs levert een bijdrage aan het versterken van de gezondheid van onze inwoners;
- Programma 7 Sport- en cultuurbevordering: levert een bijdrage aan het versterken van de gezondheid van onze inwoners, alsmede het welzijn van onze inwoners;
- Programma 10 Wonen en Leefomgeving: een passend woningaanbod is randvoorwaardelijk om onze inwoners langer zelfstandig te kunnen laten wonen.

4.5 Programma 5 Onderwijs en Jeugd

4.5.1 Inleiding

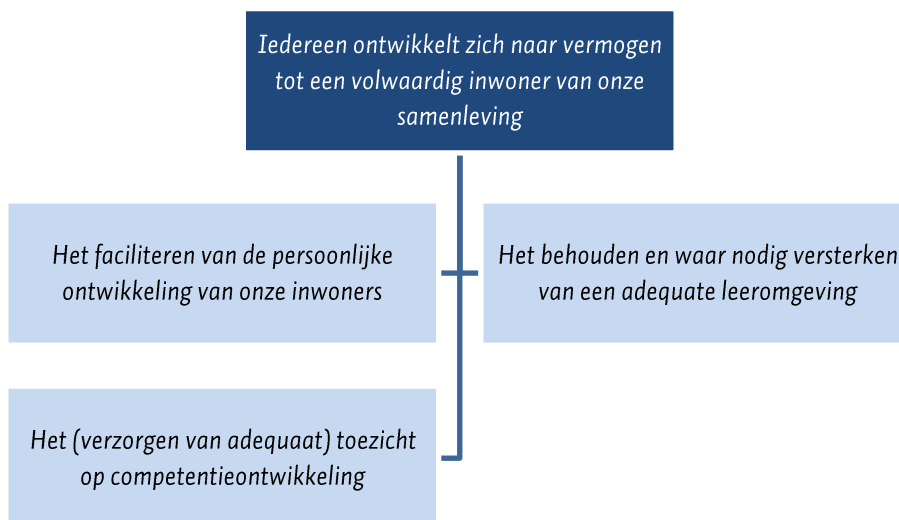
Het programma Onderwijs en Jeugd beschrijft de relatie tussen de gemeentelijke overheid en de jeugdige inwoners van Venlo. Het gaat dan om het grootste deel van de jeugdige inwoners van Venlo, namelijk de jeugdige inwoners die geen ondersteuning of zorg op basis van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 nodig hebben.

Het programma heeft dan ook een relatie met het programma 3 Zorg en Welzijn, want dat programma gaat in op de jeugdige inwoners die wel die ondersteuning of zorg nodig hebben.

Het programma heeft een brede reikwijdte ten aanzien van jeugdigen, want ook het onderwijs, voor zover algemeen vormend, en het toezien op het volgen van onderwijs is onderdeel van dit programma. Overigens vindt u het aspect beroepsonderwijs terug in het programma 6 Economie en Toerisme.

Het programma Onderwijs en Jeugd gaat uit van het volgende strategische kader, dat in drie tactische doelstellingen is ingevuld:

Figuur 5.1 Doelenboom

4.5.2 Wat willen wij bereiken?

In de Strategische Visie 2030 zijn twee hoofddopgaven geformuleerd: 'het versterken van de maatschappelijke ruggengraat' en 'het versterken van de economische structuur van de stad'. Het programma Onderwijs en Jeugd draagt bij aan allebei de hoofddopgaven

In de Sociale Structuurvisie 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo' is de belangrijkste opgave voor het sociale domein verwoord als 'het vermogen van de stad om iedere inwoner van Venlo een veilige leefomgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om mee te doen'. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in vier kernopgaven. Het programma Onderwijs en Jeugd draagt rechtstreeks bij aan kernopgave 2 (iedereen ontwikkelt zijn competenties: persoonlijke ontwikkeling).

Kernopgave 2 is in de volgende ambitie geconcretiseerd: Venlo biedt volop mogelijkheden voor (talent)ontwikkeling: onderwijs, werk, sport, bewegen, persoonlijke- en kunstzinnige vorming en culturele activiteiten. Goed onderwijs duurt een mensenleven lang. De samenleving verandert per slot van rekening voortdurend. Samen met partners zorgt de gemeente ook de komende jaren voor een passende infrastructuur op het gebied van onderwijs, cultuur, kunsteducatie en sport. We spreken onze maatschappelijke partners, (beroeps) onderwijs en bedrijfsleven aan op onze gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Voor de periode 2014-2018 is het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' richtinggevend (accenten). Voor dit programma is 'toekomstperspectief voor iedereen' van belang, bijvoorbeeld door het stimuleren van een leven lang leren.

Uit de visies die hiervoor zijn genoemd, is voor programma Onderwijs en Jeugd het volgende strategische kader geformuleerd:

Iedereen ontwikkelt zich naar vermogen tot een volwaardig inwoner van onze samenleving.

Uitgaande van de niveaus van samensturing²⁹ behoort de invulling van dit kader in hoge mate tot het niveau 1 en beperkt tot niveau 2. Met andere woorden: voor de invulling van dit kader is slechts een beperkte, voornamelijk faciliterende, rol voor de gemeente weggelegd.

---

²⁹ Zie programma 3 Participatie

Primair zijn onze (jeugdige) inwoners daarvoor dus zelf verantwoordelijk. Het onderwijsveld heeft voor onze kinderen en jeugdigen de verantwoordelijkheid om te zorgen voor kwalitatief goed onderwijs. De gemeentelijke rol is ook daarvoorwaardenscheppend. Daarnaast dient de gemeente toe te zien op deelname aan het onderwijs.

Een doelstelling geeft richting, geeft aan waar wij als gemeente samen met onze partners de komende periode op inzetten. Om te komen tot concrete activiteiten, is dit strategisch kader uitgewerkt in de volgende tactische doelstellingen:

Het faciliteren van de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners

Het behouden en waar nodig versterken van een adequate leeromgeving.

Het verzorgen van adequaat toezicht op competentieontwikkeling.

Binnen het programma Onderwijs en Jeugd, geven wij uitvoering aan onze verantwoordelijkheden op grond van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op de expertise centra (onderwijshuisvesting en leerlingen vervoer), de Leerplichtwet en de Wet passend onderwijs, waarbij het toezicht op deelname aan het onderwijs voorop staat. Het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs is een verantwoordelijkheid van het Rijk. Samen met het onderwijs wordt gezorgd voor mogelijkheden voor de jeugd en jongvolwassenen om hun talenten te kunnen ontwikkelen. Daarnaast zorgt de gemeente ervoor dat jeugdigen en jongvolwassenen zich ook buiten het onderwijs kunnen ontplooiën.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- De gemeente maakt zich er sterk voor dat scholen onderwijs van de Duitse taal aanbieden. Hierbij wordt waar mogelijk aangesloten bij Europese en landelijke programma's.
- Het borgen van basisvoorzieningen.
- Stage bureau ter ondersteuning van leerlingen in het voortgezet onderwijs op het gebied van maatschappelijke stages.

4.5.3 Wat gaan we daarvoor doen?

In deze paragraaf staat per tactische doelstelling omschreven welke activiteiten we in 2015 uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

Het faciliteren van de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners

Jezelf ontwikkelen begint al ongeveer bij je geboorte en gaat je leven lang door. Mensen leren daarbij niet alleen voor hun arbeidsloopbaan, maar ook om zich in algemene zin te blijven ontwikkelen; de sociale en culturele functie. Deze ontwikkeling heeft betrekking op onderwijs, sport en bewegen en kunst en cultuur, maar ook op de meer recreatieve invulling: het (buiten) spelen en het invullen van de vrije tijd. Dit komt aanbod in programma 7 Sport- en Cultuurbevordering. De sociale functie van het onderwijs heeft tot doel ervoor te zorgen dat kinderen zich ontwikkelen tot sociaal vaardige burgers.³⁰ De primaire verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de ouders/opvoeders. In 2015 wordt dit vormgegeven in de beleidsnota *Een Leven Lang Leren*.

Voor wat betreft de recreatieve kant is de gemeente voorwaardenscheppend actief. Het subsidiëren van jeugdvoorzieningen en het beschikbaar stellen van accommodaties. Ook het concept- Huis van de Wijk (programma's 3 Participatie en Werkgelegenheid en 4 Zorg en Welzijn) geeft invulling aan dit element (ontmoeten en ontplooien).

Voor- en vroegschoolse educatie

Sommige van onze jongste inwoners hebben een extra steuntje in de rug nodig en krijgen dit door vroegschoolse educatie (VVE). In maart 2012 heeft OCW met de G-37 gemeenten Bestuursafspraken gemaakt voor de periode 2012-2015 over VVE, schakelklassen en zomerscholen. In 2015 werken we aan:

- Stimuleren van de actieve participatie van ouders;
- Afspraken interne kwaliteitszorg;
- Het ontwikkelen van nieuw VVE-beleid als onderdeel van de beleidsnota *Leven Lang Leren*.

---

³⁰ *Met het oog hierop stimuleert de gemeenten projecten zoals opgezet door Onderwijsgemeenschap Venlo en Omstreken (op het Valuascollege). Een project van de school om met de directe omgeving en daarbij betrokken ondernemers een omgeving te creëren die leerlingen inspireert tot gedragsherkenning en waar mogelijk (en noodzakelijk) gedragsverandering. Het is de ambitie van de gemeente dat alle scholen dit oppakken. In deze nota worden deze relaties verder uitgewerkt. De gemeente nodigt ook anderen uit dergelijke initiatieven te ontplooien.*

Passend onderwijs

Elk kind heeft recht op goed onderwijs, de scholen hebben de plicht om dit te bieden, ook kinderen die extra ondersteuning nodig hebben (zowel aan de onderkant als aan de bovenkant). Passend onderwijs beoogt dat zo veel mogelijk leerlingen regulier onderwijs kunnen volgen in een thuisnabije omgeving. Want zo worden ze het best voorbereid op een vervolgopleiding en kunnen ze zo goed mogelijk meedoen in de samenleving. Zo nodig kunnen kinderen naar een speciale onderwijsvoorziening (speciaal onderwijs). De positieve uitkomsten van passend onderwijs voor alle kinderen en jongeren zullen uiteindelijk zichtbaar moeten worden in de volgende maatschappelijke resultaten:

- meer jongeren behalen een startkwalificatie³¹;
- meer jongeren verwerven duurzaam een inkomen uit arbeid;
- meer jongeren participeren actief in de samenleving.

Deze uitkomsten zijn alleen haalbaar als gemeente en onderwijs investeren in verbinden en structureel en doelgericht samenwerken en gezamenlijk tot een sluitend systeem komen. Dit kent daarmee een nauwe relatie met programma 4 Zorg en Welzijn.

Leerlingenvervoer

De Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra maken de gemeente verantwoordelijk om vervoer te (laten) organiseren voor kinderen die daarvoor in aanmerking komen. Dit is verankerd in de Verordening leerlingenvervoer gemeente Venlo. In 2015 onderzoeken we in regionaal verband in hoeverre we synergievoordelen kunnen behalen tussen deze vervoersvoorziening en voorzieningen die zijn gebaseerd op de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Gezien de relatie met het openbaarvervoer en de afgesloten contracten zal nieuw beleid voor vervoer pas in 2017 kunnen worden geïmplementeerd .

Volwasseneneducatie

De educatiegelden die de gemeente op basis van de Wet educatie en beroepsonderwijs ontvangt, zijn bedoeld om educatieopleidingen Nederlandse taal, rekenen en NT2 in te kopen bij regionale opleidingscentra (roc's). Overeenkomstig de voorgaande jaren worden de middelen ingezet bij ROC Gilde Opleidingen. Deze middelen worden ingezet voor de meest kwetsbare groepen, die bijscholing het hardste nodig hebben met het oog op zelfredzaamheid en participatie in de samenleving en/of op de arbeidsmarkt. De Wet educatie en beroepsonderwijs verandert, de verplichte inkoop bij de roc's wordt stapsgewijs afgebouwd en gemeenten krijgen meer vrijheid bij het inzetten van deze middelen. In de beleidsnota *Een Leven Lang Leren* zullen we voorstellen hoe we deze vrijheid invullen.

---

³¹ [Een afgeronde opleiding op tenminste MBO niveau 2 of HAVO](#)

De gemeente maakt zich ervoor sterk dat scholen onderwijs van de Duitse taal aanbieden. Hierbij sluiten we waar mogelijk aan bij Europese en landelijke programma's.

Het behouden en waar nodig versterken van een adequate leeromgeving

De gemeente heeft een wettelijke verantwoordelijkheid om te zorgen voor adequate onderwijshuisvesting (Wet op het Primair onderwijs, Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra).

Doordecentralisatie

De gemeente Venlo heeft een doordecentralisatie overeenkomst/convenant betreffende onderwijshuisvesting van het voortgezet onderwijs afgesloten met *Onderwijs Gemeenschap Venlo en Omstreken (OGVO)*. In 2015 komt verlenging van deze overeenkomst aan de orde. Met het primair onderwijs (basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs zijn wij in overleg om te komen tot doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting.

Ingaande 2015 treedt een wezenlijke wijziging in onze verantwoordelijkheid in werking. Voor wat betreft het primair onderwijs beperkt de gemeentelijke huisvestingsplicht zich vanaf 1 januari 2015 tot nieuwbouw en renovatie van de onderwijsgebouwen. Uiteraard gaat dit gepaard met een vermindering van de gelden in het gemeentefonds voor dit doel. Overigens heeft de Rijksoverheid gemeend, nu naar de mening van het Rijk gemeenten minder geld aan onderwijshuisvesting besteden dan voorzien, een tweede vermindering van het gemeentefonds door te voeren ten faveure van de scholen.³²

Bewegingsonderwijs

Deze zelfde wetten bepalen dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het ondersteunen van bewegingsonderwijs. Dit is een specifiek onderdeel van onze verantwoordelijkheid op het hierboven beschreven terrein van de onderwijshuisvesting. Via deze verantwoordelijkheid wordt een belangrijk deel van de sportinfrastructuur mede bekostigd. Dit is daarmee verbonden met het programma 7 Sport- en Cultuurbevordering.

---

³² [Het betreft een korting op het gemeentefonds van € 256 miljoen euro](#)

Het verzorgen van adequaat toezicht op competentieontwikkeling

Het bewaken van het recht op onderwijs en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (VSV) is onze missie. De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht op de Leerplichtwet en heeft hiervoor leerplichtambtenaren benoemd. De Regionale Meld en Coördinatie (RMC) wetgeving is terug te vinden in de Wet op het voortgezet onderwijs, Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra. We (blijven) investeren in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Dit gebeurt door het invullen van de RMC functie voor Limburg Noord.

In het voorjaar van 2012 is het Convenant VSV 2012-2015 door alle gemeenten en onderwijsinstellingen VO en MBO getekend. Dit houdt in dat alle partijen zich inzetten om de landelijke doelstelling te realiseren. Om dit te bereiken heeft OCW gelden ter beschikking gesteld aan de onderwijsinstellingen, gebaseerd op de aanvraag die de scholen samen met de gemeenten hebben ingediend.

4.5.4 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 5, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Onderwijs en Jeugd	Baten	4.901	3.912	3.912	3.912
	Lasten	17.613	16.493	16.988	16.842
Totaal saldo Programma 5		-12.713	-12.581	-13.076	-12.931

4.5.5 Relevante beleidskaders

De volgende kaderstellende documenten hebben een relatie met dit programma

- Strategische visie “Regio in Balans”
- Strategische visie Venlo 2030
- Sociale structuurvisie *Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo.*
- Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid. Coalitieprogramma Venlo 2014-2018
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Venlo 2010
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Venlo
- Coalitieprogramma ‘Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid’.

4.5.6 Relaties met andere programma’s

Het programma Onderwijs en Jeugd heeft relaties met een aantal andere programma’s:

- programma 3 Participatie en Werkgelegenheid:
  - functie ontplooiën Huis van de Wijk;
  - voorbereiden om zo goed mogelijk mee te kunnen doen.
- programma 4 Zorg en Welzijn:
  - de jeugdige inwoners die wel die ondersteuning of zorg nodig hebben;
  - de functie ontmoeten Huis van de Wijk
  - investeren in verbinden en structureel en doelgericht samenwerken
  - vervoersvoorziening
- programma 6 Economie en Toerisme: het aspect beroepsonderwijs.
- programma 7 Sport- en Cultuurbevordering:
  - persoonlijke ontwikkeling op sportief en cultureel gebied;
  - bijdrage bewegingsonderwijs aan voorzieningenniveau voor sportbeoefening.
- programma 8 Ontwikkeling Centrumstad: culturele infrastructuur (bibliotheek en kunstencentrum)

VIKING

VENLO
Venlo-West/Zuid
Maastricht
Venray
Nijmegen
A29 N29

europogaz
TRANSPORT SPEDYCJA
WARSZAWA /PL/
TEL. FAX 0-22 / 41-79-68
0-22 / 41-09-29
ODDZIAŁ OSIECZNA
TEL. FAX 0-65 / 535-05-89
0-65 / 535-06-43

europogaz
TRANSPORT SPEDYCJA
WARSZAWA /PL/
TEL. FAX 0-22 / 841-79-68
ODDZIAŁ OSIECZNA
TEL. FAX 0-65 / 535-93-27
e-mail: europogaz@home.pl

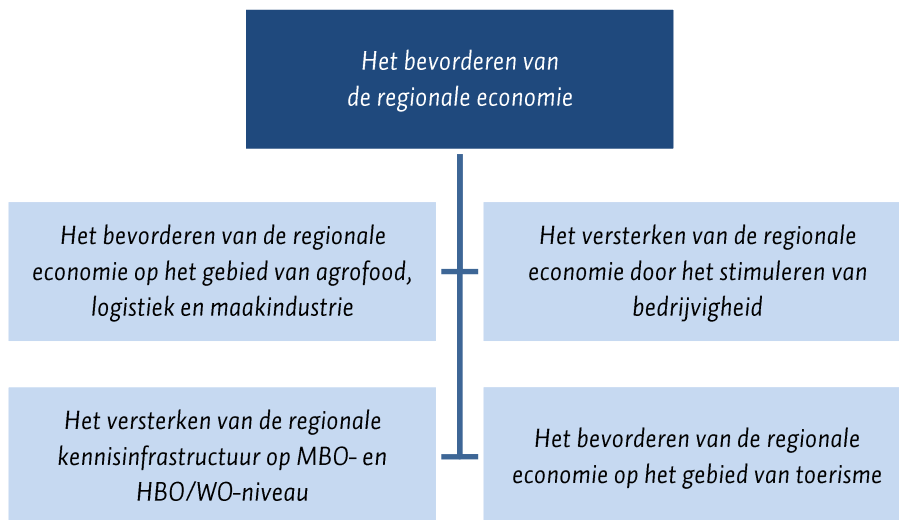
ME 751AC
SCHMITZ
PL

TIR

34

4.6 Programma 6 Economie en Toerisme

Figuur 6.1 Doelenboom

4.6.1 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het bevorderen van de regionale economie”.

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdopgaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan de daarin benoemde thema’s “Innovatieve en excellente stad” (Economie) en “Veelzijdige stad in het groen” (Toerisme). Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie “Regio in Balans”, en dan met name op de thema’s “Innoveren en Vermarkten” (Economie) en “Boeien en Binden” (Toerisme).

Dit programma sluit primair aan bij het thema “Positionering en profilering” in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018. De ambities van dit college op het gebied van economie en toerisme zijn in het coalitieprogramma opgenomen in de paragrafen “Toerisme langs de Maas en Venlo Verhaal (D2), “Lobby Derde Geldstromen, Stagebureau, Startersfonds” (D6) en “Acquisitie” (D9).

Ambities Strategische Visie 2030:

In het gekozen voorkeursscenario “Venlo kansenstad” uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma “Economie en toerisme” relevante ambities aangegeven:

Venlo is in 2030 een stad met bedrijvigheid rondom de clusters logistiek, kennisintensieve industrie en agribusiness, en past daarbij de principes van C2C toe.

Recreatie en toerisme hebben een economische potentie.

Kennisintensieve bedrijvigheid moet behouden en versterkt worden.

De stad heeft in 2030 een breed aanbod aan hoger onderwijs en academische opleidingen.

Het C2C gedachtegoed is een onderscheidend kwaliteitsaspect van de bestaande regionale bedrijvigheid.

De economische structuurversterking is primair gericht op de krachtige aanwezige (top)sectoren en de cross overs tussen de sectoren logistiek, agribusiness, maakindustrie en toerisme. Dit betekent dat er te allen tijde een aantrekkelijk gedifferentieerd aanbod van werklocaties (bedrijventerreinen, glastuinbouw, winkelcentra) en –vastgoed aanwezig moet zijn, maar ook dat we vraag gestuurd en flexibel moeten kunnen anticiperen op innovaties en nieuwe behoeften. De nadruk bij de structuurversterking van de toeristische functie ligt in de binnenstad, Arcen en Kloosterdorp Steyl, waarbij de Maas een belangrijke verbindende schakel vormt.

De onderwijs- en kennisinfrastructuur moet een belangrijke bijdrage leveren aan het vasthouden en aantrekken van hoogopgeleide mensen voor de stad en de regio. Dit vraagt om de aanwezigheid van sterke onderwijs- en kennisinstellingen met een duidelijk eigen profiel en om excellente samenwerking met het bedrijfsleven in onze regio. Daarnaast gaat het over kennistransfer: de overdracht van kennis van kennis- en onderwijsinstellingen naar bedrijven in onze regio.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Er wordt steviger ingezet op een sterkere profilering van Venlo, acquisitie, lobby en werving van derde geldstromen zodat voor Venlo gunstigere besluiten worden genomen en middelen gegenereerd die bijdragen aan onze ambities.
- We ondersteunen startende ondernemers en mensen die vanuit een uitkeringssituatie willen gaan ondernemen. Daarvoor hebben we een startersfonds.
- We verbeteren het investeringsklimaat voor onderwijsinstellingen
- Het draagvlak voor C2C en duurzaamheid wordt verder versterkt.
- We versterken de gemeentelijk acquisitiekracht, gaan de huidige structuren en resultaten evalueren en besparen op de externe uitvoeringskosten voor acquisitie.

- We gaan onze stad beter vermarkten en dragen actief en trots het Verhaal van Venlo uit.
- We investeren € 1 miljoen incidenteel in Toerisme langs de Maas, waaronder Kloosterdorp Steijl en onze rijke cultuurhistorie in het Verhaal van Venlo.
- Studenten die een stageplaats of een plek op de Euregionale arbeidsmarkt zoeken gaan we ondersteunen, net als leerlingen in het voortgezet onderwijs op het gebied van maatschappelijke stages. Er komt voor hen een stagebureau.

4.6.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2015. Om die langere termijn-ambities waar te maken, worden de volgende concrete inspanningen in 2015 geleverd en de daaropvolgende jaren doorgezet. Wij zullen daarbij onze partners waar, en zo maximaal mogelijk op een interactieve wijze betrekken.

Het versterken van de regionale kennisinfrastructuur op MBO- en HBO/WO-niveau

Vanuit de startnotitie “Venlo, bruisende studentenstad” en het convenant met de onderwijspartners als de meerjarige basis, leveren we de volgende inspanningen.

1. *Ondersteunen van de ontwikkeling van de University College*

De gemeente Venlo zal in 2015 – samen met de provincie Limburg - vanuit haar faciliterende rol blijven deelnemen aan het periodiek overleg met de Universiteit Maastricht over het nemen van flankerende maatregelen die nodig zijn om in september 2015 te kunnen starten met een nieuwe bachelor opleiding.

2. *Stimuleren van de uitbreiding van opleidingen in het hoger onderwijs (HAS en Fontys)*

De gemeente Venlo zal in 2015 zowel bilaterale als collectieve gesprekken blijven voeren met het HBO (HAS en Fontys) om deze opleidingen te stimuleren om te komen tot nieuwe opleidingen in Venlo (bijvoorbeeld op het gebied van zorg) dan wel initiatieven van deze opleidingen te ondersteunen bij aanvragen en realiseren van nieuwe opleidingen en Centers of Expertise (KDC Logistiek, CoE Greenport, CoE Greentech en COE Productietechniek en materialen). De gemeente speelt daarbij een belangrijke intermediaire rol tussen de onderwijsinstellingen (incl. WO en MBO) en tussen deze instellingen en andere organisaties, bedrijven en overheden. Voor 2015 staat de oprichting van enkele CoE's centraal.

3. *Versterken van de positie van het MBO onderwijs*

De gemeente blijft in 2015 in gesprek met het MBO onderwijs (Gilde Opleidingen en Citaverde) om de aansluiting tussen vraag een aanbod op de arbeidsmarkt op met name MBO 3 en 4 niveau te verbeteren, de instroom en doorstroom te vergroten en de aanvraag voor en realisatie van Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV Tuinbouw, CIV Agrofood, CIV Logistiek en CIV Installatietechniek) te ondersteunen. Voor 2015 staat de oprichting van

enkele CIV's centraal. De gemeente Venlo vervult daarbij een belangrijke intermediaire rol richting bedrijfsleven, HBO/WO (doorlopende leerlijnen) en andere overheden.

4. *Bijdragen aan de ontwikkeling van de Campus*
De Universiteit Maastricht, Provincie Limburg en gemeente Venlo vervullen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de Campus. De inhoudelijke focus van de Campus is onderzoek, innovatie en kennistransfer met en voor het bedrijfsleven. De gemeente Venlo zal in 2015 nadrukkelijk een rol blijven vervullen bij het betrekken van het regionale bedrijfsleven (met name het MKB) bij de Campusontwikkeling door het uitvoeren van bedrijfsbezoeken en het faciliteren van processen die leiden tot (sectorale) ondernemersplatformen en actieprogramma's. Naast innovatie speelt vooral kennistransfer een belangrijke rol
5. *Aanjagen van en stimuleren van C2C in het onderwijs*
Ook in 2015 blijft de nadruk liggen op de vervlechting van C2C-gedachtengoed in de (nieuwe) onderwijscurricula in samenwerking met de C2C-onderwijsgroep (Fontys, HAS, Citaverde, Gilde-opleidingen, Den Hulster). De gemeente Venlo speelt daarbij een belangrijke intermediaire rol tussen C2C Expolab en de onderwijsinstellingen.

De belangrijkste partners voor de realisatie van deze versterking zijn Universiteit Maastricht, Fontys Hogeschool, de HAS, Gilde Opleidingen, Citaverde, Universiteit Twente, Wageningen Universiteit, C2C Expolab en provincie Limburg.

Het bevorderen van de regionale economie op het gebied van agrofood, logistiek en maakindustrie

We willen de regionale economie bevorderen op het gebied van agrofood, logistiek en de maakindustrie. Dit willen we doen door de volgende inspanningen te leveren:

1. *Branding, acquisitie, relatiebeheer en netwerkvorming primair gericht op de (regionale) speerpuntsectoren en werklocaties*
Het college wil een impuls geven aan het versterken van de acquisitiekraft van de gemeente en zal daartoe in 2015 de acties uit het meerjarig uitvoeringsprogramma "Actieplan Acquisitie" voor de jaarschijf 2015 uitvoeren. Daarnaast zetten wij in 2015 in op het verder doorontwikkelen van, en samenwerking met ondernemersnetwerken, zoals Ondernemend Venlo, om zo strategische partners te krijgen.
2. *Stimuleren van starters en innovatie*
Met de oprichting van een startersfonds en inzet van een nieuwe ronde vouchers proberen wij de innovatie binnen het Venlose bedrijfsleven te bevorderen en te ondersteunen. De focus daarbij ligt op de speerpuntsectoren en het bevorderen van cross overs. We bevorderen de i ook door inzet van het innovatiecentrum, dat in 2015 moet opgaan in de Campus in oprichting.

Daartoe onderhouden we ook in 2015 contacten met de programmamanagers van het innovatiecentrum.

3. *Bijdragen aan (regionale) Human Capital Agenda's (HCA's) vanuit de behoefte van onze speerpuntsectoren (vraagzijde arbeidsmarkt)*

In de afgelopen jaren is gewerkt aan het tot stand brengen van HCA's en uitvoeringsagenda's. Samen met ondernemers en onderwijs wordt in 2015 in adviesgroepen gewerkt aan de realisatie van projecten uit de uitvoeringsagenda. Deze kunnen sectoraal gericht zijn (HCA Logistiek en Agrofood) maar ook thematisch (Techniekplan).

Zowel bij branding/acquisitie als bij het stimuleren van innovatie/crossovers zetten we in op het omarmen van C2C als innovatief economisch principe (nieuw duurzaam verdienmodel).

De belangrijkste partners waarmee wij deze doelstelling nastreven zijn Ondernemend Venlo, MKB Limburg afdeling Venlo, LWV afdeling Noord Limburg, LLTB regio Venlo en C2C ExpoLab.

Het bevorderen van de regionale economie op het gebied van toerisme

Ter bevordering van het toerisme in de regionale economie gaan we het volgende doen:

1. *Regie en samenwerking met partners bij uitvoering toeristisch Actieprogramma*
Gemeente Venlo is regisseur naar de partners toe voor uitvoering van het toeristisch Actieprogramma, bestaande uit structurele activiteiten en impulsprojecten.
2. *Stimuleren en faciliteren van ondernemersinitiatieven in de toeristische speerpuntgebieden Arcen, Centrum en Steyl.*
Diverse reeds vastgestelde documenten (bijvoorbeeld Steyl: Bidbook Transformatie Kloosterdorp Steyl) zijn hiervoor richtinggevend.
3. *Stimuleren en faciliteren van initiatieven die leiden tot versterking van de Maas als schakel tussen de drie speerpuntgebieden.*
In 2015 zal 'fietsen langs de Maas' als project worden uitgewerkt, onder regie van de provincie (trekkerschap binnen kader 'Van bron tot monding').
4. *Gezamenlijk met regionale partners promoten en vermarkten toeristische regio*
De promotie en het vermarkten in 2015 zal passen in de al sinds 2009 afgesproken regionale kaders. Kernen zijn: informatievoorziening en promotie/marketing, met het expliciete doel gebruik te maken van de nieuwste (digitale) mogelijkheden en instrumenten (Google Glass).

De belangrijkste partners waarmee wij deze doelstelling nastreven zijn Leisureport, Euregio Rijn-Maas Noord, Toeristisch Platform Maasduinen-Venlo, provincie Limburg, en branche-organisaties.

Het versterken van de regionale economie door het stimuleren van bedrijvigheid op werklocaties

Om een kwalitatief hoogwaardig complex aan werklocaties en vastgoed te kunnen aanbieden willen we de volgende activiteiten ontplooiën:

1. *Zorgen voor voldoende gedifferentieerd (regionaal) aanbod nieuwe werklocaties geïnspireerd door C2C gedachtengoed*

Centraal staat het opstellen van een regionale bedrijventerreinstrategie die inzichtelijk maakt welke rol nieuw uit te rollen locaties kunnen hebben. Waar welk bedrijf dient te landen. De visie gaat in op bedrijventerreinen maar ook andere werklocaties zoals glastuinbouwgebieden, centrumgebieden, enzovoorts. Hierbij wordt een verbinding gelegd tussen uitrol nieuwe terreinen en herstructurering van bestaande terreinen. Specifiek willen we gaan bekijken of de gemeente Venlo een startersfaciliteit kan realiseren waar studenten die een bedrijf willen oprichten terecht kunnen.

2. *Bevorderen kwaliteit bestaand (regionaal) aanbod werklocaties door herstructurering*

Na het afronden van de op te stellen regionale bedrijventerreinvisie gaan wij aan de slag met concrete herstructureringsplannen voor de bestaande bedrijventerreinen. Enkele terreinen vragen om een aanpak waarbij gekeken moet worden naar een combinatie van aanpak openbare en private ruimte. Gemeente Venlo zal dit samen met de Limburgse Herstructureringsmaatschappij (LHB) oppakken.

3. *Bijdragen aan aanpak van de (regionale) leegstandsproblematiek commercieel vastgoed*

De afgelopen jaren is de leegstand in commercieel vastgoed sterk toegenomen. Het betreft de brede vastgoedmarkt van kantoren, winkelruimtes tot bedrijfspanden. Functiemenging treedt op steeds meer vlakken op en vraagt om een nieuwe visie op de aanpak van het leegstandprobleem. We willen een visie en uitvoeringsprogramma opstellen dat kan helpen bij het terugdringen van de leegstand in gebieden als de stadsdeelcentra en bedrijventerreinen

4. *Uitvoeren gemeentelijke en regionale energietransitie-programma's*

In 2015 zal het gezamenlijke beleid van de drie gemeenten Venlo, Beesel en Venray per gemeente worden uitgevoerd. Zwaartepunt in Venlo ligt op energiebesparing voor bedrijven.

Voor bovenstaande punten geldt dat deze ook onderwerp zijn van regionale Visies Werklocaties (1 tot en met 3: acht gemeenten Noord-Limburg) en Energie (4: zeven gemeenten) die als uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan 2014 in 2015 zullen worden opgeleverd.

De belangrijkste partners waarmee wij deze doelstelling nastreven zijn Ondernemend Venlo, DCGV/TPN, LHB, provincie Limburg, Regiogemeenten.

4.6.3 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 6, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Economie en Toerisme	Baten	6.220	11.716	6.691	6.891
	Lasten	9.702	15.268	10.221	10.434
Totaal saldo Programma 6		-3.482	-3.551	-3.529	-3.542

4.6.4 Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma.

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Ambitiedocument C2C + uitvoeringsprogramma
- Verbreding Hoger onderwijs Venlo Limburg

4.6.5 Relaties met andere programma's

Dit raadsprogramma is verbonden met een aantal andere raadsprogramma's, waarbij met name wordt gewezen op de relaties met:

- programma 05. Onderwijs en Jeugd: Voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en doorgaande leerlijnen.
- programma 08. Ontwikkeling centrumstad: grootstedelijke functies, Venlo studentenstad;
- programma 09. Verkeer en bereikbaarheid: ontsluiting en bereikbaarheid bedrijventerreinen;
- programma 11. Beheer openbare ruimte: adequaat onderhoud bedrijventerreinen.

4.7 Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering

4.7.1 Inleiding

Het programma Sport- en Cultuurbevordering beschrijft de relatie tussen de gemeentelijke overheid en de sportieve en culturele ontplooiing van onze inwoners.

Het programma gaat uit van het volgende strategische kader dat in een viertal tactische doelstellingen is ingevuld:

Figuur 7.1 Doelenboom

4.7.2 Wat willen wij bereiken?

In de Regiovisie 'Regio in Balans' zijn drie verbindende perspectieven geformuleerd. Het programma Sport- en Cultuurbevordering levert hoofdzakelijk een bijdrage aan het bereiken van twee perspectieven: 'Boeien en binden' en 'Vitale gemeenschappen'.

Het programma Sport- en Cultuurbevordering draagt bij aan de hoofdpogave 'het versterken van de maatschappelijke ruggengraat' van onze Strategische Visie 2030.

In de Sociale Structuurvisie 'Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo' is de belangrijkste opgave voor het sociale domein verwoord als 'het vermogen van de stad om iedere inwoner van Venlo een veilige leefomgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om mee te doen'. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in vier kernopgaven. Het programma Sport- en Cultuurbevordering draagt bij aan kernopgave 2 (iedereen ontwikkelt zijn competenties: persoonlijke ontwikkeling).

Kernopgave 2 is in de volgende ambitie geconcretiseerd: Venlo biedt volop mogelijkheden voor (talent)ontwikkeling: onderwijs, werk, sport, bewegen, persoonlijke- en kunstzinnige vorming en culturele activiteiten. Deze activiteiten dragen bij aan het zelfvertrouwen, de samenwerking en de verbeeldingskracht van onze burgers. Verenigingen zijn een belangrijke spin in het web binnen wijken en ook goed onderwijs is een onmisbare voorwaarde voor zelfredzaamheid. Goed onderwijs duurt een mensenleven lang. De samenleving verandert per slot van rekening voortdurend. Samen met partners zorgt de gemeente ook de komende jaren voor een passende infrastructuur op het gebied van onderwijs, cultuur, kunsteducatie en sport. We spreken onze maatschappelijke partners, (beroeps) onderwijs en bedrijfsleven aan op onze gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, "Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid" worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- het borgen van goede basisvoorzieningen.
- 'loslaten in vertrouwen' met betrekking tot eigendom, beheer en onderhoud van de accommodatie. Hierbij is het een uitdaging om op zoek te gaan naar 'nieuwe prikkels': prikkels die appelleren aan de intrinsieke motivatie.
- 'loslaten in vertrouwen' herijken van subsidieregels.

Uit de visies die hiervoor zijn genoemd, is voor programma Sport- en Cultuurbevordering het volgende strategische kader geformuleerd:

Het leveren van een positieve bijdrage aan de kwaliteit van leven van onze inwoners.

Uitgaande van de niveaus van samensturing³³ behoort de invulling van dit kader in hoge mate tot het niveau 1 en beperkt tot niveau 2. Met andere woorden: voor de invulling van dit kader is slechts een beperkte, voornamelijk faciliterende, rol voor de gemeente weggelegd.

---

³³ Zie programma 3 Participatie

Primair zijn onze inwoners dus zelf verantwoordelijk voor hun gezondheid en welbevinden (kwaliteit van leven). De gemeentelijke rol is hier voorwaardenscheppend. Goede gezondheid en welbevinden vermindert de vraag naar ondersteuning en zorg (programma 4 Zorg en Welzijn).

Een doelstelling geeft richting, geeft aan waar wij als gemeente samen met onze partners de komende periode op inzetten. Om te komen tot concrete activiteiten, is dit strategisch kader uitgewerkt in de volgende tactische doelstellingen:

Het bevorderen van deelname aan sport en bewegen.

Het behouden en waar nodig versterken van een adequate sportieve omgeving.

Het bevorderen van de (passieve en actieve) deelname aan kunst en cultuur.

Het daar waar nodig ondersteunen van culturele voorzieningen.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We laten als overheid ook los in het sportdomein. Dat betekent bijvoorbeeld dat we eigendom van accommodaties verschuiven naar gebruikers, het verschuiven van onderhoudstaken en het verhogen van tarieven voor volwassen sporters onderzoeken. Samen met onder andere de Sportraad en sportend Venlo wordt geprobeerd om voorstellen te ontwikkelen. Daardoor besparen we € 300.000,- structureel.
- Omroep Venlo moet meer gebruik maken van commerciële kansen. We bezuinigen € 10.000,- in 2015, oplopend naar € 40.000,- in 2018 structureel op Omroep Venlo.

4.7.3 Wat gaan we daarvoor doen?

In deze paragraaf staat per tactische doelstelling omschreven welke activiteiten we in 2015 uitvoeren om de doelstellingen te realiseren .

Het bevorderen van deelname aan sport en bewegen

We geven invulling aan de opgave uit de Sportvisie 2013-2018 en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma. Deze opgave kent een belangrijke relatie met het programma 4 Zorg en Welzijn, omdat goede gezondheid en welbevinden de vraag naar ondersteuning en zorg vermindert.

In 2015 zetten wij in op:

- vitale sportverenigingen en daar waar nodig ondersteunen van verenigingen om vitaal te worden en blijven;
- stimuleren van groepen mensen (inactieven, met gezondheidsachterstand, met een beperking, met afstand tot de arbeidsmarkt, met een minimuminkomen) om
- mee te doen aan de samenleving door sporten en bewegen al dan niet in verenigingsverband;
- daar waar nodig ervoor zorgen dat het Jeugdsportfonds Venlo wordt ingezet, zodat meedoen aan sport voor iedereen mogelijk wordt;
- herijken van de subsidieregels op het gebied van sport, cultuur, welzijn, zorg en jeugd. Daarbij zullen we overwegen om de waarderingssubsidies om te buigen in de richting van een stimuleringssubsidie, waarbij verenigingen en vrijwilligers worden gestimuleerd tot activiteiten die een bijdrage leveren aan doelen van de gemeenschap.

Voor de verankering van de ambities op het gebied van sport in de diverse programma's is het goed om mee te nemen dat de rol van de gemeente na verzelfstandiging van de afdeling Sportbedrijf een andere is dan nu. Met name de ambitie en de te realiseren effecten (de wat-vraag) worden door de gemeente bepaald. De activiteiten en interventies (de hoe-vraag) zijn geen zaak van de gemeente maar een zaak van de zelfstandige sportstichting. De gemeente bepaalt niet hoe aan de ambities invulling wordt gegeven en op welke wijze de effecten tot stand komen.

Het behouden en waar nodig versterken van een adequate sportieve omgeving

Ook hier geven we invulling aan onze Sportvisie 2013-2018. Vanaf 2015 werken we verder aan:

- het meer betrekken van verenigingen bij en hen verantwoordelijk maken voor het onderhoud en beheer van de accommodaties;
- het helpen bij samenwerking en clustering van verenigingen waardoor de bezetting van de accommodaties wordt vergroot;
- toegankelijke en laagdrempelige tarieven.

Bij het realiseren van deze doelstelling speelt het bewegingsonderwijs een belangrijke rol omdat het zorgt voor een basis niveau van sportieve voorzieningen die ook door de inwoners en verenigingen gebruikt kunnen worden. Dit komt verder aan de orde in programma 5 Onderwijs en Jeugd. Ook is een veilige en uitnodigende omgeving (openbare ruimte) van toenemend belang rol bij sport en bewegen denk hierbij aan grensoverschrijdende fiets- en wandelpaden en sport- en speelmogelijkheden (relatie met programma 10 Wonen en Leefomgeving).

Het bevorderen van de (passieve en actieve) deelname aan kunst en cultuur

Het cultuurbeleid zoals vastgelegd in de Cultuurnota 'Kansen voor Cultuur! Cultuurbeleid gemeente Venlo 2011-2015' is gebaseerd op de Sociale Structuurvisie en is leidend voor ons handelen. In 2015 zetten we de volgende acties in.

- Het stimuleren culturele initiatieven in en door de wijk(en).
- Het stimuleren en ondersteunen via het concept Huizen van de Wijk en (culturele) verenigingen om cultuurparticipatie in de wijk te bevorderen.
- Onderzoeken van de rol die het Kunstencentrum Venlo en de Venlose Bibliotheek kunnen spelen bij het stimuleren (en ondersteunen) van cultuur(participatie).
- Daar waar nodig ervoor zorgen dat het Jeugdcultuurfonds Venlo wordt ingezet, zodat meedoen aan cultuur voor iedereen mogelijk wordt.
- Herijken van de subsidieregels op het gebied van sport, cultuur, welzijn, zorg en jeugd. Daarbij zullen we overwegen om de waarderingssubsidies om te buigen in de richting van een stimuleringssubsidie, waarbij verenigingen en vrijwilligers worden gestimuleerd tot activiteiten die een bijdrage leveren aan doelen van de gemeenschap.
- Investeren in het versterken van de verbinding tussen cultuur en onderwijs.

Hiermee leveren we ook een bijdrage aan programma 3 Participatie en Werkgelegenheid en dan met name aan het naar vermogen deelnemen aan de samenleving. We leveren ook een bijdrage aan programma 4 Zorg en Welzijn, omdat het bevorderen van het welbevinden van onze inwoners preventief werkt op zorg- en ondersteuningsvragen.

4.7.4 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 7, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Sport- en Cultuurbesteding	Baten	4.383	3.333	2.668	2.667
	Lasten	15.421	13.533	12.662	12.528
Totaal saldo Programma 7		-11.037	-10.200	-9.994	-9.859

4.7.5 Relevante beleidskaders

De volgende kaderstellende documenten hebben een relatie met dit programma

- Strategische visie “Regio in Balans”
- Strategische visie Venlo 2030
- Sociale structuurvisie *Ik ken jouw naam, jij de mijne. Samen zijn wij Venlo.*
- Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid. Coalitieprogramma Venlo 2014-2018
- Cultuurnota ‘Kansen voor Cultuur! Cultuurbeleid gemeente Venlo 2011-2015’
- Nota Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Venlo ‘Goede gezondheid, gedeelde zorg’
- Sportvisie Venlo 2013-2018 ‘Samen sporten, samen leven’
- GVVP 2016-2020 Paragraaf Fietsen
- Coalitieprogramma ‘Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid’.

4.7.6 Relaties met andere programma’s

Het programma Sport- en Cultuurbevordering heeft relaties met een aantal andere programma’s:

- programma 3 Participatie en Werkgelegenheid: het naar vermogen deelnemen aan de samenleving.
- programma 4 Zorg en Welzijn: goede gezondheid en welbevinden (kwaliteit van leven) vermindert de vraag naar ondersteuning en zorg programma 4 Zorg en Welzijn.
- programma 5 Onderwijs en Jeugd:
- bewegingsonderwijs en het niveau van sportieve voorzieningen die ook door de inwoners en verenigingen gebruikt kunnen worden;
- persoonlijke ontwikkeling .
- programma 8 Ontwikkeling Centrumstad: culturele infrastructuur
- programma 10 Wonen en Leefomgeving: een veilige en uitnodigende omgeving, de vrije sport infrastructuur (openbare ruimte).

4.8 Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad

Figuur 8.1 Doelenboom

4.8.1 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het versterken en verder ontwikkelen van het centrum ten behoeve van de (eu)regionale functie van Venlo”.

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan het daarin benoemde thema “Centrum Euregio: Hoofdstad en vitaal hart”. Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie “Regio in Balans”, en dan met name op het thema “Boeien en Binden”.

Dit programma sluit primair aan bij het thema’s “Positionering en profilering” in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018, zowel vanwege de nieuwe rol en houding van de gemeente inzake de af te ronden majeure projecten (de markt maximaal aan zet), als vanwege enkele concrete afspraken (deze zijn in de tekst hieronder separaat vermeld). Resultaten van dit programma dragen ook bij aan het thema “lobby / acquisitie” en de daarbij geformuleerde ambitie om het belang van Venlo als krachtige centrumgemeente in de Euregio merkbaar te doen toenemen.

Ambities Strategische Visie 2030

In het gekozen voorkeursscenario 'Venlo kansenstad' uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma "Ontwikkeling centrumstad" relevante ambities aangegeven:

- Venlo-Centrum is in 2030 "the place to be" (Da muss mann sein).
- "Leisure en pleasure" is volledig doorontwikkeld, met een belangrijke rol voor horeca, grootstedelijke culturele functies, congressen en evenementen, met een duidelijke relatie en verbinding tussen binnenstad en kazerneterrein.
- In de binnenstad beleef je overal "fresh" en duurzaamheid (C2C).
- Cultuurhistorie is als rode draad door alles heen zichtbaar.
- Shoppen doe je in het compacte, maar hoogwaardige euregionale winkelhart.
- De binnenstedelijke dynamiek is toegenomen door het terugbrengen van het binnenstedelijk wonen (o.a. studentenhuisvesting)
- Een goed onderhouden en ingerichte binnenstad maakt dat inwoners en bezoekers zich veilig voelen.

De kern van dit programma is: het versterken van een aantrekkelijke stad door het realiseren van onderscheidende voorzieningen in het stedelijke centrum, en die aantrekkelijkheid ook uit te dragen in public relations en uit te stralen in gastvrijheid. 'Het stedelijke centrum' kent daarbij de begrenzing zoals die in de Visie Stedelijk Centrum (2012) is vastgelegd: Venlose binnenstad + Maaswaard + Kazernekwartier. Door scherp te focussen op de onderscheidende kenmerken van dit kerngebied moet dit programma een maximale bijdrage leveren aan de positie en profilering van Venlo als centrumstad voor de (eu)regio.

Een belangrijke opgave is gelegen in de demografische ontwikkeling van onze stad en de regio. Venlo zou moeten inzetten op het binnenhalen en -houden van jonge, liefst hoger opgeleide mensen, en inzetten op versterking van de positie in de (eu)regio, onder andere als koop-, cultuur- en verblijfsstad. Cruciale voorwaarde voor beide is een zekere mate van 'grootstedelijkheid'. Bij positionering van Venlo als centrum van de Euregio hoort ook het 'verkopen' van de stad in het algemeen en "Venlo, beste binnenstad 2013-2015" in het bijzonder en het nemen van de lead bij het verkopen van de regio.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, "Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid" worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We zetten in op een nauwere samenwerking tussen het Museum Van Bommel Van Dam en het Limburgs Museum en realiseren daarmee een structurele besparing van € 100.000,- vanaf 2018.
- Bij grote projecten is de markt het eerste aan zet. De gemeente is terughoudend totdat er voldoende zekerheden zijn dat private partijen hun ambities daadwerkelijk waar maken.

- We draaien de structurele bezuiniging van € 192.000,- op evenementen terug.

4.8.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2015. Om die langere termijn-ambities waar te maken, worden de volgende concrete inspanningen in 2015 geleverd en de daaropvolgende jaren doorgezet.

Het versterken van (groot)stedelijke voorzieningen

Het gaat hier om beleidsvorming, kaderstelling en procesbegeleiding om (groot)stedelijke voorzieningen (detailhandel, horeca, leisure, cultuur) kwantitatief, maar vooral ook kwalitatief in hun samenhang te versterken. Daartoe leveren we de volgende inspanningen.

1. *Multifunctionele majeure projecten*
Maaswaard, Q4 en Kazernekwartier zijn majeure projecten en gebiedsontwikkelingen die zich onderscheiden door de combinatie van hun ligging in het centrum en de op de specifieke locatie toegesneden integrale mix van meerdere functies (detailhandel, horeca, leisure, cultuur, diensten, wonen). In 2015 zal in Maaswaard het stadskantoor worden opgeleverd, in Q4 woningblok 't Schriksel tussen Poppodium en Jacobskapel. De gebiedsontwikkeling Kazernekwartier zal in het teken staan van uitwerking/concretisering van de besluitvorming inzake het voorstel 'Fort van Venlo'. Voor alle majeure projecten geldt dat we gesprekken voor initiatieven in nog niet hard belegde deelgebieden actief zullen vervolgen en toetsen aan de vastgestelde (kwaliteits)criteria. Waar daarvoor nog ruimte is zal bij de majeure projecten en gebiedsontwikkelingen de markt maximaal aan zet zijn.
2. *Grootstedelijke culturele voorzieningen*
Centraal staan de acties zoals geformuleerd in het Uitvoeringsprogramma Kansen voor Cultuur 2013-2016 (de operationele uitwerking van de nota Kansen voor Cultuur), sectie 'Centrum van de Euregio': invulling Podiumkwartier, versterking Museumkwartier, collectieve publiciteit en marketing. Eerdere en nieuwe generieke taakstellingen voor de betrokken instellingen Theater de Maaspoort, openbare bibliotheek, Poppodium (Grenswerk), Kunstencentrum en Museum van Bommel van Dam (de zogenaamde basisvoorzieningen) zijn verwerkt in deze begroting. Voor Museum van Bommel van Dam zal het traject naar verzelfstandiging, afhankelijk van de eind 2014 te nemen besluiten, in 2015 een majeure inspanning vergen. Het Poppodium zal zijn eerste volledige bedrijfsjaar kennen. Waar bibliotheek en kunstencentrum ook in toenemende een rol krijgen als 'ontmoetingsplek' en participatie van inwoners zullen we nadrukkelijk afstemmen met de programma's in het sociale domein.

3. *Detailhandels- en horecabeleid*

In 2015 stellen we samen met de partners een uitvoeringsprogramma detailhandel en horeca op, dat we vervolgens zullen uitvoeren. Basis van dit programma zijn de in 2014 door de raad vastgestelde sectorale nota's. De nota's zetten in op een robuuste en stevige structuur met een focus op het centrum van Venlo voor recreatief winkelen en horeca. Naast ruimtelijk beleid hanteren we het principe van uitnodigingsplanologie om goede initiatieven snel te kunnen faciliteren. Daarnaast zetten we in op een sterke publiek-private samenwerking voor het invullen van de ambitie. Bij leegstaand vastgoed hebben we aandacht voor het behoud van ruimtelijke kwaliteit en voorkomen van verpaupering.

4. *Branding, acquisitie en relatiebeheer binnenstad*

Centraal staat het benutten van de titel "Beste binnenstad 2013-2015" waarbij we een onderscheid maken tussen spoor A (consumenten) en spoor B (investeerders). In 2015 voeren we de acties uit of continueren we de acties die voortvloeien uit de in 2014 opgestelde plannen van aanpak. Dat doen we samen met onze partners in de binnenstad.

5. *Evenementen*

Mede vanwege het profilerings-effect van de stad Venlo zetten we de gemeentelijke ondersteuning bij grote evenementen (onder andere: Venloop, Zomerparkfeesten) in 2015 nog onverkort voort. Wel zullen we in 2015 het evenementenbeleid evalueren en eventueel herijken, hetgeen dan per 2016 zijn beslag zal krijgen.

6. *Uitvoeringsagenda Stedelijk Centrum*

Om overall-regie te kunnen voeren op de voorgaande punten, stellen we een Uitvoerings-agenda Stedelijk Centrum (rol accountmanager centrum) op waarbij 'uitnodigingsplanologie' en het gemeentelijk faciliteren van grote en kleine initiatieven nadrukkelijk centraal staan, conform het gedachtengoed van de Visie Stedelijk Centrum (2012), het coalitieakkoord en de Ruimtelijke Structuurvisie (2014).

De belangrijkste partners zijn VenloPartners, Taskforce Binnenstad, Venlostad.com, Ondernemersvereniging Maasboulevard, Koninklijke Horeca Nederland Groot Venlo en Venloos Overleg Cultuurinstellingen.

Verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het centrum

Ruimtelijke kwaliteit heeft betrekking op (cultuur)historie (denk hierbij aan gevels, monumenten), maar ook op openbare ruimte en routes. Extern onderzoek, waaronder de Stadsfoto (2010), is daarover glashelder: de kwaliteit van routes en verbindingen alsmede die van de openbare ruimte rondom (grootstedelijke) voorzieningen bepalen in hoge mate de aantrekkingskracht daarvan. Daartoe leveren we de volgende inspanningen.

1. *Cultuurhistorische waarden*
Binnen de majeure projecten zullen de cultuurhistorische waarden, daarbinnen specifiek de archeologische, met prioriteit aandacht krijgen. Dat zal met name het geval zijn binnen het Kazernekwartier en Q4.
2. *Herbestemming erfgoed*
Tot en met 2017 hebben we middelen gereserveerd voor herbestemming van (cultureel) erfgoed, met name ook als cofinanciering bij gelden die vanuit rijks- en provinciale regelingen beschikbaar zijn. Hiermee kunnen we een vervolg geven aan eerder succesvolle projecten als het Kranenbreukershuis of de woningen aan het Kerkepäörtje.
3. *Handboek openbare ruimte binnenstad*
In 2015 zal het gemeentebrede Handboek openbare ruimte binnenstad worden vastgesteld. Vanaf dan passen we de daarin opgenomen waarden en criteria toe op de openbare ruimte in het centrum.

Voor het overige zullen we vanuit deze doelstelling met andere thematische programma's (bijvoorbeeld Beheer openbare ruimte en Verkeer en bereikbaarheid) en projecten continu het gesprek voeren met de bril 'focus op / specifiek aandacht voor' eisen van ruimtelijke kwaliteit in het centrum.

De belangrijkste partners waarmee wij deze doelstelling nastreven zijn: Taskforce Binnenstad, Ondernemersverenigingen, Woningbouwcorporaties en projectontwikkelaars.

Het aantrekkelijk maken van Venlo als studentenstad

1. *Huisvestingsvormen studenten binnenstad*
De verwachte toename van WO- en HBO-studenten in 2020 is plus 2.200, onderverdeeld in 1.000 studenten UM University College en 1.200 studenten HBO (HAS 800, Fontys 400). Op basis daarvan verwacht Venlo in 2020 ongeveer 1.000 extra studentenkamers/ woningen nodig te hebben om studenten te faciliteren. Zoekgebied voor georganiseerde studentenhuysvesting is (periferie) binnenstad. De in 2014 geïnventariseerde lijst van mogelijke studentenpanden zullen we in nauw overleg met de corporaties verder screenen. Ook de gesprekken met particuliere initiatiefnemers zetten we voort. De met Venlo Partners opgezette monitor studentenhuysvesting (website) voor het aanbod van zowel corporaties als particuliere eigenaren zullen we in 2015 verder vullen.
2. *Onderwijshuysvesting*
We werken aan een geschikte locatie voor de Universiteit Maastricht, te activeren zodra de beoogde te verzorgen bachelor-opleiding van rijkswege formeel is goedgekeurd (beoogd: studiejaar 2015-2016). Met Fontys verkennen we de intentie om het instituut op langere termijn te vestigen in de binnenstad. Vanuit relatiebeheer voeren we periodiek gesprekken met de al

gevestigde HAS om hun (doorgroei)wensen waar nodig en mogelijk te faciliteren.

3. **Studentenvoorzieningen**

De komende vier jaar verzamelen we, in overleg met de Onderwijsgemeenschap Venlo en Omstreken, in een monitor alle studentrelevante informatie inzake vervolgoopleidingen, stagemogelijkheden en carrièreperspectieven. Die informatie maken we ook toegankelijk. In 2015 professionaliseren we het StudentenInformatiePunt Venlo en vestigen we het op nieuwe lokaties. De Studentenpas verrijken we met cultuuraanbod en – kortingen.

De belangrijkste partners waarmee wij deze doelstelling nastreven zijn: Provincie Limburg, VenloPartners, Universiteit Maastricht, Fontys, HAS en woningbouwcorporaties.

4.8.3 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 8, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Ontwikkeling centrumstad	Baten	31.363	32.222	25.330	34.555
	Lasten	38.817	43.056	35.883	43.068
Totaal saldo Programma 8		-7.454	-10.834	-10.553	-8.513

4.8.4 Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies en uitvoeringsprogramma's hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma:

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Visie Stedelijk Centrum 2022

4.8.5 Relaties met andere programma's

Dit raadsprogramma is verbonden met een aantal andere raadsprogramma's, waarbij met name wordt gewezen op de relaties met:

- Programma 03. Participatie en werkgelegenheid: de rol van culturele basisinstellingen bij de participatie van inwoners.
- programma 06. Economie en toerisme: Venlo centrum als toeristische hotspot en versterken van regionale kennisinfrastructuur
- programma 07. Sport- en Cultuurbevordering: afstemming met kleinere culturele voorzieningen alsmede de rol van culturele basisinstellingen in participatie inwoners
- programma 09. Verkeer en bereikbaarheid: bereikbaarheid van het centrum
- Programma 10. Wonen en leefomgeving: uitvoeringsprogramma ruimtelijke structuurvisie en wonen in de binnenstad
- programma 11. Beheer openbare ruimte: adequaat onderhoud centrum.

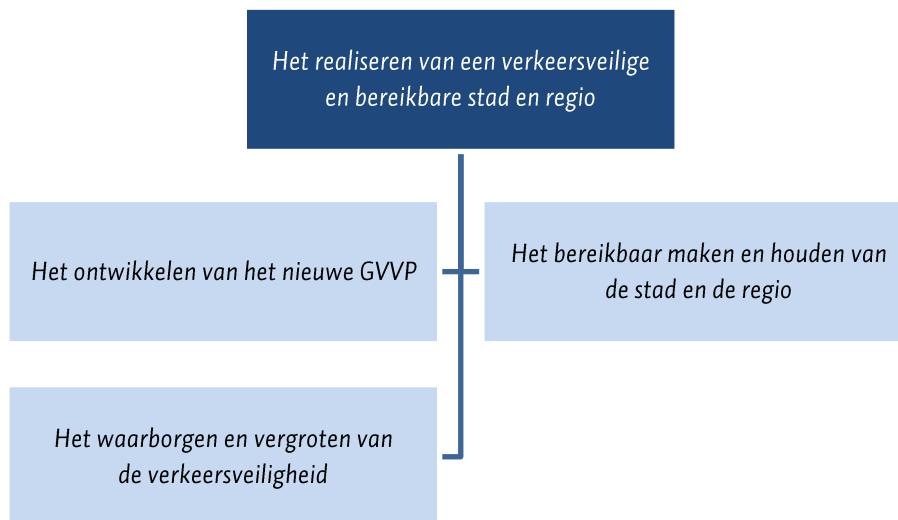
uitgezonderd

4.9 Programma 9

Verkeer en Bereikbaarheid

Figuur 9.1 Doelenboom

4.9.1 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het realiseren van een verkeersveilige en bereikbare stad en regio”.

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan de daarin benoemde thema’s “Innovatieve en excellente stad” en “Venlo Internationaal” (bereikbaarheid) en “Veelzijdige stad in het groen” (verkeersveiligheid). Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie “Regio in Balans”, en dan met name op de thema’s “Innoveren en Vermarkten” (bereikbaarheid) en “Vitale gemeenschappen” (verkeersveiligheid).

Dit programma sluit primair aan bij het thema “Leefbaarheid in wijken en kernen” in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018. Bij het thema “verkeer” wordt het accent gelegd op verkeersveiligheid in wijken en kernen, onder andere op schoolroutes van kinderen. De ambitie van dit college op het gebied van verkeer is in het coalitieprogramma opgenomen in de paragraaf “Infrastructuur in Wijken en Kernen en GVVP” (D5).

Ambities Strategische Visie 2030

In het gekozen voorkeursscenario “Venlo kansenstad uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma “Verkeer en Bereikbaarheid” relevante ambities aangegeven:

- Venlo heeft zich ontwikkeld tot een logistieke ‘hotspot’
- Een uitstekende multimodale ontsluiting is een doorslaggevende vestigingsfactor
- De binnenstad is goed bereikbaar, zowel met de auto als met het openbaar vervoer en heeft goede parkeervoorzieningen

De bereikbaarheid van Venlo en haar woon- en werklocaties is een belangrijke vestigingsplaatsfactor voor bewoners en bedrijven. We profiteren hier als regio optimaal van, met positieve effecten op de aantrekkingskracht voor bedrijven, bezoekers en de werkgelegenheid.

De belasting van de (boven)lokale infrastructuur zal in de toekomst blijven toenemen, voor zowel weg, water als spoor. In de regio Venlo, waar met logistiek veel geld wordt verdiend, is het noodzakelijk dat de infrastructuur van weg, water en spoor op een nog hoger niveau wordt gebracht. Dit wordt als nationaal belang erkend. Bovendien is bij een afnemend aantal voorzieningen in wijken en dorpen mobiliteit van belang om te voorkomen dat inwoners in een isolement raken. We streven daarom naar een bereikbare, verkeersveilige en toegankelijke stad, zoveel mogelijk op basis van een schoon, duurzaam, stil en veilig mobiliteitssysteem voor personen én goederen. Hiervoor is een robuuste infrastructuur onmisbaar en zullen we het water en spoor beter moeten benutten. De uitdaging daarbij is om de belastende effecten van mobiliteit (o.a. geluidshinder, luchtkwaliteit) in balans te houden met de gewenste kwaliteit van leven.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- We verleggen het accent wat betreft verkeersveiligheid naar kernen, wijken en schoolroutes.
- We trekken opend tot € 380.000,- structureel in 2018 aan middelen uit voor het GVP. Hiermee financieren wij ‘Fietsen langs de Maas’ en basisinvesteringen in kernen en wijken.
- We bezuinigen € 200.000,- op de investeringen in het dynamisch verkeersmanagementsysteem.

4.9.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2015. Om die langere termijn-ambities waar te maken, worden de volgende concrete inspanningen in 2015 geleverd en de daaropvolgende jaren doorgezet, waarbij wordt ingezet op intensieve samenwerking met onze partners en burgers.

Het ontwikkelen van het nieuwe GVVP

De hoofdnota van het vigerende GVVP dateert van 2005. Een aantal belangrijke ontwikkelingen rondom Greenport, duurzame mobiliteit, dynamische verkeersmanagement en parkeerbeleid maken dat deze beleidsnota over mobiliteit niet meer up-to-date is. In het nieuwe GVVP is verkeersveiligheid (naast leefbaarheid en duurzaamheid) een van de basiseisen. Met het credo “maak van de nul een punt” streeft ook Venlo naar nul verkeersslachtoffers in het verkeer. In het kielzog van een nieuwe regionale mobiliteitsvisie (in RMO-verband) starten we in 2015 met een nieuw GVVP dat in 2016 zal worden vastgesteld. Bij het ontwikkelen van een nieuw GVVP zullen we de externe klankbordgroep van het GVVP maximaal - voor zover mogelijk via cocreatie - betrekken.

Het bereikbaar maken en houden van de stad en regio

Om de bereikbaarheid van Venlo en Noord-Limburg op het peil te brengen dat nodig is voor de Greenport en logistieke hotspot Venlo, leveren we in 2015 de volgende inspanningen:

1. *Uitvoeren bestaand GVVP*

De gemeente Venlo zal begin 2015 weer een selectie maken uit het GVVP-uitvoeringsprogramma. Deze projecten werken we verder uit in de GVVP-jaarschijf 2015 conform de jaarschijvensystematiek en starten we in 2015 op of voeren we uit. Onderdeel hiervan vormt parkeren, inclusief beheer en handhaving. In 2015 zetten we bestaande inspanningen voort, waarbij we speciale aandacht geven aan goede parkeervoorzieningen in en rond de Beste Binnenstad 2013 – 2015. Verder geven we een impuls op het gebied van fietsen (fietsen langs de maas) en verbetering van verkeersveiligheid in wijken, kernen en schoolgaande routes.

2. *Versterken multimodale ontsluiting van regio Venlo*

In samenwerking met publieke en private partners zetten we in op het afstemmen van de capaciteit van infrastructuur voor het personen- en goederenvervoer via weg, water en spoor op wensen en eisen van Greenport Venlo en logistieke hotspot Venlo-Venray. Zowel vanuit economisch oogpunt als vanuit het duurzaamheidsbeginsel zet Venlo vooral in op capaciteitsverruiming per spoor en water. Hiertoe is een verruiming noodzakelijk van de overslagcapaciteit van de railterminal en bargeterminal. In 2015 zal de railterminal Greenport Venlo worden gegund en zal de planvorming rondom de Industriehaven Venlo verder worden uitgewerkt.

Daarnaast zullen we ook in 2015 lobbyen voor met name de verbreding van de A67, verdubbeling van de grensoverschrijdende spoorverbinding en verbetering van de Maaslijn (incl. station Greenport Venlo-Grubbenvorst).

De belangrijkste partners zijn het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Provincie Limburg, Trade Port Noord (TPN) en De Limburgse Herstructureringsmaatschappij voor Bedrijventerreinen BV (LHB) en private partijen die de terminals gaan exploiteren.

Het waarborgen en vergroten van de verkeersveiligheid

De meest elementaire eis aan het verkeer is verkeersveiligheid; "Iedereen moet 's avonds weer veilig thuis komen". Overeenkomstig het nieuwe PVVP en de regionale mobiliteitsvisie omarmt de gemeente ook het credo "maak van de nul een punt". Dit vergt dus continue aandacht en goede inbedding in het gehele beleid van de gemeente. Om de verkeersveiligheid van Venlo en Noord-Limburg verder te verhogen, leveren we in 2015 de volgende inspanningen.

1. *Uitvoeren bestaand GVVP*

Elk jaar nemen we in de GVVP-jaarschijf projecten op om de verkeersveiligheid van onveilige locaties te verhogen, het wegennet aan te passen aan de hedendaagse eisen van Duurzaam Veilig en het gedrag van weggebruikers te blijven stimuleren (verkeerseducatie). Ook in de GVVP-jaarschijf 2015 nemen we weer een selectie op van verkeersveiligheidsprojecten die we nog in 2015 opstarten en/of uitvoeren. Conform het coalitieprogramma zal het accent liggen op verkeersveiligheid in wijken en kernen, onder andere op schoolroutes van kinderen.

De belangrijkste partners zijn Provincie Limburg, Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL), Regionaal Mobiliteitsoverleg Noord-Limburg (RMO), Veilig Verkeer Nederland (VVN) en Wijk- en dorpsraden.

Op regionaal niveau werkt de gemeente Venlo op het gebied van bereikbaarheid en verkeersveiligheid samen binnen het Regionaal Mobiliteitsoverleg Noord-Limburg (RMO).

4.9.3 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 9, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Verkeer en Bereikbaarheid	Baten	7.655	8.909	8.847	8.809
	Lasten	7.934	7.667	7.515	7.416
Totaal saldo Programma 9		-279	1.243	1.331	1.393

4.9.4 Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma.

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Ruimtelijke Structuurvisie
- Ambitiedocument C2C + uitvoeringsprogramma

4.9.5 Relaties met andere programma's

Dit raadsprogramma is verbonden met een aantal andere raadsprogramma's, waarbij met name wordt gewezen op de relaties met:

- programma 06. Economie en Toerisme: Logistieke faciliteiten (water, weg en spoor) en Fietsen langs de Maas
- programma 08. Ontwikkeling centrumstad: Parkeervoorzieningen
- programma 10. Wonen en leefomgeving: Veiligheid
- programma 11. Beheer openbare ruimte: Handhaving parkeren.

4.10 Programma 10

Wonen en Leefomgeving

Figuur 10.1 Doelenboom

4.10.1 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het bieden van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving”.

Vanuit dit programma wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan het daarin benoemde thema *Veelzijdige stad in het groen*. Hiermee sluit dit programma ook aan op de regiovisie *“Regio in Balans”*, en dan met name op het thema *“Boeien en Binden”*.

Dit programma sluit primair aan bij het thema *“Leefbaarheid in wijken en kernen”* in het coalitieprogramma Venlo 2014-2018, zowel qua nieuwe rol en houding van de gemeente inzake stimuleren van kleine ruimtelijke initiatieven, als vanwege enkele concrete afspraken – deze zijn in de tekst hieronder separaat vermeld.

Ambities Strategische Visie 2030

In het gekozen voorkeursscenario 'Venlo kansenstad' uit de Strategische Visie worden de volgende voor het programma "Wonen en leefomgeving" relevante ambities aangegeven:

- Binnen Venlo zorgt de diversiteit van onderscheidende stadsdelen voor vitaliteit en stabiliteit.
- Door enerzijds langjarig gericht te investeren in een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving, maar ook ruimte te maken voor met name de groeiende studentpopulatie, is de bevolking weer langzaam gaan groeien.
- Iedereen kan in Venlo wonen. Het wonen in Venlo voorziet in alle treden van de woonladder.
- Jonge gezinnen vestigen zich bij voorkeur in de kleinere kernen en grote wijken.
- Wonen in Venlo betekent aantrekkelijk wonen in een groene woonomgeving, goed bereikbaar en met een zo breed mogelijke toepassing van de principes van C2C.
- Als een paar groene vingers strekt de groene omgeving rondom de stad zich uit tot aan de binnenstad.

Het versterken van de woon- en leefomgeving is essentieel voor het vasthouden en aantrekken van inwoners. De ambities op het gebied van bevolkingssamenstelling (binden van kenniswerkers) stellen daarbij extra eisen aan de beschikbaarheid van hoogwaardige woonmilieus in stad en regio. Dit betekent dat er te allen tijde een aantrekkelijk gedifferentieerd aanbod van woningen aanwezig ('op voorraad') zal moeten. Daarnaast willen we de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied benutten en uitbouwen door samen met onze (regionale) partners te anticiperen op het provinciaal en rijksbeleid op het gebied van groen-, natuur, landschaps- en watersystemen met in 2015 extra aandacht voor het Deltaprogramma (wateropgave).

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, "Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid" worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- De schaal van de buurt wordt de 'leidende schaal' bij het geven van impulsen aan ontwikkelingen in de leefwereld van onze inwoners.
- De verantwoordelijkheid voor de besteding van gemeentelijke middelen voor de eigen leefomgeving komt bij de inwoners te liggen. We stellen daartoe buurtbudgetten in.
- We geven bijzondere aandacht aan een toereikend aanbod van passende en betaalbare woningen voor studenten, starters, ouderen, mensen met een laag inkomen en arbeidsmigranten.
- We continueren de startersleningen.

4.10.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Onze ambities reiken verder dan 2015. Om die langere termijn-ambities waar te maken, worden de volgende concrete inspanningen in 2015 geleverd en de daaropvolgende jaren doorgezet. Belangrijk voor alle drie de collegeproducten is de uitwerking en uitvoering van de uitvoeringsagenda Ruimtelijke StructuurVisie.

Het aantrekkelijk houden van de woon- en leefomgeving

Om de woon- en leefomgeving aantrekkelijk te houden, leveren we de volgende inspanningen.

1. *Vergunningverlening, -toezicht en handhaving*
Door het afhandelen van, toezicht houden op en handhaven van aanvragen en meldingen van omgevingsvergunningen leveren we een bijdrage aan de ruimtelijk-fysieke ontwikkeling van de woon- en leefomgeving. Het gaat om reguliere taken betreffende leges en niet-leges gerelateerde omgevingsvergunningen en meldingen op gemeentelijk niveau. Een gedeelte van deze taken wordt uitgevoerd door de Regionale uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD) waarin Venlo participeert. Intern zetten we het werken met de flitsvergunning voort, omdat aanvragers daarmee sneller antwoord ontvangen. Daarnaast verlenen we vergunningen in het kader van de Wet Bodembescherming en behandelen we verzoeken om subsidie voor restauratie of renovatie van (gemeentelijke) monumenten en verzoeken om planschade.
2. *Pilot omgevingsplan*
Naar verwachting zal de volledige inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet in 2018 plaatsvinden. Hierop vooruitlopend zal Venlo als pilotgemeente in nauw overleg met het rijk en vier andere gemeenten een gemeente-gebiedsdekkend Omgevingsplan opstellen. Dit Omgevingsplan vervangt te zijner tijd onder andere bestemmingsplannen. In 2015 zullen we Uw Raad een uitgangspuntennotitie voor het nieuwe Omgevingsplan voorleggen.
3. *Plannen stadsdeelscentra*
De stadsdeelscentra Blerick en Tegelen staan onder druk, ondanks forse investeringen in de afgelopen jaren door de gemeente en haar partners. De opwaardering van de centra is hiermee echter niet afgerond. Richtinggevend voor de komende jaren en met name 2015 zijn het Centrumplan Blerick en het Centrumplan Tegelen, rekening houdende met de nieuwe detailhandelsnota (2014).
4. *Groen-, natuur-, landschaps- en watersystemen*
Venlo zal samen met partners (regionaal) anticiperen op en benutten van provinciaal en rijksbeleid op het gebied van groen-, natuur-, landschaps- en watersystemen. Dit levert niet alleen een positief effect op de kwaliteit van de

leefomgeving op, maar vergroot ook de veiligheid en biedt mogelijkheden om ontwikkelingen in de stad financieel te koppelen aan opgaven van het rijk (Delta-programma, waarin Venlo-West is opgenomen als koploper-project); uitwerking van deze koppeling is afhankelijk van besluitvorming in de rijksbegroting-2015. In 2015 stellen we een beleidsnota 'Groen/Blauw' op, als uitwerking van de Ruimtelijke Structuurvisie.

5. *Milieu en duurzaamheid*

Per project brengen we de mogelijkheden voor duurzame ontwikkeling in beeld. Voor de gemeentelijke organisatie (beheer panden, wagenpark, enzovoort) is het streefjaar 2015. Bovendien werken we de routekaart naar energieneutraliteit uit en voeren we energieprojecten uit. Ook het uitvoeren van milieueffectrapportages zorgt ervoor dat de duurzaamheid van de stad verbetert. Ook beleidsontwikkeling bodem-, lucht- en geluidkwaliteit en externe veiligheid past bij dit aandachtsveld. In de Nota milieuaspecten duurzame ontwikkeling die eind 2014 wordt opgeleverd, worden de milieugerelateerde doelen en gewenste effecten inzake duurzame ontwikkeling en C2C beschreven. In de Nota wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd tussen ambities en uitvoering. Het uitvoeringsplan voor de aanpak van afvalstromen circulair / C2C zullen we uitrollen.

In 2015 werken we aan een accentverschuiving: van 'reguleren' naar 'stimuleren'. Ook wordt de regionale Visie Energie (zeven gemeentes Noord-Limburg) als uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan 2014 opgeleverd.

Bij alle relevante deelpunten hierboven wordt optimaal het gedachtegoed van C2C als drijvende succesfactor voor sterke steden in de samenleving verspreid, en als innovatief ontwerpprincipe voor zowel gebouwen als gebieden toegepast (zoals bijvoorbeeld C2C in de plannen Kazernekwartier is uitgewerkt), met als doel Venlo met dit thema blijvend als koploper op de kaart te zetten.

Het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit door benutten van cultuurhistorische waarden

Om de cultuurhistorische en archeologische kwaliteiten beter te benutten en te behouden, leveren we de volgende inspanningen:

1. *Cultuurhistorisch beleid*

We werken aan doeltreffender en eenvoudiger regelgeving, waardoor meer ruimte voor burgers en eigenaren ontstaat. We zetten in op vermindering van de administratieve lasten per project en kostenbesparing voor gemeente en burgers. Belangrijk daarbij is het digitaal ontsluiten van gegevens. Het product cultuurhistorie (de werkvelden monumenten en archeologie) zetten we actief in voor het imago, waarmee Venlo zich op authentieke wijze onderscheidt van andere steden. In 2015 zullen wel de Nota cultuurhistorie actualiseren en vastleggen.

2. *Herbestemming en restauratie cultuurhistorisch erfgoed*

We haken aan op de behoefte van de bouwwereld, waarbij renovatie en herbestemming van monumentale complexen en het behoud en zichtbaar maken van archeologische waarden als kansen worden beschouwd. Het product cultuurhistorie zetten we actief in voor het imago, waarmee Venlo zich op authentieke wijze onderscheidt van andere steden. In 2015 pakken we twee grote objecten aan, met gebruikmaking van provinciale subsidie

Het realiseren van een gevarieerd en passend woningaanbod voor huidige en toekomstige inwoners

Om te komen tot een gevarieerd en passend woningaanbod, leveren we de volgende inspanningen:

1. *Dynamisch woningbouwprogramma*

De gemeente Venlo werkt in regionaal verband aan de doorontwikkeling en uitvoering van de dynamische woningbouwprogrammering. We continueren de startersleningen. In 2015 wordt ook de regionale Structuurvisie Wonen (acht gemeentes Noord-Limburg) als uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan 2014 opgeleverd, vast te stellen door de gemeenteraden. Dit kan leiden tot bijstelling van de (Venlose) dynamische woningbouwprogrammering en woningbeleid.

2. *Relatiebeheer woningbouwcorporaties*

We zetten de intensieve samenwerking met woningbouwcorporaties voort, niet enkel bij het realiseren van een gevarieerd en passend (regionaal) woningaanbod, maar ook bij de uitdagingen die op ons afkomen bij de decentralisatie wonen-zorg (bijvoorbeeld Huizen van de Wijk) en versterking van de leefbaarheid. De in 2014 vanuit het coalitieakkoord ingezette doorontwikkeling 'van strategisch akkoord (STRAK II) naar strategisch partnerschap' zal in 2015 leiden tot een nieuwe langjarige samenwerkingsovereenkomst. Eventuele regionale afspraken vanuit de genoemde regionale Structuurvisie Wonen zullen we hierin opnemen.

4.10.3 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 10, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Wonen en Leefomgeving	Baten	3.743	4.350	4.337	4.337
	Lasten	12.434	11.996	11.994	12.013
Totaal saldo Programma 10		-8.691	-7.647	-7.657	-7.676

4.10.4 Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies en uitvoeringsprogramma's hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma:

- Strategische visie Venlo 2030
- Strategische visie 'Regio in balans'
- Ruimtelijke Structuurvisie

4.10.5 Relaties met andere programma's

Dit raadsprogramma is verbonden met een aantal andere raadsprogramma's, waarbij met name wordt gewezen op de relaties met:

- programma 06. Economie en toerisme: Venlo centrum als toeristische hotspot
- programma 07. Sport- en Cultuurbevordering: afstemming met overige culturele voorzieningen
- programma 09. Verkeer en bereikbaarheid: bereikbaarheid van de kernen en wijk
- programma 11. Beheer openbare ruimte: adequaat onderhoud.

4.11 Programma 11 Beheer Openbare Ruimte

Figuur 11.1 Doelenboom

4.11.1 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is “het instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving”.

Vanuit dit programma wordt een bijdrage geleverd aan de opgaven uit de Strategische visie 2030, in het bijzonder aan het thema “Veelzijdige stad in het groen”. Ook sluit dit programma aan bij het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018.

Ambities Strategische Visie 2030

In het gekozen voorkeursscenario “Venlo kansenstad” uit de Strategische Visie 2030 worden op basis van het thema “Veelzijdige stad in het groen” de volgende voor het programma “Beheer Openbare Ruimte” relevante ambities aangegeven:

- Differentiatie op basis van diversiteit bestaande uit de combinatie van een stedelijk centrum met dorpskernen en wijken in een groen casco van Maas en natuur.
- Een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving door langjarig gerichte investering.
- Eigen inzet van buurtbewoners door de buurt zelf (pilots) invulling te laten geven aan de inzet van beschikbaar onderhoudsgeld.
- Doorontwikkeld wijkgericht werken, zodat er sprake is van betrokkenheid, inspraak en zelfbestuur.
- Zo breed mogelijk toepassing van de principes van Cradle to Cradle.
- Het bieden van een prettige fysieke leefomgeving.

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Leefbaarheid in wijken en kernen: meer betrokkenheid en eigenaarschap door op buurt- en wijkniveau samen te werken met inwoners en partners.
- Ruimte voor de samenleving: basis op orde, regie vanuit de gemeente, stimuleren eigen initiatief en activiteit van inwoners.
- Samen met inwoners route bepalen: keuzes meer samen met inwoners, integraal of bijvoorbeeld in co-creatie.
- Buurtbudgetten: verschuiven verantwoordelijkheid voor kwaliteit openbare ruimte naar inwoners in buurten en wijken.

Het beheer en instandhouden van de openbare ruimte en het gemeentelijk vastgoed geeft uitvoering aan beleidskeuzes. Deze uitvoering is gericht op het realiseren van de genoemde ambities en tevens het instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving, zijnde een prettige, fysieke leefomgeving.

Het beheer en instandhouden beoogt met beschikbare middelen de ambities en doelstellingen zo optimaal mogelijk te realiseren. De te maken keuzes vragen om betrokkenheid, inspraak en zelfbestuur van buurten en buurtbewoners. We moeten niet alleen leunen op burgerinitiatieven, maar moeten ook buurten en wijken actief betrekken bij het maken van keuzes.

De huidige kwaliteit van de openbare ruimte en het gemeentelijk vastgoed kent maar een beperkte differentiatie. De aanwezige diversiteit van stedelijk centrum, dorpskernen, wijken en groen casco, maakt differentiatie mogelijk. Het is nodig om te differentiëren om met de beschikbare middelen de ambities en doelstellingen te realiseren.

We moeten de principes van Cradle to Cradle breed toepassen om op langere termijn “meer met minder” te kunnen doen. Dit sluit aan bij de ambities om langjarig gericht te investeren op een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving, die een prettige fysieke leefomgeving biedt.

Belangrijk aspect vormt de relatie tussen de gemeentelijke eigendommen (areaal openbare ruimte en vastgoed), de beleidskeuzes (gekozen kwaliteitsniveaus) en de beschikbare middelen (budget en capaciteit). We moeten balans aanbrengen in deze relatie om de ambities en doelstellingen te realiseren.

4.11.2 Wat gaan we daarvoor doen?

De ambities en doelstellingen reiken verder dan 2015. Om die waar te maken, worden in 2015 en de daaropvolgende jaren doorgezet de volgende inspanningen gedaan.

De producten van programma 11 geven uitvoering aan vigerende beleidskaders, wet- en regelgeving. Onderstaande beschrijvingen zijn vanuit dit uitvoerend karakter opgesteld.

Voor het realiseren van de strategische doelstelling leveren we de volgende inspanningen en bijdrages. Vanwege het grote aantal en diversiteit aan (sub)producten binnen dit programma beschrijven we de inspanningen en bijdrages op hoofdlijnen.

Het beheren en instandhouden van een aantrekkelijke, hele en veilige leefomgeving

Dit product bestaat uit een groot en divers aantal onderdelen en disciplines, waaronder de afvalinzameling, het wegennet, de verkeerskundige en -technische inrichting, het openbaar groen en bomen, de verkeersregelinstallaties, het rioolstelsel, de ondergrondse infrastructuur (kabel- en leidingnet), begraafplaatsen, civiele objecten (bruggen, tunnels, havens, enzovoorts), de milieustraten, de openbare verlichting, de bossen- en natuurgebieden, de voorzieningen tegen maashoogwater, vijvers en watergangen, enzovoorts.

Met de beschikbare middelen voeren we het regulier onderhoud aan de openbare ruimte uit. Vigerende beleidskaders, wet- en regelgeving zijn leidend voor het kwaliteitsniveau. Lopende contracten en opdrachten ronden we af, waarna we keuzes maken om buurten, wijken en lokale ondernemers meer te betrekken in de uitvoering en kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Vooruitlopend hierop doen we met pilots ervaring op hoe we met buurten en buurtbudgetten een nieuwe impuls kunnen geven aan de kwaliteit(sbeleving) in buurten en wijken.

De kwaliteit van de openbare ruimte heeft een relatie met de grootte van het areaal en de beschikbare middelen. We zijn begonnen om deze relatie beter inzichtelijk te maken en vast te leggen. Dit inzicht maakt de sturing en het maken van keuzes beter mogelijk, waardoor de doelmatigheid geborgd blijft. Indien nodig stellen we operationeel beleid op ter ondersteuning in genoemde relatie, de sturing en het maken van keuzes.

Om kapitaalvernietiging te voorkomen en overlast te beperken, werken we modellen uit en maken we procesafspraken om “werk met werk te maken”. Integraal (samen)werken met verschillende disciplines, in de keten, tussen

verschillende organisatie onderdelen en met wijken en buurten, kan winst opleveren in de kwaliteitsbeleving en de doelmatigheid van het beheer en onderhoud.

Concrete mijlpalen voor 2015 zijn de volgende:

- Met beschikbare middelen uitvoeren van regulier onderhoud.
- Inzichtelijk maken van de relatie tussen kwaliteit, areaal en beschikbare middelen.
- Pilots in samenwerken met verschillende disciplines, in de keten, tussen verschillende organisatie onderdelen en met wijken, buurten en lokale ondernemers.

Het inwinnen, registreren en ontsluiten van gegevens over de openbare ruimte

Diverse (wettelijke) registraties vormen een essentiële ondersteuning voor beheer en instandhouding van de openbare- en gebouwde omgeving. Daarnaast draagt deze basisinformatie bij aan de samenhang binnen de gemeente waarmee de ambities van onze stad worden ondersteund.

Daartoe moet deze informatie accuraat en actueel zijn, wat vooral geldt voor de wettelijke registraties. Het inwinnen, registreren en ontsluiten vergt continu inspanning. De hiervoor benodigde geautomatiseerde systemen moeten de ontwikkelingen in de informatiebehoefte kunnen volgen en behoeven daarom een regelmatige update.

Concrete mijlpalen voor 2015 zijn de volgende:

- Actualiseren van geautomatiseerde (beheer)systemen.
- Actueel en volledig houden van (wettelijk) verplichte en noodzakelijke registraties.
- Vergroten van de vindbaarheid en mogelijkheden om de registraties te kunnen gebruiken voor de eigen werkprocessen.

Het beheren en instandhouden van het gemeentelijk vastgoed voor een aantrekkelijke woonomgeving

Gebouwen zijn de buitenschil van (bedrijfs-) activiteiten. Keuzes om gemeentelijke gebouwen te realiseren maken onderdeel uit van andere beleidsdoelstellingen. Het gebouw hebben is zelf geen doel. Het hebben van een gemeentelijk gebouw brengt wel verplichtingen met zich mee: gebruiksexploitatie, beheerexploitatie en onderhoud. De gebruiksexploitatie wordt uitgevoerd door de gebruiker, bewoner, huurder. De beheerexploitatie en onderhoud aan gemeentelijke gebouwen worden uitgevoerd in opdracht van andere afdelingen / programma's. Het vigerend beleid bepaalt welke budgetten hiervoor beschikbaar zijn en welke kwaliteit gerealiseerd kan worden. Een specifiek aandachtspunt is de leegstand in het vastgoed.

Dit kunnen we oplossen door actieve vermarkting door verhuur en verkoop, door sloop of door leegstandsbeheer gekoppeld met bestemmingsplanwijzigingen. Bestrijding van leegstand zullen we uitwerken in afstemming met partners als corporaties, zorginstellingen en religieuze instellingen (elk ook kampend met leegstand in hun vastgoed).

Concrete mijlpalen voor 2015 zijn de volgende:

- Actualiseren van geautomatiseerde (beheer)systemen ten behoeve van vastgoedbeheer.
- Professionaliseren makelaarsrol.

Overige

Naast beheer en instandhouding, geven we in dit programma ook (in opdracht) invulling aan advisering, vergunningverlening (waar mogelijk flitsvergunning), aan- / verkoop en projectbegeleiding.

Vanuit de strategische doelstelling geven we bovendien invulling aan verschillende bereikbaarheidsdiensten, zoals calamiteitendiensten, consignatiediensten en weekendreiniging. Deze georganiseerde diensten vormen een structureel onderdeel van de verschillende (sub)producten.

4.11.3 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Middelen Programma 11, incl. verrekening met reserves	Baten / Lasten	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017	2018
Beheer openbare ruimte	Baten	29.430	26.930	25.216	21.766
	Lasten	48.529	46.168	45.549	41.875
Totaal saldo Programma 11		-19.099	-19.239	-20.333	-20.109

4.11.4 Relevante beleidskaders

De volgende wettelijke- en beleidskaders zijn van toepassing.

- Strategische visie Venlo 2030.
- Verschillende wettelijke registraties, waaronder de Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT), de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Topografie (BRT), de Basisregistratie Ondergrond (BRO), de Basisregistratie Waarde Onroerende Zaken (WOZ), de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB) en de Wet Informatie Uitwisseling Ondergrondse Netten (WION).
- Verschillende (wettelijke) zorgplichten volgend uit onder andere de Wegenwet, Wegenverkeerswet, Wet milieubeheer, Telecommunicatiewet, Wet op de lijkbezorging, Waterwet.
- Ambitiedocument C2C + uitvoeringsprogramma.
- Groenbeleidsplan.
- Diverse landelijk gehanteerde normeringen en richtlijnen, zoals visual tree assessment (VTA) en diverse CROW publicaties.

4.11.5 Relaties met andere programma's

Dit raadsprogramma is verbonden met een aantal andere raadsprogramma's. Hieronder een overzicht van deze relaties, met enkele nadere toelichting.

- Programma 1 Bestuur en Publieke Dienstverlening
aanname en behandeling meldingen
- Programma 2 Openbare orde en veiligheid
ondersteuning bij calamiteiten
beheer en onderhoud van blusvoorzieningen
- Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid
inzet mensen met afstand tot de arbeidsmarkt
- Programma 5 Onderwijs en Jeugd
beheer en instandhouding onderwijsgebouwen
- Programma 7 Sport- en Cultuurontwikkeling
beheer en instandhouding (sport)accommodaties
- Programma 9 Verkeer en Bereikbaarheid
beheer en instandhouding van parkeergarages en havenfaciliteiten
- Programma 10 Wonen en Leefomgeving
beheer en instandhouding van de fysieke leefomgeving

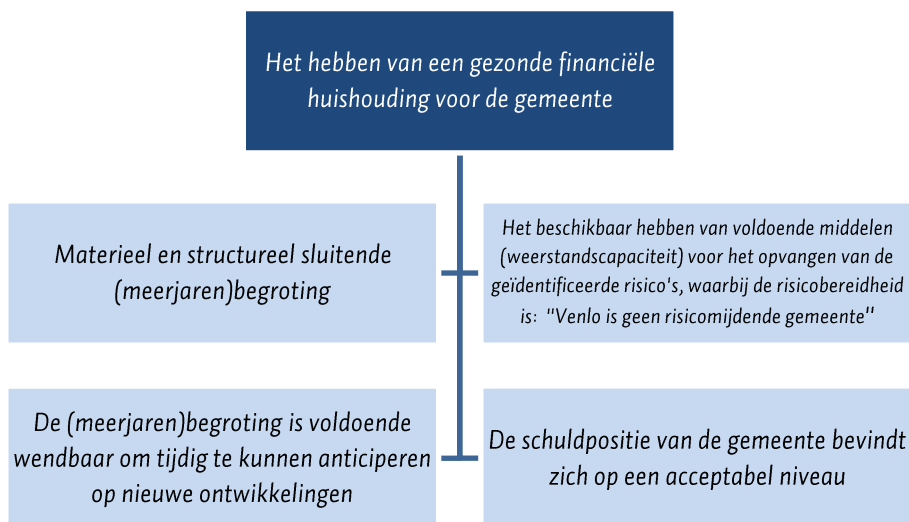

4.12 Programma 12 Algemene middelen

Dit programma is geen zuiver programma maar een verplicht begrotingsonderdeel waarin onder andere de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente worden verantwoord. Ten dele staat deze informatie ook bij de paragrafen.

Figuur 12.1 Doelenboom

4.12.1 Wat willen we bereiken?

De strategische doelstelling van dit programma is **“het hebben van een gezonde financiële huishouding voor de gemeente”**. Deze strategische doelstelling beslaat de *gehele concernbegroting*, in dit programma wordt dit expliciet verwoord en zichtbaar gemaakt. We hanteren geen effectindicatoren voor deze strategische doelstelling.

Ambities Coalitieprogramma Venlo 2014 - 2018

Uit het Coalitieprogramma Venlo 2014 – 2018, “Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid” worden de volgende relevante ambities aangegeven:

- Er komt geen invulling van nieuwe ambities totdat zeker is dat de beoogde besparingsdoelen uit het akkoord ook echt gehaald worden.
- Het woonlastenprincipe wordt losgelaten.
- We hebben de ambitie om met ingang van 2018 € 2,4 miljoen structureel te bezuinigen in het ruimtelijk-fysiek domein onder andere door het kritisch kijken naar het wegschrijven van kosten op grondexploitaties en het loslaten van planologische detailsturing.

4.12.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Materieel en structureel sluitende (meerjaren)begroting

- Realiseren van de vastgestelde taak- c.q. bezuinigingstaakstellingen in alle programma's van de begroting;
- Het doorlichten van de begroting op basis van 'zero based budgeting';
- Nieuwe ambities binnen de programma's van de begroting alleen ten uitvoer brengen indien de benoemde bezuinigingen gerealiseerd zijn;
- Specifieke rijksbezuinigingen worden doorgezet naar de doelgroep of gemeenschap, er vindt in principe geen 'reparatie' plaats uit de algemene middelen;
- Specifiek toe te rekenen bezuinigingen en efficiencykortingen welke concreet het gevolg zijn van taakmutaties worden financieel doorvertaald ten laste van de beleidsposten in de begroting. Indien het Rijk bezuinigingen en efficiencykortingen terugdraait dan worden deze 'teruggegeven' aan het betreffende beleidsterrein;
- Toepassing van de regels budgetdiscipline:
  - Er geldt een scheiding tussen lasten en baten;
  - Meevallers op de baten mogen niet zondermeer worden ingezet voor extra lasten;
  - Dreigende overschrijdingen van de lasten dienen door passende en tijdige maatregelen, voor zover mogelijk, te worden voorkomen.
  - Iedere overschrijding op de lasten en onderschrijding op de baten dient in eerste aanleg te worden gecompenseerd binnen het betreffende programma en collegeproduct. Indien compensatie in het betreffende jaar niet mogelijk is dan vindt compensatie plaats in latere jaarschijven;
  - Er worden zogenaamde concernposten vastgesteld. Mee- en tegenvallers op deze concernposten worden ten gunste of ten laste van het generale beeld gebracht.
  - Indien compensatie nodig is wordt hierover in het College een voorstel gedaan dat door de Raad uiteindelijk wordt geaccordeerd via de reguliere p&c-producten (voor wat betreft programma – overstijgende zaken). Concernposten zijn in ieder geval: algemeen deel van het gemeentefonds en eigen belastingmiddelen;
  - Meevallers mogen dienen als compensatie voor tegenvallers, maar niet voor beleidsintensiveringen;
  - Over- en onderschrijdingen op (college)producten worden tijdig aan de wethouder Financiën gemeld;
  - Mutaties met een technisch karakter (rente, dividend, loon- en prijsbijstelling, accres) worden ten laste of ten gunste van het algemene budgettaire beeld gebracht.
- Inzichtelijk maken en meerjarig doorrekenen van alle uitgaven en inkomsten binnen de programma's van de begroting middels de vernieuwde P&C cyclus.

- Inzichtelijk maken en meerjarig doorrekenen van de algemene dekkingsbronnen zoals de uitkeringen uit het gemeentefonds, belastingen en financiering.

Het beschikbaar hebben van voldoende middelen (weerstandscapaciteit) voor het opvangen van de geïdentificeerde risico's, waarbij de risicobereidheid is: "Venlo is geen risicomijdende gemeente"

- Monitoren van de bestaande risico's en identificeren van nieuwe risico's;
- Toetsing van de effectiviteit van de genomen risicostrategie en bijstellen hiervan;
- Het concreet (stapsgewijs) aanvullen van de weerstandscapaciteit indien de (meerjarige) weerstandsratio onder de 1,0 komt;
- Het jaarlijks in de begroting opnemen van de post onvoorzien van € 0,5 miljoen en deze separaat inzichtelijk maken van de kosten hieruit betaald worden;

De (meerjaren)begroting is voldoende wendbaar om tijdig te kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen

- De vaste lasten worden afgezet tegen het totaal van de gemeentelijke begroting. Hierbij hanteren we voor vast de termijn van 4 jaar.
- Het ontwikkelen van een norm van deze vaste lasten ten opzichte van het totaal van de gemeentelijke begroting.
- Het inzichtelijk maken en meerjarig doorrekenen van alle uitgaven en inkomsten binnen de programma's van de begroting middels de vernieuwde P&C cyclus.
- Het inzichtelijk maken en meerjarig doorrekenen van de algemene dekkingsbronnen zoals de uitkeringen uit het gemeentefonds, belastingen en financiering.

De schuldpositie van de gemeente bevindt zich op een acceptabel niveau

- Het eerst aanwenden van de (interne) beschikbare financieringsmiddelen voordat nieuwe leningen worden aangetrokken;
- Niet overschrijden van het kapitaallastenplafond;
- Het zeer behoudend verstrekken van leningen en garanties aan derden;
- Het voeren van een actief liquiditeitenbeheer en uitvoeren van liquiditeitenprognoses.

4.12.3 Baten en lasten programma 'algemene middelen'

Dit programma is bijzonder ten opzichte van de voorgaande 11 programma's. We kunnen niet alle baten en lasten van de gemeentelijke begroting toewijzen aan de 11 voorgaande programma's. In dit programma nemen we de lasten en baten op die niet toe te rekenen zijn aan een beleidsprogramma maar een bijdrage leveren aan het totaal van de gemeentelijke begroting.

	<i>(Bedragen x € 1.000)</i>			
	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
Lokale heffingen	34.340	34.840	34.840	34.840
Uitkering Gemeentefonds	108.277	107.265	106.008	104.549
Deelfonds sociaal domein	106.651	107.877	104.055	103.086
Overige financiële middelen	861	829	784	784
Overige algemene dekkingsmiddelen	19.509	5.835	5.491	5.323
Totaal baten	269.639	256.647	251.178	248.582
Lasten				
Lokale heffingen	825	825	838	713
Overige financiële middelen	356	314	273	273
Post onvoorzien	539	539	539	539
Overige algemene dekkingsmiddelen	15.865	5.002	2.332	3.758
Totaal lasten	17.585	6.680	3.981	5.282
Resultaat	252.055	249.967	247.197	243.301

4.12.4 Relevante beleidskaders

Naast sectorale beleidsvisies hebben de volgende kaderstellende documenten een relatie met dit programma.

- Financiële verordening gemeente Venlo 2013;
- Controleverordening gemeente Venlo;
- Verordening onderzoek en doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Venlo;
- Nota investeringsbeleid;
- Beleidsnota reserves en voorzieningen
- Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen;
- Belastingverordeningen.

4.12.5 Relaties met andere programma's

De uitgaven en inkomsten binnen dit programma zijn algemeen van aard en niet direct te koppelen aan één of meerdere van de overige programma's 1 t/m 11. Het betreffen algemene dekkingsmiddelen. Gezien de aard van de uitgaven en de inkomsten binnen dit programma wordt een bijdrage geleverd aan alle programma's door het genereren van inkomsten of algemene dekkingsmiddelen ter dekking van de concernbegroting.

5 Paragrafen

5.1 Financieel perspectief decentralisaties sociaal domein

In de Kadernota 2015 is vastgesteld om op basis van een nadere kwantificering van toekomstige budgetten en kosten de financiële impact van de drie decentralisaties goed in kaart te brengen. Op basis hiervan kunnen uitspraken gedaan worden over de noodzakelijke perceptiekosten en kunnen er beheersmaatregelen geformuleerd worden om schommelingen in de implementatie en latere uitvoering van de drie decentralisaties op te vangen. Van belang is dat de begroting voor 2015 het juiste budgettaire kader bevat en dat duidelijk is hoe budgettaire risico's worden ingeschat. Het is belangrijk om hieraan vooraf een aantal duidelijke kaders mee te geven.

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de volgende drie aspecten:

Financiële kaders (budgettaire uitgangspunten).
De middelen die beschikbaar zijn (budget)
Beheersmaatregelen

5.1.1 Financiële kaders (budgettaire uitgangspunten)

Door uw gemeenteraad zijn bij de behandeling van de kadernota 2015 de volgende budgettaire uitgangspunten vastgesteld:

- De middelen die van het rijk ontvangen worden zijn kaderstellend voor de wijze waarop er in Venlo aan de verantwoordelijkheden invulling wordt gegeven. Kortom, een ontwerpeis aan het beleid, vooraf.
- De met de gedecentraliseerde verantwoordelijkheden gemoeide middelen van het Rijk³⁴ worden, voor een periode van minimaal drie jaar, besteed aan activiteiten binnen het sociaal domein. Dit betekent dat voor een periode van minimaal drie jaar sprake zal zijn van een gesloten circuit. Mochten er in deze periode middelen binnen de drie decentralisaties in enig jaar overblijven dan zullen deze worden gereserveerd.

---

³⁴ *Integratie-uitkering Sociaal domein*

- Besparingen die bereikt worden op de uitvoering van de WMO worden gereserveerd voor de risico's die voortvloeien uit de uitvoering van de drie decentralisaties inclusief de door de raad vastgestelde egaliseringsreserve WMO.

De te realiseren doelstellingen en budgetten hebben betrekking op meerdere programma's³⁵ binnen de programmabegroting uit de P&C cyclus. Om recht te doen aan het uitgangspunt van maximale ontschotting van middelen en verschuivingen binnen de budgetten voor de drie decentralisaties worden de middelen geconcentreerd weergegeven³⁶. Met andere woorden de sturing op de 3D's via de programmabegroting geschiedt op het totaal beschikbare budget en niet op het niveau van de afzonderlijke programma's.

5.1.2 De beschikbare middelen (budgettair kader)

Op basis van de meicirculaire 2014 is bekend wat de van het Rijk overgehevelde middelen zijn voor de uitvoering van de drie decentralisaties (Integratie-uitkering Sociaal domein) voor het jaar 2015. Daarnaast is inzichtelijk gemaakt wat de budgetten zijn voor uitvoering van de bestaande taken. In onderstaande tabel wordt weergegeven het totaal beschikbare budget voor uitvoering van de decentralisaties voor het jaar 2015.

Tabel 1: Financieel kader 2015 (bedragen x € 1 miljoen)

	Inkomsten 3D	Bestaande taken	Totaal
Participatie*	20,8		20,8
Jeugdwet	26,3		26,3
Nieuwe WMO	16,5		16,5
Bestaande WMO		13,6	13,6
Eigen bijdragen	pm		pm
Inzet huidige taken/middelen	pm		pm
Subtotaal	63,6	13,6	77,2
Centrumfunctie Beschermd wonen & opvang	43,0		43,0
Totaal	106,6	13,6	120,2

* Van de € 20,8 mln. Is € 16,6 mln. WSW deel

³⁵ Participatie en werkgelegenheid, Zorg en Welzijn.

³⁶ Het inzicht naar de verschillende onderliggende begrotingsposten blijft bestaan, ook overeenkomstig de vereiste vanuit wet en regelgeving (Informatievoorziening voor derden).

De middelen integratie-uitkering Sociaal domein zijn voor het jaar 2015 gebaseerd op een verdeelmodel op basis van historische kosten. Vanaf 2016 wordt overgestapt op objectieve verdeelmodellen. Dit kan nog leiden tot herverdeeleffecten tussen gemeenten. Voor wat betreft het verdeelmodel van de Participatiewet zijn aanvullende afspraken gemaakt. Dit model wordt geleidelijk gedurende een periode van 3 jaar geïntroduceerd.

5.1.3 Beheersmaatregelen

Gegeven het uitgangspunt dat de van het Rijk ontvangen middelen kaderstellend zijn, zal in de loop van de uitvoering van de decentralisaties blijken in hoeverre deze middelen, zeker in de eerste jaren toereikend zijn. Immers de budgetten die we ontvangen van het Rijk bevatten kortingen en de gewenste en noodzakelijke transitie en transformatie van de overgehevelde taken vergt tijd. Van belang is om in een vroeg stadium een inschatting te kunnen maken van de te nemen maatregelen om de uitvoering van de drie decentralisaties in financiële zin beheersbaar te houden. Deze inschatting zal gebaseerd zijn op enerzijds de kortingen op de bestaande budgetten respectievelijk het kostenniveau van de taken en anderzijds de wijze waarop deze kortingen gecompenseerd kunnen worden. Voor wat betreft dat laatste is inzicht nodig in:

- De samenloop met de binnen de huidige begroting beschikbare middelen.
- De mate van beleidsvrijheid bij de uitvoering van taken en dus de mate waarin de kosten te beïnvloeden zijn (budgetflexibiliteit). Gaat dan om garantieafspraken (bijv. Regionaal Transitie Arrangement), maar ook om de vraag in hoeverre de ‘betaler’ ook ‘bepaalt’ (jeugdzorg).
- De ‘draaiknoppen’ om de transformatie ook financieel mogelijk te maken.
- De benodigde perceptiekosten, immers hoe lager deze kosten hoe meer geld voor ondersteuning en zorg.

Het verschaffen van dit inzicht geschiedt momenteel in het kader van de implementatie van de drie decentralisaties door de deelprojectgroep ‘decentralisaties & bedrijfsvoering’. Zoals verwoord bij de budgettaire uitgangspunten is voor het opvangen van eventuele financiële risico’s de door uw raad vastgestelde egaliseringsreserve WMO beschikbaar.

5.2 Lokale heffingen

5.2.1 Beleidsuitgangspunten

Voor de berekening van de belastingopbrengsten en –tarieven voor 2015 hebben wij rekening gehouden met de beleidsuitgangspunten die door de raad zijn vastgesteld. Deze hebben wij ontleend aan:

- het Coalitieprogramma 2015-2018;
- de Kadernota 2015.

In het coalitieprogramma is opgenomen dat voor de periode 2015-2018 het woonlastenprincipe wordt losgelaten met als doel een consistent financieel meerjarenbeleid te kunnen voeren. Dat betekent dat stijgingen of dalingen in de riool- afvalstoffenheffingen worden ontkoppeld van de OZB. Bij de Kadernota 2015 is besloten om als uitgangspunt voor de OZB opbrengsten te kiezen voor een stabiele inkomstenraming. Hierbij geldt dat de OZB-raming met niet meer dan het inflatiepercentage gecorrigeerd mag worden. Voor 2015 is dit inflatiepercentage vastgesteld op 2,0%.

Uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges is dat deze 100% kostendekkend zijn.

Uitgangspunt voor de berekening van de onroerend zaakbelasting:

De in deze paragraaf gepresenteerde OZB-tarieven/ –percentages en de daarbij behorende berekeningen, met betrekking de (woon-)lastendruk, hebben een voorlopig karakter. Reden hiervoor is dat deze bepaald zijn aan de hand van de geprognosticeerde WOZ-waarden en eenheden (bijv. het aantal huishoudens) per medio 2014. Op dat moment waren de waardeontwikkelingen van het onroerend goed nog niet bekend omdat het proces van hertaxaties nog niet was afgerond. Op basis van de beleidsuitgangspunten wordt er van uitgegaan dat de OZB-raming met maximaal 2% mag worden gecorrigeerd. Een eventuele waardedaling of –stijging zal leiden tot aanpassing van het tarief maar gemiddeld (behoudens de inflatiecorrectie) niet tot een hogere belastingaanslag. In de belastingverordening OZB zullen de definitieve tarieven worden opgenomen en voorgelegd ter besluitvorming.

5.2.2 Overzicht belastingen en heffingen

De gemeentelijke belastingen en heffingen vormen circa 13 procent van de inkomsten van de gemeente. Het is van belang optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden die de Gemeentewet en andere bijzondere wetten bieden om belasting en leges te heffen. De Gemeentewet somt de belastingen die een gemeente mag heffen, limitatief op.

De belastingen die in 2015 door de gemeente Venlo geheven worden zijn:

- Onroerende zaakbelastingen (OZB)
- Hondenbelasting
- Toeristenbelasting
- Parkeerbelastingen
- Reclamebelasting (binnenstad Venlo)
- Bouwgrondbelasting

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeenteraad rechten heffen voor door de gemeente geleverde diensten en producten. Dit zijn heffingen die eenzijdig door de gemeente worden opgelegd. Voor deze categorie bepaalt artikel 229b van de Gemeentewet dat de te hanteren tarieven maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. De wet geeft voor de mogelijke rechten geen limitatieve opsomming.

Venlo kent voor 2015 de volgende rechten:

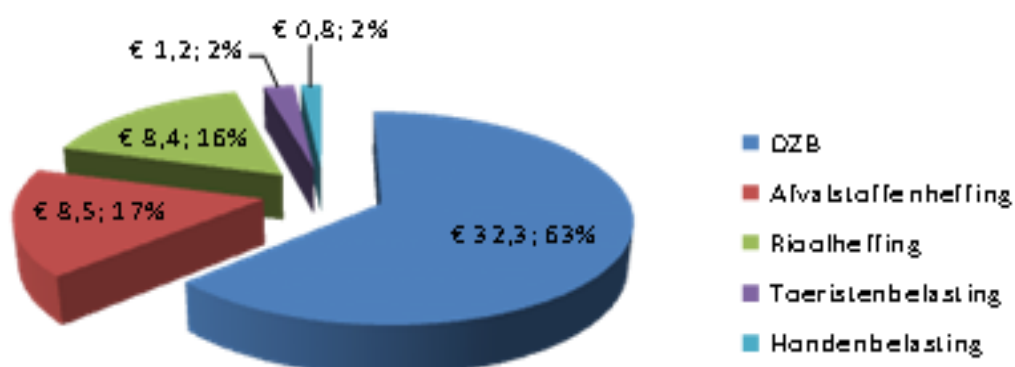
- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing (art. 228a Gemeentewet)
- Leges
- Marktgeden
- Haven- en opslaggeden
- Lijkbezorgingrechten
- BIZ-heffing Tegelen centrum
- BIZ-heffing 18 bedrijventerreinen

Aanslagbiljet

De gemeente Venlo kent een belastingaanslag waarop de belangrijkste belastingen en heffingen op één aanslagbiljet worden verenigd. Het gaat om de OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en voor zover van toepassing de hondenbelasting. Op het aanslagbiljet is ook de WOZ-waarde vermeld. In 2015 ontvangen belanghebbenden de nieuwe WOZ-waarde met waardepeildatum 1-1-2014.

Zoals bekend heeft Venlo de heffing en invordering van de belastingen ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling BsGW. Om een maximaal rendement te realiseren zijn, met ingang van 1 januari 2015, de waterschapsheffingen en de gemeentelijke belastingen voor de deelnemers gecombineerd op één biljet ondergebracht.

Belangrijkste belastingopbrengsten 2015 (x € 1 miljoen)

Onroerendezaakbelastingen

Opbouw raming opbrengsten OZB begroting 2015

(bedragen x € 1.000)

		WOZ	OZB Eigenaren	OZB Gebruikers	OZB Opbrengst
Woningen					
Waarde beginstand	2014	8.191.943			
Bezwaar/areaal/waarde	2014	-18.727			
Totaal		8.173.216	8.173.216		
OZB-tarief - percentage	2014		0,1977%		
OZB-opbrengst			16.156		16.156
Niet-woningen					
Waarde beginstand	2014	3.229.894		3.157.224	
Bezwaar/areaal/waarde	2014	-59.970		-65.150	
Leegstand	2014			-244.313	
Totaal		3.169.924	3.169.924	2.847.761	
OZB-tarief - percentage	2014		0,2898%	0,2325%	
OZB-opbrengst			9.186	6.620	15.806
Totaal		11.343.140	25.342	6.620	31.962
				Oninbaar 0,5%	-160
				Areaaluitbreiding	500
				Totaal	32.302

Toelichting:

- Begroting 2014
Bij vaststelling van de begroting 2014 is structureel een bedrag van € 0.5 miljoen opgenomen als areaaluitbreiding m.i.v. 2015. Met ingang van 2016 komt hier structureel nog eens € 0,5 miljoen bovenop.

- Kadernota 2015
In de Kadernota is aangegeven dat de inflatoire aanpassing van de OZB met 2% resulteert in een meeropbrengst OZB van € 0,6 miljoen.
In totaal neemt de OZB in 2015 toe met € 1,1 miljoen ten opzichte van de begroting 2014.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing dient ter financiering van de kosten voor beheer en verwerking van afval. De afvalstoffenheffing maakt net als de OZB en de rioolheffing onderdeel uit van de woonlastendruk. De gemeente Venlo maakt onderscheid in de heffing tussen eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens. Voor de afvalstoffenheffing geldt 100% kostendekkendheid. Op basis van de kostenbegroting 2015 worden de inkomsten uit de afvalstoffenheffing op € 8,5 miljoen geraamd.

Rioolheffing

Rioolheffing dient ter financiering van de gemeentelijke watertaken, waaronder het beheer en onderhoud van gemeentelijke riolering, afvalwater, hemelwater, grondwater en dergelijke. De gemeente Venlo heft rioolheffing van de gebruiker van een perceel. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kleinverbruik (t/m 1.000 m³) en grootverbruik (boven 1.000 m³). De rioolheffing maakt net als de OZB en afvalstoffenheffing onderdeel uit van de woonlastendruk. Op basis van de kostenbegroting 2015 wordt de opbrengst rioolheffing geraamd op € 8,4 miljoen.

Toeristenbelasting

De tarieven voor 2015 worden alleen inflatoir bijgesteld. Dit leidt tot de volgende tarieven per persoon per overnachting:

Hotels	€ 1,87
Vakantie-onderkomens en stacaravans	€ 1,55
Mobiele onderkomens en groepsaccommodaties	€ 1,35

Hondenbelasting

Hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. De tarieven voor 2015 worden alleen inflatoir bijgesteld. Er bestaat geen verband met de voorzieningen of overlastbestrijding. De totale opbrengst wordt voor 2015 geraamd op € 849.000.

5.2.3 Lokale lastendruk

Woonlasten

De gemeentelijke woonlasten worden als volgt gedefinieerd³⁷: het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een woning met gemiddelde waarde in een gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing, minus een eventuele heffingskorting.

De beleidsuitgangspunten, zoals vastgesteld bij de kadernota 2015, zijn:

- OZB-raming mag met niet meer dan het inflatie percentage worden bijgesteld (voor 2015 2%)
- sturen op 100% kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Op basis van de per medio 2014 bekende parameters wordt de ontwikkeling van de woonlasten als volgt berekend:

Lokale lastendruk woningeigenaren, meerpersoonshuishouding

(bedragen x €)

Uitgangspunten	in bedragen			in procenten	
	2014	2015	mutatie	mutatie tarief	mutatie woonlast
Huishouden (woning in eigendom)	> 1 persoon				
Gemiddelde WOZ-waarde woning	2014	162.307			
Gemiddelde waardeontwikkeling			0,0%		
Gemiddelde WOZ-waarde woning	2015	162.307			
OZB	314,60	320,84	6,24	2,00%	0,89%
Afvalstoffenheffing	220,88	226,00	5,12	2,32%	0,73%
Rioolheffing	168,51	170,90	2,39	1,42%	0,34%
Totale woonlasten	703,99	717,74	13,75		1,96%

Toelichting

- OZB
De OZB wordt berekend op basis van een woning met een gemiddelde waarde van afgerond € 162.000. Dit is de begrote waarde van een woning in onze gemeente voor het belastingjaar 2015. Hierbij wordt opgemerkt, dat er wel individuele verschuivingen kunnen plaatsvinden.
Jaarlijks vindt er een herwaardering plaats waarbij alle objecten opnieuw worden getaxeerd naar de waarde-peildatum 1-1-2014. De herwaardering, c.q. nieuwe taxatieronde WOZ ten behoeve van het belastingjaar 2015 is bij het opstellen van de onderhavige begroting nog niet afgerond. In het kader van de herwaardering worden alle objecten opnieuw getaxeerd naar de waarde-

³⁷Bron: Coelo, Atlas van de lokale lasten.

peildatum 1-1-2014. Voor het belastingjaar 2014 hebben wij in deze begroting gerekend met een waardeontwikkeling van 0%, omdat er op dit moment nog geen zicht is op de waardeontwikkeling van het gemeentelijke vastgoed. De waardeontwikkeling heeft overigens geen effect op de geraamde OZB-opbrengsten. Conform bestendig beleid worden de OZB-tarieven verhoogd bij een waardedaling. Bij een waardestijging doet zich uiteraard het tegenovergestelde voor.

- Afvalstoffenheffing en rioolheffing
Op basis van de geraamde kosten zijn deze tarieven berekend. Uitgangspunt is, conform beleidsuitgangspunten, 100% kostendekkendheid.

De mutaties in de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing houden in dat de gemiddelde woonlastendruk in 2015 met € 13,75 stijgt opzichte van 2014. Procentueel betekent dit een verhoging van de woonlastendruk van 1,96%.

Over de periode 2012-2015 bezien, zijn de volgende effecten in de woonlastendruk herkenbaar:

(bedragen x €)

Ontwikkeling woonlasten	2011	2012	2013	2014	2015	Totaal
OZB	223	263	300	315	321	
Rioolheffing	175	178	169	168	171	
Afvalstoffenheffing	271	242	245	221	226	
Totaal	669	683	714	704	718	
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar		2,1%	4,5%	-1,4%	2,0%	7,2%
Inflatiepercentage belastingen		1,8%	1,6%	1,6%	2,0%	7,0%

Overige effecten

Naast de effecten op de woonlastendruk brengen wij jaarlijks de gevolgen van de belastingontwikkelingen voor een woninghuurder en voor de categorie niet-woningen in beeld.

Voor de *woninghuurder* stijgen de gemeentelijke lasten in 2015 gemiddeld met 1,9% ten opzichte van 2014. De iets geringere stijging ten opzichte van de ontwikkeling van de woonlasten van de woningeigenaar komt doordat woninghuurders wel een aanslag afvalstoffenheffing en rioolheffing ontvangen, maar geen OZB betalen.

Voor de *categorie niet-woningen (ondernemers)* leiden de diverse belastingvoorstellen tot een verhoging van de lastendruk van gemiddeld 2,0% in 2015 ten opzichte van 2014. Dit geldt voor een ondernemer die een bedrijfspand met een gemiddelde WOZ-waarde van (afgerond) € 597.000 zowel in eigendom als in gebruik heeft. Dit is de begrote gemiddelde waarde van een niet-woning in onze gemeente voor het belastingjaar 2015. Deze is gelijk gesteld aan die van 2014 om

dezelfde reden als in de toelichting bij de OZB voor de woningen (herwaarderingsronde en nieuwe taxaties zijn medio 2014 nog niet afgerond). Deze categorie betaalt wel OZB (zowel eigendom als gebruik) en rioolheffing, maar geen afvalstoffenheffing.

Macronorm OZB

De gemeente is verantwoordelijk voor het vaststellen van haar OZB tarief. De grondslag daarvoor is de WOZ waarde. Het beheersbaar houden van lokale lasten, betekent dat het product van OZB tarief en WOZ waarde voor het totaal van de gemeenten niet sterker dan de bestuurlijk overeengekomen zogeheten macronorm mag stijgen.

In het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen van mei 2013 heeft de VNG met minister Plasterk afgesproken samen op zoek te gaan naar een nieuwe indicator voor het vervangen van de huidige macronorm OZB. De besluitvorming hieromtrent zal uiterlijk plaatsvinden in het bestuurlijk overleg van september 2014.

Benchmark referentiegemeenten

Jaarlijks presenteren wij de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten van Venlo, afgezet tegenover een aantal referentiegemeenten³⁸. De bedragen van de referentiegemeenten worden daarbij ook weergegeven als percentage van het bedrag van de gemeente Venlo. Het bedrag van de gemeente Venlo is daarbij dus gelijkgesteld aan 100%.

De gegevens in de onderstaande tabel zijn overgenomen uit de 'Atlas van de lokale lasten' van het Coelo³⁹. In deze atlas worden de woonlasten vergeleken voor zowel een eenpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden. Wanneer er gemeenten zijn met verschillende tarieven voor meerpersoonshuishoudens van verschillende grootte wordt in de Atlas uitgegaan van een driepersoonshuishouden.

---

³⁸ *Een vaste groep gemeenten met een vergelijkbaar aantal inwoners.*

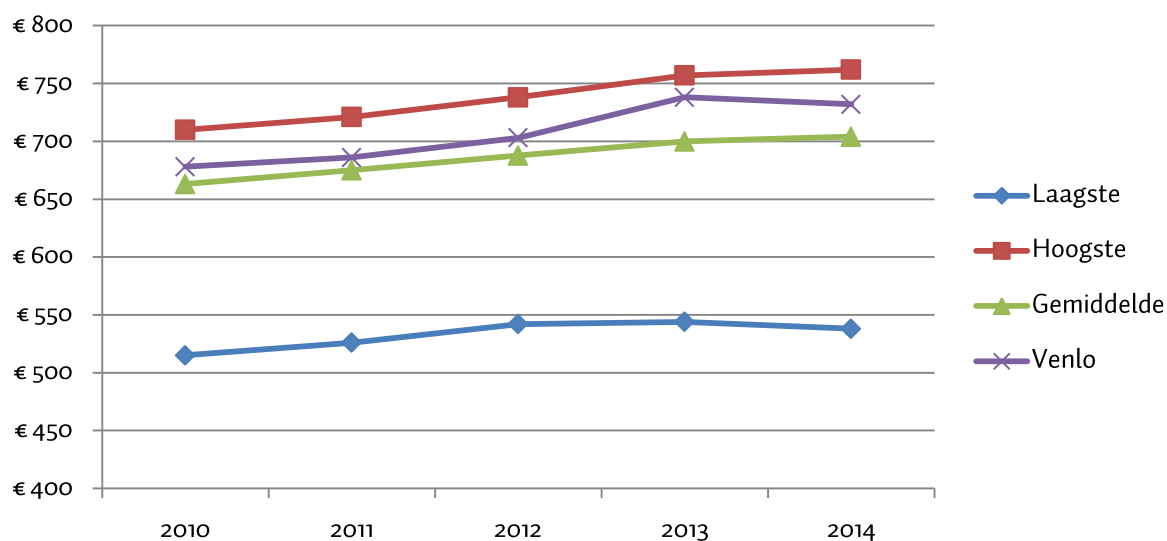
³⁹ *Om tot een zo optimaal mogelijke vergelijkbaarheid van de gemeenten te komen hanteert Coelo een aantal uitgangspunten waardoor de gepresenteerd tarieven kunnen afwijken van de gemeentelijke tarieven.*

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden referentiegemeente

(bedragen x €)

	2010	% van Venlo	2011	% van Venlo	2012	% van Venlo	2013	% van Venlo	2014	% van Venlo
Alkmaar	515	76%	526	77%	542	77%	544	74%	538	73%
Delft	710	105%	720	105%	716	102%	730	99%	753	103%
Deventer	649	96%	669	98%	688	98%	757	103%	762	104%
Heerlen	699	103%	704	103%	700	100%	708	96%	692	95%
Helmond	692	102%	697	102%	707	101%	625	85%	703	96%
Hengelo	665	98%	670	98%	681	97%	964	94%	699	95%
Hilversum	664	98%	721	105%	738	105%	750	102%	748	102%
Leeuwarden	625	92%	632	92%	652	93%	648	88%	645	88%
Maastricht	685	101%	696	101%	711	101%	745	101%	705	96%
Sittard-Geleen	679	100%	674	98%	691	98%	718	97%	728	99%
VENLO	678	100%	686	100%	703	100%	738	100%	732	100%
Westland	696	103%	705	103%	724	103%	739	100%	743	102%
Gemiddeld	663		675		688		700		704	

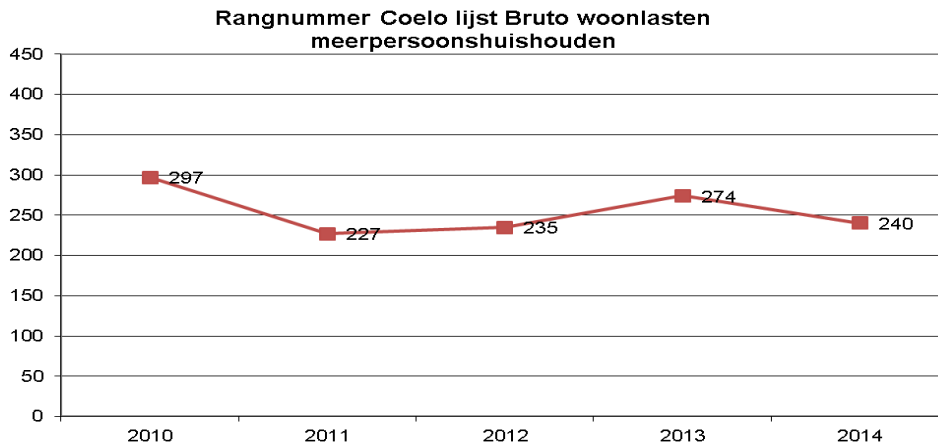
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden referentiegemeenten

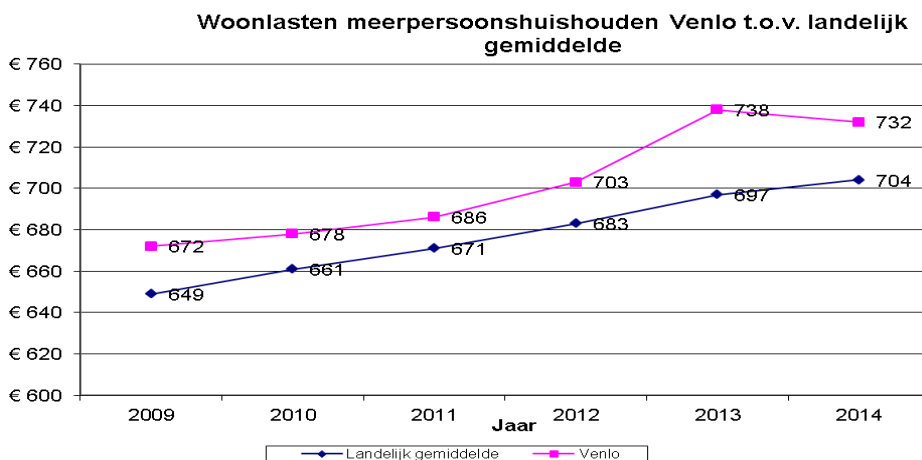
In 2013 konden wij nog concluderen dat Venlo zich in deze groep had verslechterd. Ten opzichte van de referentiegemeenten is de positie van Venlo in 2014 licht verbeterd. Dit is met name te zien aan het geringere verschil (2013 – 2014) tussen de woonlasten van Venlo en het gemiddelde van de totale referentiegroep. In 2014 zijn er 4 van de overige 11 gemeenten die hogere woonlasten kennen dan Venlo.

Ranglijst woonlasten

Uit de *Atlas lokale lasten 2014* blijkt ook dat de positie van Venlo op de ranglijst van de woonlasten het afgelopen jaar is verbeterd. In 2011 en 2012 bevonden wij ons qua woonlasten in de middenmoot van Nederland en in 2013 op plek 274. In 2014 'daalt' de gemeente Venlo in woonlasten naar plek 240. Daarmee komt Venlo in de buurt van het niveau van 2012. Een verbetering van 34 posities t.o.v. 2013 (nr. 1 heeft de laagste lasten).

Tevens blijkt dat sprake is van een trendbreuk als de woonlasten van gemeente Venlo vergeleken worden met het landelijk gemiddelde. In de periode 2008-2012 kwam Venlo steeds dichterbij het landelijk gemiddelde in de buurt te liggen. In 2013 groeide Venlo verder af van het landelijk gemiddelde. Als we naar de onderstaande grafiek kijken, dan blijkt dat Venlo in 2014 dichterbij het landelijk gemiddelde komt van het landelijk gemiddelde. De woonlasten voor een meerpersoonshuishouden bedragen in Venlo € 732. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde van € 704 betekent dit een afwijking van minder dan 4% (6% in 2013).

5.2.4 Kostendekkendheid

Zoals hiervoor vermeld wordt bij de lokale heffingen gestreefd naar tarieven die 100% kostendekkend zijn. Bij de twee belangrijkste heffingen, te weten de afvalstoffen- en rioolheffing kan dit uitgangspunt worden gerealiseerd, zoals in onderstaande tabel wordt onderbouwd.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing
Directe kosten	7.050	1.675
Doorbelaste uren	1.198	1.937
Kapitaallasten	914	1.557
Storting in voorziening		2.717
BTW	1.481	1.053
Totaal kosten	10.643	8.939
Overige opbrengsten	2.120	547
Heffingen en rechten	8.523	8.392
Totaal opbrengsten	10.643	8.939
Kostendekkendheid	100%	100%

5.2.5 Kwijtscheldingsbeleid

Voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en voor zover van toepassing het tarief van een eerste hond bestaat de mogelijkheid van kwijtschelding. De kosten (of: gederfde inkomsten) die verband houden met kwijtschelding komen ten laste van de algemene middelen.

Op basis van een geautomatiseerde (opgericht door het Inlichtingenbureau van het Ministerie van SoZaWe) of individuele toets wordt bepaald of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. Alle burgers die in 2014 kwijtschelding hebben ontvangen worden geautomatiseerd getoetst en krijgen bij een positief advies automatisch kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, rioolheffing 2015 en voor zover van toepassing hondenbelasting (alleen de 1e hond). In alle andere gevallen zal een burger nog het gebruikelijke kwijtscheldingsformulier moeten invullen en inzenden. Deze worden door de BsGW individueel getoetst.

5.2.6 Ontwikkelingen

Bedrijfsinvesterings-zones

De Experimentenwet BI-zones geeft gemeenten tijdelijk de bevoegdheid om - op initiatief van ondernemers - een gebied aan te wijzen waarbinnen de gemeente een bestemmingsheffing mag heffen. Deze bestemmingsheffing dient voor de financiering van extra voorzieningen die door een bepaalde meerderheid van de bijdrageplichtigen gewenst wordt. Ondernemers kunnen het initiatief nemen voor deze heffing. De gemeente Venlo kent een BIZ-heffing voor achttien bedrijventerreinen in Venlo en een BIZ-heffing voor het centrum Tegelen. In de 2^e helft van 2014 zal er een draagvlakmeting worden gedaan onder de ondernemers van het centrum van Blerick. Afhankelijk van de resultaten zal worden bekeken of een invoering van een BIZ-heffing wenselijk is.

Er is een conceptwetsvoorstel ingediend om deze experimentenwet definitief te maken. De behandeling van deze wet is voorzien in het najaar van 2014 en zal naar alle waarschijnlijkheid worden aangenomen waardoor de definitieve wet kan ingaan met ingang van 1 januari 2015.

5.2.7 Belastingsamenwerking

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) voert de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen voor ons uit, evenals de WOZ-waarderingstaken. BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen.

Eén van de doelen van de Gemeenschappelijke Regeling is het minimaliseren van de kosten door middel van schaalvergroting. Sinds 2011 zijn 2 waterschappen 20 Limburgse gemeenten toegetreden tot de BsGW:

Waterschap Roer en Overmaas (WRO), Waterschap Peel en Maasvallei (WPM), de gemeenten Venlo, Bergen, Nederweert, Roermond, Beek, Leudal, Nuth, Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen, Peel en Maas, Stein, Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal, Maastricht en Sittard-Geleen.

Met ingang van 1 januari 2015 treden nog tien gemeenten toe.

5.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

5.3.1 Samenvatting Gemeentelijk beleid

De gemeente Venlo stelt tenminste twee keer per jaar de paragraaf weerstandsvermogen op. Deze worden opgenomen in de Programmabegroting en Programmarekening. In de paragraaf Weerstandsvermogen worden de benodigde en aanwezige weerstandscapaciteit gewogen en behandeld.

Basis hiervoor is uiteraard het door de gemeenteraad vastgestelde beleid.

Belangrijke beleidsuitgangspunten zijn:

- Er wordt een integrale ratio Weerstandsvermogen gepresenteerd. Dat wil zeggen dat de ratio zowel het weerstandsvermogen van de Algemene Dienst als de ratio van het grondbedrijf omvat;
- De minimale omvang van de vrij aanwendbare algemene reserve is vastgesteld op € 9 miljoen;
- In de ratio weerstandscapaciteit worden ook de overige bestemmingsreserves betrokken⁴⁰;
- Gestreefd wordt naar een waarde van de ratio weerstandscapaciteit van minimaal 1,0.

De risicobereidheid is door uw raad als volgt vastgesteld: “De gemeente Venlo moet geen risicomijdende gemeente zijn. Risico’s dienen inzichtelijk gemaakt en genomen te (kunnen) worden. Dit houdt in, het voeren van een risicomanagement waarbij ook naar de dekking wordt gekeken en waarin alle soorten risico’s worden weergegeven.”

Risicomanagement betreft het sturen op bedreigingen en kansen die de realisatie van doelstellingen in de weg staan of daaraan juist bijdragen. Bij de beoordeling van de risico’s zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Van ieder risico is een inschatting gemaakt van de impact en de kans van optreden. Daar waar dit nog niet mogelijk is, is voor de risicoscore ‘gemiddeld’ gekozen, i.c. ‘mogelijk’ voor het onderdeel ‘kans’ (26%-50%) en ‘gemiddeld’ voor ‘impact’;
- Risico’s zijn getaxeerd op volle omvang en worden vervolgens verminderd door de te nemen beheersmaatregelen. Zodoende blijft er een netto risico over.
- Niet alle onderzochte risico’s zijn te vertalen in een financiële omvang of bandbreedte en worden pm weergegeven.

---

⁴⁰ Dit betreft de categorie “Overige bestemmingsreserves” uit de staat van Reserves en Voorzieningen.

- Voor de risicoweging van de restrisico's (netto risico x kans %) is uitgegaan van een 'worst case scenario'. Dat wil zeggen dat voor de kanspercentages de bovenkant van de bandbreedte is aangehouden: 10%, 25%, 50% en 100%.

5.3.2 Conclusie ratio weerstandscapaciteit

Integrale conclusie ratio's Weerstandscapaciteit

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Ratio Weerstandscapaciteit	2015	2016	2017	2018
Weerstandscapaciteit Ontwikkelbedrijf en "Algemene dienst"	40.161	40.878	41.853	53.288
Benodigde weerstandscapaciteit Ontwikkelbedrijf en "Algemene dienst"	42.918	42.918	42.918	42.918
Ratio Weerstandsvermogen Ontwikkelbedrijf en algemene dienst	0,94	0,95	0,98	1,24

De ratio weerstandscapaciteit voor het Ontwikkelbedrijf en de Algemene dienst samen is op basis van de direct aanwezige weerstandscapaciteit 0,94, oplopend naar 1,24. Dit betekent, rekening houdend met de kans van optreden en omvang van de gekwantificeerde restrisico's, dat de gemeente Venlo in de periode 2015-2017 net niet voldoende weerstandstandsvermogen heeft om in de benodigde weerstandscapaciteit te voorzien, maar zich in 2018 herstelt tot boven de vastgestelde streefwaarde van 1,0.

Op basis van de door uw raad vastgestelde uitgangspunten voor risicomanagement kan uit bovenstaande geconcludeerd worden dat de hoogte van de post onvoorzien, de overige bestemmingsreserves en de algemeen vrij besteedbare reserve net niet toereikend zijn om de huidige risico's t/m 2017 af te dekken en voor deze jaren aan de streefwaarde van minimaal 1,0 net niet voldaan wordt. Gelet op de ratio van 1,24 in 2018 kan er verder geconcludeerd worden dat er vanaf 2018 voldoende weerstandscapaciteit aanwezig is om de risico's af te dekken.

Conclusie weerstandscapaciteit "algemene dienst"

Bedragen x € 1.000

Ratio Weerstandscapaciteit	2015	2016	2017	2018
Weerstandscapaciteit "Algemene dienst"	30.133	30.481	31.270	34.135
Benodigde weerstandscapaciteit "Algemene dienst"	17.068	17.068	17.068	17.068
Ratio Weerstandsvermogen algemene dienst	1,77	1,79	1,83	2,00

De ratio Weerstandscapaciteit voor de Algemene dienst is bij de begroting 2015-2018 1,77 oplopend naar een ratio van 2,00. Dit is fors lager dan de ratio's in voorgaande boekwerken en komt vooral door onttrekkingen uit de overige bestemmingsreserves vanwege het Stadskantoor en MFA Arcen (oplevering in 2015), waardoor de beschikbare weerstandscapaciteit afneemt.

Toch is dit hoger dan het vastgestelde minimum van 1,0. Daarom wordt geconcludeerd dat het beschikbare Weerstandsvermogen binnen de algemene dienst (exclusief risico's grondexploitaties) voldoende is om de financiële gevolgen bij effectuering van de in deze paragraaf geschetste risico's op te vangen.

Conclusie weerstandscapaciteit Ontwikkelbedrijf

Bedragen x € 1.000

Ratio Weerstandscapaciteit	2015	2016	2017	2018
Weerstandscapaciteit Ontwikkelbedrijf	10.098	10.537	10.793	19.432
Benodigde weerstandscapaciteit Ontwikkelbedrijf	27.600	27.600	27.600	27.600
Ratio Weerstandsvermogen Ontwikkelbedrijf	0,37	0,38	0,39	0,70

De geprognosticeerde ratio weerstandscapaciteit voor de grondexploitaties voor 2015 is 0,37 oplopend naar een ratio van 0,70. Dit is een verbetering ten opzichte van de begroting 2014-2017 en de jaarrekening 2013. Dit betekent dat de direct hiervoor beschikbare weerstandscapaciteit (algemene grondreserve) niet toereikend is om de voor de grondexploitaties gekwantificeerde risico's af te dekken.

In bovenstaande ratio's zijn de toekomstige winstverwachtingen van grondexploitaties niet meegenomen. Indien deze wel worden meegenomen is de ratio van het ontwikkelbedrijf 1,04 in 2015.

De stijging van de weerstandscapaciteit van 2017 naar 2018 wordt veroorzaakt door de grondexploitatie Trade Port West, die naar verwachting wordt afgesloten in 2018.

Inmiddels is het surplus van de "Algemene dienst" niet meer toereikend voor het afdekken van de risico's van het Ontwikkelbedrijf in de jaren 2015-2017.

5.3.3 Nieuwe risico's

BUIG-Middelen (Omvang Risico PM)

Door de huidige economische situatie, de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van het BUIG-budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) en het open-einde karakter van deze wettelijk taak ontstaat er een financieel risico ten aanzien van de omvang van het BUIG-budget met een kans op voordoen van 51-100%.

Politiedependance (Omvang Risico € 100.000)

Verhuizing politiedependance 'De Commissaris' (Nolensplein) naar het bureau Rijnbeekstraat. In De Commissaris is de cameratoezicht ruimte gevestigd. Onduidelijk is of deze daar kan blijven of kan meeverhuizen naar de Rijkbeekstraat en welke exacte kosten hieraan verbonden zijn. Kans op voordoen is 51-100%.

Bouwkundige staat parkeergarages Roermondse poort en Arsenaalplein (Omvang Risico PM)

Door de bouwkundige staat van de parkeergarages Roermondsepoort en Arsenaalplein zijn er extra renovatiewerkzaamheden nodig. Indien deze niet worden verricht ontstaat er een risico op onveilige situaties en mogelijk sluiting van deze parkeergarages.

Juridische risico's (Omvang Risico € 1.917.500 + PM)

Binnen de Gemeente Venlo zijn er enkele Juridische risico's, deze afzonderlijke risico's betreffen de juridische claims en worden samengevoegd tot één risico: juridische risico's. Deze risico's hebben een kans op voordoen van 26-50%.

BTW geschillen (Omvang Risico € 507.000)

Door een andere fiscale duiding of een meningsverschil tussen de gemeente en belastingdienst ontstaan er risico's ten aanzien van al dan niet terug te betalen BTW. Deze risico's worden geschaard onder één noemer: BTW geschillen.

Financieel risico niet realiseren taakstellingen (Omvang risico € 440.000)

Voor een deel moeten de taakstellingen nog geëffectueerd of nader met maatregelen belegd worden. De omvang van de taakstellingen en de stapeling van de zogenaamde exogene taakstellingen (als gevolg van Kabinetsbeleid) op de "eigen" taakstellingen vormen risicofactoren bij de concrete effectivering. Daarnaast leiden de mogelijke maatregelen om taakstellingen op de bedrijfsvoering te realiseren vanwege bijvoorbeeld frictiekosten niet altijd per direct of op kortere termijn tot financiële invulling. Het netto risico bedraagt, bij een kans van optreden van 26-50%, € 440.000.

Wetswijziging chemische bestrijdingsmiddelen (Omvang Risico € 250.000)

Vanaf oktober 2015 is het niet meer toegestaan om chemische bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Door wetswijziging wordt een andere manier van onkruidbestrijding opgelegd wat extra kosten met zich meebrengt.

Zorgvoorzieningen en onderwijswerkveld (Omvang Risico € 75.000)

De diverse zorgvoorzieningen en het onderwijswerkveld zijn nog niet volledig in staat om een sluitende efficiënte aanpak te organiseren. De gemeente is door bezuinigingen die zijn ingeboekt op het terrein van voorkomen school uitval minder in staat om hier tijdelijk op in te springen. Er zijn zodoende knelpunten in doorgaande leerlijn doordat scholieren niet de goede begeleiding/ondersteuning krijgen. Op lange termijn kan dit leiden tot sociaal/maatschappelijke problematiek.

Sluiting klassen Asielzoekerscentrum (Omvang Risico € 50.000)

Het huidige contract tussen de gemeente en het COA loopt in 2015 af, het Venlose centrum zal in 2015 gesloten worden. De wijze waarop en de snelheid waarmee het centrum zal worden afgebouwd is momenteel (nog) niet bekend. Hierdoor ontstaat een risico omtrent de frictiekosten.

Civiele objecten (Omvang Risico PM)

Gemeente Venlo voert beheer en onderhoud van de circa 700 civiele objecten (tunnels, muren, kades, bruggen, trappen, beschoeiingen, enzovoorts) ad-hoc uit. Naarmate deze objecten ouder worden is preventief onderhoud noodzakelijk om kapitaalvernietiging of grote dure reparaties te voorkomen. Een risico inschatting is nog moeilijk te maken, vandaar PM opgenomen. De kans van optreden is 26-50%.

Basisregistratie Grootchalige Topografie (Omvang Risico PM)

De gemeente is wettelijk verplicht op 1 januari 2016 te voldoen aan de wet Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). Om te komen tot een BGT moet er nog veel gebeuren, met name ook in afstemming met andere partijen. Wat de exacte impact van de invoering van de BGT is nog niet volledig in beeld. De kans op voordoen is 26-50%

Illegale stortingen van afval (Omvang Risico PM)

Als gevolg van illegale stortingen van afval (welke afkomstig is van drugslaboratoria) wordt het opruimen, en waar nodig saneren, van vervuilde bodem nodig. Het is onvoorspelbaar of, wanneer en waar deze illegale stortingen worden gedaan en zonder dit inzicht is het niet mogelijk in te schatten wat het opruimen en saneren hiervan kost (hangt af van aard en omvang illegale storting).

5.3.4 Gewijzigde risico's

Greenport

Als gevolg van de doorontwikkeling van het bedrijvenpark naar de Greenport Venlo Campus zijn er veel onzekerheden over een aantal belangrijke uitgangspunten voor de huidige grondexploitatie. Eén van de belangrijkste onzekerheden is de wijze waarop de Provincie Limburg gaat participeren in de ontwikkeling van de campus. Naar verwachting zal daarover in 2014 meer duidelijkheid komen. Vervolgens kan de grondexploitatie door Venlo Greenpark worden geactualiseerd en kunnen de effecten van deze actualisatie worden verwerkt in de begroting. Tevens is vanwege enerzijds het achterblijven van grondverkoop en anderzijds het in de grex opnemen van de meerkosten Floriade het risico in de grondexploitatie geëffectueerd en verzaamd. Het opgenomen risico was oorspronkelijk PM aangegeven, het risico is inmiddels gekwantificeerd en wordt ingeschat op € 4,7 miljoen met een kans op voordoen van 50-100%.

3 decentralisaties van Rijkstaken

De 3 decentralisatie opgaven (1-1-2015) brengen risico's (maar zeker ook kansen) met zich mee op maatschappelijk en financieel vlak en met bestuurlijke en organisatorische impact voor de gemeente Venlo, maar ook voor de Regio Noord-Limburg. De gevolgen vanuit de invoering van de drie decentralisaties in het sociale domein kunnen leiden tot problemen in continuïteit van de zorg aan burgers, organisatorische problemen of tekorten in de gemeentebegroting.

Het risico 3 decentralisaties was oorspronkelijk PM ingeschat. Op basis van recente calculaties wordt het restrisico ten aanzien van de decentralisaties ingeschat op € 3 miljoen. De kans op voordoen wordt ingeschat op 26-50%.

Leerlingenvervoer

Er is in het verleden een bezuiniging op leerlingenvervoer ingeboekt vanwege synergievoordelen (koppeling WMO vervoer aan leerlingenvervoer) en het ophogen van de km-grens. Nu kavels niet vergroot kunnen worden en contracten moeten worden verlengd, ontstaat er een kwantificeerbaar risico.

Leerlingenvervoer schuift zodoende op van PM naar een risico van € 125.000. De kans op voordoen wordt geschat op 26-50%.

Villa Flora

De inventarisatie van Villa Flora omvat verschillende risico's. Waaronder een nadeel op het exploitatieresultaat, een garantstelling en een hypothecaire lening. Deze risico's kwamen ook in voorgaande analyses aan bod en veranderen niet in omvang.

Echter een deel van de onzekerheid over de omvang van de definitief te ontvangen regiogelden en subsidie is weggenomen. Het restrisico vermindert hierdoor van € 456.250 naar € 325.000 in huidige omvang. De kans op voordoen wordt geschat op 11-25%.

Gemeentelijk accommodatiebeleid

Het risico wijkaccommodaties was oorspronkelijk op € 450.000 euro geschat. Het huidige restrisico is momenteel € 600.000 met een ongewijzigde kans op voordoen (51-100%) en impact (groot).

Glascontainers en opbrengsten oud papier

Door de onzekerheid van de condities voor overname van de glascontainers is nog geen inschatting te maken van de overnamekosten. De vordering is tot op heden niet ingewilligd en de mogelijkheid op een kort geding niet uit te sluiten. Momenteel is er nog geen duidelijkheid wanneer afwikkeling plaatsvindt, maar het restrisico is verlaagd van € 400.000 naar € 225.000 met een onverminderde kans op voordoen van 51-100%.

Leegstand van gemeentelijk vastgoed

Het risico leegstand gemeentelijk vastgoed was oorspronkelijk op € 600.000 geschat. Het huidige restrisico is verlaagd naar € 450.000 met een kans op voordoen van 51-100%.

Bodemsanering 2015-2018

De budgetten ten behoeve van de Bodemmodule, te weten ISV-gelden en Decentralisatie-uitkering Bodem, zijn thans beschikbaar voor de periode tot en met 2015. Waar in tegenstelling tot het eind van vorig jaar nog geen duidelijkheid over was.

Zodoende vervalt het risico in 2015. Voor 2016 en verder blijft dit risico overeind als PM. De kans op voordoen vermindert echter van 26-50% naar 0-10%.

5.3.5 Vervallen risico's

Bij jaarrekening vervalt een aantal, in eerdere paragrafen Weerstandsvermogen, gemelde risico's voor 2015-2018. Het gaat hierbij om de volgende vervallen risico's:

- Wijziging in wet- en regelgeving
- WAA

5.3.6 Risicomatrix

Als de geïnventariseerde strategische risico's in een risicomatrix worden geplaatst, wordt grafisch zichtbaar dat veertien risico's hoog scoren. In de risicomatrix zijn de risico's zoals geïnventariseerd en geanalyseerd gepositioneerd. De risico's in het donkerste vlak zijn de risico's die de grootste bedreiging vormen; die in het lichtste vlak zijn het minst bedreigend. De aard van de bedreiging is niet alleen of prominent van financiële aard. Bovendien is de financiële omvang niet altijd te schatten, vanwege onzekerheden of nog te maken (nadere) beleidskeuzes.

In navolgende risicomatrix zijn de belangrijkste strategische risico's gevuld met op de assen de kans van optreden en de impact bij optreden.

Verwachte omvang (impact)	groot			5, 6	1, 2, 3, 4
	gemiddeld	29	27	14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26	7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
	klein	30	28		
		zeer onwaarschijnlijk (0%-10%)	onwaarschijnlijk (11%-25%)	mogelijk (26%-50%)	waarschijnlijk (51%-100%)
Kans (waarschijnlijkheid)					

Navolgend worden de geïdentificeerde strategische risico's opgesomd.

Begroting 2015	Samenvatting concrete risico en beheersmaatregelen
<p>1 Tekort op bouwleges. Kans: 51% - 100%. Restriscio: € 1.000.000. Risicostrategie: Accepteren</p>	<p>Minder vergunningaanvragen voor de activiteit bouwen als gevolg van de slechte economische situatie. Vooral het achterwege blijven van grote bouwprojecten heeft een aanzienlijke invloed op de legesinkomsten. Uit ervaring blijkt dat de grote bouwprojecten ongeveer 80 % van de legesinkomsten genereren. Door dit achterblijven van grote bouwprojecten neemt het risico op lagere legesinkomsten toe. Beheersing door: Door sturing op de interne organisatie wordt het risico zoveel mogelijk beperkt.</p>
<p>2 Gemeentelijk accommodatiebeleid. Kans: 51% - 100%. Restriscio: € 600.000. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Het realiseren van huurinkomsten bij verenigingen en stichtingen wordt problematischer doordat deze de huurlasten niet meer kunnen dragen. Hierdoor loopt de gemeente het risico op huurderiving. Beheersing door: Samenwerking van exploitanten (gezamenlijk inkopen) structuurversterking qua kennis (welke oplossingen zijn mogelijk) inzet van medewerkers WAA (flexibilisering van kosten)</p>
<p>3 Glascontainers en opbrengsten oud papier. Kans: 51% - 100%. Restriscio: € 225.000. Risicostrategie: Accepteren en beheersen</p>	<p>Door de onzekerheid van de condities voor overname van de glascontainers in verband met faillissement van VAOP is nog geen inschatting te maken van de hier mee gemoeide overnamekosten. De afwikkeling ligt inmiddels bij curator. Beheersing door: Met de inzet van de advocaat op deze zaak wordt beoogd het maximale te realiseren. Dus koop glascontainers tegen een redelijke vergoeding en maximaal innen van de vordering.</p>
<p>4 BUIG-Middelen. Kans: 51% - 100%. Restriscio: PM. Risicostrategie: Accepteren</p>	<p>Nadelige ontwikkeling BUIG budget en het uitkeringenbestand. Beheersing door: Het stimuleren van de werkgelegenheid in Venlo. Door het aantrekken van extra bedrijven in de regio stijgt de werkgelegenheid en dit zorgt voor extra uitstroom naar werk. Dit zal niet in 2014 gerealiseerd kunnen zijn, maar op de langere termijn zal dit effect zichtbaar zijn. Zaak om ons uiterste best te doen om de instroom te beperken en zoveel mogelijk mensen aan het werk te helpen. We benutten kansen maximaal. Zo is er een werkgeversservicepunt in het leven geroepen en wordt in de prijsstelling van grondverkoop rekening gehouden met de arbeidsmarktproblematiek. Als iemand recht heeft op een uitkering moeten we deze toekennen, daar zijn wettelijke regels aan verbonden.</p>
<p>5 Risico's drie decentralisaties van Rijkstaken. Kans: 26% - 50%. Restriscio: € 3.000.000. Risicostrategie: Beheersen en Vermijden</p>	<p>De gemeente loopt het risico niet tijdig gereed te zijn voor de drie gedecentraliseerde Rijkstaken en het risico dat de nieuwe wettelijke taken niet binnen de gekregen Rijksmiddelen uitgevoerd kunnen worden. Beheersing door: Ten aanzien van de implementatie 3 d's is een projectorganisatie opgezet en is er veel aandacht voor de governance op de 3 d's. In oktober 2013 heeft Deloitte een thema audit uitgevoerd. Hieruit bleek dat Venlo goed op weg is.</p>

Begroting 2015	Samenvatting concrete risico en beheersmaatregelen
<p>6 Herijking gemeentefonds. Kans: 26% - 50%. Restrisco: € 750.000. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Het kabinet onderzoekt of de huidige verdeelsystematiek van het gemeentefonds aangepast moet worden. Aanpassing houdt in dat dezelfde pot met geld op een andere wijze over de gemeenten wordt verdeeld. Het financieel effect is structureel. Beheersing door: Actief het gemeentebelang behartigen in de G32 en andere landelijke platforms zoals het halfjaarlijkse FAMO-congres</p>
<p>7 Greenpark Venlo. Kans: 51% - 100%. Restrisco: € 4.700.000. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Mocht de grondexploitatie van de Gemeenschappelijke Regeling Greenpark verlies lijden, dan staan de Regio Venlo gemeenten hiervoor garant. Het Venlose deel van deze garantstelling is 46,9% Beheersing door: Gemeente Venlo participeert in het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling, houdt toezicht op de voortgang van de exploitatie en stuurt zo nodig bij. Vanuit de Regio is het proces gestart om samen met de provincie te komen tot een aanpak door de doorontwikkeling van Venlo GreenPark naar de campus Greenport Venlo. Daarnaast is een voorziening getroffen van ca. € 1,2 miljoen voor het verwachte aandeel in het verlies.</p>
<p>8 Leegstand van gemeentelijk vastgoed. Kans: 51% - 100%. Restrisco: € 450.000. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>De gemeente loopt risico op een toenemende leegstand van gemeentelijk vastgoed door: demografische factoren; minder leerlingen per school en een overschot aan kantoren en appartementen. De economische crisis zorgt voor een cumulerend effect door nog meer leegstand en minder markt. Daarnaast ontstaat leegstand door concentratie van activiteiten in Huizen van de Wijk en concentratie van activiteiten in nieuwe MFA's. Beheersing door: Samenwerking met ketenpartners (corporaties, ontwikkelaars en makelaars). Onderzoeken naar alternatieve invulling door gebruikers of andere bestemmingen.</p>
<p>9 Wetswijziging chemische bestrijdingsmiddelen. Kans: 51% - 100%. Restrisco: € 250.000. Risicostrategie: Accepteren</p>	<p>Vanaf oktober 2015 is het niet meer toegestaan om chemische bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Beheersing door: PM</p>
<p>10 Politiedependance. Kans: 51% - 100%. Restrisco: € 100.000. Risicostrategie: Accepteren</p>	<p>Verhuizing politiedependance De Commissaris (Nolensplein) naar het bureau Rijnbeekstraat. In De Commissaris is de cameratoezichtsruimte gevestigd. Onduidelijk is of deze hier kan blijven, kan meeverhuizen naar de Rijkbeekstraat of anders en welke exacte kosten hieraan verbonden zijn. Beheersing door: De gemeente is hierover in gesprek met de politie. Mogelijkheden zijn o.a. verhuizen naar de Rijnbeekstraat of niet verhuizen. De uitrusting bepaalt in belangrijke mate de slagvaardigheid op veiligheidsgebied.</p>

Begroting 2015	Samenvatting concrete risico en beheersmaatregelen
<p>11 Planschadevergoedingen. Kans: 51% - 100%. Restrisico: € 100.000. Risicostrategie: Accepteren</p>	<p>Geactualiseerde bestemmingsplannen maken gebruik van de meest recente standaardbepalingen. Hierdoor kunnen bepalingen in het geactualiseerde plan afwijken van de bestemmingsbepalingen uit het voorgaande plan. Dit kan leiden tot planschadeverzoeken. Beheersing door: Om de impact te verkleinen zullen steeds vaker vooraf planschadeovereenkomsten worden afgesloten, waardoor planschades verhaald kunnen worden op initiatiefnemers.</p>
<p>12 Naheffing parkeren Rosarium. Kans: 51% - 100%. Restrisico: € 17.500. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Na uitspraak van de rechter is de naheffingsaanslag verminderd. De naheffingsaanslag bestaat uit een gedeelte kosten duplicaatheffingen en een gedeelte parkeergelden. Van dit laatste onderdeel wordt momenteel €12,50 minder in rekening gebracht. Risico is dat dit structureel wordt. Beheersing door: De gemeente overlegt met BsGW over de mogelijke gevolgen.</p>
<p>13 Bouwkundige staat parkeergarages Roermondse poort en Arsenaalplein. Kans: 51% - 100%. Restrisico: PM. Risicostrategie: Accepteren</p>	<p>Door de bouwkundige staat van de parkeergarages Roermondsepoort en Arsenaalplein zijn er extra renovatiewerkzaamheden nodig. Beheersing door: Renovatie</p>
<p>14 Juridische Risico's. Kans: 26% - 50%. Restrisico: € 1.918.000. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Binnen de Gemeente Venlo zijn er enkele Juridische risico's, deze afzonderlijke risico's betreffen de juridische claims en worden samengevoegd tot één risico: juridische risico's. Beheersing door: De Gemeente voert verweer tegen de namens eisers ingediende claims.</p>
<p>15 BTW geschillen. Kans: 26% - 50%. Restrisico: € 507.000. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Door een andere fiscale duiding of een meningsverschil tussen de gemeente en belastingdienst ontstaan er risico's ten aanzien van de al dan niet terug te betalen BTW. Deze risico's worden geschaard onder een noemer: BTW geschillen Beheersing door: De Gemeente voert verweer tegen de namens eisers ingediende claims.</p>
<p>16 Zorgplicht gemeente. Kans: 26% - 50%. Restrisico: € 500.000. Risicostrategie: Accepteren</p>	<p>Als gevolg van de economische crisis en de door de raad besloten bezuinigingsmaatregelen bestaat er een kans dat instellingen failliet zullen gaan. Op basis van zorgplicht zal de gemeente mogelijk een aantal taken noodgedwongen moeten overnemen. Beheersing door: Sturen op minimalisering van risico's: afbouwen garantstellingen, kritisch omgaan met bevoorschotting bij subsidies, extra aandacht voor bedrijfsvoeringsaspecten zoals liquiditeit/solvabiliteit in tussentijdse rapportages en verantwoordingen</p>

Begroting 2015	Samenvatting concrete risico en beheersmaatregelen
<p>17 Financieel risico niet realiseren taakstellingen. Kans: 26% - 50%. Restrisico: € 440.000. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Voor een deel moeten de taakstellingen nog geëffectueerd of nader met maatregelen belegd worden. De omvang van de taakstellingen en de stapeling van de zogenaamde exogene taakstellingen (a.g.v. Kabinetsbeleid) op de "eigen" taakstellingen vormen risicofactoren bij de concrete effectuering. Daarnaast leiden de mogelijke maatregelen om taakstellingen op de bedrijfsvoering te realiseren vanwege bijvoorbeeld frictiekosten niet altijd per direct of op de kortere termijn tot financiële invulling. Beheersing door: Zoeken naar alternatieve mogelijkheden om taakstellingsgat in te vullen.</p>
<p>18 BTW op brandweertaken. Kans: 26% - 50%. Restrisico: € 150.000. Risicostrategie: Accepteren</p>	<p>Vanaf 1-1-2014 kan er door een wetswijziging geen BTW meer op brandweertaken worden teruggevorderd. Onzeker is of en zo ja in welke mate het Rijk dit gaat compenseren. Beheersing door: Via landelijke gremia aandacht vragen voor deze problematiek.</p>
<p>19 Leerlingenvervoer. Kans: 26% - 50%. Restrisico: € 125.000. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Het leerlingenvervoer is een open-einde regeling. Door toename van individuele leerlingenproblematiek en het open-einde karakter ontstaat een financieel risico. Onder andere de komst van een Islamitische school medio 2014 kan leiden tot een stijging van de vervoerskosten. Beheersing door: Strikte uitvoering van de gemeentelijke verordening leerlingenvervoer, haalbaarheidsonderzoek invoer hogere km-grens (waarbinnen geen aangepast vervoer mogelijk is) voor het speciaal basisonderwijs, initiëren van combinatievervoer naar scholen binnen de gemeente en het optimaliseren van het combinatievervoer met regiogemeenten.</p>
<p>20 Zorgvoorzieningen en onderwijswerkveld. Kans: 26% - 50%. Restrisico: € 75.000. Risicostrategie: Vermijden en Accepteren</p>	<p>Door bezuinigingen die zijn ingeboekt op het terrein van voorkomen school uitval is de Gemeente minder in staat om hierop in te springen. Zodoende zijn er knelpunten in doorgaande leerlijn, doordat scholieren niet de goede begeleiding/ondersteuning krijgen. Beheersing door: Het voornemen is om al deze voorzieningen in regionaal verband te stroomlijnen om te komen tot een gericht en daardoor effectiever en financieel voordeliger aanbod van voorzieningen gericht op VO- en MBO-leerlingen</p>
<p>21 Sluiting Asielzoekerscentrum klassen. Kans: 26% - 50%. Restrisico: € 50.000. Risicostrategie: Beheersen en accepteren</p>	<p>Het huidige contract tussen de gemeente en het COA loopt in 2015 af. Beheersing door: De in- en uitstroom van leerlingen wordt momenteel van maand tot maand gevolgd en daar waar nodig wordt de omvang van het aantal groepen bijgesteld om zo het risico van "ongedekte kosten" zo beperkt mogelijk te houden.</p>

Begroting 2015	Samenvatting concrete risico en beheersmaatregelen
<p>22 Mogelijke afschaffing vergoeding procesverbaal. Kans: 26% - 50%. Restrisico: € 36.500. Risicostrategie: Vermijden</p>	<p>Gemeenten hebben taken overgedragen gekregen die in het verleden exclusief behoorden tot het domein van de politie. Ter compensatie is een rijksvergoeding per procesverbaal ingesteld. Als gevolg van een beleidswijziging van het ministerie van Veiligheid en Justitie komt deze vergoeding mogelijk te vervallen. Beheersing door: Waar mogelijk verlagen capaciteit bestuurlijke afdoening van overtredingen.</p>
<p>23 civiele objecten. Kans: 26% - 50%. Restrisico: PM. Risicostrategie: Accepteren en vermijden</p>	<p>Gemeente Venlo voert beheer en onderhoud van de circa 700 civiele objecten (tunnels, muren, kades, bruggen, trappen, beschoeiingen, enzovoorts) ad-hoc uit, waarvoor in beperkte mate bij urgente situaties middelen van het product wegen worden aangewend. Naarmate deze objecten ouder worden is preventief onderhoud noodzakelijk om kapitaalvernietiging of grote dure reparaties te voorkomen. Momenteel zijn er diverse objecten waar (dringend) preventief onderhoud nodig is. Binnen het product wegen zijn daarvoor, mede gelet op verschillende bezuinigingen, geen middelen beschikbaar. Beheersing door: Daar waar direct sprake is van acute onveiligheid maatregelen nemen (accepteren). Waar mogelijk ervoor kiezen om objecten buiten gebruik te stellen om veiligheid te borgen (vermijden).</p>
<p>24 Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Kans: 26% - 50%. Restrisico: PM. Risicostrategie: Accepteren</p>	<p>Als de maatregelen uit het luchtkwaliteitsplan niet worden uitgevoerd, voldoet Venlo niet aan de luchtkwaliteitseisen en zullen de subsidiegelden worden teruggevorderd. Beheersing door: PM</p>
<p>25 basisregistratie grootschalige topografie. Kans: 26% - 50%. Restrisico: PM. Risicostrategie: Beheersen en Accepteren</p>	<p>De gemeente is wettelijk verplicht op 1 januari 2016 te voldoen aan de wet Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT). Om te komen tot een BGT moet er nog veel gebeuren, met name ook in afstemming met andere partijen. Wat de exacte impact van de invoering van de BGT is is nog niet volledig in beeld en de tijdsdruk is hoog. Er wordt naar gestreefd om dit binnende bestaande kaders en middelen te realiseren, maar omdat niet alles in beeld is op dit moment is ook nog niet zeker dat dit gaat lukken. Beheersing door: In de begroting dienen de benodigde financiële middelen gereserveerd (beheersen) te worden om de Basiskaart Grootschalige Topografie tijdig te realiseren om extra financiële risico's te voorkomen (accepteren).</p>

<p>26 Geluidskwaliteit. Kans: 26% - 50%. Restrisico: PM. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Aansprakelijkheid voor het saneren van gemeentelijke infrastructuur en panden waarbij geen kostenverhaal mogelijk is. Met name vanaf 2014 ontstaat een probleem omdat de gemeente dan hiervoor geen rijksmiddelen meer ontvangt. Beheersing door: Indien de gemeente geen beleid opstelt voor de periode na 2014 en daaraan middelen koppelt kan geen uitvoering meer worden gegeven aan de taak en mogelijk resterende geluidsaneringsopgave. De saneringsopgave geluid kent overigens een meerjarenprogramma tot 2030.</p>
<p>27 Villa Flora BV. Kans: 11% - 25%. Restrisico: € 325.000. Risicostrategie: Accepteren</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De gemeente Venlo staat garant tegenover de ASN-Bank voor 20% van een lening aan de Exploitatiemaatschappij Villa Flora BV; - Bij de oprichting van de BV zijn de toen lopende opdrachten in het kader van de bouw van Villa Flora door middel van een rekening courant betaald, voorgefinancierd door Venlo. Risico is dat Villa Flora niet kan voldoen aan de aflossingsverplichting; - In het kader van de dekking aan de bouwkosten van Villa Flora bestaat nog onzekerheid over de omvang van de definitief te ontvangen regiogelden en subsidie; - Het merendeel van de verhuurbare vloeroppervlakte is met huurovereenkomsten voor meerdere jaren verhuurd. Echter voor een deel is dit nog niet het geval. Beheersing door: - Via de aandeelhoudersrol toezicht houden en de bedrijfsvoering monitoren; - Het verkrijgen van hypothecaire zekerheid; - Eventueel bijstorting in het eigen vermogen door aandeelhouders;; - Over leg met de provincie om te komen tot een eindafrekening; - De gemeente Venlo zal bij het niet ontvangen van de nog resterende subsidiegelden deze bedragen doorleggen naar Villa Flora BV. Bij de oprichting van de BV is besloten tot het doorleggen van alle rechten en plichten naar de BV.
<p>28 Niet kunnen uitvoeren van toezichthoudende taken. Kans: 11% - 25%. Restrisico: PM. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Door het niet beschikbaar stellen van het budget kunnen toezichthoudende taken niet worden uitgevoerd. Dit kan mogelijk consequenties hebben voor de riolering (aantasting vanwege illegale lozingen). Beheersing door: Bedrijven wijzen op naleving vergunningvoorschriften.</p>
<p>29 Bodemsanering 2015-2018. Kans: 0% - 10%. Restrisico: PM. Risicostrategie: Beheersen</p>	<p>Aansprakelijkheid voor het saneren van gemeentelijke gronden of gronden waarbij geen kostenverhaal mogelijk is. Met name als na 2014 nieuwe risicolocaties worden ontdekt ontstaat een probleem omdat de gemeente dan hiervoor geen rijksmiddelen meer ontvangt. Beheersing door: Dit risico is in principe niet te beheersen. Door uitgebreid onderzoek naar de mogelijke humane risicolocaties is getracht dit risico zo veel mogelijk te beperken.</p>

30 Illegale stortingen van afval. Kans: 0% - 10%. Restrisico: PM. Risicostrategie: Accepteren

Als gevolg van illegale stortingen van afval (welke afkomstig is van drugslaboratoria) wordt het opruimen, en waar nodig saneren, van vervuilde bodem nodig. **Beheersing door:** PM

5.4 Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf Grondbeleid begint met een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de programmabegroting. Vervolgens wordt ingegaan op de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert. Dan volgt een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie, met aansluitend een prognose van de mogelijke winstneming. Besloten wordt met de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

De paragraaf Grondbeleid geeft een beeld van het te voeren grondbeleid 2015 op hoofdlijnen. Nadere uitwerkingen van grondbeleid en grondexploitaties zijn opgenomen in de Nota Grondbedrijf 2015.

5.4.1 Visie op het grondbeleid

Het grondbeleid is overheidsbeleid dat is gericht op de markt waar de grond wordt gekocht, geëxploiteerd, ontwikkeld en verkocht. Het omvat zaken als verwerving van grond, voorkeursrecht, onteigening, tijdelijk beheer, grondexploitatie, bouwrijp maken, aanleg nutsvoorzieningen, inrichting van de openbare ruimte en kostenverhaal.

Het grondbeleid beoogt bij te dragen aan

- het realiseren van maatschappelijke doelstellingen van de gemeente Venlo door het ontwikkelen van ruimtelijke fysieke initiatieven;
- de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting;
- een rechtvaardige verdeling van kosten en baten die ontstaan als gevolg van interventies door de gemeente, en / of particulieren op het terrein van de ruimtelijke inrichting.

De gemeente Venlo kan kiezen uit actief en passief grondbeleid en diverse tussenvormen daarvan welke in principe alle nog hanteerbare alternatieven zijn. Er is sprake van "situationeel" grondbeleid. De richtinggevende uitspraken in de Ruimtelijke Structuur Visie geven aan dat de gemeente Venlo het ontwikkelen steeds meer wil overlaten aan de markt, vooral (laat) bouwen in het stedelijk

centrum, op inbreidingslocaties, en bij voorkeur initiatieven toestaat waarmee ruimtelijke knelpunten in stedelijk gebied worden opgelost. Bij de ontwikkelingen maakt de gemeente zoveel mogelijk gebruik van bestaand (leegstaand) vastgoed en van gronden die hun functie hebben verloren. Inbreidingsprojecten in het stedelijk centrum zullen een hoger krediet vragen dan ontwikkelingen op uitleglocaties, waardoor het nog moeilijker zal zijn om een grondexploitatie kostendekkend te maken. Uit de (markt-) ontwikkelingen in de regio komt naar voren dat de risico's van grondexploitaties de laatste jaren zijn toegenomen en dat toekomstige woningbouwprojecten op uitbreidingslocaties minder waarschijnlijk zijn.

Uit de richtinggevende uitspraken in de RSV en uit een analyse van de huidige situatie in de markt vloeit logischerwijze voort dat de gemeente in de komende periode vooral zal kiezen voor faciliterend grondbeleid om ontwikkelrisico's te vermijden. De genomen verliezen en het toegenomen risicoprofiel n.a.v. de stresstest in 2012 onderbouwen deze keuze. Ook bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente voldoende beïnvloedingsmogelijkheden. Bij faciliterend grondbeleid wordt vooral gestuurd via het opstellen van een bestemmingsplan en contractvorming.

Dat sluit niet uit dat de gemeente Venlo, in specifieke gevallen, zal kiezen voor actief grondbeleid. Bijvoorbeeld in grondexploitaties waarin de gemeente vanuit haar publieke belang sturing wil uitoefenen en regie wil hebben op een ontwikkeling dan wel voor noodzakelijke ontwikkelingen die de markt niet wil oppakken.

De gemeente streeft er naar om vóór de vaststelling van het bestemmingsplan ("anterieur") met partijen tot overeenstemming te komen over de ruimtelijke invulling, locatieeisen, fasering en het verhaal van de kosten. Als de verwachting is dat dit niet lukt, bereidt zij een exploitatieplan voor. Daarin zijn onder andere de te verhalen kosten opgenomen. Een exploitatieplan dient in voorkomend geval gelijktijdig met het bestemmingsplan te worden vastgesteld.

Bij het realiseren van ruimtelijke fysieke initiatieven kiest de gemeente voor gebiedsontwikkeling en een gebiedsgerichte benadering. Gebiedsontwikkeling behelst het ontwikkelen en realiseren van gebieden en terreinen die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van de gemeente Venlo. De gebiedsontwikkeling in Venlo betreft vrijwel geheel het ontwikkelen van inbreidingslocaties. De beleidsafdelingen zorgen ervoor dat bewoners en maatschappelijke partijen, zoals welzijnsorganisaties en woningbouwcorporaties, nadrukkelijk bij de initiatieven worden betrokken.

5.4.2 Wijze waarop de gemeente Venlo het grondbeleid uitvoert

Algemeen

Het grondbeleid van het Grondbedrijf is vooral operationeel van aard en ligt in het verlengde van de ruimtelijke structuurvisie, de 12 raadsprogramma's en het coalitieprogramma Venlo 2014-2018 'verbinden vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid'. Het grondbeleid beschrijft hoe bestuurlijke wensen worden vertaald naar concrete trajecten van realisatie in de coalitieperiode, die loopt van 2014 tot en met 2018. Het gaat hierbij om de wijze waarop de producten van het Grondbedrijf, de grondexploitaties, tot stand komen, welke beleidsuitgangspunten en beleidsinstrumenten het Grondbedrijf daarbij hanteert en hoe wordt afgestemd met interne en externe relaties.

Het grondbeleid wordt uitgevoerd door de afdeling Ruimte en Economie (Grondbedrijf en team Projectmanagement) van de gemeente Venlo. Dit gebeurt via de methodes van projectmatig werken en procesmanagement.

Het grondbeleid moet optimaal bijdragen aan het realiseren van de maatschappelijke doelen van de gemeente Venlo. Daarom worden alle ruimtelijk fysieke initiatieven, die vanuit de beleidsafdelingen van de gemeente worden aangedragen, zorgvuldig beoordeeld in het Wegingsoverleg. Na een positief advies uit de weging legt de beleidsafdeling het initiatief ter besluitvorming voor aan het College of de Raad. Na een akkoord en het beschikbaar stellen van een krediet worden deze grondexploitaties / projecten via de methode van projectmatig werken verder ontwikkeld en gerealiseerd door het Grondbedrijf als ambtelijk opdrachtnemer.

Het Grondbedrijf monitort de voortgang van onderhanden grondexploitaties. Dit gebeurt via periodieke rapportages, die inzicht geven in de stand van zaken van exploitaties en die het management in staat stellen om bij te sturen. De Raad wordt halfjaarlijks geïnformeerd over de voortgang van (majeure) projecten. In deel B van de nota Grondbedrijf, "de risiconota" wordt jaarlijks een beeld gegeven van de exploitaties in portefeuille en wordt een uitspraak gedaan over het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf. Zie de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Specifiek

- Een exploitatieplan voor een grondexploitatie, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Raad, is altijd sluitend. De opbrengsten moeten altijd groter of gelijk zijn aan de kosten.
- Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt een voorziening getroffen voor een verwacht tekort van een lopende grondexploitatie.
- Van een grondexploitatie wordt winst genomen voor zover de boekwaarde van een grondexploitatie negatief is (de opbrengsten overstijgen de kosten) en de nog te maken kosten de negatieve boekwaarde niet overstijgen.
- Voor tussentijdse winstneming zijn de volgende criteria van toepassing:
  - De betreffende grondexploitatie moet voor 75 % zijn gerealiseerd.
  - Er is sprake van een negatieve boekwaarde.
  - Alle risico's zijn bekend en beheersbaar.
- Een winst of verlies op een grondexploitatie wordt toegevoegd of onttrokken aan de Algemene Grondreserve.
- Een grondexploitatie wordt afgesloten wanneer nagenoeg alle werkzaamheden zijn verricht en alle verkopen zijn gerealiseerd.

5.4.3 Actuele prognose van toekomstige resultaten van alle grondexploitaties

Volgens de laatst vastgestelde periodieke rapportage heeft de gemeente Venlo ca. 35 grondexploitaties als onderhanden werk. Het totale aantal projecten (inclusief toekomstige en voorraadposities) dat binnen het Grondbedrijf en team Projectmanagement wordt verzorgd bedraagt ruim 60.

De prognose van de toekomstige resultaten van de exploitaties met een positief resultaat bedraagt € 23,8 miljoen. Globaal wordt in voornoemd bedrag € 15,2 miljoen geraamd voor Trade Port Noord.

5.4.4 Een onderbouwing van de geraamde winstneming

Naar verwachting is in 2014 mogelijk een bescheiden winstneming aan de orde van de exploitatie Nieuw Stalberg. Dit is afhankelijk van de effectuering van verkopen. Of en in hoeverre in 2015 winstneming aan de orde kan zijn is nadrukkelijk afhankelijk van de ontwikkelingen c.q. verkopen.

5.4.5 De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves in relatie tot de risico's van grondzaken.

Jaarlijks wordt in de Nota Grondbedrijf het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf bepaald. Hierbij worden de actuele Algemene Grondreserve, de vermogenspositie (toekomstperspectief na afsluiting van alle complexen) en de herwaarderingen, tezamen de beschikbare weerstandscapaciteit, afgezet tegen het benodigde weerstandscapaciteit op basis van het risicoprofiel van het Grondbedrijf.

De Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen definieert de relatie tussen de benodigde- en beschikbare weerstandscapaciteit. Om te bepalen of de beschikbare weerstandscapaciteit toereikend is om de risico's af te dekken, wordt de volgende formule gebruikt:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit op basis van risicoprofiel}}$$

Een ratio lager dan 1,0 duidt op een ontoereikende weerstandscapaciteit, een ratio boven 1,0 geeft aan dat alle geïdentificeerde risico's kunnen worden afgedekt. De gemeente Venlo hanteert een normratio van 1,0.

Ongeacht de uitkomst moet (conform BBV) de daadwerkelijke Bedrijfsreserve het door de Raad vastgestelde minimum niveau hebben. De Bedrijfsreserve wordt jaarlijks inflatoir bijgesteld. De gewenste omvang van de direct beschikbare weerstandscapaciteit is voor 2015 vastgesteld op € 6,4 miljoen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de som van de hieronder genoemde onderdelen. Per onderdeel is de huidige stand tussen haakjes genoemd. De som bedraagt € 35,7 miljoen.

- (+) Het saldo van de prognose van toekomstige resultaten van exploitaties met een positief saldo (€ 23,8 miljoen).
- (+) De Algemene Grondreserve (€ 9,7 miljoen)⁴¹
- (+) De herwaardering van te verkopen gronden (€ 2,2 miljoen)

---

⁴¹ De paragraaf Grondbeleid vloeit voort uit de Nota Ontwikkelbedrijf 2015. Volgens bestendig beleid gaat de Nota uit van de stand van de Algemene Grondreserve (AGR) aan het begin van het begrotingsjaar. Per 31 december 2014 bedraagt de AGR € 9,7 miljoen. De paragraaf Weerstandsvermogen hanteert eveneens op basis van bestendig beleid 31 december 2015 als peildatum, met een AGR van € 10,1 miljoen.

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op het risicoprofiel van alle exploitaties. Het vermenigvuldigen van de financiële impact van een risico – rekening houdend met de mogelijke beheersmaatregelen – met de kans van optreden, resulteert in de benodigde weerstandscapaciteit op basis van het risicoprofiel. Medio 2014 bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 34,7 miljoen, waarvan € 7,1 miljoen voor exploitaties met een positief resultaat.

De ratio weerstandscapaciteit (gebaseerd op toekomstige resultaten) komt hiermee uit op 1,03 (35,7 / 34,7). Op basis van toekomstige resultaten is er op dit moment een theoretisch “surplus” aan weerstandscapaciteit van € 1 miljoen (€ 35,7 -/- € 34,7 miljoen).

De verhouding moet minimaal 1,0 zijn. Gezien de economische situatie, en daarmee het risico dat toekomstige resultaten niet gehaald worden, is het reëel om de ratio weerstandscapaciteit uitsluitend te bepalen op basis van de direct beschikbare middelen dus de alleen de Algemene Grondreserve en zonder de in de toekomst nog te realiseren positieve resultaten en de daarbij behorende risico's. Hieruit resulteert een ratio weerstandscapaciteit van 0,35 (9,7 / 27,6) oftewel in geld uitgedrukt een tekort aan weerstandscapaciteit van € 17,9 miljoen (€ 27,6 -/- € 9,7 miljoen).

5.5 Onderhoud kapitaalgoederen

5.5.1 Algemeen

Vanuit de zorg voor een structureel goed, veilig en efficiënt leef-, werk- en woonmilieu voor de burger geeft de gemeente Venlo jaarlijks geld uit aan het verkrijgen/vervaardigen en onderhouden van kapitaalgoederen. Vanuit de dualisering is het vaststellen en uitvoeren van beleid of het maken van keuzes als taak neergelegd bij de gemeenteraad. De raad stelt de kaders (kwaliteit, kwantiteit en geld) en het college van burgemeester en wethouders (B&W) voert uit.

Een integrale afweging tussen aanwezigheid van kapitaalgoederen, vastgesteld kwaliteitsniveau, onderhoud en visie is van strategisch belang voor de gemeente en voor de financiële positie (vanuit het vastgestelde kwaliteitsniveau komen de gegevens voort qua benodigde financiële middelen).

Een aantal van de taken waarop kapitaalgoederen betrekking hebben is verplicht. Zo heeft de gemeente een wettelijke plicht betreffende de riolering en het onderhoud van wegen. Daarnaast heeft de gemeente diverse (wettelijke) zorgplichten zoals ten aanzien van bomen. Achterstallig onderhoud kan leiden tot risico's, kapitaalvernietiging en daarbij mogelijke aansprakelijkstelling van de gemeente. De meerjarige onderhoudsprogramma's binnen de gemeente Venlo zijn

gebaseerd op beheerprogramma's, zoals o.a. GRP+ en Groot Onderhoud Wegen. Doormiddel van deze beheerprogramma's wordt op gestructureerde wijze uitvoering gegeven aan het onderhoud van de infrastructuur, de voorzieningen en de gebouwen binnen de gemeente Venlo.

5.5.2 Wegen (inclusief Civiele Objecten)

Het beheerareaal wegen is verdeeld in hoofdwegen, wegen in wijken, fietspaden, wegen buiten de bebouwde kom en onverharde wegen. Daarnaast valt het wegareaal te verdelen in verhardingssoort. In onderstaande tabel staat het areaal zoals dit momenteel wordt aangehouden voor het wegbeheer en -onderhoud.

[m2]	Totalen	Oost	West	Zuid	Noord
Asfalt	3.416.477	718.022	1.086.091	953.420	658.944
Elementen	2.783.715	801.751	804.013	919.200	258.751
Onverhard	706.324	75.811	265.285	109.568	255.660
Onbekend	12.754	5.372	155	0	7.227
Beton	8.306	0	449	5.702	2.155
Totalen	6.927.576	1.600.956	2.155.993	1.987.890	1.182.737

Het beheerareaal civiele objecten omvat onder meer bruggen, tunnels, duikers, keermuren en kademuren. Uit verschillende inventarisaties, uitgevoerd in 2012, 2013 en 2014, blijkt dat gemeente Venlo circa 550 civiele objecten (exclusief duikers en spoorwegovergangen) in eigendom, beheer en onderhoud heeft. In 2014 worden inspecties uitgevoerd om een eerste beeld te krijgen van de kwaliteit en de onderhoudsbehoefte van de objecten.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Eind 2012 is een nieuw Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen (RV 2012-97) vastgesteld, waarin de aangehouden kwaliteitsniveaus zijn opgenomen (voldoen aan de zorgplicht op basis van de Wegenwet, voorkomen van kapitaalvernietiging en huidig kwaliteitsniveau (heel en veilig) handhaven).

Het beheer en onderhoud van de civiele objecten is beleidsmatig nog onvoldoende geregeld en er zijn nog geen kwaliteitsniveaus vastgesteld. Dit beheer en onderhoud werd en wordt uitgevoerd op basis van calamiteiten en incidenten (ad-hoc).

Actuele onderhoudstoestand

De actuele kwaliteit van het wegareaal wordt objectief gemeten aan de hand van de landelijk toegepaste wegbeheersystematiek van het CROW. Aan de hand van de laatst uitgevoerde inspectie is vastgesteld dat de kwaliteit van het wegareaal voldoet aan het minimumniveau volgens de vastgestelde kwaliteitsniveaus. Wel is

er sprake van een lichte achteruitgang, waarschijnlijk het gevolg van bezuinigingen.

In 2014 worden de laatste inspecties uitgevoerd om de actuele kwaliteit en onderhoudsbehoefte van de civiele objecten vast te stellen. De resultaten worden bij eerstvolgende gelegenheid aan college en Raad gepresenteerd.

Zijn de onderhouds- en beheerplannen actueel?

Eind 2012 is een nieuw Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen (RV 2012-97) vastgesteld. In 2015 wordt dit meerjarenplan geactualiseerd.

Voor de civiele objecten is nog geen meerjarenplan opgesteld.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgetten (beïnvloedbaar)?

In het Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen (RV 2012-97) is het benodigde onderhoudsbudget vastgesteld op ruim € 3 miljoen per jaar. Daarnaast is er in de begroting circa € 1,3 miljoen beschikbaar voor onder andere het onderhoud aan bermen, onverharde wegen, wegmarkering en aankoop van civieltechnisch materiaal. Voor het reinigen van wegen is jaarlijks circa € 0,8 miljoen beschikbaar en benodigd.

Voor civiele objecten is geen onderhoudsbudget beschikbaar en omdat inventarisatie en inspectie nog niet gereed zijn, geen benodigd onderhoudsbudget bekend.

Zijn er knelpunten betreffende de beschikbare onderhoudsbudgetten?

De huidige aanpak van het beheer en onderhoud op basis van de gemeten kwaliteit leidt momenteel tot een kwaliteitsniveau waarbij maar net kapitaalvernietiging wordt voorkomen. Dit is ook vastgelegd in het eind 2012 vastgestelde Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen (RV 2012-97). Actuele bezuinigingen en die uit de afgelopen jaren zullen zorgen voor structurele achteruitgang van de kwaliteit van het wegennet en aldus leiden tot kapitaalvernietiging.

Doordat inventarisatie en inspectie van het beheerareaal civiele objecten nog niet is afgerond en onderhouds- en beheerplan ontbreken, bestaan er risico's ten aanzien van veiligheid op en rond deze objecten. Tevens leidt deze ad-hoc aanpak tot een continue daling van het kwaliteitsniveau, met mogelijk kapitaalvernietiging tot gevolg.

De wettelijke taak tot het inrichten van de BGT (basiskaart grootschalige topografie) per 1 januari 2016 vraagt extra capaciteit en middelen.

Planning en actiepunten voor 2015

In 2015 worden inventarisaties en inspecties uitgevoerd van de beheerarealen wegen en civiele objecten. Op basis van de resultaten worden beheerplannen opgesteld. Met name voor de civiele kunstwerken zal dit een eerste beeld geven van de kwaliteit en de onderhoudsbehoefte.

In 2015 wordt het Meerjarenplan voorziening Groot Onderhoud Wegen geactualiseerd.

Op basis van beschikbare budgetten wordt in 2015 regulier onderhoud uitgevoerd aan de wegen. Voor civiele objecten is geen budget beschikbaar voor onderhoud.

5.5.3 Groen- en speelvoorzieningen

Het beheerareaal groen en speelvoorziening is een belangrijk onderdeel in de beleving van de openbare ruimte. In dit product wordt onderscheid gemaakt in openbaar groen, bomen, bossen en natuurgebieden, hondenpaden, speelvoorzieningen en recreatieve voorzieningen. Onderstaande tabel geeft de areaalgegevens zoals deze momenteel worden aangehouden.

	Totalen	Oost	West	Zuid	Noord
Bomen	56.800 st	13.107 st	19.949 st	15.063 st	8.681 st
Bepanting	2.727.646 m ²	766.702 m ²	1.134.905 m ²	423.439 m ²	402.600 m ²
Hagen	93.173 m	24.157 m	27.510 m	29.474 m	12.032 m
Gras	5.014.412 m ²	928.653 m ²	1.942.633 m ²	1.206.763 m ²	936.363 m ²
Verharding	361.313 m ²	88.871 m ²	143.627 m ²	85.335 m ²	43.480 m ²
Vijvers	189.719 m ²	49.825 m ²	64.074 m ²	64.840 m ²	10.980 m ²
Speelplekken	256 locaties, 1489 speeltoestellen				
Hondenpaden	140 hondenpaden, 30 uitrenplekken				

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Voor het beheerareaal groen en speelvoorzieningen worden nog steeds de in 2007 vastgestelde kwaliteitsniveaus (raadsvoorstel 31-2007) volgens de systematiek van Integraal Beheer Openbare Ruimte aangehouden.

Actuele onderhoudstoestand

Aan de hand van beheerschouwen is vastgesteld dat de kwaliteit van het areaal groen en speelvoorzieningen momenteel voldoet aan het minimumniveau volgens de aangehouden kwaliteitsniveaus. Daarnaast worden de speelvoorzieningen ook nog op veiligheid geïnspecteerd en beheerd.

Naast de technische onderhoudstoestand, blijkt uit de meest recente stadspeiling dat 77% van de inwoners tevreden is over de groenvoorziening in de buurt en dat 65% tevreden is over de speelvoorzieningen.

In 2012 is gestart met het bijhouden van particuliere initiatieven in het onderhoud van het openbaar groen. Dit overzicht wordt continu bijgehouden en geactualiseerd. Tevens is een procedure opgesteld die het voor inwoners en bedrijven makkelijker maakt aanvragen tot participatie te doen.

Zijn de onderhouds- en beheerplannen actueel?

Het groenbeleidsplan Venlo uit 1994 is verouderd en dient vervangen te worden en groenbeheerplannen ontbreken. De onderhoudsbestekken zijn actueel, waarbij gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot inbesteding bij de WAA.

In 2013 is de nota “de openbare ruimte van Venlo in beweging” vastgesteld. In deze nieuwe nota wordt naast spelen ook gekeken naar sport en recreëren.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgetten (beïnvloedbaar)?

Voor een duurzaam onderhoud van het openbaar groen, op basis van de vastgestelde kwaliteitsniveaus, is jaarlijks circa € 3 miljoen beschikbaar. Daarbij wordt opgemerkt dat het beheer en onderhoud van bomen als gevolg van bezuinigingen in de periode 2011 t/m 2013 beperkt werd tot het voorkomen en verhelpen van onveilige situaties.

Voor het beheer en onderhoud van bossen en natuurgebieden is jaarlijks circa € 0,28 miljoen beschikbaar.

De speel- en recreatieve voorzieningen hebben jaarlijks circa € 0,27 miljoen beschikbaar voor het regulier onderhoud en het borgen van de veiligheid.

Het beheer en onderhoud van de hondenpaden en uitrenplaatsen vraagt jaarlijks € 0,15 miljoen.

De genoemde onderhoudsbudgetten zijn minimaal nodig om op de verschillende productonderdelen het huidige kwaliteitsniveau te handhaven.

Zijn er knelpunten betreffende de beschikbare onderhoudsbudgetten?

Het gegevensbeheer van het groenareaal is een intensieve taak, waardoor binnen de huidige budgetten en capaciteit continu keuzes gemaakt moeten worden. De wettelijke taak tot het inrichten van de BGT (basiskaart grootschalige topografie) per 1 januari 2016 vraagt extra capaciteit en middelen.

Door het verouderde beleid is op verschillende fronten een adequate invulling van de verschillende taken niet mogelijk. Onder andere het ontbreken van een adequaat bomenbeleidsplan leidt regelmatig tot ontevredenheid en discussie met burgers en in projecten.

De bezuiniging op het onderhoudsbudget voor bomen in de periode 2011 t/m 2013 heeft tot achteruitgang in kwaliteit geleid. Vanaf 2014 moet blijken of de beschikbare middelen voldoende zijn om achterstanden weg te werken en onveiligheid en kapitaalvernietiging te voorkomen.

Als gevolg van taakstellingen in de afgelopen jaren en actuele bezuinigingen staat het kwaliteitsniveau van het openbaar groen onder druk en wordt achteruitgang verwacht.

Planning en actiepunten voor 2015

Vernieuwen van beleid ten aanzien van groen en speelvoorzieningen door samenwerking binnen het domein en het opstellen van meerjarenplannen door de beheerafdeling. Daaraan gekoppeld het vernieuwen van de kwaliteitskaart van de openbare ruimte op basis van de systematiek voor Integraal Beheer Openbare Ruimte.

Naast het uitvoeren van het regulier groenonderhoud wordt ook in 2015 nadrukkelijk een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en zelfwerkzaamheid van de inwoners (participatie). Ook worden de mogelijkheden onderzocht om bijvoorbeeld bedrijven en instellingen meer te betrekken bij het onderhoud van de openbare ruimte, bijvoorbeeld in de vorm van adoptie van groenareaal.

5.5.4 Riolering en regenwatersystemen

De term 'riolering' dekt sinds de invoering van de verbrede zorgplicht in 2007 niet meer geheel de lading. Een passender benaming is 'riolering en regenwatersystemen', oftewel 'verbrede riolering'.

Onder de kapitaalgoederen 'riolering en regenwatersystemen' vallen de ruim 665 kilometer vrij verval rioolbuizen die in Venlo in de grond liggen, verdeeld over gemengde riolering en vuilwater- en regenwaterriolering in (verbeterd) gescheiden stelsels of infiltratieleidingen. Daarnaast is, veelal in de buitengebieden, circa 82 km drukriool aanwezig met ongeveer 75 hoofdgemalen en circa 380 minigemalen. In de verhardingen liggen ruim 36.000 kolken om het regenwater in te zamelen. Ook omvat het systeem diverse schuiven, kleppen, bergbezinkbassins, wadi's en infiltratievoorzieningen om regenwater te bergen en zo nodig te transporteren, de regenwateroverlast te beperken en de vuiluitworp op oppervlaktewater te reduceren. Dit gehele riolering- en regenwatersysteem is ingericht om het afvalwater van de circa 47.000 rioolaansluitingen en het regenwater van de 1375 hectare aangesloten verhard oppervlak te verwerken.

In december 2007 is het verbrede gemeentelijk rioleringsplan met de financiële exploitatie 2008-2017 door de gemeenteraad vastgesteld. In juni 2011 is de geactualiseerde financiële exploitatie 2011-2020 vastgesteld. De beleidsontwikkelingen zijn zodanig dat het in 2007 vastgestelde beleid niet wijzigt. Het GRP+ 2008-2017 'Droge voeten in een gezonde leefomgeving' kan dan ook als vigerend beleidsplan van kracht blijven met inachtneming van de geactualiseerde financiële exploitatie 2011-2020.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Een van de uitgangspunten bij het GRP+ is het principe 'sober en doelmatig'. In het GRP+ zijn in verband met het op een doelmatige wijze invulling geven aan de zorgplicht voor regen en afvalwater zeven doelen opgesteld:

- Inzamelen en transporteren van afvalwater, essentieel voor volksgezondheid en milieu.
- Regenwater gecontroleerd afvoeren.
- Verbeteren van de oppervlaktewaterkwaliteit, grondwaterkwaliteit verbeteren en handhaven van bodemkwaliteit.
- Beperken en voorkomen van (grond)wateroverlast.
- Minimaliseren kans op calamiteiten, voorkomen van andere vormen van overlast.
- Een goed functionerend rioolstelsel, doelmatig beheer en onderhoud.
- Bevorderen duurzaam waterbeheer, bewustwording duurzaam waterbeheer.

Op basis van de hierboven genoemde doelen zijn functionele eisen en maatstaven opgesteld die betrekking hebben op de afval-, hemel- en grondwatertaken. Deze zijn in het GRP+ 2008-2017 weergegeven in de tabel in bijlage 4. Vervolgens heeft er een vertaalslag plaatsgevonden naar de benodigde maatregelen op hoofdlijnen. De uit te voeren maatregelen worden in een jaarlijks uitvoeringsprogramma door het college vastgesteld.

Actuele onderhoudstoestand

De staat van de riolering en regenwatersystemen wordt gemonitord. Hiertoe bestaat voor de diverse onderdelen een reiniging- en inspectiecyclus. Op basis van de analyse van de inspectieresultaten worden de noodzakelijke beheer- en onderhoudsresultaten vastgesteld.

Zijn de onderhoud- en beheerplannen actueel?

De resultaten van de onderhoud- en beheerplannen zijn verwerkt in de actualisatie van het GRP+. Eind 2014 is de vaststelling van een nieuw GRP gepland. Behoudens enkele accentverschuivingen wordt het bestaande beleid gecontinueerd.

De benodigde onderhoudsbudgetten

De benodigde onderhoudsbudgetten zijn weergegeven onder instandhouding en exploitatielasten in de exploitatie GRP+ 2011-2020. Eind 2014 is de vaststelling van een nieuw GRP gepland, met een exploitatieperiode 2014-2023.

Knelpunten betreffende de beschikbare onderhoudsbudgetten

De gereserveerde investeringen voor instandhouding in de exploitatie vragen een stelsellevensduur van meer als 100 jaar. De indicatieve benaderingswijze vanuit het GRP 2007 die uitkwam op 133 jaar is niet meer bruikbaar doordat de in verhouding het totale stelsel is toegenomen (totaal 665 km), de kosten voor herstel per m¹ zijn gestegen en de verhouding vervanging-relining is gewijzigd. Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst meer uitval zal ontstaan gezien de steeds toenemende leeftijd van de nog niet gerepareerde stelselonderdelen.

Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst meer uitval zal ontstaan gezien de steeds toenemende leeftijd van de nog niet gerepareerde stelselonderdelen. In de huidige planperiode is hiervoor geen reservering opgenomen. Zodra een significante stijging van schadebeelden uit cyclische inspectieresultaten hier aanleiding toe geeft, zal hierop worden geanticipeerd. Er zullen dan extra middelen worden gezocht. Het niet aanvullen van deze middelen zal anders op termijn ertoe leiden dat er een grotere kans op schade aan het riool en de bovengelegen verharding kan optreden. De daarmee gepaard gaande herstelkosten zullen naar verwachting groter zijn.

Planning en actiepunten voor 2015

Eind 2014/begin 2015 wordt het uitvoeringsprogramma 2015 ter goedkeuring aan het college voorgelegd. Dit jaarlijkse operationele programma geeft een nadere uitwerking van het GRP+ waarin voor het desbetreffende jaar concreet wordt aangegeven welke voorzieningen worden aangelegd (watertaken), welke onderzoeken zullen worden uitgevoerd en welke instandhoudingmaatregelen worden getroffen. In overeenstemming met het vastgestelde beleidskader binnen de gemeente Venlo zal een (financiële) actualisatie van het plan tenminste iedere drie jaar aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Eind 2014 staat een actualisatie van de exploitatie GRP gepland.

Instandhouding en watertaken

De maatregelen hebben behalve instandhouding ook betrekking op verdere aanpassingen van het systeem. Zoals de terugdringing van vuiluitworp op oppervlaktewater via riooloverstorten in diverse stadsdelen.

Het verminderen van de kans op wateroverlast door middel van optimalisatie van het rioolsysteem.

Dit gebeurt door het benutten van restberging en capaciteit in het bestaande stelsel en afkoppelen. Door middel van afkoppelen worden regenwater en vuilwater van elkaar gescheiden. Dit heeft behalve de vermindering van de kans op wateroverlast ook een gunstig effect op de vuiluitworp naar het oppervlaktewater en het grondwater. Bovendien word er minder regenwater naar de rioolwater-zuiveringsinstallatie van het waterschap afgevoerd wat een gunstige invloed op

het zuiveringsproces betekent. Als gevolg van de structurele bezuiniging vanaf 2013 zal de omvang van het afkoppelen vanuit het GRP afnemen (minder meeliftkansen). Bij doorontwikkeling van de voorspelde klimaatsveranderingen zal de kans op wateroverlast minder snel afnemen, dan wel zelfs toenemen.

Samenwerking

Door samenwerking en afstemming over de benchmarkgegevens tussen de Noord-Limburgse gemeenten onderling, wordt op basis van het principe leren van elkaar, de komende periode naar mogelijkheden voor kostenbesparingen en kennisbundeling in de watersector gezocht. Vooral op het vlak van de intergemeentelijke samenwerking wordt geschat dat er kansen liggen. Daar waar verbreding met bijvoorbeeld het waterschap een verdere synergie kan opleveren, zal deze opgezocht worden.

5.5.5 Vastgoed incl. parkeren

Het onderhoud van de parkeergarages is opgenomen in het circuit: 'Planmatig onderhoud gebouwen'. Om die reden zijn de parkeergarages meegenomen in het onderdeel Vastgoed

Vastgesteld kwaliteitsniveau

- Gebouwen zoals het stadhuis passen binnen het kwaliteitsniveau 1
- Gebouwen zoals kantoren, archief, musea en gemeenschapshuizen passen binnen het kwaliteitsniveau 2
- Gebouwen zoals binnensportaccommodaties, nieuwe buitensportaccommodaties en woningen, passen binnen het kwaliteitsniveau 3
- Gebouwen zoals noodlokalen en loodsen passen binnen het kwaliteitsniveau 4
- Gebouwen die aangekocht zijn voor amotie of soortgelijke op te heffen gebouwen passen binnen het kwaliteitsniveau 5

Eind 2012 is door de raad het meerjarenplan onderhoud gebouwen 2013-2022 geaccordeerd. Het kwaliteitsniveau van het onderhoud is naar beneden bijgesteld om de bezuinigingen te kunnen dragen (in afwijking van bovenstaand overzicht). Kwaliteitsniveaus voor nagenoeg alle gebouwen ligt nu op 4. Als de financiële ruimte voldoende is zal het meerjarenplan eind 2015 op termijn weer leiden tot de oorspronkelijke kwaliteits- en conditie niveaus (zoals boven gesteld). H

Actuele onderhoudstoestand

Kwaliteitsniveau 4 matige uitstraling, onderhoud beperkt zich tot wettelijke verplichte werkzaamheden, preventief onderhoud aan installaties en calamiteiten onderhoud,

normale toepassing materialen, beneden gemiddeld afwerkingsniveau, gewenst conditie niveau 2 en/of 3.

Zijn de onderhouds- en beheersplannen actueel?

3 jaarlijks wordt het meerjarenplan onderhoud gebouwen en kunstwerken geactualiseerd middels een raadsvoorstel. Wegens bezuinigingen op de onderhoudsvoorzieningen en dotaties van de gebouwen (totaal ca. € 3 miljoen over periode 2011-2014) is in het raadsvoorstel 2012-81 al vastgesteld dat het onderhoudsniveau van de gebouwen van niveau 3 (redelijk) naar niveau 4 (matig) gaat. Het gevolg van het vastgestelde onderhoudsniveau en een beperkt budget is dat er voor 2014 een sober jaarplan ligt. Op hoofdlijnen zal in 2014 alleen het benodigde preventief onderhoud, verplichte keuringen e.d. en calamiteiten onderhoud worden uitgevoerd. Geen schilderwerk, dakrenovaties of ander groot onderhoud (uitzondering daargelaten). In 2015 zal er een nieuw meerjarenplan onderhoud gebouwen worden voorgelegd aan de Raad waarin opnieuw keuzes gemaakt moeten worden over het onderhoud van de gebouwen.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgetten (beïnvloedbaar)?

Gemeente Venlo heeft als juridisch-en economisch eigenaar in totaal ca. 160 gebouwen/objecten. Het totale gebouwenbestand is ondergebracht bij een vijftal budgethouders (afdelingen). De gemeente is als juridisch- en economisch eigenaar verantwoordelijk voor de gemeentelijke gebouwen en dient deze (mede ten aanzien van de huurders) ook te onderhouden op het vastgestelde kwaliteitsniveau. Vier van de vijf hoofdbewoners (sport, ambtenaren, parkeren en overig) dragen jaarlijks middels een vaste dotatie, vastgesteld door de raad door goedkeuring van het meerjarenplan onderhoud gebouwen, bij aan de voorziening. Er wordt beoogd de gemeentelijke gebouwen en kunstwerken op het gewenste kwaliteitsniveau te onderhouden zoals dat is beschreven in het meerjarenplan onderhoud gebouwen 2013-2022 (raadsvoorstel 2012-81) dat de raad op 28-11-2012 heeft vastgesteld. Jaarlijks wordt er voor lopend planjaar een onderhoudsplan opgesteld door middel van het detailleren, prioriteren en clusteren van de geplande onderhoudsactiviteiten. Het concept jaarlijks onderhoudsplan wordt getoetst aan het accommodatiebeleid en besproken met de budgethouders om te voorkomen dat groot onderhoud wordt gepleegd aan gebouwen die worden gesloopt, van functie veranderen of worden afgestoten. Na toetsing wordt het jaarlijkse onderhoudsplan door het college vastgesteld. Het jaarplan beschrijft een taakstellend programma van onderhoudswerkzaamheden die in het lopende planjaar moeten worden uitgevoerd. De in het jaarplan opgenomen bedragen vormen het onderhoudsbudget voor het lopend planjaar.

Jaar	Voorziening	Saldo 01-01 voorziening	Dotatie	Onderhouds kosten	Bezuinigings maatregel	Saldo 31-12 voorziening
2014	Ambtelijke gebouwen	81.321	320.118	295.037	45.000	61.402
	Schoolgebouwen	246.120	300.956	301.097	192.500	53.479
	Sportgebouwen	93.518	500.806	488.328		105.996
	Parkeergarages	209.453	210.376	403.391	12.500	3.938
	Commercieel/Cultureel Maatschappelijk Vastgoed	53.893	593.093	597.191		49.795
	Totalen		684.305	1.925.349	2.085.044	250.000
2015	Ambtelijke gebouwen	61.402	173.118	193.419	0	41.101
	Schoolgebouwen	53.479	66.456	18.714		101.221
	Sportgebouwen	105.996	470.289	475.258		101.027
	Parkeergarages	3.938	210.375	153.262		61.051
	Commercieel, Cultureel Maatschappelijk Vastgoed	49.795	875.578	823.599		101.774
	Totalen		274.610	1.795.816	1.664.252	0

Zijn er knelpunten betreffende de beschikbare onderhoudsbudgetten?

Door grootschalig de dotaties te korten en budgetten te onttrekken aan de voorzieningen zijn de mogelijkheden tot onderhoud aanzienlijk verkleind. Minder onderhoud betekent een verlaging van de technische levensduur van gebouwen en dus bij verkoop een lagere verkoopwaarde. De gebruikswaarde, de gevoelswaarde en de uitstraling van de gebouwen nemen sneller af.

Planning en actiepunten voor 2015

In 2015 zal er een nieuw meerjarenplan onderhoud gebouwen worden voorgelegd aan de Raad waarin opnieuw keuzes gemaakt moeten worden over het onderhoud van de gebouwen.. Inmiddels wordt nog specifieker per gebouw gepland, waarbij de gebruiker van een gebouw zich met minder tevreden moet stellen.

5.5.6 Sportvoorzieningen

Het sportbedrijf heeft de beschikking over en exploiteert de volgende kapitaalgoederen:

- Een gemeentelijk zwembad (De Wisselslag) inclusief buitenbad;
- Zeven gemeentelijke sporthallen en één niet gemeentelijke sporthal;
- Eén gemeentelijke sportzaal;
- Zestien gemeentelijke gymzalen en één niet gemeentelijke gymzalen;
- Vijftien gemeentelijke buitensportaccommodaties.

De onderhoudstoestand van de sportgebouwen staan omschreven bij vastgoed.

Vastgesteld kwaliteitsniveau;

Het kwaliteitsniveau wordt in belangrijke mate bepaald door representativiteit van een gebouw en de activiteiten die daarin plaatsvinden. Er is een conditiecatalogus opgesteld waarmee de kwaliteit van de velden, de inrichtingselementen, de verhardingen en de beplanting inzichtelijk kan worden gemaakt. De kaders sluiten aan bij de betreffende normen voor velden (NOC*NSF) en inrichting (CROW). Deze normen zijn reeds vastgelegd en landelijk geaccepteerd.

Actuele onderhoudstoestand;

De kwaliteit van de sportvelden en overige inrichtingselementen binnen de gemeente Venlo is conform de normering van NOC*NSF en de aangesloten bonden.

Zijn de onderhouds- en beheersplannen actueel;

Er ligt een actueel Meerjaren Onderhoud Plan voor de groene en niet groene sportparken binnen de gemeente Venlo.

Wat zijn de benodigde onderhoudsbudgetten (beïnvloedbaar);

De onderhoudsgelden voor planmatig levensduur verlengend onderhoud van de groene en niet groene sportparken staan als structurele post (€ 280.000) op het investeringsplan en worden na realisatie in de vorm van kapitaallasten in de begroting verwerkt. Deze middelen zijn voornamelijk toereikend. De overige benodigde gelden voor regulier onderhoud van de sportparken zijn opgenomen in de begroting van baten en lasten en zijn in 2012 toereikend gebleken.

5.6 Financiering

5.6.1 Algemeen

De paragraaf financiering is in samenhang met het treasury statuut een belangrijk instrument voor het transparant maken van de financieringsfunctie. In het treasury statuut zijn de wettelijke kaders uit de wet financiering decentrale overheden (wet fido) verwerkt en zijn de doelstellingen voor de financieringsfunctie opgenomen. De uitwerking van de doelstellingen van het treasury statuut wordt in de paragraaf financiering in de begroting en in het jaarverslag opgenomen. In de begroting wordt ingegaan op de beleidsplannen. In het jaarverslag wordt teruggeblikt en aangegeven in hoeverre de voorgenomen plannen zijn gerealiseerd.

In het treasury statuut zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
2. Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's.
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasury statuut.

Het waarborgen van de toegang tot de financiële markten (doelstelling 1) vindt plaats door het op regelmatige basis onderhouden van de relaties met banken en financiële dienstverleners.

Wat in 2015 wordt gedaan om de overige drie doelstellingen te realiseren wordt hieronder verder toegelicht.

5.6.2 Risicomanagement financieringsfunctie

Om gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's te beschermen worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

Renterisico's

Renterisico's op korte financieringen worden beperkt door er voor te zorgen dat de wettelijk voorgeschreven kasgeldlimiet niet wordt overschreden. Onder kortlopende financieringen vallen alle financieringen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet wordt conform de Wet Fido bepaald

op basis van een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de begrote uitgaven van de gemeente. Voor het jaar 2015 is dat 8,5% van € 404 miljoen. Dit betekent dat de kasgeldlimiet 2015 voor de gemeente Venlo € 34,4 miljoen bedraagt.

Onderstaande tabel geeft de gemiddelde liquiditeitspositie weer over de afgelopen vier kwartalen. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, dan dient de gemeente de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder, met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet. In verband met het hebben van een financieringsoverschot is overschrijding van de kasgeldlimiet de afgelopen vier kwartalen niet aan de orde geweest.

Bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet	3e kwartaal 2013	4e kwartaal 2013	1e kwartaal 2014	2e kwartaal 2014
1 Kasgeldlimiet	27,68	27,68	25,90	25,90
2 Gemiddelde schuld	-	-	-	-
3 Gemiddeld overschot	50,62	41,48	26,86	38,15
Ruimte (+) / overschrijding (-) (1+2+3)	78,30	69,16	52,76	64,05

Renterisico's op lange financieringen worden beperkt door de wettelijk voorgeschreven renterisiconorm niet te overschrijden. De renterisiconorm heeft als doel het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Dit houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Treasury zorgt er bij het aantrekken van langlopende geldleningen voor dat de renterisiconorm niet overschreden wordt.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
1 Renteherziening	0,27	0,00	0,14	0,23
2 Aflossingen	14,62	24,52	14,34	14,17
3 Renterisico (1+2)	14,89	24,52	14,47	14,40
4 Renterisiconorm (20% van het begrotingstotaal)	80,97	78,81	74,83	75,49
5 Ruimte (+) / overschrijding (-); (4-3)	66,08	54,29	60,36	61,09

Koersrisico's

Koersrisico's worden beperkt door uitzettingen uit hoofde van treasury te beperken tot producten met een vastrentende waarde of garantieproducten en uitzettingen af te stemmen op de liquiditeitsplanning.

Kredietrisico's

Kredietrisico's bestaan uit het risico dat uitgeleend geld niet wordt terug ontvangen. Deze kredietrisico's kunnen worden onderscheiden in:

1. uitzettingen van middelen uit hoofde van treasury
  2. garanties van geldleningen
  3. verstrekte langlopende geldleningen
  4. debiteuren.
-
1. Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van treasury zijn de risico's in sterke mate beperkt door de verankering van het schatkistbankieren in de wet fido. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden verplicht worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Voor de middelen die zijn uitgezonderd van het schatkistbankieren geldt dat uitzettingen uitsluitend plaatsvinden bij instellingen die voldoen aan de zeer strenge ratingeisen zoals gesteld in de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo).
  2. De gemeente heeft garanties afgegeven voor geldleningen waar zij direct voor garant staat alsook geldleningen waarvoor de garantstelling via een waarborgfonds plaatsvindt. De beheersing van de kredietrisico's bij gegarandeerde geldleningen vindt voor het grootste deel van de verstrekte garanties plaats door via waarborgfondsen. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld:
    - Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)
    - Stichting Waarborgfonds Eigen Woning / Nationale Hypotheek Garanties (NHG)
    - Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector (WFZ)
    - Stichting Waarborgfonds Sport (SWS).Per 31 december 2013 bedraagt de som van de gegarandeerde geldleningen voor de gemeente Venlo € 441 miljoen. Hiervan heeft het grootste deel betrekking op garanties via het WSW en WEW: € 432 miljoen. Daarnaast heeft een bedrag van € 9,3 miljoen betrekking op directe garantieverstrekingen.
  3. De wet fido staat gemeenten toe leningen te verstrekken uit hoofde van de publieke taak. Het totaal aan verstrekte geldleningen bedraagt per 31 december 2013 € 66,7 miljoen. Het grootste deel heeft betrekking op een geldlening van € 15 miljoen en een kredietfaciliteit van € 46 miljoen, die beschikbaar zijn gesteld aan de commanditaire vennootschap Trade Port Noord (CV TPN). Per 31 december 2013 is de kredietfaciliteit voor € 33,5 aangewend. Daarnaast bestaat de portefeuille van verstrekte geldleningen uit woningbouwleningen. Als gevolg van de oprichting van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) komen hier geen nieuwe leningen meer bij. Het restantbedrag van deze verstrekte geldleningen

bedraagt eind 2013 nog € 14,9 miljoen. Tot slot is er in 2013 een lening verstrekt aan Exploitatiemaatschappij Villa Flora B.V. ter hoogte van € 3,1 miljoen en resteert er nog € 0,2 miljoen van een in 2011 aan Wel.kom verstrekte lening.

4. Debiteurenrisico's worden in eerste instantie afgedekt via adequaat debiteurenbeheer inclusief aanmanings- en incassotraject. Op vorderingen die moeilijk invorderbaar blijken te zijn vindt, afhankelijk van de invorderingsstatus, een afwaardering plaats via de voorziening dubieuze debiteuren.

Liquiditeitsrisico's

Het risico dat een gemeente met betalingsproblemen te kampen krijgt als gevolg van onvoldoende liquide middelen is nagenoeg nihil. De aanvullende uitkering (artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet) in het geval een gemeente niet meer aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen maakt dat de solvabiliteit van gemeenten te boek staat als zeer solide. Kasgeldleningen kunnen daarom te alle tijde vrij eenvoudig aangetrokken worden. Liquiditeitsrisico's worden verder beperkt door het hanteren van een kortlopende liquiditeitsplanning en een meerjarige liquiditeitsplanning (minimaal 4 jaar).

Valutarisico's worden uitgesloten door uitsluitend gelden uit te zetten in euro's en uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro's.

5.6.3 Doelmatigheid financiering

Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities is de derde doelstelling uit het treasury statuut. Hierin wordt met name invulling gegeven door te werken met integrale financiering. Dit houdt in dat niet voor iedere investering een aparte lening wordt aangetrokken, zoals zou plaatsvinden indien projectfinanciering zou worden gehanteerd, maar dat het totaal van investeringen wordt gefinancierd. De rentelasten hiervan worden vervolgens via een administratieve rekenrente omgeslagen naar de producten en maken vervolgens deel uit van de programma's. Deze methode is minder arbeidsintensief dan projectfinanciering. Daarnaast heeft integrale financiering met renteomslag een stabiliserend effect op de begroting.

In de begroting 2015 wordt een administratieve rekenrente gehanteerd van 5%. De doorberekende rente aan de producten dient als dekking van de werkelijk betaalde rente op opgenomen geldleningen.

Lasten		Baten	
Externe financieringskosten		Interne baten	
Rente opgenomen langlopende geldleningen	14.508	Rente grondbedrijf	547
Rente korte financieringsmiddelen	218	Doorberekend aan producten	23.113
Interne financieringskosten			
Rente over reserves en voorzieningen	3.784	Saldo naar algemene dekkingsmiddelen	5.124
Overige financieringslasten	26		
	18.536		18.536

Het rentepercentage over de opgenomen leningen bedraagt in 2015 gemiddeld 3,91% rente. Doordat er 5% wordt doorbelast naar de producten ontstaat er een fors 'positief' financieringsresultaat. Dit resultaat is slechts administratief van aard, immers tegenover het positief financieringsresultaat staan de hogere financieringslasten op de producten. Een verlaging van de administratieve rekenrente naar bijvoorbeeld 4% zal resulteren in lagere doorbelaste rentelasten en een lager positief financieringsresultaat.

5.6.4 Optimalisatie renteresultaten

Rentevisie

De gemeente Venlo baseert haar renteverwachtingen op de (rente)visies zoals deze worden opgesteld door enkele grote banken. Ook wordt de renteontwikkeling gevolgd onder andere via het Financieel Dagblad, de websites van de enkele banken en wekelijkse rentenotitie's van financiële dienstverleners. Voor het jaar 2015 wordt de 10-jaars staatsrente begroot op 2-2,5% en de 3-maands Euribor op 0,20-0,25%. Benadrukt wordt dat deze visie een momentopname is. Bij besluiten over financieringen zullen de actuele verwachtingen met betrekking tot de ontwikkelingen van de rente worden betrokken.

Financieringspositie

In 2015 wordt als gevolg van benodigde herfinancieringen en nieuwe investeringen een (her)financieringsbehoefte geraamd van circa € 65 miljoen. Ingeschat is dat langlopende financieringen van circa € 30 mln en € 20 mln aangetrokken moeten worden eind eerste kwartaal 2015 respectievelijk begin vierde kwartaal 2015. Om optimaal gebruik te kunnen maken van de gunstige rentetarieven wordt het overige deel gefinancierd met kasgeld.

Het restantbedrag van de opgenomen geldleningen zal eind 2015, inclusief nieuwe leningen, circa € 386 miljoen bedragen. Hiervan is een bedrag ad € 13,9 miljoen onder dezelfde voorwaarden verstrekt aan de woningcorporaties.

Om toe te lichten waaraan de gemeentelijke financieringsmiddelen zijn besteed wordt navolgende begrote verkorte balans voor 2015 gebruikt:

Bedragen x € 1.000

Begrote verkorte balans 2015			
Activa	31-12-2015	Passiva	31-12-2015
Vaste activa		Interne financieringsmiddelen	
Immateriële vaste activa	614	Reserves	78.447
Materiële vaste activa	342.634	Voorzieningen	10.305
Financiële vaste activa	134.700		
Vlottende activa		Externe financieringsmiddelen	
Vorraden	42.193	Vaste schulden > 1 jaar	385.740
Overig netto werkkapitaal	45.650-		
	474.491		474.491

Aan de activa zijde worden de bezittingen weergegeven. Deze bestaan voornamelijk uit materiële vaste activa, zoals gronden en terreinen, bedrijfsgebouwen en grond-, weg- en waterbouwkundige werken en financiële vaste activa, zoals deelnemingen, leningen aan woningbouwcorporaties en deelnemingen en bijdragen aan activa in eigendom van derden. De voorraden (bouwgrond) en het onderhanden werk maken onderdeel uit van de vlottende activa. De behoefte aan netto werkkapitaal wordt in 2015 met korte financieringen ingevuld.

Aan de passiva zijde wordt weergegeven hoe deze bezittingen zijn gefinancierd. Bij de financiering wordt onderscheid gemaakt in interne financieringsmiddelen (de reserves en voorzieningen) en externe financieringsmiddelen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit de langlopende geldleningen.

Navolgende tabel geeft vier indicatoren aan waarmee de schuldpositie gemonitord wordt. De indicatoren betreffen:

Schuldindicatoren	Rekening 2013	Begroting na wijziging 2014	Begroting 2015
Schuldratio	80%	80%	83%
Schuldquote (netto schuld / exploitatie)	108%	115%	110%
Netto schuld per inwoner	€ 3.157	€ 3.662	€ 4.157
Rentedruk (netto rentelasten / exploitatie)	3,87%	3,37%	2,94%

- *Schuldratio 83%*

De schuldratio geeft aan welk deel van het gemeentebezit is belast met schulden en wordt berekend door het totaal aan schulden te delen door het balanstotaal. Volgens de VNG bevindt de schuldratio van een gemeente zich normaal tussen de 20% en 70%. Bij een schuldratio groter dan 80% heeft een gemeente zijn bezit zeer zwaar belast met schuld.

De schuldratio voor 2015 wordt begroot op 83%. De schuldratio kan worden verbeterd door ofwel meer reserves aan te gaan houden (sparen) ofwel door minder te investeren, waardoor de financieringsbehoefte lager wordt en er minder geleend hoeft te worden.

- *Schuldquote 110%*

De schuldquote geeft aan hoe hoog de netto schuld is ten opzichte van de inkomsten. Hoe hoger de inkomsten, des te meer schulden een gemeente kan aangaan. De netto schuld betreft het totaal aan schulden -/- de geldelijke bezittingen die niet zijn ingezet voor de publieke taak. Bij de inkomsten wordt uitgegaan van inkomsten vóór bestemming van reserves, omdat de inzet van reserves geen inkomsten zijn. De schuldquote is 110%. Bij een schuldquote hoger dan 130% is sprake van zeer hoge schuld. Volgens de VNG bevindt de schuldquote van een gemeente zich normaal tussen de 0% en 100%. Echter, twee belangrijke factoren kunnen van invloed zijn op de schuldquote en dienen bij de analyse betrokken te worden: de uitleenquote en de voorraadquote.

De uitleenquote bestaat uit de uitgeleende gelden als aandeel van de inkomsten. In Venlo is die 21%. De hoogte wordt sterk beïnvloed door de verstrekte geldlening en kredietfaciliteit aan CV TPN (€ 15 + € 45 miljoen). De voorraadquote bestaat uit de voorraad bouwgrond (inclusief bouwgrond in exploitatie en overige voorraden) als aandeel van de inkomsten. De voorraadquote bedraagt 11%. Op grond hiervan zou je kunnen stellen dat de effectieve schuldquote 78% is (110% - 21% - 11%). Immers voor de uitgeleende gelden wordt rente en aflossing ontvangen, waardoor de hiervoor aangetrokken leningen niet op de exploitatie drukken. En met de verkoopopbrengsten van de voorraad bouwgrond kunnen leningen worden afgelost.

Anderzijds is het zo dat er over de uitgeleende gelden en de voorraad bouwgrond ook risico wordt gelopen. Dit is de reden waarom de uitleen- en de voorraadquote niet rechtstreeks met de schuldquote worden verrekend maar apart in beeld worden gebracht.

De begroting laat zien dat de begrote netto-schuld eind 2015 ten opzichte van de schuld volgens de jaarrekening 2013 met € 98 miljoen zal stijgen als gevolg van herfinancieringen en grote investeringen. Deze stijging drukt zich echter maar

beperkt uit in de schuldquote, omdat ook de exploitatie tussen 2013 en 2015 met ruim € 80 miljoen toeneemt (noemereffect).

- *Netto schuld per inwoner € 4.157*

Deze indicator betreft de netto schuld afgezet tegen het aantal inwoners. Van jaar op jaar kan dit kengetal grote schommelingen vertonen als gevolg fluctuaties in investeringen. Daarom is de schuld per inwoner vooral voor de middellange termijn een goede indicatie. In 2012 was de netto schuld per inwoner € 2.873 en bezette Venlo de 226e plek in de lijst met kengetallen schulden Nederlandse gemeenten opgesteld door de VNG. De lijst 2013 is nog niet beschikbaar. Als gevolg van de grote investeringen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden is de netto-schuld per inwoner toegenomen.

- *Rentedruk 2,94%*

De rentedruk geeft de netto rentelasten weer ten opzichte van de inkomsten vóór bestemming van reserves. Deze indicator geeft weer welk deel van de exploitatie gebonden is door het betalen van rente. Volgens de financiële barometer, een financiële stresstest die in ontwikkeling is bij een landelijke overleg groep van financiële beleidsmakers van 100.000+ gemeenten, is een rentedruk tussen de 1% en 3% normaal voor een gemeente.

5.7 Bedrijfsvoering

5.7.1 Inleiding

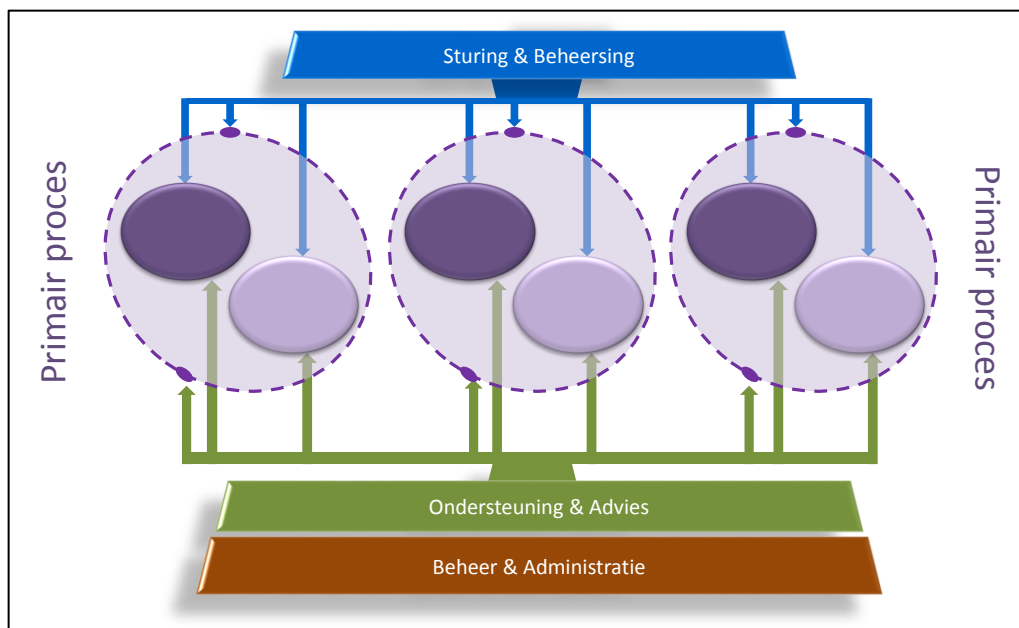
In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de beleidsmatige en cijfermatige ontwikkelingen rondom de bedrijfsvoering voor het jaar 2015 en een doorkijk voor de jaren 2016 – 2018.

Bedrijfsvoering is de sturing en beheersing van bedrijfsprocessen om onze beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren. Het gaat om sturing en beheersing van zowel onze primaire processen als onze ondersteunende processen.

Sturing is het richting geven aan onze organisatie om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren.

Beheersing is het stelsel van maatregelen en procedures om vast te stellen of de uitvoering in overeenstemming is met onze plannen of dat bijsturing noodzakelijk is.

Figuur 1. Schematische weergave bedrijfsvoering

5.7.2 Actieprogramma ‘verbetering sturing en beheersing’

In 2013 is het actieprogramma ‘verbetering sturing en beheersing’ geformuleerd en zal begin 2015 concreet worden afgerond. Het actieprogramma is gericht op verbetering van de sturing en beheersing van de financiële functie. Voor de gemeenteraad zijn met name verbeteringen en vereenvoudigingen doorgevoerd in de bestuurlijke planning & control producten.

Met de voorliggende Programmabegroting 2015-2018 wordt een belangrijk onderdeel van het actieprogramma ingevuld. De nieuwe (inrichting van de) programma’s uit deze begroting is het resultaat van dit proces. Met name de ontwikkeling van de nieuwe programmastructuur en doelenboom moeten de gemeenteraad helpen de kaderstellende en controlerende rol nog beter uit te kunnen oefenen. Het ontwerp en de ontwikkeling hiervan heeft plaatsgevonden in afstemming met de auditcommissie van de gemeenteraad.

De oplevering van deze programmabegroting betreft vooral de “buitenkant” van het p&c- proces zoals dit tot uiting komt in de op te leveren p&c - instrumenten. Eind 2014 en begin 2015 vindt de verdere implementatie plaats van de verbetering van het P&C proces zelf en de doorvertaling van de programmabegroting in onderliggende rapportages en administratieve processen. Daarnaast wordt in 2015 nog sterk ingezet op het project ‘Samen-Lean-Integraal-Mens (SLIM)’, het procesgericht verbeteren.

Het actieprogramma ‘verbetering sturing en beheersing’ zal dan ophouden te bestaan waarbij de continue doorontwikkeling en verbetering van de financiële functie onderdeel wordt van de reguliere processen.

5.7.3 Organisatieontwikkeling

Inleiding

Voor een gemeentelijke organisatie is, net als voor iedere andere publieke organisatie, de inhoudelijke maatschappelijke opgave bepalend voor de organisatie inrichting en organisatieontwikkeling. Het jaar 2014 heeft voornamelijk in het teken gestaan van de implementatie van de nieuwe organisatiestructuur en een andere werkwijze. Uitgangspunt hierbij is kwaliteitsverbetering zodat adequaat ingespeeld kan worden op de Venlose ontwikkelingen en van de verwachte rol als 100.000+ (centrum)gemeente die wij zijn.

Ontwikkelingen 2015 - 2018

Er is een groot aantal korte en lange termijnontwikkelingen dat van invloed kan zijn op de organisatie inrichting en organisatie – ontwikkeling.

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op deze ontwikkelingen.

Decentralisaties taken

In januari 2015 worden de Nederlandse gemeenten verantwoordelijk voor een omvangrijke taakuitbreiding in het sociale domein. Een nieuwe manier van denken en organiseren is van doorslaggevend belang voor het te behalen succes.

Het welslagen van deze organisatorische heroriëntatie is belangrijk voor onze inwoners. Niet alleen een gezonde financiële huishouding is hiervoor randvoorwaardelijk, ook de wijze van het functioneren van onze organisatie en de rol die we als gemeente hierin vervullen is van groot belang. Op het moment van schrijven zijn we bezig met het vorm en inhoud geven van deze decentralisaties. De exacte invulling van deze taakuitbreidingen en de impact hiervan op de organisatie is nog volop in beweging en wij hebben thans nog onvoldoende ervaring met deze manier van werken. Ook in 2015 zal de implementatie verder gestalte krijgen en zullen ervaringen geëvalueerd en gebruikt worden. Dit kan mogelijk nog gevolgen hebben voor de organisatie inrichting en ontwikkeling binnen de door de gemeenteraad gestelde kaders. In dat verband is er een onderzoek gestart naar de organisatorische inrichting van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling. en de actuele toepassing van de oorspronkelijke bouwopdracht.

Loslaten in vertrouwen

Niet te missen is de maatschappelijke wens om als lokale overheid, meer dan in het verleden, om waar dit mogelijk is terughoudend te zijn. ‘Loslaten in vertrouwen’, een belangrijke notie uit het coalitieprogramma, staat in die zin niet op zichzelf. Nieuwe werkvormen, zoals beleidsontwikkeling door middel van co-creatie, inwoners de ruimte geven om zelf keuzes te maken, het werken met sociale wijkteams in huizen van de wijk waarbij professionals samen met inwoners zoeken naar passende oplossingen, horen daarbij.

Deze ontwikkelingen vragen niet alleen een verandering van de wijze waarop onze diensten tot stand komen, maar ook een omslag in benadering en denkwijze, in de uitvoering maar natuurlijk ook in bestuurlijk handelen waarbij de eigen inbreng van de samenleving centraal staat. Loslaten ook in het volle bewustzijn dat daarmee dingen niet altijd zullen lopen zoals we dat zelf hadden gewild of bedacht en er zullen ook dingen fout gaan. Dat risico nemen we. We laten de beheersmatige rol van de overheid zoveel mogelijk los.

Regievoering

Op dit moment hebben wij nog veel uitvoerende taken die onder verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur worden uitgevoerd. Er wordt ingezet op een organisatie die zich minder bezig houdt met uitvoering en beheer en meer met regie en ontwikkeling.

Kijkend naar het perspectief van zowel het gemeentemuseum en het sportbedrijf wordt hier inmiddels concreet invulling aan gegeven. Ook in dit verband werken wij in 2015 door aan de verdere verwezenlijking hiervan.

Verhuizing naar nieuw stadskantoor

De verhuizing naar het nieuwe stadskantoor in 2015 heeft gevolgen voor de werkwijze van ons personeel. Minder papier, flexwerken en een grotere flexibiliteit ten aanzien van het vervullen van tijdelijke opdrachten en projecten. Onze organisatie dient daarvoor toegerust te zijn, zowel wat betreft instrumentarium als mentaal. Daartoe hebben we de afgelopen jaren al belangrijke stappen gezet. Een deel van ons personeel is sinds juli 2014 werkzaam in het prachtige Nedinsco complex waar het nieuwe concept wordt toegepast. Ervaringen, knelpunten en kansen worden gebruikt voor toepassing binnen het nieuwe stadskantoor.

Lobby en regionale samenwerking

In 2014 hebben we de eerste contouren uitgezet om Venlo te 'vermarkten' in de regio en ver daarbuiten. Onze stad en regio zijn de moeite waard om gekend te worden, zowel wat betreft de kansrijke aspecten als ook wat betreft die zaken waarover wij ons bestuurlijk zorgen maken. Het nieuwe college is daarom voortvarend aan de slag gegaan met het opzetten van een aanpak gericht op beleidsbeïnvloeding, het verwerven van derde geldstromen en acquisitie.

In deze ontwikkeling past ook het zijn van een echte centrumstad met een grotere oriëntatie op de regio. Regionale programmering, lobby en regionale samenwerking horen hier vanzelfsprekend bij. Een andere belangrijke ontwikkeling in dit verband is het onderbrengen van capaciteit in een modulaire gemeenschappelijke regeling ten behoeve van inkoop en aanbesteding binnen het sociaal domein hetgeen in 2015 verder invulling krijgt.

Tot slot

Organisaties anno 2015 staan niet stil en blijven voortdurend in verandering. Onze organisatie kent kundige en betrokken medewerkers die in staat moeten zijn om afhankelijk van veranderende maatschappelijke omstandigheden opnieuw invulling te geven aan hun taak, zichzelf soms opnieuw uit te vinden. De organisatieverandering is daarmee niet afgerond maar een permanente zoektocht naar de beste oplossing voor de gegeven maatschappelijke omstandigheden.

5.8 Maatschappelijke partners

5.8.1 Inleiding

Een van de voorgeschreven paragrafen voor de begroting en het jaarverslag is de paragraaf verbonden partijen. Deze verplichting volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De daarbij behorende definitie van verbonden partijen is als volgt beschreven:

‘Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft.’

Binnen deze definitie valt bijvoorbeeld niet een subsidierelatie, aangezien de gemeente niet in het bestuur vertegenwoordigd is. Gelet echter op de hoogte van de verstrekte subsidie, of de rol die de partner speelt in het maatschappelijk belang, maken ze wel deel uit van deze paragraaf.

Maatschappelijke partners spelen dan ook een belangrijke rol in de realisatie van de doelen van de gemeente Venlo. Of het nu op sociaal-maatschappelijk vlak is of ruimtelijk-economisch, er kunnen verschillende redenen zijn om een relatie met een andere partij aan te gaan. In de nota sturing en control maatschappelijke partners worden deze uiteengezet in verschillende doelen en ondervangt de algemene visie op de maatschappelijke partners:

- Het ontwikkelen van een maatschappelijk initiatief. Het voortouw nemen in het organiseren van maatschappelijk draagvlak, dan wel om een concrete uitvoeringsactie. Voorbeelden zijn organisaties in het kader van C2C, stedelijke vernieuwing en duurzame gebiedsontwikkeling.
- Het ondersteunen van een maatschappelijk initiatief. Bij de ondersteuning van een maatschappelijk initiatief heeft een maatschappelijke partner het voortouw genomen voor het realiseren van een publieke taak of is er voor de uitvoering van een publieke taak voldoende maatschappelijk draagvlak ontstaan. De gemeente richt zich dan op ondersteuning en het beschikbaar stellen van kennis en middelen.
- Het organiseren van bestuurlijk draagvlak. Er zijn situaties waarbij het primair gaat om het creëren van bestuurlijke samenwerking voor het voeren van gemeenschappelijk beleid.
- Schaalvergroting vanuit oogpunt van doelmatigheid. Dit is een belangrijke drijfveer voor het ontstaan van gesubsidieerde uitvoeringsorganisaties zoals de WAA-groep.

- Het wederzijds met partners benutten van elkaars kennis, netwerk, systemen, geld, vastgoed, etc. De middelen van maatschappelijke partners en gemeentelijke middelen kunnen elkaar aanvullen en versterken. Het verkrijgen van toegang tot elkaars middelen is dan een belangrijk motief om een samenwerking te creëren of aan te gaan. Voorbeelden: Klavertje 4, de Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW).
- Het spreiden van risico's. De samenwerking met maatschappelijke partners kan gericht zijn op het risicospreiden. Voorbeelden zijn de oprichting van Villa Flora of de risicoafdekking door het aandeel in de Claim Staat Vennootschap.
- Optimaliseren financieel c.q. fiscaal rendement. In een aantal gevallen kan het aangaan of het in standhouden van een samenwerking ook het optimaliseren van financieel of fiscaal rendement tot doel hebben. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het aandeelhouderschap van de Bank Nederlandse Gemeenten, Enexis BV, maar ook de Claim Staat Vennootschap.
- In een enkel geval is er ook een wettelijk verplichting zoals onder andere de multidisciplinaire taken gericht op rampenbestrijding bij de Veiligheidsregio.

De verschillende maatschappelijke partners worden weergegeven in onderstaande tabel en zijn verdeeld op lichte of zware maatschappelijk partners. Deze classificatie wordt gegeven door de verantwoordelijke afdeling. Het onderscheid tussen zwaar en licht heeft betrekking op maatschappelijke, bestuurlijke en financiële risico's die worden gelopen. In de lijst wordt per partner, via een paginanummer, verwezen naar de corresponderende informatie in de digitale bijlage maatschappelijke partners. Deze is geplaatst op internet en bereikbaar via navolgende link: http://venlo.nl/gemeente_en_beleid/beleid-en-middelen/Pages/default.aspx.

5.8.2 Maatschappelijke partners zwaar

Lijst maatschappelijke partners zwaar										Bedragen x 1000	
Naam	Plaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)	
					1-1-2013	31-12-2013	1-1-2013	31-12-2013	2013		
Belasting-samenwerking Gemeenten en Waterschappen	Roermond	G.R.	Het optimaliseren van maatschappelijk rendement d.m.v. lagere kosten en spreiden van risico's	Verzoek om toetreding meer Gemeentes, waardoor jaarlijkse bijdrage Venlo vermindert	2.571	3.796	792	618	-174	3	
Spring	Venlo	B.V.	Spring Kinderopvang voert peuterspeelzaalwerk, voorschoolse educatie, Kinderdagopvang, buitenschoolse en gastouderbemiddeling in de gemeente Venlo. Spring voert als enige organisatie binnen de gemeente voorschoolse educatie uit als onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid.	Er wordt nieuw beleid voor- en voegschoolse educatie (VVE) ontwikkeld voor de jaren 2016 en verder. Dit zal tot gevolg hebben dat Spring Kinderopvang minder budget gaat ontvangen voor het aanbieden van VVE. Het beschikbare VVE-budget zal verdeeld gaan worden over meerdere kinderopvangorganisaties.	-	-	-	-	-	6	
Wel.kom	Venlo / Beesel	Stichting	Wel.kom voert welzijnswerk uit in de gemeente Venlo en Beesel en geeft daarmee samen met andere maatschappelijke partners invulling aan onderdelen van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.	- Ontwikkelen buurtnetwerken en kanteling opbouwwerk in periode 2013-2016 - Afbouw accommodatie gebonden jongerenwerk in periode 2013-2016; - Herijken vrijwilligerscentrale, bundelen en daarmee versterken diverse activiteiten; - Participeren in de Sociale Wijkteams vanaf 2014; - Vrijwilligersondersteuning met focus op <u>verzelfstandiging activiteiten/initiatieven</u> .	58	-755	3.856	3.482	-402	9	
Veiligheidsregio Limburg-Noord	Venlo	G.R.	Fungeert als samenwerkende partij van gemeenten voor rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweer en publieke gezondheid.	Op dit moment is de VRLN middels een projectvorm de producten- en dienstencatalogus, de begrotingen en de kostenverdeelsleutel aan het harmoniseren. Gemeenten worden hierbij betrokken.	7.923	3.978	24.769	50.216	356	13	
Theater de Maaspoort	Venlo	Stichting	In stand houden van een voorziening die het (cultureel) profiel van Venlo als aantrekkelijke centrumstad in de Euregio versterkt.	Theater de Maaspoort is ingrijpend gerenoveerd en verbouwd met financiële steun van de gemeente Venlo ad € 15,4 miljoen. De provincie Limburg heeft € 3 miljoen -via de gemeente Venlo- beschikbaar gesteld ten behoeve van de laatste resterende onderdelen van de renovatie.	4.549	4.518	7.565	9.576	-128	17	

Lijst maatschappelijke partners zwaar										Bedragen x 1000	
Naam	Plaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)	
					1-1-2013	31-12-2013	1-1-2013	31-12-2013	2013		
Trade Port Noord	Venlo	C.V.	Realiseren van gebiedsontwikkeling in Trade Port Noord, door middel van aanleg van bedrijfskavels, grondverkoop, het beheer van de openbare gronden en parkmanagement.	Onderzoek naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een integratie van de gebiedsautoriteiten CV/NV WOM klavertje 4 en BV TPN in samenhang met de beoogde Campusontwikkeling op een gedeelte van Venlo Greenpark.	-	24.003	-	68.736	-101	20	
C.V. Werkland-ontwikkelings-maatschappij Klavertje 4	Venlo	C.V.	Samenwerkingsverband is opgericht met als doelstelling de gebiedsontwikkeling van Klavertje 4 te realiseren.	Uiteindelijke doel is om te komen tot de vorming van een kennislandschap-organisatie (Campus) en Werklandschap-organisatie (uitgite bedrijfsgronden) en daardoor de bestuurlijke complexiteit in de onderscheidende gebieden te vereenvoudigen en uitvoerings- en beheerskosten te beperken.	36.647	35.490	18.363	36.012	-1.157	23	
Villa Flora	Venlo	B.V.	Realisatie en exploitatie van Villa Flora	Vooralsnog zijn er geen veranderingen te verwachten in de huidige samenwerking. Villa Flora zal voor een substantieel deel, in de aanloop naar de beoogde Campus Greenport Venlo, gebruikt gaan worden voor activiteiten gericht op voeding, gezondheid en voedselveiligheid met speciale oriëntatie op de educatie en lab-faciliteiten in een open source omgeving.	-951	-1.419	11.438	10.389	-468	26	
Venlo GreenPark	Venlo	G.R.	Tot de gezamenlijke exploitatie is besloten met het oog op de organisatie van de regio Venlo Floriade in 2012. Een groot deel van de investeringen die de regio gemeenten gedaan hebben ten behoeve van het evenement Floriade is hiermee behouden gebleven voor Venlo GreenPark.	Doelstelling is om in de periode tot 2020 het kantorenpark vanuit een groeimodel te transformeren naar Campus Greenport Venlo.	0	0	71.095	54.222	0	29	
WAA	Venlo	N.V.	Industriële, dienstverlenende en re-integratie activiteiten voornamelijk voor mensen met een (dreigend) grote afstand tot de arbeidsmarkt.	In het begrotingsjaar 2015 treedt, per 1 januari 2015, de Participatiewet in werking. Hierdoor is er geen nieuwe instroom in de Wsw meer mogelijk. De rijksfinanciering van de Wsw verandert van een apart budget (tot 2015) naar een integraal gemeentelijk budget voor de uitvoering van de Participatiewet.	7.385	7.834	9.013	7.843	449	32	

5.8.3 Maatschappelijke partners licht

Lijst maatschappelijke partners licht										Bedragen x 1000	
Naam	Plaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage	
					1-1-2013	31-12-2013	1-1-2013	31-12-2013	2013	(pag.)	
CBL Vennootschap	Den Bosch	B.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.	Geen verandering in belang Gemeente	0	9.878	9.923	104	9.878	35	
Claim Staat Vennootschap	Den Bosch	B.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.	Geen verandering in belang Gemeente	66	52	2	12	-14	37	
Enexis Holding	Den Bosch	N.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.	Geen verandering in belang Gemeente	3.244.000	3.370.000	3.779.000	2.895.000	239.100	39	
Publiek Belang Elektriciteits-productie	Den Bosch	B.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.	Geen verandering in belang Gemeente	1.635	1.617	155	111	-18	40	
Verkoop Vennootschap	Den Bosch	B.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.	Geen verandering in belang Gemeente	415.871	347.337	30.416	98.128	-62.098	41	
Vordering op Enexis	Den Bosch	B.V.	De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.	Geen verandering in belang Gemeente	94	82	1.367.291	862.259	-12	42	
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)	Den Haag	N.V.	Doel van de deelneming in de BNG bestaat uit schaalvergroting vanuit oogpunt van doelmatigheid, het wederzijds met partners benutten van elkaars kennis, netwerk, systemen en het optimaliseren van financieel rendement.	Geen verandering in belang Gemeente	2.752.000	3.430.000	139.476.000	127.753.000	283.000	44	
Waterleiding-maatschappij Limburg (WML)	Maastricht	N.V.	deelneming in WML bestaat uit schaalvergroting vanuit oogpunt van doelmatigheid, het wederzijds met partners benutten van elkaars kennis, netwerk, systemen en het optimaliseren van financieel rendement.	Geen verandering in belang Gemeente	159.821	171.465	389.989	396.973	11.600	45	
Maasveren	Horst aan de Maas	G.R.	In stand houden van de veerverbindingen in de gemeenten Horst aan de Maas, Peel en Maas, Beesel en Venlo.	Geen verandering in belang Gemeente	-	-	-	-	137	46	
Nazorg Limburg	Maastricht	B.V.	Het onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van de (milieubeschermende) voorzieningen op stortplaatsen en bodemsaneringen.	Geen verandering in belang Gemeente	953	-	19.073	-	-	47	

Lijst maatschappelijke partners licht										Bedragen x 1000	
Naam	Plaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)	
					1-1-2013	31-12-2013	1-1-2013	31-12-2013	2013		
Afvals-samenwerking Limburg (ASL)	Weert	G.R.	Het onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van de (milieubeschermdende) voorzieningen op stortplaatsen en bodemsaneringen.	Geen verandering in belang Gemeente	-	-	-	-	-	48	
Arcen en Velden Gemeentelijke Grond-exploitatie	Venlo	B.V.	Realisatie- en samenwerkingsovereenkomst ten behoeve van de grondexploitatie voor de integrale gebiedsontwikkeling in de voormalige gemeente Arcen en Velden.	De komende jaren worden de plannen Vilgert in Velden en Meulenveld in Lomm verder uitgevoerd en worden, in afwachting van de realisatie van de BMV en MFA, plannen voor de alsdan vrijkomende locaties uitgewerkt. De huidige samenwerkingsvorm wordt op dit moment heroverwogen. Mogelijk dat de vennootschap in 2014 wordt geliquideerd.	5	4	13	14	-1	49	
C2C ExpoLAB	Venlo	Stichting	C2C een is belangrijke motor voor economische ontwikkeling en innovatie in de regio Venlo. C2C is een vernieuwend economisch concept dat innovatiekracht aan de regio bindt en kennis, bedrijvigheid, hoger opgeleiden en jonge mensen aantrekt.	3 belangrijke ambities waarvoor C2C expolab subsidie ontvangt: - het realiseren van een duurzaam laboratorium als fysiek centrum en kristallisatiepunt - een duurzaam documentatiecentrum voor C2C-toepassingen - een leerstoel C2C met tenminste een track op een masteropleiding. Doel is dat C2CexpoLAB binnen 5 jaar een zelfstandige organisatie is.	750	889	-	-	140	50	
Grenspark Maas-Swalm-Nette	Roermond	Openbaar Lichaam	De meerwaarde van de grensoverschrijdende samenwerking is gericht op het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijk landschap	Geen verandering in belang Gemeente	-	-	180	-	35	51	
Greenport Venlo Innovation Center	Venlo	N.V.	Heeft de opdracht meegekregen de regionale economie in de regio Greenport Venlo te laten groeien door het stimuleren van innovatie en het concentreren van de inzet van innovatiestimulerende instrumenten, actoren en middelen.	In de meerjarenbegroting 2014-2018 zijn middelen gereserveerd voor innovatie, maar voor de periode 2015-2018 zijn deze nog niet gelabeld. Het ligt aan het opgaan in de campusorganisatie, wil de gemeente de genoemde reserveringen voor innovatie continueren in de meerjarenbegroting en onttrekken en labelen voor het GVIC.	503	201	-	-	-257	52	

Lijst maatschappelijke partners licht										Bedragen x 1000	
Naam	Plaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage	
					1-1-2013	31-12-2013	1-1-2013	31-12-2013	2013	(pag.)	
Industriebank LIOF	Maastricht	N.V.	LIOF ondersteunt bedrijven op het gebied van innoveren, investeren en vestigen. Daarnaast scheidt LIOF voorwaarden voor ontwikkeling van perspectiefrijke sectoren en het vestigingsklimaat, gericht op kansen voor het MKB en ruimte voor nieuwe bedrijvigheid.	Naar verwachting zal in 2014 het Limburg Business Development Fonds operationeel worden. Met dit fonds kunnen MKB-bedrijven worden ondersteund in de product- en bedrijfsontwikkeling in de fase waarin nog geen reguliere financieringsinstrumenten voor handen zijn.	96.500	97.100	-	-	538	54	
Leisureport	Venlo	Stichting	Verzorgt namens de gemeenten in Noord-Limburg de toeristische promotie en marketing.	Voor de werkzaamheden en activiteiten in 2015 is het vastgestelde businessplan 2013-2016 leidend. Naast de reguliere taken die in de vorige beleidsperiode werden uitgevoerd, bestaat de ambitie om de promotie/marketing te verbreden naar het totaal van vrijetijdsvoorzieningen, dus ook cultuur, evenementen, agrotourisme en funshoppen.	141	129	-	-	-12	55	
Venlo Partners	Venlo	Stichting	Venlo Partners is de citymarketingorganisatie van de gemeente Venlo waar gemeente, bewoners, ondernemers, bedrijven en organisaties terecht kunnen voor het profileren en positioneren van ideeën in samenhang met het merk Venlo.	In het licht van de opgelegde bezuinigingen in de begroting 2014 en 2015 is een integrale analyse gemaakt over de inzet en de organisatie van Venlo Partners in relatie tot de (gemeentelijke) middelen. Dit heeft geresulteerd in een voorstel om Venlo Partners door te ontwikkelen naar een flexibele netwerkorganisatie "Venlo Partners	53	51	303	131	-2	56	
B.V. Trade Port Noord	Venlo	B.V.	Deze vennootschap is opgericht met als doelstelling het optreden als beherend vennootschap van de C.V. Trade Port Noord	Geen verandering in belang Gemeente.	-	18	-	0	0	57	
N.V. DCGV Klavertje 4	Venlo	N.V.	Deze vennootschap is opgericht met als doelstelling het optreden als beherend vennootschap van de C.V. Werklandontwikkelingsmaatschappij Klavertje 4.	Geen verandering in belang Gemeente.	120	143	78	72	23	58	
Euregio Rijn-Maas-Noord	Mönchengladbach	G.R.	Stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking tussen de leden.	Op basis van de nieuwe euregiovisie 2014-2020+ wordt een uitvoeringsplan opgesteld. Dit plan wordt de komende jaren geïmplementeerd. Tevens gaat de nieuwe periode van het Europese subsidieprogramma INTERREG A Duitsland-Nederland van start.	329	288	285	319	-36	59	

Lijst maatschappelijke partners licht									Bedragen x 1000	
Naam	Plaats	Vorm	Openbaar belang	Verandering in belang gemeente	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat	In bijlage (pag.)
					1-1-2013	31-12-2013	1-1-2013	31-12-2013	2013	
Akkoord	Venlo	Stichting	Toezicht op het in standhouden van het openbaar basisonderwijs in de gemeenten Beesel, Horst aan de Maas, Peel en Maas en Venlo.	Verzelfstandigd openbaar onderwijs blijft een publieke voorziening vandaar het uitgangspunt van meer betrokkenheid van de Gemeente als toezichhouder.	2.107	2.650	-	-	543	60
Hagerhof	Venlo	Stichting	De stichting Hagerhof exploiteert de Kinderboerderij Hagerhof en voert natuur- en milieueducatieactiviteiten uit.	In 2013 is de stichting Hagerhog losgekoppeld van stichting Wel.kom. Bij overdracht vastgoed is met bestuur afgesproken dat de subsidie in 5 jaar wordt afgebouwd.	-63	-	63	-	-	61

Financiële begroting

6 Programmabegroting en toelichting

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij u inzicht in de financiële ontwikkeling per programma van de meerjarenraming 2015-2018 en de opbouw van de budgetten.

De oplossingen zijn in hoofdstuk 2 toegelicht en worden in dit hoofdstuk wel benoemd maar niet nader toegelicht.

De voorstellen met betrekking tot investeringen (kapitaallasten) zijn niet per programma toegelicht. De effecten van het meerjarig investeringsplan worden zichtbaar via mutaties op de kapitaallasten. Op de nieuwe investeringen wordt apart ingegaan.

De meer technische mutaties zoals herschikkingen en desalderingen die voor de Programmabegroting totaal neutraal zijn worden niet nader toegelicht, tenzij de mutatie per programma > € 0,5 miljoen is. In hoofdlijnen wordt hierop nader ingegaan.

De overige voorstellen met een bijstelling van groter dan € 0,1 miljoen per programma worden nader toegelicht.

6.2 Totaaloverzicht meerjarenbegroting

In voorgaande programmabegrotingen werden in dit hoofdstuk de baten en lasten op programmaniveau gepresenteerd uit de laatste jaarrekening, de vorige begroting en de huidige (meerjaren)begroting. In verband met de wijziging van de programmastructuur, zijn de incidentele budgetten uit de jaarrekening 2013 en de begroting 2014 niet toegewezen aan de nieuwe programma's. Het maken van een vergelijk met de oude programmastructuur is daarom niet mogelijk. De jaarrekeningcijfers 2013 en de begroting 2014 zijn dan ook niet opgenomen in de tabellen in dit hoofdstuk.

Voor de beeldvorming zijn in bijlage VII de baten en lasten per programma weergegeven conform de oude programmastructuur volgens de jaarrekening 2013 en de begroting 2014.

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten (excl. onttrekking aan reserves)				
Progr.1 Bestuur en Publieke dienstverlening	3.234	3.263	3.254	3.253
Progr.2 Openbare orde en Veiligheid	26	26	26	26
Progr.3 Participatie en Werkgelegenheid	40.119	38.544	38.544	38.544
Progr.4 Zorg en Welzijn	4.035	4.070	4.070	4.001
Progr.5 Onderwijs en Jeugd	4.751	3.762	3.762	3.762
Progr.6 Economie en Toerisme	6.154	11.716	6.691	6.891
Progr.7 Sport- en Cultuurbesteding	2.509	2.636	2.636	2.636
Progr.8 Ontwikkeling centrumstad	29.723	30.652	24.034	33.259
Progr.9 Verkeer en Bereikbaarheid	6.630	8.391	8.367	8.368
Progr.10 Wonen en Leefomgeving	3.116	3.980	3.980	3.980
Progr.11 Beheer openbare ruimte	21.594	21.556	21.557	21.520
Progr.12 Algemene middelen	254.884	255.410	250.090	247.571
<i>Totaal baten begroting</i>	<i>376.775</i>	<i>384.006</i>	<i>367.011</i>	<i>373.812</i>
Lasten (excl. toevoeging aan reserves)				
Progr.1 Bestuur en Publieke dienstverlening	16.234	16.225	16.181	16.148
Progr.2 Openbare orde en Veiligheid	11.054	11.053	11.039	11.038
Progr.3 Participatie en Werkgelegenheid	81.914	77.152	76.054	75.146
Progr.4 Zorg en Welzijn	127.621	128.739	126.102	125.642
Progr.5 Onderwijs en Jeugd	17.613	16.493	16.988	16.842
Progr.6 Economie en Toerisme	9.702	15.268	10.221	10.434
Progr.7 Sport- en Cultuurbesteding	15.421	13.533	12.662	12.526
Progr.8 Ontwikkeling centrumstad	36.531	37.442	30.670	31.367
Progr.9 Verkeer en Bereikbaarheid	7.934	7.667	7.515	7.416
Progr.10 Wonen en Leefomgeving	12.434	11.996	11.994	12.013
Progr.11 Beheer openbare ruimte	48.466	46.016	45.404	41.702
Progr.12 Algemene middelen	971	4.282	3.371	4.013
<i>Totaal lasten begroting</i>	<i>385.895</i>	<i>385.867</i>	<i>368.202</i>	<i>364.286</i>
Resultaat programma's (voor verrekening met reserves)	-9.120	-1.861	-1.191	9.526
Verrekeningen met reserves				
Onttrekkingen aan reserves	28.082	10.025	7.159	3.617
Toevoegingen aan reserves	18.963	8.164	5.968	13.143
<i>Totaal verrekeningen met reserves</i>	<i>9.120</i>	<i>1.861</i>	<i>1.191</i>	<i>-9.526</i>
Totaal resultaat Programmabegroting	0	0	0	0

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Totaal baten na bestemming	404.857	394.031	374.170	377.429
Totaal lasten na bestemming	404.857	394.031	374.170	377.429
Totaal resultaat Programmabegroting	0	0	0	0

6.3 Wijzigingsvoorstellen begroting 2015

6.3.1 Programma 1

Bestuur en Publieke dienstverlening

Het meerjarig budgettair kader voor programma 1 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.1.1: Meerjarenbegroting programma 1

(Bedragen x € 1.000)					
Middelen Programma 1	Baten / Lasten	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Bestuur en Publieke dienstverlening	Baten	3.234	3.263	3.254	3.253
	Lasten	16.234	16.225	16.181	16.148
Subtotaal Programma 1		-13.001	-12.962	-12.928	-12.895
Onttrekkingen aan reserves	Baten				
Toevoegingen aan reserves	Lasten				
Saldo Programma 1 na verrekening reserves		-13.001	-12.962	-12.928	-12.895

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De meerjarige ontwikkelingen binnen programma 1 zijn van geringe omvang en behoeven daarom verder geen toelichting.

Tabel 6.3.1.2: Opbouw budgettair beeld programma 1

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 1: Bestuur en Publieke dienstverlening	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Budgettair kader				
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	2.991	2.991	2.991	2.991
Actuele stand baten	2.991 V	2.991 V	2.991 V	2.991 V
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	37 V	37 V	37 V	37 V
Knelpunten	-40 N	-20 N	-20 N	-20 N
Herschikkingen en desalderingen	245 V	254 V	245 V	244 V
Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten	242 V	271 V	262 V	261 V
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	3.234	3.263	3.254	3.253
Budgettair kader	2015	2016	2017	2018
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	16.948	16.935	16.890	16.890
Actuele stand lasten	16.948 N	16.935 N	16.890 N	16.890 N
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	115 N	33 N	33 N	33 N
Knelpunten	85 N	95 N	95 N	95 N
Investerings (kapitaallasten)	88 N	134 N	144 N	119 N
Herschikkingen en desalderingen	-982 V	-972 V	-981 V	-990 V
Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten	-713 V	-710 V	-708 V	-742 V
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	16.234	16.225	16.181	16.148
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-13.001 N	-12.962 N	-12.928 N	-12.895 N

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje "nieuwe ontwikkelingen" zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkeling en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015. Daarnaast zijn bij de meicirculaire 2014 via gemeentefonds eenmalig middelen beschikbaar gesteld voor 2015 ter compensatie van de kosten van de Waterschapsverkiezingen Per 1 juli 2014 treedt de Wet aanpassing Waterschapsverkiezingen in werking. Dit betekent dat de Waterschapsverkiezingen in 2015 tegelijk met de verkiezingen voor de provinciale staten plaatsvinden. Gemeenten krijgen door de wetswijziging voor het eerst een rol bij het organiseren van de Waterschapsverkiezingen. De toevoeging aan de algemene uitkering compenseert gemeenten voor de extra kosten als gevolg van de organisatie van gecombineerde verkiezingen. De kosten voor het organiseren van deze verkiezing worden geraamd op € 82.000.

Knelpunten

Binnen dit programma zijn de volgende onvermijdelijke knelpunten verwerkt (zie tabel). Deze knelpunten zijn voor programma 1 beneden de € 100.000 en worden daarom niet nader toegelicht.

Tabel 6.3.1.3: Voorstellen knelpunten programma 1

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
15-159 Maximering leges rijbewijs	-40	-20	-20	-20
<i>Totaal baten</i>	<i>-40</i>	<i>-20</i>	<i>-20</i>	<i>-20</i>
Lasten				
15-153 Doorontwikkeling frontofficetool en social media	45	45	45	45
15-158 Website	25	50	50	50
15-159 Maximering leges rijbewijs	-5			
<i>Totaal lasten</i>	<i>65</i>	<i>95</i>	<i>95</i>	<i>95</i>

Herschikkingen en desalderingen

De afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door het minder toerekening van personeelskosten van circa € 1,2 miljoen aan programma 1. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door vermindering van formatie als gevolg van de bouwopdrachten. Daarnaast zijn de baten en lasten voor reisdocumenten voor € 240.000 neutraal bijgesteld

6.3.2 Programma 2

Openbare Orde en Veiligheid

Het meerjarig budgettair kader voor programma 2 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.2.1: Meerjarenbegroting programma 2

Middelen Programma 2		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Openbare orde en Veiligheid	Baten	26	26	26	26	
	Lasten	11.054	11.053	11.039	11.038	
Subtotaal Programma 2			-11.028	-11.027	-11.013	-11.012
Onttrekkingen aan reserves	Baten					
Toevoegingen aan reserves	Lasten					
Saldo Programma 2 na verrekening reserves			-11.028	-11.027	-11.013	-11.012

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De meerjarige ontwikkelingen binnen programma 2 zijn van geringe omvang en behoeven daarom verder geen toelichting.

Tabel 6.3.2.2: Opbouw budgettair beeld programma 2

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 2: Openbare orde en Veiligheid				
Budgettair kader	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	26	26	26	26
Actuele stand baten	26 V	26 V	26 V	26 V
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	26	26	26	26
Budgettair kader				
2015				
2016				
2017				
2018				
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	10.155	10.154	10.154	10.154
Amendementen Raad	150 N	150 N	150 N	150 N
Actuele stand lasten	10.305 N	10.304 N	10.304 N	10.304 N
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	97 N	97 N	97 N	97 N
Investerings (kapitaallasten)	699 N	699 N	685 N	684 N
Invulling taakstelling inclusief besparingsverlies	472 N	472 N	472 N	472 N
Oplossingen	-100 V	-100 V	-100 V	-100 V
Herschikkingen en desalderingen	-419 V	-419 V	-419 V	-419 V
Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten	749 N	749 N	735 N	734 N
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	11.054	11.053	11.039	11.038
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-11.028 N	-11.027 N	-11.013 N	-11.012 N

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje "nieuwe ontwikkelingen" zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkeling en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015.

Invulling taakstelling inclusief besparingsverlies

Binnen programma 2 is het tekort op de bijdrage aan Veiligheidsregio Limburg Noord voor een bedrag van € 472.000 verwerkt (zie tevens programma 12)

Uit een grondige analyse is geconcludeerd dat op dit moment een taakstelling van € 1.080.000 op de bijdrage van de gemeente Venlo aan de Gemeentelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg Noord (GR VRLN) niet gerealiseerd wordt. Uit de analyse blijkt dat deze taakstelling binnen de VRLN niet haalbaar is. De mogelijkheden om te bezuinigen bleken vanuit gemeentelijke zijde te hoog ingeschat en onvoldoende gecommuniceerd. Door een nauwere relatie met de VRLN wordt bekeken welke mogelijkheden er in toekomst wel zijn. De harmonisatie van de begroting van de

VRLN met de begroting van Venlo biedt wellicht een mogelijkheid tot een haalbare bezuiniging. Hier kunnen we echter niet op vooruitlopen.

Oplossingen

Om de nieuwe ontwikkelingen binnen de beschikbare budgettaire kaders te houden zijn (aanvullende) bezuinigingstaakstellingen nodig gebleken. In hoofdstuk 2 zijn deze oplossingen nader toegelicht. Het betreft voor programma 2 de bezuiniging op veiligheidsprojecten voor een bedrag van € 100.000 structureel.

6.3.3 Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid

Het meerjarig budgettair kader voor programma 3 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.3.1 Meerjarenbegroting programma 3

Middelen Programma 3		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Participatie en Werkgelegenheid	Baten	40.119	38.544	38.544	38.544	
	Lasten	81.914	77.152	76.054	75.148	
Subtotaal Programma 3			-41.795	-38.608	-37.510	-36.602
Onttrekkingen aan reserves	Baten					
Toevoegingen aan reserves	Lasten					
Saldo Programma 3 na verrekening reserves			-41.795	-38.608	-37.510	-36.602

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

Tussen 2015 en 2016 dalen zowel de lasten als de baten. Na 2016 zet de lastendaling door, de baten op dit programma ontwikkelen zich na 2016 constant. De daling op de baten wordt veroorzaakt door een bijstelling van de middelen voor de BUIG die de gemeente ontvangt van het ministerie.

De lastenbijstelling heeft enerzijds eveneens betrekking op de de uitkeringslasten. Deze zijn evenredig met de rijksbijdrage naar beneden bijgesteld. Daarnaast betreft de daling de bijdrage aan de WAA. De afgelopen jaren heeft de WAA bij de uitvoering van de WSW verliezen geleden. De analyse dat herstructurering van het SW-bedrijf noodzakelijk is, wordt breed gedeeld en is medio 2013 reeds gestart. Er wordt rekening gehouden met een incidentele extra bijdrage van € 1,8 miljoen in 2015.

De daling van de lasten vanaf 2016 betreft de daling van de beschikbare middelen voor participatie. De inkomsten die de gemeente Venlo hiervoor ontvangt via de uitkeringen uit het landelijke Deelfonds Sociaal Domein nemen af (zie ook de toelichting onder programma 12). Deze inkomstendaling is naar evenredigheid vertaald in de lasten op programma 3.

Tabel 6.3.3.2: Opbouw budgettair beeld programma 3

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 3: Participatie en Werkgelegenheid				
Budgettair kader	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	57.218	55.643	55.643	55.643
<i>Actuele stand baten</i>	57.218 V	55.643 V	55.643 V	55.643 V
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	2 V	2 V	2 V	2 V
Herschikkingen en desalderingen	-17.101 N	-17.101 N	-17.101 N	-17.101 N
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten</i>	-17.099 N	-17.099 N	-17.099 N	-17.099 N
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	40.119	38.544	38.544	38.544
Budgettair kader				
	2015	2016	2017	2018
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	75.561	73.692	73.691	73.691
Amendementen Raad	92 N	92 N	92 N	92 N
Mutaties jaarschijf 2018 o.b.v. bestaand beleid				-16 V
<i>Actuele stand lasten</i>	75.653 N	73.783 N	73.783 N	73.767 N
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	835 N	1.022 N	1.134 N	1.199 N
Knelpunten	1.833 N			
Investeringen (kapitaallasten)	1 N	1 N	1 N	1 N
Oplossingen	-82 V	-82 V	-82 V	-82 V
Herschikkingen en desalderingen	3.674 N	2.428 N	1.218 N	262 N
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten</i>	6.261 N	3.369 N	2.272 N	1.379 N
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	81.914	77.152	76.054	75.146
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-41.795 N	-38.608 N	-37.510 N	-36.602 N

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje “nieuwe ontwikkelingen” zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkeling en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015. Daarnaast zijn bij de meicirculaire 2014 via het gemeentefonds middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van taken c.q. voor de intensivering van bestaande taken. In onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen en actualisatie van de kadernota weergegeven.

Tabel 6.3.3.3: Ontwikkeling en actualisatie kadernota programma 3

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
15-220 Nominale ontwikkeling inflatie		2	2	2
<i>Totaal baten</i>		2	2	2
Lasten				
15-001 Taakmutaties meicirculaire:				
Individuele studietoelage	42	131	204	239
Uitvoeringskosten participatiewet	20	70	116	158
Intensivering armoedebeleid	668	717	709	697
15-220 Nominale ontwikkeling inflatie	105	104	105	105
<i>Totaal lasten</i>	835	1.022	1.134	1.199

Toelichting taakmutaties meicirculaire

Individuele studietoelage

In het kader van de Participatiewet is de individuele studietoelage geïntroduceerd. Het betreft een nieuwe vorm van aanvullende inkomensondersteuning voor bepaalde groepen studerenden. De gemeente toetst in het individuele geval of de student gelet op zijn persoonlijke omstandigheden met voltijdsarbeid niet in staat is het wettelijk minimumloon te verdienen. Andere voorwaarden zijn dat de student minimaal 18 jaar oud is, recht heeft op studiefinanciering of WTOS (Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten) en geen in aanmerking te nemen vermogen heeft. Gemeenten moeten zelf in een verordening vaststellen hoe hoog de individuele studietoelage is en hoe vaak die wordt verstrekt.

In de bedragen is een compensatie begrepen voor uitvoeringskosten. Deze compensatie bedraagt € 42.000 in 2015 en loopt via € 0,1 miljoen in 2016 op naar ruim € 0,2 miljoen vanaf 2018.

Uitvoeringskosten participatiewet

In het kader van de Participatiewet wordt vanaf 2015 de toegang tot de Wajong beperkt. Hierdoor zal de gemeentelijke doelgroep toenemen, omdat mensen met arbeidsvermogen - die bij ongewijzigd beleid onder de (financiële) verantwoordelijkheid van UWV zouden komen, vanaf 2015 onder de Participatiewet gaan vallen. Het kabinet voegt voor de uitvoeringskosten ten behoeve van de genoemde nieuwe doelgroep middelen toe aan de algemene uitkering. Voor de periode na 2019 geldt dat de omvang mede in het licht van de geleidelijke toename van de doelgroep Participatiewet integraal zal worden gezien binnen de dan geldende financieringssysteem.

Intensivering armoedebeleid

Voor de intensivering van het armoede- en schuldenbeleid wordt voor 2014 een bedrag van landelijk € 70 miljoen beschikbaar gesteld. Voor de jaren 2015 en volgende wordt er nog € 20 miljoen aan toegevoegd. Ten opzichte van de kadernota (€ 524.000 structureel) ontvangt Venlo voor 2015 € 144.000; 2016 € 193.000; 2017 € 185.000 en 2018 € 173.000 extra voor deze taak.

Knelpunten

Anticiperend op de afnemende rijkssubsidie en het daarmee samenhangend verwachte financieel tekort is door de WAA het beleidskader 'Samen groeien' ontwikkeld, waarin de herstructurering van de WAA is beschreven. In dit beleidskader is het scenario geschetst voor de toekomstige uitvoering van de WSW in Venlo, Beesel en Bergen. Desondanks wordt voor 2015 een financieel tekort verwacht van €1,83 mln. voor rekening van de gemeente Venlo.

Oplossingen

Om de nieuwe ontwikkelingen binnen de beschikbare budgettaire kaders te houden zijn (aanvullende) bezuinigingstaakstellingen nodig gebleken. In hoofdstuk 2 zijn deze oplossingen nader toegelicht. Het betreft voor programma 3 de beëindiging van agenda 22 voor een bedrag van € 82.000 structureel.

Herschikkingen en desalderingen

Baten:

De bijdrage van het rijk voor het participatiebudget en WSW budget zijn structureel voor programma 3 vervallen. Deze middelen worden vanaf 2015 ontvangen via het gemeentefonds en verwerkt binnen programma 12. Voor beide activiteiten zijn de baten voor een totaal bedrag van € 19,1 miljoen structureel afgeraamd. Daarnaast wordt in verband met de samenwerking tussen Venlo en Venray structureel een bedrag van € 2,1 miljoen ontvangen.

Lasten:

De lasten zijn voor de samenwerking Venlo en Venray voor het gelijke bedrag structureel begroot (€ 2,1 miljoen). Participatiebudget is structureel voor € 2,4 miljoen afgeraamd.

De lasten voor de uitvoering van WSW is voor 2015 met € 0,1 miljoen, 2016 € 1,6 miljoen, 2017 € 3,1 miljoen en 2018 met € 4,3 miljoen naar beneden bijgesteld. Voor de nieuwe participatiewet klassiek en de nieuwe doelgroep is het budget voor 2015 met € 4,2 miljoen, 2016 € 4,4 miljoen, 2017 € 4,7 miljoen en 2018 € 4,9 miljoen verhoogd.

6.3.4 Programma 4 Zorg en Welzijn

Het meerjarig budgettair kader voor programma 4 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.4.1: Meerjarenbegroting programma.4

Middelen Programma 4		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Zorg en Welzijn	Baten	4.035	4.070	4.070	4.001	
	Lasten	127.621	128.739	126.102	125.642	
Subtotaal Programma 4		-123.587	-124.670	-122.032	-121.641	
Onttrekkingen aan reserves	Baten	110	110	98	88	
Toevoegingen aan reserves	Lasten					
Saldo Programma 4 na verrekening reserves		-123.476	-124.560	-121.934	-121.554	

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De afwijkingen in de meerjarenbegroting hebben voor verreweg het grootste gedeelte betrekking op de lasten. In 2016 is het landelijk WMO budget binnen het sociaal deelfonds incidenteel hoger. De landelijke ontwikkeling is doorvertaald in de inkomsten voor gemeente Venlo en de regio (zie ook de toelichting op programma 12) en vervolgens in de beschikbare WMO budgetten op programma 4. Dit leidt tot een incidentele stijging van € 2,5 mln. voor de nieuwe WMO-taken in 2016. Daar staat tegenover dat het budget WMO, onderdeel hulp bij het huishouden vanaf 2016 verder afneemt met € 1,1 mln. als gevolg van een landelijke additionele taakstellende bezuiniging op de WMO-integratieuitkering. Conform de gemeentelijke financiële spelregels wordt de korting 1 op 1 teruggelegd bij het beleidsveld.

Tabel 6.3.4.2: Opbouw budgettair beeld programma 4

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 4: Zorg en Welzijn	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Budgettair kader				
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	5.415	3.952	3.940	3.940
Amendementen Raad	132 V	132 V	132 V	132 V
<i>Actuele stand baten</i>	<i>5.547 V</i>	<i>4.084 V</i>	<i>4.072 V</i>	<i>4.072 V</i>
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	39 V	39 V	39 V	39 V
Knelpunten	55 V	55 V	55 V	-13 N
Investerings (kapitaallasten)	4 V	1 V	1 V	-11 N
Herschikkingen en desalderingen	-1.500 N			
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten</i>	<i>-1.402 N</i>	<i>96 V</i>	<i>96 V</i>	<i>15 V</i>
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	4.145	4.180	4.168	4.087
Budgettair kader	2015	2016	2017	2018
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	97.556	94.575	93.172	93.172
Amendementen Raad	50 N	50 N	50 N	50 N
<i>Actuele stand lasten</i>	<i>97.606 N</i>	<i>94.625 N</i>	<i>93.222 N</i>	<i>93.222 N</i>
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	-847 V	-1.917 V	-1.873 V	-1.785 V
Knelpunten	55 N	149 N	149 N	102 N
Investerings (kapitaallasten)	-112 V	-314 V	-28 V	-448 V
Invulling taakstelling inclusief besparingsverlies	-15 V	-50 V	-49 V	-48 V
Coalitieprogramma	-150 V	-150 V	-150 V	-150 V
Oplossingen	-224 V	-224 V	-224 V	-224 V
Budgettaire voordelen	-2 V	-1 V	-59 V	-59 V
Herschikkingen en desalderingen	31.310 N	36.623 N	35.115 N	35.033 N
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten</i>	<i>30.016 N</i>	<i>34.115 N</i>	<i>32.880 N</i>	<i>32.420 N</i>
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	127.621	128.739	126.102	125.642
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-123.476 N	-124.560 N	-121.934 N	-121.554 N

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje “nieuwe ontwikkelingen” zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkeling en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015. Daarnaast zijn bij de meicirculaire 2014 via het gemeentefonds middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van taken c.q. voor de intensivering van bestaande taken. In onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen en actualisatie van de kadernota opgenomen.

Tabel 6.3.4.3: Ontwikkeling en actualisatie kadernota programma 4

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
15-220 Nominale ontwikkeling inflatie	39	39	39	39
<i>Totaal baten</i>	39	39	39	39
Lasten				
15-001 Taakmutaties meicirculaire:				
WMO integratie uitkering	-2.440	-3.540	-3.540	-3.540
Centra Jeugd en Gezin	-8	-8	-8	-8
Maatschappelijke opvang en OGGZ	940	940	940	940
Vrouwenopvang	115	148	193	367
Gezond in de stad	27	27	27	-59
15-220 Nominale ontwikkeling inflatie	519	516	515	515
<i>Totaal lasten</i>	-847	-1.917	-1.873	-1.785

Toelichting taakmutaties meicirculaire*WMO integratie uitkering*

Als gevolg van de Rijksbezuinigingen zoals opgenomen in het regeerakkoord wordt de Hulp bij Huishouding met 40% gekort. De korting is per saldo minder hoog omdat de gemeente Venlo ook een vergoeding ontvangt voor extra taken die op het vlak van extramuralisering in de zorg naar de gemeente toekomen.

Met ingang van 2015 is de taakstellende bezuiniging van landelijk € 465 miljoen verwerkt in de integratie-uitkering. Vanaf 2016 neemt de korting door het Rijk toe tot een bedrag van € 610 miljoen. Conform de door de raad vastgesteld spelregels wordt deze taakstellende bezuiniging in mindering gebracht op het WMO-budget. Ten opzichte van het bij Kadernota 2015 geraamde netto effect (€ 2,7 miljoen) ontstaat voor 2015 hierdoor een incidenteel voordeel van € 0,3 miljoen en een aanvullend nadeel van € 0,8 miljoen voor de jaarschijven 2016 t/m 2018.

Centra Jeugd en Gezin

Het macrobedrag dat voor de CJG beschikbaar is, is hetzelfde gebleven. Het Rijk heeft de verdeling echter aangepast. Het effect blijft voor Venlo beperkt tot € 8.000 nadelig.

Maatschappelijke opvang, Verslavingszorg en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

De decentralisatie-uitkering wordt opgehoogd met de te decentraliseren middelen uit de AWBZ (het budget dat samenhangt met de huidige AWBZ-functies begeleiding en persoonlijke verzorging die in het verlengde wordt geboden van begeleiding, 5% van het totale budget in de AWBZ), voor zover deze toe te rekenen zijn aan instellingen voor MO/VZ/OGGz.

Vrouwenopvang

De macrobedragen zijn voor de jaren 2015-2019 verhoogd naar ruim € 112 miljoen. Voor de gemeente Venlo levert dit een voordeel op van € 115.000 in 2015 oplopend naar € 367.000 in 2018.

Gezond in de stad

Voor de jaren 2014-2017 is het macrobedrag verdubbeld naar € 10 miljoen en is de verdeling van het bedrag aangepast. Dit levert voor deze jaren een voordeel op van € 27.000. In 2018 vervalt de regeling, waardoor de reeds in dat jaar geraamde middelen komen te vervallen.

Knelpunten

Binnen dit programma zijn de volgende onvermijdelijke knelpunten verwerkt (zie tabel). Deze knelpunten zijn voor programma 4 beneden de € 100.000 en worden daarom niet nader toegelicht.

Tabel 6.3.4.4: Voorstellen knelpunten programma 4

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
15-104 MFC op Expeditie	55	55	55	55
15-218 Diensten en Bedrijfsvoering				-68
<i>Totaal baten</i>	<i>55</i>	<i>55</i>	<i>55</i>	<i>-13</i>
Lasten				
15-023 Aanstelling implementatiemanager WIZ		93	93	47
15-104 MFC op Expeditie	55	55	55	55
<i>Totaal lasten</i>	<i>55</i>	<i>149</i>	<i>149</i>	<i>102</i>

Invulling taakstelling inclusief besparingsverlies

Het surplus op de beschikbaar gestelde subsidie voor de accommodatie BMV de Vilgaard in Velden en MFA de Schans in Arcen is ingezet ten gunste van de taakstelling kapitaallasten vastgoed onderwijs (zie ook programma 5).

Coalitieprogramma

Binnen programma 4 is uit tabel A "Taakstellende bezuinigingen" van het coalitieprogramma 'Vertrouwen en Verantwoordelijkheid 2014-2018' de Gemeenschappelijke GezondheidsDienst (GGD) verwerkt.

Oplossingen

Om de nieuwe ontwikkelingen binnen de beschikbare budgettaire kaders te houden zijn (aanvullende) bezuinigingstaakstellingen nodig gebleken. In hoofdstuk 2 zijn deze oplossingen nader toegelicht. Het betreft voor programma 4 de in onderstaande tabel opgenomen voorstellen.

Tabel 6.3.4.5: Oplossingen programma 4

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten				
15-259 Schrapen weerbaarheidstrainingen jongeren	-105	-105	-105	-105
15-260 Bezuiniging waarderingssubsidies	-19	-19	-19	-19
15-261 Schrapen innovatiemiddelen Wonen-Welzijn-Zorg	-100	-100	-100	-100
<i>Totaal lasten</i>	<i>-224</i>	<i>-224</i>	<i>-224</i>	<i>-224</i>

Herschikking en desaldering

Door een herijking van de begroting voor Venlo Verbindt zijn baten en lasten incidenteel voor 2015 met € 1,5 miljoen bijgesteld.

Binnen programma 4 zijn daarnaast onderstaande middelen ten behoeve van de uitvoering van de drie decentralisaties verwerkt (zie ook programma 12).

Tabel 6.3.4.6: Herschikkingen en desalderingen programma 4

(bedragen x € 1.000)

Decentralisaties	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten				
Decentralisaties Kadernota 2014	-53.510	-52.580	-51.610	-51.610
Nieuwe WMO	16.531	17.321	16.840	16.793
Jeugdwet	26.314	25.940	25.064	25.219
Centrumfunctie Beschermd wonen en opvang	43.050	45.106	43.852	43.731
<i>Totaal lasten</i>	<i>32.386</i>	<i>35.787</i>	<i>34.146</i>	<i>34.133</i>

6.3.5 Programma 5 Onderwijs en Jeugd

Het meerjarig budgettair kader voor programma 5 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.5.1: Meerjarenbegroting op programma 5

Middelen Programma 5		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Onderwijs en Jeugd	Baten	4.751	3.762	3.762	3.762	
	Lasten	17.613	16.493	16.988	16.842	
Subtotaal Programma 5			-12.863	-12.731	-13.226	-13.080
Onttrekkingen aan reserves	Baten	150	150	150	150	
Toevoegingen aan reserves	Lasten					
Saldo Programma 5 na verrekening reserves			-12.713	-12.581	-13.076	-12.931

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De meerjarige ontwikkelingen binnen programma 5 zijn van geringe omvang en behoeven daarom verder geen toelichting.

Tabel 6.3.5.2: Opbouw budgettair beeld programma 5

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 5: Onderwijs en Jeugd	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Budgettair kader				
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	4.831	3.842	3.842	3.842
Actuele stand baten	4.831 V	3.842 V	3.842 V	3.842 V
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	7 V	7 V	7 V	7 V
Herschikkingen en desalderingen	63 V	63 V	63 V	63 V
Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten	70 V	70 V	70 V	70 V
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	4.901	3.912	3.912	3.912
Budgettair kader	2015	2016	2017	2018
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	17.979	15.714	15.593	15.593
Actuele stand lasten	17.979 N	15.714 N	15.593 N	15.593 N
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	-181 V	-184 V	-183 V	-183 V
Knelpunten	85 N	735 N	1.385 N	1.385 N
Investerings (kapitaallasten)	-81 V	399 N	383 N	249 N
Invulling taakstelling inclusief besparingsverlies	15 N	50 N	49 N	48 N
Herschikkingen en desalderingen	-204 V	-222 V	-239 V	-250 V
Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten	-366 V	778 N	1.395 N	1.249 N
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	17.613	16.493	16.988	16.842
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-12.713 N	-12.581 N	-13.076 N	-12.931 N

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje "nieuwe ontwikkelingen" zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkeling en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015. Met ingang van 1 januari 2015 gaat de verantwoordelijkheid voor buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen voor primair onderwijs (po) en scholen voor speciaal onderwijs (so) over van de gemeenten naar de schoolbesturen. Om die reden wordt een bedrag uit het Gemeentefonds overgeheveld naar de begroting van het ministerie van OCW. De schoolbesturen zullen de middelen voortaan rechtstreeks via het ministerie van OCW ontvangen. Voor Venlo gaat het om een korting op het Gemeentefonds van ca. € 1 miljoen. Het gemeentelijke budget voor het buitenonderhoud PO/SO ter hoogte van € 275.000 structureel komt daarmee te vervallen.

Knelpunten

Binnen dit programma zijn de volgende onvermijdelijke knelpunten verwerkt (zie tabel)

Tabel 6.3.5.3: Voorstellen knelpunten programma 5

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten				
15-104 MFC op Expeditie		85	85	85
15-110 Taakstelling onderwijshuisvesting			650	1.300
<i>Totaal lasten</i>		<i>85</i>	<i>735</i>	<i>1.385</i>

Toelichting voorstellen > € 0,1 miljoen

15-110 Taakstelling onderwijshuisvesting

In de begroting 2014 en verder is een taakstelling opgenomen voor het onderwijsveld die oploopt naar € 1,3 mln. (terugleggen motie Van Haersma Buma). Uit onderzoek is gebleken dat er nagenoeg geen beïnvloedbare budgetten zijn, omdat veel middelen belegd zijn cq. ‘vastzitten’ in kapitaallasten.

Invulling taakstelling inclusief besparingsverlies

Het surplus op de beschikbaar gestelde subsidie voor de accommodatie BMV de Vilgaard in Velden en MFA de Schans in Arcen is ingezet ten gunste van de taakstelling kapitaallasten vastgoed onderwijs (zie ook programma 4).

6.3.6 Programma 6 Economie en Toerisme

Het meerjarig budgettair kader voor programma 6 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.6.1: Meerjarenbegroting programma 6

Middelen Programma 6		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Economie en Toerisme	Baten	6.154	11.716	6.691	6.891	
	Lasten	9.702	15.268	10.221	10.434	
Subtotaal Programma 6			-3.547	-3.551	-3.529	-3.542
Onttrekkingen aan reserves	Baten	65				
Toevoegingen aan reserves	Lasten					
Saldo Programma 6 na verrekening reserves			-3.482	-3.551	-3.529	-3.542

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De meerjarige ontwikkelingen binnen programma 6 zijn van geringe omvang en behoeven daarom verder geen toelichting.

Tabel 6.3.6.2: Opbouw budgettair beeld programma 6

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 6: Economie en Toerisme	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Budgettair kader				
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	2.364	4.536	1.058	1.058
<i>Actuele stand baten</i>	2.364 V	4.536 V	1.058 V	1.058 V
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	14 V	14 V	14 V	14 V
Investerings (kapitaallasten)	2.933 V	2.933 V	2.933 V	2.933 V
Budgettaire voordelen	843 V	4.233 V	2.686 V	2.886 V
Herschikkingen en desalderingen	65 V			
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten</i>	3.856 V	7.180 V	5.633 V	5.833 V
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	6.220	11.716	6.691	6.891
Budgettair kader	2015	2016	2017	2018
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	8.690	10.857	7.336	7.285
Mutaties jaarschijf 2018 o.b.v. bestaand beleid				22 N
<i>Actuele stand lasten</i>	8.690 N	10.857 N	7.336 N	7.307 N
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	24 N	24 N	25 N	25 N
Investerings (kapitaallasten)	215 N	429 N	499 N	491 N
Oplossingen	-42 V	-182 V	-182 V	-182 V
Budgettaire voordelen	843 N	4.233 N	2.686 N	2.886 N
Herschikkingen en desalderingen	-28 V	-93 V	-143 V	-93 V
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten</i>	1.012 N	4.411 N	2.885 N	3.126 N
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	9.702	15.268	10.221	10.434
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-3.482 N	-3.551 N	-3.529 N	-3.542 N

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje “nieuwe ontwikkelingen” zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkeling en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015.

Oplossingen

Om de nieuwe ontwikkelingen binnen de beschikbare budgettaire kaders te houden zijn (aanvullende) bezuinigingstaakstellingen nodig gebleken. In hoofdstuk 2 zijn deze oplossingen nader toegelicht. Het betreft voor programma 6 de in onderstaande tabel opgenomen voorstellen

Tabel 6.3.6.3: Oplossingen programma 6

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten				
15-256 Schrapen bijdrage Greenport Venlo Innovatie Centrum			-140	-140
15-264 Vermindering ambitie Cradle 2 Cradle		-42	-42	-42
<i>Totaal lasten</i>		-42	-182	-182

Budgettaire voordelen

De budgettaire voordelen zijn binnen programma 6 neutraal en betreffen de actualisatie verwachte kosten en opbrengsten (majeure) projecten grondexploitaties jaarschijven 2015 t/m 2018 volgens de meest recente berekeningen en plannings. Het gaat om eerder door de raad verleende meerjarige kredieten voor grondexploitaties binnen de gesloten financiële huishouding. Uiteraard zijn deze kredieten gedekt. In deze begrotingswijziging wordt een budgettair neutrale actualisatie zichtbaar gemaakt van de baten en lasten van betreffende grondexploitaties. Deze wijziging geeft eveneens een actueel beeld van de kasstromen van betreffende grondexploitaties waarop de financieringsbehoefte van de gemeente kan worden afgestemd.

6.3.7 Programma 7

Sport- en Cultuuvordering

Het meerjarig budgettair kader voor programma 7 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.7.1: Meerjarenbegroting programma 7

Middelen Programma 7		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Sport- en Cultuurbesteding	Baten	2.509	2.636	2.636	2.636	
	Lasten	15.421	13.533	12.662	12.528	
Subtotaal Programma 7			-12.911	-10.897	-10.026	-9.891
Onttrekkingen aan reserves	Baten	1.874	697	32	32	
Toevoegingen aan reserves	Lasten					
Saldo Programma 7 na verrekening reserves			-11.037	-10.200	-9.994	-9.859

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De lastendaling vanaf 2016 heeft betrekking op een afname van afschrijvingskosten. Vanuit de reserve multifunctionele accommodaties Arcen en Velden wordt in 2015 een aantal activa met maatschappelijk nut in één keer afgeschreven. Dit brengt eenmalig extra afschrijvingskosten met zich mee, maar vanaf 2016 dalen de structurele kapitaallasten. De begrotingsruimte die hierdoor ontstaat wordt gebruikt om de kapitaallasten van de MFA Arcen en Velden te dekken (de kosten bevinden zich administratief in programma 12). De extra afschrijving in 2015 wordt gedekt uit een incidentele onttrekking uit de reserve MFA Arcen en Velden.

Tabel 6.3.7.2: Opbouw budgettair beeld programma 7

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 7: Sport- en Cultuurbevordering	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Budgettair kader				
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	2.679	3.290	2.625	2.625
<i>Actuele stand baten</i>	2.679 V	3.290 V	2.625 V	2.625 V
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	30 V	29 V	29 V	29 V
Knelpunten	-101 N			
Investerings (kapitaallasten)	3 V	17 V	16 V	16 V
Budgettaire voordelen	41 V	41 V	41 V	41 V
Herschikkingen en desalderingen	1.732 V	-43 N	-43 N	-43 N
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten</i>	1.704 V	43 V	43 V	43 V
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	4.383	3.333	2.668	2.667
Budgettair kader	2015	2016	2017	2018
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	13.717	13.476	12.688	12.688
Amendementen Raad	225 N	225 N	150 N	150 N
<i>Actuele stand lasten</i>	13.942 N	13.701 N	12.838 N	12.838 N
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	40 N	32 N	22 N	14 N
Beleidsprioriteiten	192 N	192 N	192 N	192 N
Knelpunten	1 N	27 N	28 N	49 N
Investerings (kapitaallasten)	-616 V	-497 V	-489 V	-580 V
Oplossingen	-100 V	-100 V	-100 V	-100 V
Herschikkingen en desalderingen	1.962 N	179 N	171 N	113 N
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten</i>	1.478 N	-167 V	-177 V	-312 V
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	15.421	13.533	12.662	12.526
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-11.037 N	-10.200 N	-9.994 N	-9.859 N

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje "nieuwe ontwikkelingen" zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkeling en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015. Daarnaast is bij de meicirculaire 2014 de gemeente Venlo via gemeentefonds gekort voor de taak van het subsidiëren aankoop E-boeken door bibliotheken. In 2011 is door het Rijk besloten om de inkoop van e-content door bibliotheken landelijk te centraliseren. Daarbij hoort ook een uitname uit de algemene uitkering, omdat de lokale bibliotheken deze taak niet meer uit gaan voeren. De uitname zal plaatsvinden per 2015, als de Wet stelsel openbare

bibliotheekvoorzieningen in werking treedt. De korting bedraagt € 47.000 oplopend in 2015 oplopend naar € 69.000 vanaf 2018.

Beleidsprioriteiten

In het verleden is op de post Evenementen een bezuiniging van € 192.000,- ingeboekt. Deze is per amendement bij de laatste gemeentebegroting eenmalig terug gedraaid voor het jaar 2014. Met dit voorstel wordt deze bezuiniging structureel ongedaan gemaakt met ingang van 2015. Hiermee wordt tevens uitvoering geven aan het coalitieakkoord 'Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' 2014-2018.

Knelpunten

Binnen dit programma zijn de volgende onvermijdelijke knelpunten verwerkt (zie tabel).

Tabel 6.3.7.3: Voorstellen knelpunten programma 7

		<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
		Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten					
15-157	Kermissen	-101			
<i>Totaal baten</i>		<i>-101</i>			
Lasten					
15-104	MFC op Expeditie	9	9	9	9
15-157	Kermissen	-25			
15-193	Correctie subsidiebudgetten	17	18	19	19
15-218	Diensten en Bedrijfsvoering				22
<i>Totaal lasten</i>		<i>1</i>	<i>27</i>	<i>28</i>	<i>49</i>

Toelichting voorstellen > € 0,1 miljoen

15-157 Kermissen

De inkomsten van kermisexploitanten dalen de laatste jaren. Dit is een landelijk beeld. Het gevolg is, dat de inschrijvingen voor kermissen lager zijn, waardoor de pachtinkomsten lager zijn. Daarnaast wordt de najaarskermis in Tegelen niet meer gehouden vanwege teruggelopen belangstelling. De kermis Belfeld wordt via een evenementenvergunning geregeld, waardoor ook deze inkomsten zijn komen te vervallen.

Oplossingen

Om de nieuwe ontwikkelingen binnen de beschikbare budgettaire kaders te houden zijn (aanvullende) bezuinigingstaakstellingen nodig gebleken. In hoofdstuk 2 zijn deze oplossingen nader toegelicht. Het betreft voor programma 7 de bezuiniging op de openbare bibliotheek voor het bedrag van € 100.000 structureel.

Herschikking en desalderingen

In 2015 wordt het verschil voornamelijk veroorzaakt door de administratieve verwerking van de financiering met betrekking tot de projecten BMV Velden en MFA Arcen.

6.3.8 Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad

Het meerjarig budgettair kader voor programma 8 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.8.1: Meerjarenbegroting op programma 8

Middelen Programma 8		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Ontwikkeling centrumstad	Baten	29.723	30.652	24.034	33.259	
	Lasten	36.531	37.442	30.670	31.367	
Subtotaal Programma 8			-6.808	-6.790	-6.636	1.892
Onttrekkingen aan reserves	Baten	1.640	1.570	1.296	1.296	
Toevoegingen aan reserves	Lasten	2.286	5.614	5.213	11.701	
Saldo Programma 8 na verrekening reserves			-7.454	-10.834	-10.553	-8.513

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De mutaties in de meerjarenbegroting binnen programma 8 hebben grotendeels betrekking op ontwikkelingen binnen grondexploitaties. Doordat deze een projectmatig verloop hebben, ontstaan binnen de meerjarenbegroting grote verschillen tussen de onderlinge jaarschijven.

De overige verschillen tussen de jaarschijven zijn allemaal kleiner dan € 100.000 en worden hier niet nader toegelicht.

Tabel 6.3.8.2: Opbouw budgettaire beeld programma 8

V = Voordelig, N = Nadelig				
(bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 8: Ontwikkeling centrumstad	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Budgettaire kader	2015	2016	2017	2018
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	34.172	33.666	24.783	24.783
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-75 N	-75 N	-75 N	-75 N
<i>Actuele stand baten</i>	<i>34.097 V</i>	<i>33.591 V</i>	<i>24.708 V</i>	<i>24.708 V</i>
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	9 V	9 V	9 V	9 V
Investerings (kapitaallasten)	59 V	59 V	59 V	59 V
Budgettaire voordelen	-1.789 N	-354 N	1.637 V	10.862 V
Herschikkingen en desalderingen	-1.013 N	-1.083 N	-1.083 N	-1.083 N
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten</i>	<i>-2.734 N</i>	<i>-1.369 N</i>	<i>622 V</i>	<i>9.847 V</i>
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	31.363	32.222	25.330	34.555
Budgettaire kader				
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	41.816	44.597	35.457	35.457
Amendementen Raad	-40 V	-100 V	-100 V	-100 V
Mutaties jaarschijf 2018 o.b.v. bestaand beleid				-1.895 V
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	-105 V	-98 V	-91 V	-91 V
<i>Actuele stand lasten</i>	<i>41.671 N</i>	<i>44.399 N</i>	<i>35.266 N</i>	<i>33.371 N</i>
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	47 N	48 N	48 N	48 N
Beleidsprioriteiten	106 N	166 N	166 N	166 N
Knelpunten	92 N	84 N	77 N	70 N
Investerings (kapitaallasten)	8 N	112 N	108 N	72 N
Coalitieprogramma	-10 V	-20 V	-40 V	-140 V
Oplossingen	-97 V	-97 V	-97 V	-97 V
Budgettaire voordelen	-1.932 V	-497 V	1.494 N	10.719 N
Herschikkingen en desalderingen	-1.069 V	-1.139 V	-1.139 V	-1.141 V
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten</i>	<i>-2.853 V</i>	<i>-1.343 V</i>	<i>617 N</i>	<i>9.697 N</i>
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	38.817	43.056	35.883	43.068
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-7.454 N	-10.834 N	-10.553 N	-8.513 N

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje "nieuwe ontwikkelingen" zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkelingen en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015.

Beleidsprioriteiten

Het coalitieprogramma, in combinatie met de aanbevelingen uit het evaluatierapport van Ecorys, geven een richting om Venlo Partners door te ontwikkelen naar een netwerkorganisatie. In de nieuwe organisatie ligt de focus op studenten, verhaal van de stad en het faciliteren van ondernemers. Branchering en acquisitie wordt in de lijn van het coalitieprogramma ondergebracht bij de gemeente. Venlo Partners nieuwe stijl is een compacte en slagvaardige netwerkorganisatie die als spil fungeert tussen gemeente, corporaties, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. Een dynamische organisatie die al naar gelang de ontwikkelingen en behoefte partners aan zich bindt in organisatorische en financiële zin. Om bovenstaande ambities te kunnen verwezenlijken en de continuïteit van de nieuwe organisatie langjarig te kunnen borgen wordt in het kader van de begroting 2015 € 106.000 en vanaf 2016 € 166.000 structurele middelen voorgesteld.

Knelpunten

Binnen dit programma zijn de volgende onvermijdelijke knelpunten verwerkt (zie tabel). Deze knelpunten zijn voor programma 8 beneden de € 100.000 en worden daarom niet nader toegelicht.

Tabel 6.3.8.3: Voorstellen knelpunten programma 8

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten				
15-163 Correctie biënnale	79	79	79	79
15-193 Correctie subsidiebudgetten	13	5	-2	-9
<i>Totaal lasten</i>	<i>92</i>	<i>84</i>	<i>77</i>	<i>70</i>

Coalitieprogramma

Binnen programma 8 zijn de uit tabel A "Taakstellende bezuinigingen" van het coalitieprogramma 'Vertrouwen en Verantwoordelijkheid 2014-2018' verwerkt.

Tabel 6.3.8.4: Verwerking coalitieprogramma programma 8

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten				
15-243 Omroep Venlo	-10	-20	-40	-40
15-274 Museum van Bommel van Dam				-100
<i>Totaal lasten</i>	<i>-10</i>	<i>-20</i>	<i>-40</i>	<i>-140</i>

Oplossingen

Om de nieuwe ontwikkelingen binnen de beschikbare budgettaire kaders te houden zijn (aanvullende) bezuinigingstaakstellingen nodig gebleken. In hoofdstuk 2 zijn deze oplossingen nader toegelicht. Het betreft voor programma 8 de in onderstaande tabel opgenomen voorstellen.

Tabel 6.3.8.5: Oplossingen programma 8

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten				
15-257 Schrappen stelpost stedenbouw	-25	-25	-25	-25
15-258 Additionele reductie formatie stedenbouw	-71	-71	-71	-71
<i>Totaal lasten</i>	<i>-97</i>	<i>-97</i>	<i>-97</i>	<i>-97</i>

Budgettaire voordelen

Tabel 6.3.8.6: Budgettaire voordelen programma 8

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
15-007 Actualisatie grondexploitatie	-1.789	-354	1.637	10.862
<i>Totaal baten</i>	<i>-1.789</i>	<i>-354</i>	<i>1.637</i>	<i>10.862</i>
Lasten				
15-007 Actualisatie grondexploitatie	-1.884	-449	1.542	10.767
15-051 Ontbinding en vereffening MFC Vastgoed BV	-32	-32	-32	-32
15-179 Uitplaatsen kassen	-15	-15	-15	-15
<i>Totaal lasten</i>	<i>-1.932</i>	<i>-497</i>	<i>1.494</i>	<i>10.719</i>

Toelichting voorstellen > € 0,1 miljoen

15-007 Actualisatie grondexploitatie

Binnen de budgettaire voordelen is de actualisatie verwachte kosten en opbrengsten (majeure) projecten grondexploitaties jaarschijven 2015 t/m 2018 volgens de meest recente berekeningen en planningen verwerkt. Het gaat om eerder door de raad verleende meerjarige kredieten voor grondexploitaties binnen de gesloten financiële huishouding. Uiteraard zijn deze kredieten gedekt. In deze begrotingswijziging wordt een budgettair neutrale actualisatie zichtbaar gemaakt van de baten en lasten van betreffende grondexploitaties. Deze wijziging geeft eveneens een actueel beeld van de kasstromen van betreffende grondexploitaties waarop de financieringsbehoefte van de gemeente kan worden afgestemd.

Herschikkingen en desalderingen

Het verschil binnen programma 8 wordt voornamelijk veroorzaakt door de verlaging van formatie als gevolg van de bouwopdracht binnen de voormalige afdeling Ontwikkelbedrijf. In verband met de gesloten huishouding binnen de grondexploitatie gaan de opbrengsten met eenzelfde bedrag omlaag.

6.3.9 Programma 9

Verkeer en Bereikbaarheid

Het meerjarig budgettair kader voor programma 9 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.9.1: Meerjarenbegroting programma 9

Middelen Programma 9		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Verkeer en Bereikbaarheid	Baten	6.630	8.391	8.367	8.368	
	Lasten	7.934	7.667	7.515	7.418	
Subtotaal Programma 9			-1.303	724	852	953
Onttrekkingen aan reserves	Baten	1.025	518	480	440	
Toevoegingen aan reserves	Lasten					
Saldo Programma 9 na verrekening reserves			-279	1.243	1.331	1.393

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

In 2015 is sprake van incidentele tekorten op de parkeerinkomsten van € 0,6 mln. en de inkomsten naheffingsaanslagen van € 0,25 mln. Het is de verwachting dat door het treffen van maatregelen de tekorten vanaf 2016 zijn opgelost. Daarnaast nemen de baten toe als gevolg van de ingebruikname van de parkeergarage Maaswaard.

De mutaties op de lasten lijken ogenschijnlijk gering. Een tweetal mutaties is echter wel van financieel belang. Een lastendaling van ruim € 0,8 mln. vanaf 2016 heeft betrekking op een afname van kapitaallasten. Vanuit de reserve multifunctionele accommodaties Arcen en Velden wordt in 2015 een aantal activa met maatschappelijk nut in één keer afgeschreven. Dit brengt eenmalig extra afschrijvingskosten met zich mee, maar vanaf 2016 dalen de structurele kapitaallasten. De begrotingsruimte die hierdoor ontstaat wordt gebruikt om de kapitaallasten van de MFA Arcen en Velden te dekken (de kosten bevinden zich administratief in programma 12). De extra afschrijving in 2015 wordt gedekt uit een incidentele onttrekking uit de reserve MFA Arcen en Velden.

Een andere mutatie doet zich voor op het budget voor parkeergarage Maaswaard. Als gevolg van de ingebruikname stijgen zowel de kapitaallasten als de gebruikskosten. De lastenstijging wordt gedekt door de hiervoor genoemde inkomstenverhoging.

Tabel 6.3.9.2: Opbouw budgettair beeld programma 9

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 9: Verkeer en bereikbaarheid	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Budgettair kader				
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	8.891	8.853	8.813	8.813
Amendementen Raad	-135 N	-135 N	-135 N	-135 N
<i>Actuele stand baten</i>	<i>8.756 V</i>	<i>8.718 V</i>	<i>8.678 V</i>	<i>8.678 V</i>
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	160 V	160 V	160 V	160 V
Knelpunten	-2.321 N	-2 N	40 V	
Herschikkingen en desalderingen	1.059 V	34 V	-31 N	-29 N
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten</i>	<i>-1.101 N</i>	<i>192 V</i>	<i>169 V</i>	<i>131 V</i>
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	7.655	8.909	8.847	8.809
Budgettair kader	2015	2016	2017	2018
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	8.094	8.061	7.976	7.976
Amendementen Raad	-80 V	-80 V	-80 V	-80 V
<i>Actuele stand lasten</i>	<i>8.014 N</i>	<i>7.981 N</i>	<i>7.896 N</i>	<i>7.896 N</i>
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	18 N	17 N	17 N	17 N
Knelpunten	-477 V	110 N	110 N	110 N
Investeringen (kapitaallasten)	1 N	105 N	98 N	58 N
Herschikkingen en desalderingen	378 N	-547 V	-606 V	-665 V
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten</i>	<i>-80 V</i>	<i>-315 V</i>	<i>-381 V</i>	<i>-480 V</i>
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	7.934	7.667	7.515	7.416
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-279 N	1.243 V	1.331 V	1.393 V

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje “nieuwe ontwikkelingen” zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkeling en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015.

Knelpunten

Binnen dit programma zijn de volgende onvermijdelijke knelpunten verwerkt (zie tabel).

Tabel 6.3.9.3: Voorstellen knelpunten programma 9

(bedragen x € 1.000)

		Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten					
15-077	Nieuwbouw Stadskantoor actualisatie 2015-2018	-1.432	-2	40	
15-143	Parkeerinkomsten	-638			
15-158	Lagere opbrengst naheffingsaanslag	-250			
<i>Totaal baten</i>		<i>-2.321</i>	<i>-2</i>	<i>40</i>	
Lasten					
15-077	Nieuwbouw Stadskantoor actualisatie 2015-2018	-579			
15-143	Parkeerinkomsten	-8			
15-152	Corrigeren lasten naheffingsaanslag	110	110	110	110
<i>Totaal lasten</i>		<i>-477</i>	<i>110</i>	<i>110</i>	<i>110</i>

Toelichting voorstellen > € 0,1 miljoen

15-077 Nieuwbouw stadskantoor actualisatie 2015-2018

Op basis van de realisatie tot op heden en de verwachte vertraging van de nieuwbouw stadskantoor heeft een actualisatie van de exploitatie voor de Nieuwbouw van het Stadskantoor plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een beperkte financiële bijstelling totaal voor 2015 van € 21.000 oplopend naar € 36.000 vanaf 2018 (zie ook programma 12).

15-143 Parkeerinkomsten

Het resultaat op het product parkeren laat in 2013 een voordelig saldo zien van €1,5 mln., echter het begrote resultaat was € 2,0 mln. voordelig. Ondanks dat de tarieven de laatste jaren zijn verhoogd (bovenop de inflatie) en bij de begroting 2014 de inkomsten structureel met €675.000 zijn verlaagd, blijkt dit onvoldoende te zijn om het begrote saldo te kunnen realiseren. De parkeerinkomsten worden incidenteel voor 2015 verlaagd met € 630.000. Daarnaast wordt een integrale visie ontwikkeld ten aanzien van parkeren, zodat scenario's in beeld worden gebracht waarbij alle aspecten worden bekeken, zoals afstoten, sluiten of renoveren van parkeergarages. Hiermee wordt een sluitende exploitatie van de begroting voor parkeren vanaf 2016 nagestreefd.

15-152 Corrigeren lasten naheffingsaanslag

De taken voor wat betreft de invordering van naheffingsaanslagen zijn uitbesteed bij de BsGW. Hiermee is de uitvoering aanzienlijk goedkoper dan de uitvoering in eigen beheer. Het bestaande budget (€ 50.000) is echter niet toereikend en dient structureel verhoogd te worden met € 110.000 vanaf 2015. In de bouwopdracht is

onvoldoende rekening gehouden met een toereikend (materieel) budget voor de invordering van naheffingsaanslagen.

15-158 Lagere opbrengst naheffingsaanslag

De ontwikkeling van de naheffingsaanslagen laat zien dat de begrote opbrengst niet realistisch en ook niet haalbaar is. Om de betalingsbereidheid bij het straatparkeren hoog te houden is Handhaving noodzakelijk. Nu blijkt dat het aantal (niet-betalende) bezoekers met de auto substantieel afneemt (recessie), ook het aantal naheffingsaanslagen afneemt. Vanaf 2011 is een dalende trend te constateren in de opbrengsten van de naheffingsaanslagen. Dit doet zich overigens landelijk voor. Besparing in de lasten is niet aan de orde gezien de werktijden van parkeercontroleurs niet wijzigen en de routes niet korter worden. Voor 2016 en verder vindt een onderzoek plaats naar mogelijkheden om het financieel nadeel in de parkeeropbrengsten te reduceren.

Herschikkingen en desalderingen

Ook voor programma 9 wordt voor 2015 het verschil voornamelijk veroorzaakt door de administratieve verwerking van de financiering met betrekking tot de projecten BMV Velden en MFA Arcen. Tevens zijn minder personeelskosten van circa € 0,5 miljoen aan programma 9 toegerekend.

6.3.10 Programma 10

Wonen en Leefomgeving

Het meerjarig budgettair kader voor programma 10 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.10.1: Meerjarenbegroting programma 10

Middelen Programma 10		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Wonen en Leefomgeving	Baten	3.116	3.980	3.980	3.980	
	Lasten	12.434	11.996	11.994	12.013	
Subtotaal Programma 10		-9.318	-8.017	-8.014	-8.033	
Onttrekkingen aan reserves	Baten	628	370	357	357	
Toevoegingen aan reserves	Lasten					
Saldo Programma 10 na verrekening reserves		-8.691	-7.647	-7.657	-7.676	

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De meerjarige ontwikkeling binnen programma 10 doet zich voornamelijk voor aan de batenzijde van de begroting. In 2015 gaan wij uit van een lagere opbrengst voor bouwleges van € 1 mln. De overige mutaties op zowel lasten als baten zijn relatief gering van omvang en worden hier dan ook niet toegelicht.

Tabel 6.3.10.2: Opbouw budgettair beeld programma 10

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 10: Wonen en leefbaarheid	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Budgettair kader				
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	4.328	4.258	4.258	4.258
Actuele stand baten	4.328 V	4.258 V	4.258 V	4.258 V
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	80 V	80 V	80 V	80 V
Knelpunten	-1.000 N			
Budgettaire voordelen	10 V			
Herschikkingen en desalderingen	326 V	12 V	-1 N	-1 N
Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten	-584 N	92 V	79 V	79 V
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	3.743	4.350	4.337	4.337
Budgettair kader	2015	2016	2017	2018
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	12.838	12.644	12.621	12.671
Mutaties jaarschijf 2018 o.b.v. bestaand beleid				-50 V
Actuele stand lasten	12.838 N	12.644 N	12.621 N	12.621 N
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	318 N	318 N	318 N	361 N
Beleidsprioriteiten	50 N	100 N		
Knelpunten	14 N	15 N	18 N	19 N
Investerings (kapitaallasten)	-161 V	-141 V	58 N	33 N
Oplossingen			-66 V	-66 V
Budgettaire voordelen	12 N	10 N	7 N	5 N
Herschikkingen en desalderingen	-636 V	-949 V	-961 V	-960 V
Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten	-404 V	-648 V	-626 V	-609 V
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	12.434	11.996	11.994	12.013
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-8.691 N	-7.647 N	-7.657 N	-7.676 N

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje “nieuwe ontwikkelingen” zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkelingen en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015. Daarnaast zijn bij de meicirculaire 2014 middelen door het Rijk via gemeentefonds structureel € 304.000 beschikbaar gesteld voor de van provincies naar de gemeenten overgedragen taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In de bedragen is rekening gehouden met de bij provincies achterblijvende wettelijke taak betreffende de coördinatie van de

handhavingssamenwerking en de regie op de kwaliteitscriteria. Ten opzichte van de Kadernota 2015 ontvangt Venlo in 2018 € 44.000 extra voor deze nieuwe taak.

Beleidsprioriteiten

De gemeente Venlo heeft met het COA een bestuursovereenkomst die loopt tot 23 juli 2015. Met het COA is afgesproken dat op dat moment het terrein vrij van bewoners is. Na oplevering wordt de bestemming van het terrein gewijzigd in 'natuur'. Alle projectkosten zijn voor rekening van de gemeente Venlo, waarbij de belangrijkste kosten bestaan uit 'uitvoeringskosten herinrichting gebied' ad € 70.000, 'kosten inrichtingsplan' ad € 20.000 en 'wijziging bestemming maatschappelijk naar bos/natuur' ad € 15.000

Knelpunten

Binnen dit programma zijn de volgende onvermijdelijke knelpunten verwerkt (zie tabel).

Tabel 6.3.10.3: Voorstellen knelpunten programma 10

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Baten				
15-132 Aframen bouwleges	-1.000			
<i>Totaal baten</i>	<i>-1.000</i>			
Lasten				
15-145 Structurele kosten Regionale Uitvoeringsdienst	14	15	18	19
<i>Totaal lasten</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>18</i>	<i>19</i>

Toelichting voorstellen > € 0,1 miljoen

15-132 Aframen bouwleges

Door de gemeenteraad is vastgesteld dat de bouwleges vanaf 2012 kostendekkend dienen te zijn. Dit is helaas niet gelukt. De voornaamste reden is de slechte conjunctuur van de laatste jaren waardoor het bouwvolume fors afnam. Tegelijkertijd is wetgeving veranderd waardoor de categorie vergunning vrije bouwwerken is verruimd. Bovendien was flexibele inzet van personeel amper mogelijk. Daarnaast wordt een nader onderzoek verricht naar de huidige kostendekkendheid van de bouwleges in relatie tot het vastgestelde uitgangspunt, waarbij 100% kostendekkendheid in ieder geval vanaf medio 2015 wordt nagestreefd.

Oplossingen

Om de budgettaire effecten van de onontkoombare ontwikkelingen en knelpunten binnen de beschikbare budgettaire kaders te houden zijn (aanvullende) bezuinigingstaakstellingen nodig gebleken.

Het budgettair effect binnen programma 10 wordt volledig veroorzaakt door het schrappen bevorderen kwaliteit dienstverlening. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

Budgettaire voordelen

Binnen dit programma zijn de volgende budgettaire voordelen verwerkt (zie tabel). Deze voordelen zijn voor programma 10 beneden de € 100.000 en worden daarom niet nader toegelicht.

Tabel 6.3.10.4: Budgettaire voordelen programma 10

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
15-032 Optimaliseren adoptiebeleid rotondes	10			
<i>Totaal baten</i>	<i>10</i>			
Lasten				
15-032 Optimaliseren adoptiebeleid rotondes	35	35	35	35
15-039 Bijdragen woonconsumentenorganisaties 2014	-3	-5	-8	-10
15-183 Werkkapitaal gebiedsontwikkelingen	-20	-20	-20	-20
<i>Totaal lasten</i>	<i>12</i>	<i>10</i>	<i>7</i>	<i>5</i>

Herschikkingen en desalderingen

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door minder toerekening van personeelskosten voor vergunningsverlening ad. € 256.000, ruimtelijke gebieds en structuurvisie ad. € 259.000 en controle bestemmingsplannen ad € 204.000.

6.3.11 Programma 11

Beheer openbare ruimte

Het meerjarig budgettair kader voor programma 11 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.11.1: Meerjarenbegroting programma 11

Middelen Programma 11		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Beheer openbare ruimte	Baten	21.594	21.558	21.557	21.520	
	Lasten	48.468	46.016	45.404	41.702	
Subtotaal Programma 11			-26.872	-24.461	-23.846	-20.182
Onttrekkingen aan reserves	Baten	7.836	5.374	3.659	248	
Toevoegingen aan reserves	Lasten	63	152	146	173	
Saldo Programma 11 na verrekening reserves			-19.099	-19.239	-20.333	-20.109

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De ontwikkelingen in de meerjarenbegroting binnen programma 11 doen zich voornamelijk voor aan de lastenzijde van de exploitatie en de onttrekkingen aan reserves.

Ook binnen dit programma wordt via de reserve multifunctionele accommodaties Arcen en Velden in 2015 een aantal activa met maatschappelijk nut in één keer afgeschreven. Dit brengt eenmalig hoge afschrijvingslasten met zich mee, maar vanaf 2016 dalen de structurele lasten. Tegenover de hogere lasten in 2015 staat een incidentele onttrekking uit de reserve.

Ook in 2016 en 2017 staan incidentele onttrekkingen uit de reserves geraamd die ingezet worden ter dekking van incidentele lasten. Hier betreft het de vervroegde afschrijvingen in de openbare ruimte binnen het Kazernekwartier, zoals besloten in de Programmabegroting 2014-2017.

Tabel 6.3.11.2: Opbouw budgettair beeld programma 11

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 11: Beheer openbare ruimte	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Budgettair kader				
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	21.326	26.053	24.381	24.381
Mutaties jaarschijf 2018 o.b.v. bestaand beleid				-3.312 N
<i>Actuele stand baten</i>	<i>21.326 V</i>	<i>26.053 V</i>	<i>24.381 V</i>	<i>21.070 V</i>
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	199 V	200 V	203 V	203 V
Knelpunten	-44 N	-56 N	-56 N	-83 N
Investerings (kapitaallasten)	182 V	97 V	3 V	-24 N
Budgettaire voordelen	452 V	470 V	518 V	435 V
Herschikkingen en desalderingen	7.314 V	166 V	166 V	166 V
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten</i>	<i>8.104 V</i>	<i>877 V</i>	<i>835 V</i>	<i>697 V</i>
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	29.430	26.930	25.216	21.766
Budgettair kader	2015	2016	2017	2018
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	43.578	48.224	46.586	46.586
Amendementen Raad	-20 V	-20 V	-20 V	-20 V
Mutaties jaarschijf 2018 o.b.v. bestaand beleid				-3.479 V
<i>Actuele stand lasten</i>	<i>43.558 N</i>	<i>48.204 N</i>	<i>46.566 N</i>	<i>43.087 N</i>
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	290 N	288 N	289 N	289 N
Investerings (kapitaallasten)	-767 V	-571 V	67 N	-80 V
Invulling taakstelling inclusief besparingsverlies	-150 V	-150 V	-150 V	-150 V
Oplossingen	-1.095 V	-1.175 V	-775 V	-775 V
Budgettaire voordelen	-54 V	-36 V	-74 V	-155 V
Herschikkingen en desalderingen	6.748 N	-392 V	-375 V	-342 V
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten</i>	<i>4.971 N</i>	<i>-2.035 V</i>	<i>-1.017 V</i>	<i>-1.212 V</i>
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	48.529	46.168	45.549	41.875
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	-19.099 N	-19.239 N	-20.333 N	-20.109 N

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje “nieuwe ontwikkelingen” zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkelingen en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals prijsbijstellingen conform kadernota 2015.

Knelpunten

Gedurende de looptijd van het uitvoeringsplan Openbare Verlichting zorgt de egalisereserve voor nivellering van resultaten. De voeding van de egalisereserve Openbare Verlichting vindt plaats vanuit het product. Door een daling van de lasten, stijgt de dotatie aan de egalisereserve.

Invulling taakstelling inclusief besparingsverlies

Binnen programma 11 is aan resterende taakstelling uit de bouwopdracht van de afdeling Ruimte en Economie invulling gegeven (zie ook programma 12).

Oplossingen

Om de nieuwe ontwikkelingen binnen de beschikbare budgettaire kaders te houden zijn (aanvullende) bezuinigingstaakstellingen nodig gebleken. In hoofdstuk 2 zijn deze oplossingen nader toegelicht. Het betreft voor programma 11 de in onderstaande tabel opgenomen voorstellen.

Tabel 6.3.11.3: Oplossingen programma 11

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten				
15-254 20% reductie verkeersmaatregelen	-150	-200	-240	-240
15-255 Reductie onderhoud wegen	-660	-440		
15-270 Beheer onderhoud groen	-250	-500	-500	-500
15-271 Speel- en recreatievoorzieningen	-35	-35	-35	-35
<i>Totaal lasten</i>	<i>-1.095</i>	<i>-1.175</i>	<i>-775</i>	<i>-775</i>

Budgettaire voordelen

Binnen dit programma zijn de volgende budgettaire voordelen verwerkt (zie tabel).

Tabel 6.3.11.4: Budgettaire voordelen knelpunten programma 11

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
15-032 Optimaliseren adoptiebeleid rotondes	80	80	80	80
15-033 Erfpachtover bedrijventerr. Ubroek	4	4	4	4
15-133 Afvalstoffenheffingen 2015	61	61	59	86
15-144 Rioolheffingen 2015	273	290	340	230
15-146 Verkoop aandelen Attero	35	35	35	35
<i>Totaal baten</i>	<i>452</i>	<i>470</i>	<i>518</i>	<i>435</i>
Lasten				
15-032 Optimaliseren adoptiebeleid rotondes	45	45	45	45
15-133 Afvalstoffenheffingen 2015	-121	-121	-124	-96
15-144 Rioolheffingen 2015	22	40	5	-104
<i>Totaal lasten</i>	<i>-54</i>	<i>-36</i>	<i>-74</i>	<i>-155</i>

Toelichting voorstellen > € 0,1 miljoen

15-133 Afvalstoffenheffing 2015

15-144 Rioolheffing

Voor afvalstoffenheffing en rioolheffing geldt dat deze maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Aanvullend hierop heeft uw Raad besloten dat de bijstelling van deze beide heffingen maximaal inflatoir mag zijn. Voor 2015 is dit een bijstelling van 2%. Afgezet tegen de hiervoor begrote lasten leidt dit kader tot een verhoging van beide heffingen tot in totaal ca. € 0,4 miljoen in 2015 tot ca. € 0,5 miljoen in 2018. De lastenbijstellingen zijn grotendeels verwerkt via de actualisatie van kapitaallasten en urenrekening, waardoor deze voorstellen leiden tot een positief saldo.

Herschikkingen en desalderingen

Ook voor programma 11 wordt voor 2015 het verschil voornamelijk veroorzaakt door de administratieve verwerking van de financiering met betrekking tot de projecten BMV Velden en MFA Arcen.

6.3.12 Programma 12 Algemene middelen

Het meerjarig budgettair kader voor programma 12 ziet er na verwerking van alle voorstellen als volgt uit.

Tabel 6.3.12.1: Meerjarenbegroting programma 12

Middelen Programma 12		Baten / Lasten	(Bedragen x € 1.000)			
			Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Algemene middelen	Baten	254.884	255.410	250.090	247.571	
	Lasten	971	4.282	3.371	4.013	
Subtotaal Programma 12		253.913	251.128	246.718	243.559	
Onttrekkingen aan reserves	Baten	14.755	1.237	1.088	1.011	
Toevoegingen aan reserves	Lasten	16.613	2.398	609	1.269	
Saldo Programma 12 na verrekening reserves		252.055	249.967	247.197	243.301	

Toelichting ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De daling in de baten wordt veroorzaakt door een afname van het gemeentefonds. De algemene uitkering neemt af van € 108 mln. in 2015 naar € 105 mln. in 2018. Het deelfonds sociaal domein stijgt in 2016 nog licht met € 1,2 mln., maar neemt daarna ook jaarlijks in omvang af. De omvang is gebaseerd op de ontwikkeling van het totaal landelijk beschikbaar budget.

De mutatie in de lasten tussen 2015 en 2016 heeft diverse oorzaken. Het betreft hier onder andere de mutatie op de stelpost in het kader van het kapitaallastenplafond, het vervallen van de taakstelling met betrekking tot de 60+ regeling, de vertaling van het coalitieakkoord en mutaties in de kostenverdeelstaat.

De mutaties op reserves hebben zowel aan de baten- als aan de lastenzijde betrekking op de financiële verwerking van het project Nieuwbouw stadskantoor.

Tabel 6.3.12.2 Opbouw budgettaire beeld programma 12

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
PROGRAMMA 12: Algemene middelen				
Budgettaire kader	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	213.019	199.918	196.902	196.902
Amendementen Raad	285 V	225 V	200 V	200 V
Mutaties jaarschijf 2018 o.b.v. bestaand beleid				-1.032 N
<i>Actuele stand baten</i>	<i>213.304 V</i>	<i>200.143 V</i>	<i>197.102 V</i>	<i>196.070 V</i>
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	1.630 V	1.372 V	1.868 V	1.441 V
Knelpunten	-691 N	-107 N	-164 N	-241 N
Investeringen (kapitaallasten)	152 V	147 V	132 V	41 V
Oplossingen	664 V			
Budgettaire voordelen	-35 N	-35 N	-35 N	-35 N
Herschikkingen en desalderingen	53.275 V	55.127 V	52.275 V	51.306 V
Kasschuif	1.339 V			
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten</i>	<i>56.335 V</i>	<i>56.504 V</i>	<i>54.076 V</i>	<i>52.512 V</i>
Totaal baten ontwerpbegroting 2015-2018	269.639	256.647	251.178	248.582
Budgettaire kader	2015	2016	2017	2018
Lasten inclusief mutatie reserves				
Stand ontwerpbegroting 2014-2017	10.331	-1.902	-2.901	-2.901
Amendementen Raad	-95 V	-95 V	-95 V	-95 V
Mutaties jaarschijf 2018 o.b.v. bestaand beleid				-186 V
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	30 N	23 N	16 N	16 N
<i>Actuele stand lasten</i>	<i>10.266 N</i>	<i>-1.974 V</i>	<i>-2.980 V</i>	<i>-3.165 V</i>
Nieuwe ontwikkelingen				
Ontwikkelingen en actualisatie kadernota	690 N	661 N	652 N	638 N
Beleidsprioriteiten	110 N	110 N	110 N	110 N
Knelpunten	-1.175 V	208 N	266 N	422 N
Investeringen (kapitaallasten)	3.957 N	2.582 N	1.218 N	2.762 N
Invulling taakstelling inclusief besparingsverlies	758 N	758 N	758 N	758 N
Coalitieprogramma	160 N	170 N	190 N	290 N
Oplossingen	-1.168 V	-168 V	-168 V	-168 V
Herschikkingen en desalderingen	3.987 N	3.404 N	3.326 N	2.366 N
Kasschuif		928 N	412 N	
Verrekening begrotingssaldi met Algemene Reserve			198 N	1.269 N
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten</i>	<i>7.319 N</i>	<i>8.653 N</i>	<i>6.960 N</i>	<i>8.447 N</i>
Totaal lasten ontwerpbegroting 2015-2018	17.585	6.680	3.981	5.282
Saldo ontwerpbegroting 2015-2018	252.055 V	249.967 V	247.197 V	243.301 V

Toelichting

In bovenstaande tabel wordt de aansluiting gemaakt tussen de vorig jaar door de Raad vastgestelde ontwerpbegroting 2014-2017 en de voorliggende Programmabegroting 2015-2018. Onder het kopje “nieuwe ontwikkelingen” zijn de nu aan de Raad voor te leggen wijzigingen die nog niet eerder door de Raad zijn vastgesteld opgenomen. Dit betreft tevens de voorstellen zoals opgenomen in de Kadernota 2015.

Ontwikkelingen en actualisatie kadernota

Dit betreft aanpassingen in de nominale sfeer, zoals loon en prijsbijstellingen conform kadernota 2015. Bovendien is binnen programma 12 de stijging van de Onroerend Zaak Belasting (OZB) verwerkt. Ten opzichte van de kadernota 2015 is er sprake van een beperkte positieve bijstelling van de OZB van circa € 10.000 vanaf 2015. Daarnaast zijn bij de meicirculaire 2014 via het gemeentefonds middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van taken c.q. voor de intensivering van bestaande taken. In onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen en actualisatie van de kadernota weergegeven.

Tabel 6.3.12.3: Ontwikkeling en actualisatie kadernota programma 12

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
15-001 Ontwikkelingen GemeenteFonds:				
Uitkering gemeentefonds	987	709	1.205	778
Impuls Brede scholen /combinatiefuncties	-30	-30	-30	-30
15-081 Onroerende zaakbelastingsopbrengst 2015-2018	646	646	646	646
15-220 Nominale ontwikkeling inflatie	47	47	47	47
<i>Totaal baten</i>	<i>1.630</i>	<i>1.372</i>	<i>1.868</i>	<i>1.441</i>
Lasten				
15-074 Loonkostenontwikkeling PKB	685	657	629	618
15-220 Nominale ontwikkeling inflatie	5	5	23	20
<i>Totaal lasten</i>	<i>690</i>	<i>661</i>	<i>652</i>	<i>638</i>

Toelichting ontwikkelingen Gemeentefonds.

Uitkering gemeentefonds

Per saldo zijn de ontwikkelingen over alle jaren positiever dan bij Kadernota 2015 voorzien.

Ten opzichte van de kadernota 2015 zijn de baten voor 2015 met € 1.402.000; 2016 € 1.750.000; 2017 € 1.986.000 en 2018 € 1.562.000 positiever bijgesteld.

Bedragen x € 1.000

Gemeentefonds	2015	2016	2017	2018
I Vastgestelde begroting 2014	107.310	106.556	104.803	103.771
Kadernota 2015	-435	-1.041	-781	-784
Uitkering gemeentefonds kadernota 2015	106.875	105.515	104.022	102.987
Meicirculaire 2014	1.402	1.750	1.986	1.562
II Totaal uitkering gemeentefonds ontwerp begroting 2015	108.277	107.265	106.008	104.549
Saldo uitkering Gemeentefonds (II - I)	967	709	1.205	778

De toename van de baten wordt met name veroorzaakt door accres en taken die naar de gemeente toekomen.

- **Accres**

Stijging van de Rijksuitgaven leidt via de normeringssystematiek (samen de “trap op/trap af”) tot een positief accres vanaf 2015. Dit wordt onder andere veroorzaakt door hogere uitgaven aan de Wajong en doorgeschoven investeringen in de infrastructuur.

- **Taakmutaties**

Als gevolg van taken die naar de gemeente toekomen en taken die verdwijnen ontvangt de gemeente extra geld en wordt geld aan het gemeentefonds onttrokken. De gemeente is vrij in de wijze waarop de gelden worden uitgegeven, met dien verstande dat in de minimumvariant de wettelijke taken binnen de wettelijke kaders uitgevoerd worden.

De bijstelling met betrekking tot het de uitkeringen uit het Deelfonds Sociaal Domein wordt bij categorie herschikkingen en desalderingen nader toegelicht.

Impuls Brede scholen/combinatiefuncties

Het structurele karakter van de huidige Impuls brede scholen sport en cultuur blijft behouden. Dit leidt tot een voordeel van € 109.000, welke onderdeel uitmaakt van de taakmutaties in het Gemeentefonds. Hier tegenover staan fte sport- en cultuurcoaches (verplichtende voorwaarde van het Ministerie van VWS om deze middelen te kunnen ontvangen). Op één cultuurcoach na zijn deze al structureel verwerkt in eerdere begrotingen. € 30.000 structureel van voornoemde € 109.000 wordt ingezet voor de dekking van de kosten van de cultuurcoach.

Beleidsprioriteiten

Binnen programma 12 is een tweetal beleidsprioriteiten aangedragen welke beide beneden € 100.000 zijn. Deze worden daarom niet nader toegelicht.

Tabel 6.3.12.4: Beleidsprioriteiten programma 12

		<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
		Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten					
15-076	Mijnoverheid.nl	50	50	50	50
15-087	Actieprogramma aanschaf P&C software	60	60	60	60
<i>Totaal lasten</i>		<i>110</i>	<i>110</i>	<i>110</i>	<i>110</i>

Knelpunten

Binnen dit programma zijn de volgende onvermijdelijke knelpunten verwerkt (zie tabel).

Tabel 6.3.12.5: Voorstellen knelpunten programma 12

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
15-066 Bijstelling dividenden	-112	-144	-190	-190
15-069 Goodwill BsGW	-5	-5	-5	-5
15-077 Nieuwbouw Stads Kantoor actualisatie 2015-2018	-516	99	88	10
15-080 Opbrengstraming toeristenbelasting	-57	-57	-57	-57
<i>Totaal baten</i>	<i>-691</i>	<i>-107</i>	<i>-164</i>	<i>-241</i>
Lasten				
15-023 Aanstelling implementatiemanager WIZ		-93	-93	-47
15-075 Microsoft licenties	83	83	83	83
15-077 Nieuwbouw Stads Kantoor actualisatie 2015-2018	-1.349	124	122	46
15-145 Structurele kosten Regionale Uitvoeringsdienst	62	62	62	62
15-218 Diensten en Bedrijfsvoering	29	32	92	278
<i>Totaal lasten</i>	<i>-1.175</i>	<i>208</i>	<i>266</i>	<i>422</i>

Toelichting voorstellen > € 0,1 miljoen

15-066 Bijstelling dividenden

Betreft actualisatie van de dividenden van Publiek belang Elektriciteitsproductie B.V structureel € 174.000 nadelig omdat de overdracht aan RWE heeft plaats gevonden. Het dividend voor Enexis Holding dient structureel met € 101.000 naar boven te worden bijgesteld. De financiële positie van Enexis holding is stabiel. Het dividend is de laatste 3 opeenvolgende jaren hoger dan geraamd.

Tevens dienen de rente inkomsten van de bruglening conform leningovereenkomst te worden aangepast. Voor 2015 nadelig effect van € 39.000 oplopend naar € 116.000 vanaf 2018.

15-077 Nieuwbouw Stads Kantoor actualisatie 2015-2018

Op basis van de realisatie tot op heden en de verwachte vertraging van de nieuwbouw stadskantoor heeft een actualisatie van de exploitatie voor de Nieuwbouw van het Stads Kantoor plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een beperkte financiële bijstelling totaal voor 2015 van € 21.000 oplopend naar € 36.000 vanaf 2018 (zie ook programma 9).

Invulling taakstelling inclusief besparingsverlies

Voor programma 12 zijn de in onderstaande tabel opgenomen voorstellen verwerkt.

Tabel 6.3.12.6: Invulling taakstellingen inclusief besparingsverlies programma 12

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten				
15-116 Tekort bijdrage Veiligheidsregio Limburg Noord	608	608	608	608
15-190 Invulling taakstelling bouwopdracht afdeling Ruimte en Economie	150	150	150	150
<i>Totaal lasten</i>	<i>758</i>	<i>758</i>	<i>758</i>	<i>758</i>

Toelichting voorstellen > € 0,1 miljoen

15-116 Tekort bijdrage Veiligheidsregio Limburg-Noord

De taakstelling bedrijfsvoering aan de Veiligheidsregio Limburg Noord is voor een bedrag van € 608.000 niet haalbaar (zie tevens programma 2)

Uit een grondige analyse is geconcludeerd dat op dit moment een taakstelling van € 1.080.000 op de bijdrage van de gemeente Venlo aan de Gemeentelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg Noord (GR VRLN) niet gerealiseerd wordt. Uit de analyse blijkt dat deze taakstelling binnen de VRLN niet haalbaar is. De mogelijkheden om te bezuinigen bleken vanuit gemeentelijke zijde te hoog ingeschat. Door een nauwere relatie met de VRLN wordt bekeken welke mogelijkheden er in toekomst wel zijn. De harmonisatie van de begroting van de VRLN met de begroting van Venlo biedt wellicht een mogelijkheid tot een haalbare bezuiniging. Hier kunnen we echter niet op vooruitlopen.

15-190 Invulling taakstelling bouwopdracht afdeling Ruimte en Economie

Door een aanbestedingsvoordeel op "eigen" bedrijfsafvalinzameling wordt invulling gegeven aan deze taakstelling (zie ook programma 11)

Coalitieprogramma

Binnen programma 12 zijn onderstaande posten uit het coalitieprogramma 'Vertrouwen en Verantwoordelijkheid 2014-2018' financieel vertaald.

Tabel 6.3.12.7: Coalitieprogramma programma 12

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten				
15-241 Dynamisch verkeersmanagementsysteem (reductie 0,2 miljoen)	-20	-20	-20	-20
15-242 Sport	-300	-300	-300	-300
15-245 Inkoop efficiency en innovatie	-500	-1.000	-2.000	-3.000
15-246 Subsidiebeheer (loslaten)	-250	-250	-250	-250
15-247 Deregulering/minder toezicht/minder bureaucratie	-200	-400	-400	-400
15-248 Nog in te vullen taakstelling (takendiscussie)	1.000	1.500	1.500	1.500
15-249 Bestuurskosten uitbreiding college B&W	360	360	360	360
15-275 Uitwerking Coalitieprogramma	70	280	1.300	2.400
<i>Totaal lasten</i>	<i>160</i>	<i>170</i>	<i>190</i>	<i>290</i>

Oplossingen

Om de nieuwe ontwikkelingen binnen de beschikbare budgettaire kaders te houden zijn (aanvullende) bezuinigingstaakstellingen nodig gebleken. In hoofdstuk 2 zijn deze oplossingen nader toegelicht. Het betreft voor programma 12 de in onderstaande tabel opgenomen voorstellen.

Tabel 6.3.12.8: Oplossingen programma 12

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten				
15-252 Schrappen reserve bodemkwaliteit	664			
<i>Totaal baten</i>	<i>664</i>			
Lasten				
15-251 Besparing bestuurskosten uitbreiding college	-118	-118	-118	-118
15-262 Bezuiniging gemeentearchief	-50	-50	-50	-50
15-272 Taakstelling fysieke projecten	-1.000			
<i>Totaal lasten</i>	<i>-1.168</i>	<i>-168</i>	<i>-168</i>	<i>-168</i>

Budgettaire voordelen

Het nadeel binnen programma 12 is marginaal en wordt veroorzaakt door de de bijstelling in de egaliseringsreserve afval door de verkoop van de aandelen Attero (zie ook programma 11).

Herschikkingen en desalderingen

Binnen programma 12 wordt het saldo van de kostenplaatsen verwerkt. In 2015 is het saldo van de kostenplaatsen € 0,4 miljoen voordelig oplopend naar € 2,2 miljoen voordelig in 2018. Dit saldo wordt voornamelijk veroorzaakt door de verwerking van de bouwopdrachten inclusief 60+ kosten voor 2015. Tevens is bij de bouwopdrachten invulling gegeven aan diverse taakstellingen voor 2015 ad € 1,9 miljoen oplopend naar 2018 ad € 3,5 miljoen.

De administratieve verwerking met betrekking tot de projecten BMV Velden en MFA Arcen heeft voor programma 12 een nadelig effect van € 1,1 miljoen structureel.

Voor de in de reserve reorganisatie kosten is voor 2015 en 2016 incidenteel € 0,5 miljoen toegevoegd. De incidentele storting voor 2015 in de algemene reserve in verband met de 60+ kosten ter hoogte van € 1,9 miljoen is verwerkt binnen dit programma. Tevens is een gedeelte van de 60+ kosten ter hoogte van € 0,8 incidenteel als taakstelling opgenomen. Dit betreft de kosten waarvan nog niet is vastgesteld binnen welke afdeling deze kosten opgevangen dienen te worden.

Uitkeringen uit het Deelfonds Sociaal Domein

Een belangrijk onderwerp in de meicirculaire zijn de middelen die we van het Rijk ontvangen voor de financiering van de 3 D's. Dit gebeurt door middel van een nieuwe integratie-uitkering Sociaal Domein.

Deze integratie-uitkering geldt voor een periode van drie jaar (2015 t/m 2017) en omvat de 3D's: de nieuwe WMO, Jeugdzorg en de Participatiewet. In het kader van de integrale benadering van de doelgroepen kunnen de gelden binnen de integratie-uitkering ontschot worden ingezet. Vanaf 2018 wordt volgens de huidige landelijk planning het deelfonds overgeheveld naar de algemene uitkering.

In navolgende tabel is een prognose van de integratie-uitkering Sociaal Domein voor Venlo opgenomen.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Integratie-uitkering sociaal domein	2015	2016	2017	2018
1a. AWBZ naar WMO gemeente Venlo	16.531	17.321	16.840	16.793
1b. AWBZ naar WMO regiomiddelen	43.050	45.106	43.852	43.731
1. Totaal AWBZ naar WMO	59.581	62.427	60.692	60.524
2. Jeugdzorg	26.314	25.940	25.064	25.219
3 Totaal Participatiewet	20.755	19.509	18.299	17.343
Totaal integratie-uitkering Domein (1+2+3)	106.651	107.877	104.055	103.086

Bij de meicirculaire 2014 zijn van de WMO (voor de nieuwe taken macrobudget 2015: € 3,63 miljard), Jeugdzorg (macrobudget 2015: € 3,868 miljard) en Participatiewet de definitieve bedragen 2015 per gemeente gepubliceerd. 2015 is hierbij nog gebaseerd op een verdeelmodel op basis van historische kosten. Vanaf 2016 wordt overgestapt op objectieve verdeelmodellen. Dit kan nog leiden tot herverdeeleffecten tussen gemeenten.⁴²

Voor wat betreft het verdeelmodel van de Participatiewet zijn aanvullende afspraken gemaakt. Dit model wordt geleidelijk gedurende een periode van 3 jaar geïntroduceerd en kan leiden tot herverdeeleffecten tussen gemeenten onderling.

In de Kadernota 2014 was het regeerakkoord “Bruggen slaan” op basis van de notitie “What’s in it for Venlo?” verwerkt. Hierin was voor zover als mogelijk geanticipeerd op de overheveling van Rijkstaken naar de gemeenten. Ten opzichte van de Kadernota 2014⁴³ wordt voor 2015 € 53,1 miljoen, 2016 € 55,3 miljoen, 2017 € 52,4 miljoen en 2018 € 51,5 miljoen meer ontvangen. Het gaat hierbij grotendeels om bedragen die Venlo krijgt als centrumfunctie. Hier tegenover staan zorgtaken die in de regio uitgevoerd moeten worden.

Kasschuif

De Programmabegroting 2015-2018 is budgettair sluitend. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een zogenaamde kasschuif. Een bedrag van ca. € 1,3 miljoen wordt vanuit 2016 (ca. € 1,0 miljoen) en 2017 (€ 0,3 miljoen) via de algemene reserve naar voren gehaald.

Verrekening algemene reserve

Op basis van de ontwikkeling van de ratio Weerstandscapaciteit is het noodzakelijk de algemene reserve aan te vullen. In 2017 wordt een bedrag van € 0,4 miljoen en in 2018 een bedrag van € 1,3 miljoen in de algemene reserve gestort.

---

⁴² De verdeling tussen gemeentemiddelen en regiomiddelen voor het onderdeel AWBZ naar WMO 2015 is een hard gegeven uit de meicirculaire. Voor 2016 en volgende jaren is de verdeling niet gepubliceerd. Om toch een beeld te geven is voor deze jaren de verhouding van 2015 aangehouden.

⁴³ Zie tevens Kadernota 2014, pagina 20 “4.1.2 Budgettaire verwerking decentralisatie”.

6.4 Verrekening met reserves

Tabel 6.4.1: Totaal overzicht reserves

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten (onttrekkingen reserves)				
Algemene Reserve	1.783	25		
Algemene Grondreserve	1.445	1.445	1.171	1.171
Reserve Nieuwbouw stadskantoor	11.891			
Reserve Expeditie Venlo	153			
Reserve Kennisinfrastructuur	54			
Reserve Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS)	80	13		
Reserve Multifunctionele accomm. A & V	10.258	46		
Reserve Kwaliteitsimpuls binnenstad	70			
Reserve Bodem-geluid gelden	986	322	322	322
Reserve Milieustation	42	42	42	42
Reserve Kazernekwartier vervroegde afschrijving maatsch.nut		4.736	3.312	
Reserve Reorganisatiekosten	197			
Reserve Zwembad de Wisselslag		665		
Reserve Cumulatieve afschrijving activa	515	846	825	813
Reserve Kapitaallasten Stadskantoor		1.327	1.211	1.094
Egalisatiereserve BTW-compensatie GRP+	-107	-55	198	124
Egalisatiereserve GRP+	547	434		
Egalisatiereserve Openbare verlichting	168	178	77	50
<i>Totaal baten</i>	<i>28.082</i>	<i>10.025</i>	<i>7.159</i>	<i>3.617</i>
Lasten (toevoegingen reserves)				
Algemene Reserve	3.836	1.628	609	1.269
Algemene Grondreserve	1.802	1.884	1.427	9.810
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	9	9	10	10
Reserve Kazernekwartier vervroegde afschrijving maatsch.nut	745	3.991	3.776	1.881
Reserve Reorganisatiekosten	500	500		
Reserve Kapitaallasten Stadskantoor	12.007			
Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing	-51	125	146	173
Egalisatiereserve Openbare verlichting	113	27		
<i>Totaal lasten</i>	<i>18.963</i>	<i>8.164</i>	<i>5.968</i>	<i>13.143</i>
Saldo verrekening met reserves	9.120	1.861	1.191	-9.526

Toelichting

Algemene Reserve

- Onttrekkingen

In de meerjarenbegroting 2012 sloot de jaarschijf 2015 met een nadelig saldo. Dit is destijds opgelost met het besluit om in 2015 € 359.000 te onttrekken aan de algemene reserve. Middels een amendement bij de begroting 2014-2017 is er een kasschuif toegepast en € 110.000 toegevoegd aan de Algemene reserve, dit valt voor € 85.000 vrij in 2015 en € 25.000 in 2016.

De jaarschijf 2015 in de voorliggende begroting is sluitend gemaakt door middel van een kasschuif. Een bedrag van ca. € 1.339.000 wordt vanuit 2016 (€ 928.000) en 2017 (€ 411.000) via de algemene reserve naar voren gehaald. In relatie tot de ratio Weerstandscapaciteit wordt in 2017 een bedrag van € 198.000 en in 2018 een bedrag van € 1.269.000 miljoen in de algemene reserve gestort.

- Toevoegingen

Aan de Algemene reserve wordt in 2015 € 1.937.000 en in 2016 € 700.000 toegevoegd. Het gaat hierbij om de uitvoering van bij eerdere begrotingen genomen besluiten.

De kosten van het “60+ aanbod” is in 2013 betaald en ten laste van de Algemene reserve gebracht. Deze bijzondere last van in totaal € 3.798.000 wordt in de jaren 2014 voor € 1.899.129 en in 2015 € 1.899.129 afgelost door de lijnafdeling vanuit hun Personeelskosten Begroting en de aflossing wordt toegevoegd aan de Algemene reserve.

Algemene Grondreserve

- Onttrekkingen

Er vindt een overheveling plaats naar de voorziening ‘Nadelig exploitatieresultaat’ van € 1.445.000 (in 2015 en 2016) en € 1.171.000 in 2017 en 2018 ter dekking van verwachte toekomstige nadelige resultaten op majeure projecten.

- Toevoegingen

Ter compensatie van lopende projecten in verband met de in 2001 gestegen uurtarieven wordt conform besluit Prorap 2011-I € 270.000 in 2015 en 2016 toegevoegd aan de algemene grondreserve. De geactualiseerde rentecomponent bedraagt voor 2015

€ 1.532.000, 2016 € 1.614.000, 2017 € 1.427.000 en voor 2018 € 1.491.000. Tevens is het resultaat van het project ‘Nieuw Stalberg’ in 2018 herberekend op € 8.319.000.

Reserve Bovenwijkse voorzieningen

- Toevoegingen

De geactualiseerde rentecomponent bedraagt € 9.000 in 2015 en 2016 en € 10.000 in 2017 en 2018.

Reserve Nieuwbouw Stadskantoor

- Onttrekkingen

De bestemmingsreserve ‘Nieuwbouw Stadskantoor’ wordt overgeheveld naar de inkomensreserve ‘Kapitaallasten Stadskantoor’, het saldo van de reserve bedraagt € 11.891.000. Dit betreft een neutrale administratief-technische handeling.

Reserve Expeditie Venlo

- Onttrekkingen

In 2014 is de reserve 'Expeditie Venlo' overgeheveld naar de reserve 'Reorganisatiekosten'. Het restant van de reserve 'Expeditie Venlo' in 2015 (ad € 153.000) heeft betrekking op het 'Budget Organisatieontwikkeling'.

Reserve Kennisinfrastructuur

- Onttrekkingen

In 2015 wordt € 54.000 toegevoegd aan het budget 'Kennisinfrastructuur', dit wordt ingezet ten behoeve van uitvoeringsplan 'Verbreding hoger onderwijs'.

Reserve Besluit Woning-gebonden Subsidies (BWS)

- Onttrekkingen

Ter dekking van de verplichtingen als gevolg van sociale huur en sociale koop wordt conform Prorap 2011-II in 2015 € 71.000 onttrokken en € 13.000 in 2016.

Daarnaast vindt via deze reserve dekking van de regeling 'Uitvoering programma particuliere woningverbetering' met betrekking tot de rente-indexering plaats (conform Prorap 2012-I in 2015 € 9.000).

Reserve Multifunctionele accommodatie A & V

- Onttrekkingen

In 2015 wordt € 10.217.000 ingezet om activa met maatschappelijk nut vervroegd af te schrijven waardoor de daaruit voortvloeiende vrijvallende middelen worden ingezet ter dekking van de structurele kapitaallasten. Alsmede een meerjarige onttrekking conform begroting A & V ad € 41.000 in 2015, en € 46.000 in 2016.

Reserve Kwaliteitsimpuls binnenstad

- Onttrekkingen

Ter dekking van de uitgaven 'Beste Binnenstad' in 2015 voor € 70.000, dit past binnen het beleid van branchering binnen het ruimtelijk economisch gebied.

Reserve Bodem-geluid gelden

- Onttrekkingen

Conform de afspraken die zijn vastgelegd in het "Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties" vindt in 2015 een vrijval plaats van € 664.000 van het budget Bodem Ter dekking van de uitgaven met betrekking tot bodemsanering en geluidsbeheer wordt vanaf 2015 t/m 2018 jaarlijks € 322.000 onttrokken.

Reserve Milieustation

- **Onttrekkingen**

Ten behoeve van de dekking van de exploitatie van het milieustation wordt gedurende de resterende looptijd (tot 1-1-2024) € 42.000 aan de reserve onttrokken.

Reserve Kazernekwartier vervroegde afschrijving maatschappelijk nut

In plaats van dekking van het grondexploitatie-tekort uit de meerjarenbegroting, worden de kosten van de openbare voorzieningen, incl. de waarde van de onderliggende gronden, uit de grondexploitatie gehaald om deze te activeren.

De daaruit voortvloeiende kapitaallasten worden gedekt uit de gereserveerde middelen in de meerjarenbegroting.

Per saldo is sprake van een budgettair neutrale wijziging die een aantal administratief-technische aanpassingen en besluiten vergt.

- **Onttrekkingen**

Voor 2016 bedraagt de dekking € 4.736.000, voor 2017 € 3.312.000.

- **Toevoegingen**

Voor 2015 bedraagt de toevoeging € 745.000, 2016 € 3.991.000, 2017 € 3.776.000 en voor 2018 € 1.881.000.

Reserve Reorganisatiekosten

- **Onttrekkingen**

Ter dekking van de '60+ regeling' in 2015 €197.000.

- **Toevoegingen**

Uitvoering gevend aan het DT besluit van 24 mrt 2014 n.a.v. het voorstel 'Nieuwe inrichting Expeditie' voorziet in een dotatie aan de bestemmingsreserve 'Reorganisatiekosten' van

€ 1.500.000 gefaseerd in de jaren 2014-2016.

Reserve Zwembad de Wisselslag

- **Onttrekkingen**

De vrijval van de in 2014 gevormde stelpost voor desinvestering van het zwembad wordt gedeeltelijk voor een bedrag van € 665.000 gestort in de reserve. In 2016 zal dit bedrag de kosten dekken van de desinvestering van zwembad de Wisselslag.

Reserve Cumulatieve Afschrijving activa

- **Onttrekkingen**

Conform de wettelijke kaders wordt het eigen vermogensbestanddeel van investeringen met een economisch nut (welke geheel of gedeeltelijk worden gedekt uit bestemmingsreserves) overgeheveld naar de reserve 'Afschrijvingen'. Gedurende de diverse afschrijvingstermijnen valt vervolgens het corresponderende (door de raad vastgestelde) bedrag vrij uit deze reserve ter dekking van de afschrijvingslast van het betreffende actief. Met andere woorden: het gaat hier om meerjarige cumulatieve onttrekkingen ter dekking van afschrijvingslasten. Voor 2015 gaat het om een bedrag van € 515.000, in 2016 om € 846.000, in 2017 om € 825.000 en voor 2018 om een bedrag van € 813.000.

Reserve Kapitaallasten Stadskantoor

- **Onttrekkingen**

Betreft meerjarige dekking van de kapitaallasten met betrekking tot het nieuwe stadskantoor. De onttrekkingen betreffen in 2016 € 1.327.000, in 2017 € 1.211.000 en in 2018 € 1.094.000.

- **Toevoegingen**

Overheveling van de bestemmingsreserve 'Nieuwbouw Stadskantoor' in 2015 € 12.007.000.

Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing

- **Toevoegingen**

Betreft actualisatie van het product afval, in 2015 nadelig € 51.000, in 2016 € 125.000 en voor 2017 € 146.000 en 2018 € 173.000.

Egalisatiereserve BTW compensatiefonds GRP+

- **Onttrekkingen**

Via de egalisatiereserve 'BTW compensatiefonds GRP+' wordt de BTW uit hoofde van de Wet op het BTW compensatiefonds conform wettelijke mogelijkheden meerjarig genivelleerd. Reden hiervoor is het voorkomen van een grillig jaarlijks verloop van de rioolheffing.

De jaren 2015 € 107.000 en 2016 € 55.000 laten een nadeel zien, de jaren 2017 € 198.000 en 2018 € 124.421 een voordeel.

Egalisatiereserve GRP+

- **Onttrekkingen**

Via de egalisatiereserve 'GRP+' worden de kosten met betrekking tot rioleringen en watertaken meerjarig genivelleerd. De reden hiervoor is net als bij de egalisatiereserve BTW compensatie GRP+ het voorkomen van een grillig jaarlijks verloop van de rioolheffing. Voor 2015 betreft het een (voordelige) nivellering van € 547.000, voor 2016 € 434.000 (voordelig).

Egalisatiereserve Openbare verlichting

- **Onttrekkingen**

Betreft actualisatie besparing op energie- en onderhoudskosten voor 2015 € 168.000, voor 2016 € 178.000, voor 2017 € 77.000 en voor 2018 € 50.000.

- **Toevoegingen**

Er vind een dotatie plaats ter compensatie van de niet volledig gerealiseerde besparingen van de eerste jaren. In 2015 is deze dotatie € 113.000 en in 2016 € 27.000.

6.5 Investerings

(Bedragen x €1.000)

	Investerings (kassromen)				Kapitaallasten				Overige dekking			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Reeds gevoteerde vervangingsinvesteringen												
<i>Rendabele vervangingsinvesteringen:</i>	1.084				27	177	171	185				
<i>Subtotaal reeds gevoteerde vervangingsinvesteringen</i>	1.084				27	177	171	185				
Nieuwe vervangingsinvesteringen												
<i>Onrendabele investeringen:</i>												
15-065 Audio Visuele middelen	99				2	25	24	23				
15-114 Camera's binnenstad 2015	35				1	9	8	8				
15-121 Wet Maatschappelijke Opvang 2015	750				19	188	180	173				
15-122 Vervanging Aanhangwagen met stoomcleaner 2015	40				1	10	10	9				
15-123 Vervanging Lichte bestelvoertuigen 2015	85				2	21	20	20				
15-124 Vervanging Tractoren 2015	45				1	11	11	10				
15-125 Vervanging Bewegwijzering ANWB 2015	45				1	5	5	5				
15-126 Vervanging Bomen 2015	185				5	14	14	13				
15-127 Vervanging Groen Arcen & Velden 2015	44				1	4	4	4				
15-128 Vervanging Landmeetapparatuur 2015	25				1	6	6	6				
15-129 Vervanging Speelplekken ed 2015	185				5	28	27	26				
15-130 Vervanging Vijverbeschoeiingen 2015	31				1	3	3	3				
15-131 Vervanging Verkeersregelininstallaties 2015	175				4	26	25	25				
15-156 Website	215				5	54	52	49				
15-209 Aanpassen sportcomplexen 2015	280				7	42	41	39				
<i>Subtotaal nieuwe vervangingsinvesteringen</i>	2.239				56	446	429	413				
Totaal vervangingsinvesteringen	3.322				83	623	600	577				
Reeds gevoteerde uitbreidingsinvesteringen												
<i>Rendabele uitbreidingsinvesteringen:</i>	165	6.176			4	14	13	13			6.176	
<i>Onrendabele uitbreidingsinvesteringen:</i>	1.600				40	144	141	138				
<i>Subtotaal reeds gevoteerde uitbreidingsinvesteringen</i>	1.765	6.176			44	158	154	151			6.176	
Nieuwe uitbreidingsinvesteringen												
<i>Rendabele investeringen:</i>												
15-035 Subsidie openbare verlichting (EEEEF)	170	85								170	85	
15-170 Renovatie Maaspoort (subsidie Provincie)	300									300		
<i>Onrendabele investeringen:</i>												
15-109 Langdurig zieke kinderen de Wijnberg	1.200				30	90	88	87				
15-109 VSO de Veldwijk	1.000				25	75	74	73				
15-111 Bouw 3e hockeyveld THC onderveld	255				6	23	22	22				
15-111 Bouw 3e hockeyveld THC toplaag	175				4	23	23	22				
15-168 Verbetermaatregelen museum v.B.v.D. opstal	1.084				27	82	81	79				
15-168 Verbetermaatregelen museum v.B.v.D.	531				13	62	60	58				
<i>Subtotaal nieuwe uitbreidingsinvesteringen</i>	4.725	85			106	355	348	341		470	85	
Totaal uitbreidingsinvesteringen	6.490	6.261			151	513	502	492		470	6.261	
Totaal investeringen	9.812	6.261			234	1.136	1.102	1.069		470	6.261	

6.5.1 Vervangingsinvesteringen

De vervangingsinvesteringen bestaan uit reeds eerder gevoteerde kredieten en nieuw aangedragen voorstellen. Hieronder worden de nieuw aangedragen voorstellen afzonderlijk toegelicht.

15-065 B-14636 Audio Visuele middelen.

In 2015 wordt het stadskantoor betrokken. De meeste vergaderzalen in het stadskantoor worden voorzien van audio visuele apparatuur (denk hierbij aan beamer's, schermen, smart boarden etc.). Voor het stadskantoor is al rekening gehouden met deze aanschaf/vervanging in de huidige begroting. Het stadhuis is in 2008 voor een gedeelte voorzien van nieuwe apparatuur (vergadersysteem in raadszaal, camera's en schermen etc.). In 2014 is deze apparatuur inmiddels 6 jaar oud. Om alles in één hand te leggen willen we in de aanbesteding van de AV

middelen voor het stadskantoor ook de AV middelen van het stadhuis betrekken. Hiervoor is echter geen budget beschikbaar. We hebben de wensen van de Raad via de griffier geïnventariseerd en hebben door onze huidige leverancier een kostenraming laten maken. Dit budget willen we opvoeren om zo het stadskantoor en het stadhuis voor wat betreft AV apparatuur parallel te laten lopen in zowel aanschaf als toekomstige vervanging. Met deze investering voorkomen we dat het stadhuis in 2015 voorzien is van gedateerde apparatuur.

15-114 Camera's binnenstad 2015.

De gemeente maakt gebruik van cameratoezicht bij opsporing, om verstoring van de openbare orde en veiligheid te voorkomen en de sociale veiligheid in de binnenstad te verhogen. Dit investeringsvoorstel is bedoeld voor vervanging van deze camera's en niet voor het uitbreiden van de dekking van ons cameranetwerk.

15-121 Wet Maatschappelijke Opvang 2015.

Dit investeringskrediet wordt gebruikt om de WMO voorzieningen (rolstoelen, scootmobielen etc.) te bekostigen. Op grond van de WMO heeft de gemeente hierin een taak

15-122 Vervanging Aanhangwagen met stoomcleaner 2015.

In het jaar 2015 is voorzien de reguliere vervanging van 1 aanhangwagen met stoomcleaner. Het betreft een voertuig welk geheel is afgeschreven en uit oogpunt van efficiënte bedrijfsvoering vervangen dient te worden.

15-123 Vervanging Lichte bestelvoertuigen 2015

In het jaar 2015 is voorzien de reguliere vervanging van 2 lichte bestelwagens. Het betreft voertuigen welke geheel zijn afgeschreven en uit oogpunt van efficiënte bedrijfsvoering vervangen dienen te worden.

15-124 Vervanging Tractoren 2015.

In het jaar 2015 is voorzien de reguliere vervanging van 1 tractor. Het betreft een voertuig welk geheel is afgeschreven en uit oogpunt van efficiënte bedrijfsvoering vervangen dient te worden. Termijn afschrijving krediet 5 jaar.

15-125 Vervanging Bewegwijzering ANWB 2015.

In het jaar 2015 is voorzien de gedeeltelijke reguliere vervanging ANWB Bewegwijzering welke in de gemeente Venlo zijn geplaatst. Hierbij wordt het resterende deel "windrichtingen" opgenomen. Termijn afschrijving 15 jaar.

15-126 Vervanging Bomen 2015.

De gemeente Venlo heeft op dit moment 60.000 bomen die samen bomenstructuur in de openbare ruimte vormen. Het beheer is er op gericht om de bomenstructuur van de gemeente Venlo duurzaam in stand te houden. Hiertoe dienen de laanstructuren vervangen te worden wanneer deze uit het oogpunt van vitaliteit en veiligheid niet meer functioneren. Voor de vervanging van bomen wordt een afschrijvingstermijn van 40 jaar gehanteerd.

15-127 Vervanging Groen Arcen & Velden 2015.

In het jaar 2015 is voorzien de gedeeltelijke reguliere vervanging van groenvoorzieningen in Arcen en Velden.

15-128 Vervanging Landmeetapparatuur 2015.

In het jaar 2015 is voorzien de reguliere vervanging landmeetkundige instrumenten. Het betreft instrumenten welke geheel zijn afgeschreven en uit oogpunt van efficiënte bedrijfsvoering vervangen dienen te worden.

15-129 Vervanging Speelplekken ed. 2015.

In het jaar 2015 is voorzien de gedeeltelijke reguliere vervanging van een aantal speelplekken in de gemeente Venlo. Termijn afschrijving krediet 10 jaar.

15-130 Vervanging Vijverbeschoeiingen 2015.

In het jaar 2015 is voorzien de gedeeltelijke reguliere vervanging van vijverbeschoeiingen in de vijvers van de gemeente Venlo.

15-131 Vervanging Verkeersregelinstallaties 2015.

In het jaar 2015 is voorzien de gedeeltelijke reguliere vervanging van verkeerregelautomaten welke in de gemeente Venlo zijn geplaatst. De VRI installatie Groot Bollerweg - Venrayseweg wordt hier compleet vervangen. Termijn afschrijving krediet 10 jaar.

15-156 Website.

De gemeente wil een nieuwe website lanceren waarbij dienstverlening centraal staat; de huidige website voldoet niet langer. De investering voor de website is € 215.000. Een toegankelijker, gebruiksvriendelijker, actueler, klantgerichter website moet worden ontwikkeld, conform de voor overheden verplichte web richtlijnen.

15-209 *Aanpassen sportcomplexen 2015*

Tot nu staat jaarlijks in de begroting van de afdeling Sportbedrijf een post levensduur verlengend onderhoud van sportparken. Hierop wordt jaarlijks afgeschreven. Het betreft het gemiddeld jaarlijks renoveren van sportvelden, onderhoud van parken (doelen, ballenvangers verhardingen, fietsenstallingen, onderhoud groen etc.). Om de kwaliteit van de gemeentelijke sportparken te waarborgen is dit bedrag gemiddeld jaarlijks nodig voor het reguliere onderhoud (gebundelde kleinere projecten en de grotere projecten als veldrenovaties (gemiddeld 4 of 5 per jaar).

6.5.2 **Uitbreidingsinvesteringen:**

De uitbreidingsinvesteringen bestaan uit reeds eerder gevoteerde kredieten en nieuw aangedragen voorstellen. Hieronder worden de nieuw aangedragen voorstellen afzonderlijk toegelicht.

15-035 *Subsidie openbare verlichting (European Energy Efficiency Fund).*

Binnen het project Openbare verlichting 2013-2015 is een subsidie toegekend groot € 425.000. Om deze subsidie binnen te halen moeten € 488.200 aan kosten verantwoord worden. Een gedeelte van de te verantwoorden kosten zijn onderdeel van de reeds geraamde werkzaamheden en daarmee opgenomen in het krediet. Echter € 253.000 is een uitbreiding van werkzaamheden. Met dit bedrag dient het krediet te worden uitgebreid. Het totale krediet wordt dan € 9.562.860,-.

15-170 *Renovatie Maaspoort (subsidie Provincie).*

Van de provincie Limburg heeft de gemeente Venlo een subsidiebeschikking ontvangen voor de inrichting van de Maaspoort bij de bouw van de middenzaal en de renovatie van de bestaande Maaspoort van in totaal 3 mln. Het betreft een bijdrage in het tekort van de kosten die de Maaspoort zelf heeft gemaakt voor de inrichting. De subsidie zal middels een subsidiebeschikking door de gemeente één op één worden doorgezet naar de Maaspoort. Betreft 2,7 mln in 2014 (zie Vorap2014 hoofdstuk 5.1) en 0,3 mln in 2015. Het krediet moet derhalve worden verhoogd met 3 mln. Het totale krediet wordt dan € 8.540.000,-

15-109 *Langdurig zieke kinderen de Wijnberg.*

T.b.v. de school voor langdurig zieke kinderen de Wijnberg dient nieuwbouw/renovatie gerealiseerd te worden. Deze vervangingsinvestering was voor € 2.081.000 opgenomen in het oorspronkelijke Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2010+ en in het Huisvestingsprogramma 2012. Omdat ook de VSO de Velddijk bezig is met plannen voor evt. nieuwbouw op het terrein van de Mutsaersstichting zouden er mogelijkheden voor synergie moeten zijn met andere zorg- en welzijnspartners. Gelet op deze mogelijke synergiegedachte is ervan uitgegaan

dat het aan VSO de Velddijk toegekende budget (oorspronkelijk groot € 9.522.000,- huidige omvang € 8.375.000,-) ingezet zou kunnen worden voor beide projecten en is derhalve het krediet van de Wijnberg geschrapt (in 2010). De noodzakelijke, gemeentelijke taakstellingen gaven hier ook aanleiding toe.

Inmiddels blijkt de realisatie van beide scholen (VSO de Velddijk en LZK de Wijnberg) op een gezamenlijke locatie niet reëel. Gelet op een in 2014 opnieuw ingediende huisvestingsaanvraag door de Wijnberg, dient in 2015 een krediet beschikbaar te worden gesteld aan de VSO Velddijk en aan LZK de Wijnberg. Wij stellen voor om een totaal krediet van € 2.200.000,- beschikbaar te stellen. Waarbij een bedrag van € 1.200.000 bestemd is voor renovatie/nieuwbouw LZK de Wijnberg en een bedrag van € 1.000.000,- wordt toegevoegd aan beschikbaar bedrag voor nieuwbouw VSO Velddijk. Middels deze verdeling worden de beschikbare middelen voor huisvesting van het speciaal onderwijs in de volle breedte ingezet.

15-111 Bouw 3e hockeyveld Tegelse Hockeyclub onderveld.

THC heeft in 2013 aangegeven met 2 kunstgrasvelden niet voldoende ruimte te hebben om alle leden te kunnen laten hockeyen. De club is vanaf 2006 substantieel gegroeid (van een kleine 500 naar ruim 700 leden nu). Een capaciteitsberekening bevestigt dit. Een capaciteitsberekening voor hockey in Venlo in zijn totaliteit leidt tot de conclusie dat bij een gemiddelde groei van 3,5% (gegevens hockeybond) per jaar er in 2015 een extra kunstgras hockeyveld nodig is in de gemeente Venlo. Inzoomen per vereniging leidt tot de conclusie dat dit veld op sportpark Vrijenbroek dient te worden aangelegd, omdat THC meer dan 3,5% groei per jaar laat zien en momenteel al een tekort heeft aan veldaccommodatie. THC heeft aangegeven de voorkeur te geven aan een waterveld als kwaliteitsniveau.

15-168 Verbetermaatregelen museum van Bommel van Dam.

Er is onderzoek gedaan naar te treffen verbetermaatregelen aan het gebouw van het Museum van Bommel van Dam. Gebleken is dat er maatregelen getroffen moeten worden ten aanzien van achterstallig onderhoud, klimaatbeheersing en beveiliging. Deze maatregelen zijn noodzakelijk om als volwaardig museum geregistreerd te kunnen blijven in het landelijk Museumregister en bruiklenen voor tentoonstellingen te kunnen verkrijgen. Investeringslast 2015: € 1.625.000.

6.5.3 Planmatig onderhoud:

(Bedragen x € 1.000)

	Investerings				Dekking voorziening			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
<i>Mutaties planmatig onderhoud</i>								
15-255 Groot onderhoud Wegen	-485	-290			-485	-290		
15-001 Planmatig onderhoud Schoolgebouwen	-275	-275	-275	-275	-275	-275	-275	-275
15-148 Planmatig onderh. Kunstwerken in openbare ruimte	58	69	54	60	58	69	54	60
15-220 Onderhoud GRP+	40	40	39	39	40	40	39	39
<i>Totaal mutaties planmatig onderhoud</i>	-662	-456	-182	-176	-662	-456	-182	-176

Hieronder worden de afzonderlijke voorstellen toegelicht.

15-255 Groot onderhoud Wegen.

In het coalitie akkoord is besloten om op de voorziening groot onderhoud wegen voor 2015 een bedrag van € 485.000 en voor 2016 € 290.000 af te boeken.

15-001 Planmatig onderhoud Schoolgebouwen.

De doorwerking van de uitname uit het gemeentefonds van ca. € 1 miljoen als gevolg van de overdracht van het buitenonderhoud Primair onderwijs en Speciaal onderwijs leidt tot een korting van het budget buitenonderhoud van € 275.000. Dit is het totale budget dat beschikbaar is voor de door het Rijk naar het onderwijsveld overgehevelde taken met betrekking tot het buitenonderhoud van Primair onderwijs en Speciaal onderwijs. Dit vrijgevalen budget komt ten gunste van de ontwerpbegroting 2015-2018.

15-142 Planmatig onderhoud. Kunstwerken in openbare ruimte

De jaarlijkse onderhoudskredieten voor het groot onderhoud kunstwerken in de openbare ruimte worden hier meerjarig geraamd. De kosten voor het groot onderhoud worden gedekt uit de onderhoudsvoorziening.

15-220 Onderhoud GRP+

De inflatoire bijstelling wordt bepaald aan de hand van de prijsindex "netto materiële overheidsconsumptie. Als gevolg hiervan worden deze kredieten verhoogd.

6.5.4 Ontwikkeling resultaat kapitaallasten

Dit onderdeel laat de ontwikkeling zien van het resultaat op kapitaallasten in de brede zin des woords. Naast de rente- en afschrijvingskosten op de activa is in dit resultaat ook het onderdeel financiering, invulling taakstellingen en stelposten welke een relatie hebben met kapitaallasten verwerkt. De analyse is financieel technisch van aard maar wordt verduidelijkt door uitsplitsing in de onderdelen zoals weergegeven in onderstaande tabel.

De bijstelling van de kapitaallasten voor de begroting 2015-2018 laat het volgende beeld zien:

	bedragen x € 1.000			
	2015	2016	2017	2018
1 Kapitaallasten	-2.954	3.436	2.226	2.511
2 Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten	6.134	-1.542	-1.613	-1.836
3 Financiering	1.918	1.619	964	149
4 Bruto resultaat	5.098	3.513	1.577	824
5 Invulling taakstelling	2.294	1.955	1.577	824
5 Beschikbare ruimte binnen kapitaallastenpfafond	2.804	1.558		
6 Resultaat na invulling taakstelling	-	-	-	-
7 Restant Taakstelling kapitaallasten	-	-	1.465	2.218

Bovenstaande tabel bestaat uit de volgende componenten:

1. Bijstelling van de rente- en afschrijvingskosten als gevolg van de bijgestelde planning van de uitvoering restantkredieten en investeringsplannen 2014-2018
2. Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten. Hiermee worden bedoeld de baten en lasten die onlosmakelijk verbonden zijn met de mutatie in de kapitaallasten. Als voorbeeld wordt genoemd het omzetten van de vrijval van kapitaallasten naar een verhoogde bijdrage aan de Veiligheidsregio als gevolg van de overdracht van de brandweerkazerne aan de Veiligheidsregio. De vrijval van de kapitaallasten maakt onderdeel uit van post 1 Kapitaallasten. De verhoging van de bijdrage betreft een aan kapitaallasten gelieerde lastenverhoging en is verwerkt in post 2.
3. Naast het resultaat op kapitaallasten, waarbij wordt gerekend met een vaste rekenrente van 5% is er ook sprake van een resultaat op de financiering als gevolg van bijvoorbeeld gewijzigde rentetarieven, meer of minder doorbelasting van rente aan grondexploitaties of een gewijzigde financieringsstructuur.
- 4 t/m 6 : Bruto resultaat en invulling hiervan
7. Restant taakstelling kapitaallasten

Ad. 1: Kapitaallasten:

	bedragen x € 1.000			
Totaaloverzicht mutatie kapitaallasten	2015	2016	2017	2018
Totaal rente- en afschrijvingskosten begroting 2015-2018	49.341	47.121	44.442	39.078
Rente-en afschrijvingskosten vastgestelde begroting	44.535	48.377	45.047	41.568
Mutatie rente- en afschrijvingskosten	4.806	-1.257	-605	-2.490
Effect rentekosten naar de balans/kredieten	-231	-558		
mutatie stelpost vrijval kapitaallasten	-1.621	-1.621	-1.621	-21
Resultaat kapitaallasten	2.954	-3.436	-2.226	-2.511

De mutatie rente-en afschrijvingskosten is te onderverdelen in een 2-tal oorzaken:

- Effect doorrekening jaarrekening 2013 inclusief doorschuiven van (restand)kredieten
- Voorstellen begroting 2015-2018

	bedragen x € 1.000			
Mutatie rente- en afschrijvingskosten naar oorsprong	2015	2016	2017	2018
Effect doorrekening jaarrekening 2013	-1.646	-606	64	-1.778
Voorstellen begroting 2015-2018	6.452	-651	-670	-712
Mutatie rente- en afschrijvingskosten	4.806	-1.257	-605	-2.490

In het jaar 2015 zien we een opvallende stijging van de rente- en afschrijvingskosten met betrekking tot de aangeleverde voorstellen bij deze begroting. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door:

- In 2015 wordt voor een bedrag van € 10,2 miljoen extra afgeschreven op investeringen met een maatschappelijk nut. Deze éénmalige extra afschrijving wordt gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve "Multifunctionele accommodatie Arcen en Velden". Als gevolg van deze afschrijving ontstaat een structureel voordeel van € 1,1 miljoen, wat ingezet wordt om de structurele kapitaallasten van MFC Arcen en BMV Velden in te dekken. (voorstel 15-094)
- Door vertragings van de bouw van het nieuwe stadskantoor ontstaat in 2015 een incidenteel voordeel van € 2,4 miljoen op de kapitaallasten. (voorstel 15-077)

Ad. 2: Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten

	x € 1.000				
	2014	2015	2016	2017	2018
Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten	-1.296	6.134	-1.541	-1.613	-1.836

Aan kapitaallasten gelieerde baten en lasten, zijn baten en lasten niet zijnde kapitaallasten, die onlosmakelijk samenhangen met mutaties in kapitaallasten. Een voorbeeld hiervan is een vermindering van kapitaallasten op de brandweerkazerne als gevolg van verkoop van deze kazerne aan de Veiligheidsregio. Dit voordeel komt niet ten goede aan toekomstige investeringen maar wordt ingezet voor een hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio. Een ander voorbeeld is het inzetten van het kapitaallastenvoordeel op WVG middelen ter vermindering van de taakstelling binnen de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling.

Ad. 3: Financiering

	bedragen x € 1.000			
	2015	2016	2017	2018
Financieringsresultaat	1.918	1.619	964	149

Toelichting voornaamste oorzaken resultaat:

- In de financieringsplanning die medio 2013 is opgesteld voor de begroting 2014-2017 was rekening gehouden met een in begin 2014 aan te trekken langlopende geldlening van € 55 miljoen en begin 2015 aan te trekken langlopende geldlening van € 32,5 miljoen. Op dit moment laat, de naar aanleiding van de meest recente kasstroomprognose bijgestelde financieringsplanning, zien dat deze lening in 2014 niet noodzakelijk is. Dit als gevolg van vertraging in de uitvoering van investeringen en extra inkomsten (cashflow), onder andere in verband met de verkoop van de brandweerkazerne eind 2013. De eerste langlopende herfinancieringen staan op basis van het huidige inzicht gepland voor eind eerste kwartaal 2015 (€ 30 mln) en begin vierde kwartaal 2015 (€ 20 mln).
- Waar vorig jaar nog rekening gehouden werd met een herstellende economie en een hierdoor oplopend langlopend rentepercentage van 5% worden de genoemde leningen in 2015 nu geraamd tegen een rentetarief van 4%.
- In deze financieringsplanning is rekening gehouden met een betere benutting van de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is een aan de begroting gerelateerd bedrag (8,5%, circa € 28 mln) dat kort gefinancierd mag worden. Kort financieren is momenteel veel goedkoper dan lang financieren (1% versus 4%).

- In 2015 wordt meer rente doorbelast naar de grondexploitaties (€411k) als gevolg van hogere onderhanden werk saldi. Normaliter leidt dit niet tot een begrotingsresultaat omdat er meer geleend moet worden bij een hogere onderhanden werk positie, echter omdat er sprake is van overfinanciering is het niet nodig extra middelen aan te trekken.

Kanttekening bij het financieringsresultaat:

Aangezien het financieringsresultaat onderdeel uitmaakt van het financieel gesloten afwegingskader van het kapitaallastenplafond leidt iedere wijziging tot een mutatie op de beschikbare ruimte binnen het kapitaallastenplafond. Mogelijke verlagingen van rente(tarieven) die zijn overeengekomen voor verstrekte leningen aan derden leiden dus automatisch tot een nadelige bijstelling van de ruimte binnen het kapitaallastenplafond.

Ad. 4 t/m 6: Invulling bruto resultaat kapitaallasten

	bedragen x €1.000			
Bestemming bruto resultaat	2015	2016	2017	2018
4 Bruto resultaat	5.098	3.513	1.577	824
5 Invulling Taakstelling	-2.294	-1.955	-1.577	-824
5 Beschikbare ruimte binnen kapitaallastenplafond	-2.804	-1.558		
6 Resultaat na bestemming	0	0	0	0

In de jaren 2015 en 2016 is naar verwachting sprake van incidentele ruimte binnen het plafond van resp. € 2,8 mln en € 1,5 mln. Dit wordt met name veroorzaakt door de vertraging in de uitvoering van de investeringsplanning. Geadviseerd wordt de incidentele ruimte binnen het kapitaallastenplafond beschikbaar te houden.

Aanleiding hiervoor vormen de volgende financiële risico's:

- Op de taakstelling "Temporiseren onderwijsnieuwbouw" staan nog forse bedragen open. € 439K in 2015 en vanaf 2016 zo'n € 650K structureel.
- Het hebben van een uitgebreide leningenportefeuille (€ 366 miljoen per 31-12-2013) inclusief een hoog bedrag aan verstrekte geldleningen aan derden (€ 66,7 miljoen per 31-12-2013) brengt krediet- en renterisico's met zich mee;
- Indicatoren tonen aan dat de meerjarige ontwikkeling van de schulddispositie verslechterd. Dit is het gevolg van de boeggolf aan restantkredieten die grotendeels in de jaren 2014 en 2015 zijn opgenomen in de investeringsplanning. Deze ontwikkeling vraagt een versterking van het weerstandsvermogen.

Ad. 7: Invulling- en overzicht taakstelling kapitaallasten

bedragen x € 1.000

Ontwikkeling taakstelling kapitaallasten	2015	2016	2017	2018
Taakstelling kapitaallasten begroting 2014-2017	2.294	1.955	3.042	3.042
Invulling taakstelling begroting 2015-2018	-2.294	-1.955	-1.577	-824
Restant taakstelling kapitaallasten	-	-	1.465	2.218

Als gevolg van een positieve resultaat op het onderdeel kapitaallasten kan de taakstelling kapitaallasten in 2015 en 2016 in zijn geheel worden ingevuld. Na 2016 resteert er een taakstelling van € 1,5 miljoen in 2017 oplopend tot € 2,2 miljoen structureel vanaf 2018.

6.6 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Onder arbeidsrechtelijke verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) schrijft voor dat jaarlijkse arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie moeten lopen. Als de verplichtingen niet van een vergelijkbaar volume zijn, dan moet hiervoor een voorziening worden getroffen.

Toepassing van deze voorschriften leidt tot de volgende situatie:

CAO Individueel loopbaanbudget

In 2014 en 2015 wordt er een bedrag van € 590.000 beschikbaar gesteld ter bevordering van personele mobiliteit en loopbaanontwikkeling.

Het betreft het totaal van individueel loopbaanbudgetten voor werknemers voortvloeiend uit CAO afspraken. Het bedrag wordt besteed aan loopbaaninstrumenten (o.a. assessments, in- en externe loopbaanbegeleiding, coaching, outplacement, trainingen en opleidingen) Dit ter ontwikkeling van huidige en toekomstige competenties en vergroten van inzetbaarheid van werknemers vooruitlopend op mobiliteitstrajecten.

WW-conforme uitkeringen en bovenwettelijke WW-uitkeringen (vervangen wachtgeld)

Voor nog lopende verplichtingen is meerjarig een bedrag van € 138.724 gebudgetteerd. De gemeente Venlo is eigen risicodragers met betrekking tot de WW uitkeringen en verplichte bovenwettelijke WW-uitkeringen voor voormalig werknemers. Voor voormalig werknemers die recht hebben op een WW uitkering ontvangt de Gemeente een nota van het UWV. De uitkeringen zijn qua duur en hoogte in de afgelopen jaren versoberd.

Wachtgelden wethouders

Voor nog lopende verplichtingen is meerjarig een bedrag van € 291.000 gebudgetteerd. Het budget is ter dekking van aanspraken op een loondervinguitkering ingevolge de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa).

Pensioenen wethouders

De verplichtingen inzake pensioenen van wethouders zijn ondergebracht in de voorziening Pensioenkosten Oud Wethouders. De voorziening kent per 1 januari 2015 een omvang van € 3.323.068. Er zijn geen onttrekkingen geraamd.

Ingevolge artikel 44 van het BBV dient de gemeente een voorziening te treffen voor toekomstige pensioenverplichtingen van de wethouders (pensioenvoorziening bij het ABP is (thans) nog niet mogelijk). De hoogte is afhankelijk van jaarlijkse uitkomst van de actuariële berekening.

De voeding vindt plaats op basis van:

- Eventuele waardeoverdracht van elders opgebouwde pensioenaanspraken door wethouders.
- Benodigde (bij)storting op basis van actuariële berekening.
- Ingehouden pensioenpremie (=Appa premie) op het salaris van de wethouders.

Voormalig personeel brandweer; FLO

Met ingang van 2015 worden, gezien het gelijkmatige karakter, van de FLO alle kosten gedekt uit een jaarlijks exploitatiebudget per jaar. Dit bedraagt per 2015 € 333.500 meerjarig.

Functioneel leeftijdsontslag geldt voor ambtenaren in fysiek zware beroepen, zoals de brandweer. Het FLO leeftijdsontslag is een speciale regeling waarbij functioneel leeftijdsontslag kan worden verleend. Deze regeling houdt in dat de ambtenaar wordt ontslagen bij het bereiken van een bepaalde leeftijd. Na het verlenen van FLO-ontslag ontvangt de ambtenaar een zogeheten FLO uitkering om zijn inkomen tot zijn pensioengerechtigde leeftijd aan te vullen. Bij de overgang van de Brandweer naar de Veiligheidsregio in 2011 is besloten dat Gemeente Venlo verantwoordelijk blijft voor kosten Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) en ze loopbaanbeleid van het Brandweerpersoneel district Venlo.

Flexibele pensioenuitkering (FPU) gemeenten

Voor nog lopende verplichtingen is een bedrag van € 300.194 meerjarig gebudgetteerd.

Per 1 januari 2000 is de FPU-gemeenten in werking getreden. Dit betekent dat medewerkers van 55+, die geheel of gedeeltelijk, van de FPU gebruik maken in aanmerking komen voor een aanvulling voor rekening van de werkgever. Per 1 januari 2006 geldt de FPU alleen nog voor medewerkers die geboren zijn voor 1 januari 1950 en vanaf 1 april 1997 doorlopend in dienst geweest zijn bij een werkgever die bij het ABP is aangesloten.

6.7 Overzicht van incidentele baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten (incl. incidentele stortingen in reserves)				
Programma 1 Bestuur en Publieke dienstverlening	-20			
Programma 2 Openbare orde en Veiligheid				
Programma 3 Participatie & Werkgelegenheid				
Programma 4 Zorg en Welzijn				
Programma 5 Onderwijs en Jeugd				
Programma 6 Economie en Toerisme	54			
Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering	-101			
Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad	70			
Programma 9 Verkeer en Bereikbaarheid	-2.283	-2	40	
Programma 10 Wonen en Leefomgeving	-803	1	1	
Programma 11 Beheer Openbare Ruimte	170	85		
Programma 12 Algemene middelen	3.298	1.050	877	692
<i>Totaal incidentele baten</i>	<i>386 V</i>	<i>1.135 V</i>	<i>917 V</i>	<i>692 V</i>
Lasten (incl. incidentele stortingen in reserves)				
Programma 1 Bestuur en Publieke dienstverlening	127			
Programma 2 Openbare orde en Veiligheid				
Programma 3 Participatie & Werkgelegenheid	2.033			
Programma 4 Zorg en Welzijn				
Programma 5 Onderwijs en Jeugd				
Programma 6 Economie en Toerisme	54		-50	
Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering	-25			
Programma 8 Ontwikkeling Centrumstad	70			
Programma 9 Verkeer en Bereikbaarheid	-527			
Programma 10 Wonen en Leefomgeving	247	101	1	
Programma 11 Beheer Openbare Ruimte	-490	-355		
Programma 12 Algemene middelen	-305	1.781	770	1.315
<i>Totaal incidentele lasten</i>	<i>1.183 N</i>	<i>1.527 N</i>	<i>721 N</i>	<i>1.315 N</i>
Saldo incidentele B&L na bestemming	-798 N	-392 N	196 V	-622 N

Programma 1 Bestuur en Publieke dienstverlening

De uitvoering van de waterschapsverkiezingen (logistiek deel van het stemproces) zal voor het eerst in handen liggen van de gemeenten. Hierdoor ontstaat een incidentele nadeel van €82.000 op de uitgaven.

Programma 3 Participatie en Werkgelegenheid

De afgelopen jaren heeft de WAA bij de uitvoering van de WSW verliezen geleden. De analyse dat herstructurering van het SW-bedrijf noodzakelijk is, wordt breed gedeeld en is medio 2013 reeds gestart. Er wordt rekening gehouden met een incidentele extra uitgave van € 1,8 miljoen in 2015.

Programma 6 Economie en Toerisme

Bestaat uit een incidentele herschikking van € 54.000 op de baten en de lasten op het gebied van kennisinfrastructuur. De positieve last van € 50.000 in 2017 is het gevolg van een herschikking betreffende de prioriteiten met betrekking tot de haalbaarheidsstudies en uitvoeringsprogramma's voor de haven en railterminal in 2014.

Programma 7 Sport- en Cultuurbevordering

De inkomsten van kermisexploitanten dalen de laatste jaren. Dit is een landelijk beeld. Het gevolg is, dat de inschrijvingen voor kermissen lager zijn, waardoor de pachtinkomsten ook lager zijn, waardoor er een incidentele verlaging van de baat ontstaat van € 101.000.

Programma 9 Verkeer en Bereikbaarheid

Door de lagere opbrengsten met betrekking tot de naheffingsaanslag parkeren was er een tekort op de inkomsten parkeren en is er een incidentele verlaging van de baat van € 250.000 in 2015. Ook ontstaan er incidentele baten en lasten door de uitwerking van de vertragingschade nieuwbouw stadskantoor, namelijk een incidentele negatieve baat van € 1,4 miljoen en een incidentele positieve last van € 0,6 miljoen. Door eenzelfde tegengestelde mutaties in de algemene dekkingsmiddelen, maakt het dat dit voorstel incidenteel neutraal is.

Programma 10 Wonen en Leefomgeving

In programma 10 is het voorstel omtrent een tekort op bouwleges gehonoreerd voor 2015. Hierdoor ontstaat er een incidentele verlaging van de baat van € 1.000.000. De incidentele last bestaat vooral uit uitgaves aan de monumenten 'de Gouden Berg' en de 'Stijfselfabriek' ad € 126.000, daar staat echter een incidentele verhoging van de baat, in de vorm van subsidie van de Provincie, tegenover.

Door de contractuele verplichting om het terrein van het asielzoekerscentrum (AZC) te wijzigen in natuur ontstaat er een incidentele negatieve uitgave van € 50.000 in 2015 vanwege voorbereidingskosten en € 100.000 in 2016 ten gevolge van herinrichtingskosten.

Programma 11 Beheer Openbare Ruimte

Door een reductie op het onderhoud van wegen ontstaat er een incidentele positieve last van € 660.000 in 2015 en € 440.000 in 2016.

Algemene dekkingsmiddelen

Naast mutaties ten gevolge van de uitwerking verdragingschade nieuwbouw stadskantoor (zie programma 9) bestaan de incidentele mutaties van de algemene middelen vooral uit de kasschuif 2015-2018. De jaarschijf 2015 zelf laat een incidenteel tekort zien van € 1,3 miljoen. Een bedrag van ca. € 1,3 miljoen wordt vanuit 2016 (€ 0,9 miljoen) en 2017 (€ 0,4 miljoen) via de algemene reserve incidenteel naar voren gehaald. Voor de jaren 2017 en 2018 resteert een overschot van respectievelijk € 0,2 miljoen en € 1,3 miljoen die we beide incidenteel storten in de algemene reserve voor versteviging van het vermogen.

Ook treedt er door middel van een voorgaande kasschuif vanuit 2013 en 2014 een nivellering op waardoor het tekort in 2015 en 2016 met € 1,4 miljoen resp. € 0,7 miljoen op de uitgaven wordt gedempt.

Verder ontstaat er door het schrappen van de reserve bodemkwaliteit een incidentele positieve baat van € 664.000.

Ten slotte ontstaat er een incidentele positieve baat van € 1,1 miljoen in 2015 aflopend naar € 0,7 miljoen in 2018. Dit komt doordat de bespaarde rente over de 'ijzeren voorraad' reserves & voorzieningen wordt aangemerkt als structurele inkomst, de overige bespaarde rente als incidenteel.

6.8 Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen x € 1.000

Naam reserve	Mutaties 2015		Mutaties 2016		Mutaties 2017		Mutaties 2018	
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
Algemene Grondreserve	1.802	1.445	1.884	1.445	1.427	1.171	9.810	1.171
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	9		9		10		10	
Reserve Bodem-geluid gelden		986		322		322		322
Reserve Milieustation		42		42		42		42
Reserves Afschrijving activa		515		846		825		813
Reserve Kapitaallasten Stadskantoor				1.327		1.211		1.094
Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing	-51		125		146		173	
Egalisatiereserve BTW-comp.GRP+		-107		-55		198		124
Egalisatiereserve GRP+		547		434				
Egalisatiereserve Openbare verlichting	113	168	27	178		77		50
Totaal structurele baten en lasten	1.873	3.596	2.045	4.539	1.583	3.846	9.993	3.616

6.9 EMU-saldo

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof)

De Europese eisen en afspraken over reductie van het begrotingstekort en de staatsschuld vormen de basis van de Wet Hof. De middellange termijn doelstelling voor het EMU-saldo is het op termijn verkrijgen van begrotingsevenwicht in stappen van 0,5 procent bbp per jaar. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van

de collectieve sector op transactiebasis. Omdat ook gemeenten, provincies en waterschappen bijdragen aan het begrotingstekort van de collectieve sector, bepaalt het wetsvoorstel dat niet alleen het Rijk maar ook de decentrale overheden zich moeten houden aan de doelstellingen uit het aangescherpte Stabiliteits- en Groeipact.

Ondanks kritiek van de koepelorganisaties Unie voor Waterschappen (UvW), Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) is in het financieel onderhandelaarsakkoord het wetsvoorstel niet aangepast. Er is wel is afgesproken dat er deze kabinetsperiode geen gebruik gemaakt zal worden van de extra sanctie mogelijkheid. Ook is er afgesproken dat de tekortnorm voor decentrale overheden tot en met 2015 gehandhaafd blijft op het huidige niveau van 0,5%. Daarna zal in overleg bezien worden of een daling mogelijk en verantwoord is op basis van de realisaties van voorgaande jaren.

Tabel ... Ontwikkeling EMU-saldo decentrale overheden (in % BBP)

	2013	2014	2015	2016	2017
Ambitie	-0,5	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
Tekortnorm	-0,5	-0,5	-0,5	-0,4*	-0,3*

*: Eind 2015 wordt in bestuurlijk overleg bezien of op basis van de dan beschikbare realisaties de geprojecteerde daling in 2016 en 2017 verantwoord en mogelijk is.

Wat betekent de Wet Hof voor Venlo?

De Wet Hof zou ernstige gevolgen kunnen hebben in de lokale vrijheid om te investeren. Investerings worden afhankelijk van de normering op macroniveau, ongeacht de ruimte in de gemeentelijke begroting. Wanneer de decentrale overheden op macro niveau het maximum tekort dreigen te gaan overschrijden, betekent dit dat het EMU-saldo van de gemeente omlaag zal moeten. Dit kan op verschillende manieren, onder andere door het prioriteren en faseren van uitgaven voor investeringen, verkoop van gemeentebesit, overhevelen van investeringen naar exploitatie middels Design, Build, Finance, Maintain en Operate (DBFMO) constructies en het vergroten en versnellen van inkomsten (verdienvermogen). Tot dusver zijn de gevolgen van de Wet Hof voor Venlo beperkt, omdat de ontwikkeling van de EMU-saldi op macro-niveau niet leiden tot grote overschrijdingen. Eind 2012 heeft er een EMU-enquête plaatsgevonden over het jaar 2013 onder gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen. In de tabel hieronder is een totaaloverzicht opgenomen van de EMU-saldi van de decentrale overheden voor 2013.

Tabel ... EMU-saldi van decentrale overheden 2013				
Overheidslaag	Opgegeven EMU-saldo 2013	% BBP	Referentiewaarde septembercirculaire	Vershil
	mIn €			
Provincies	-1.199	0,19%	-436	-763
Gemeenten	-2.404	0,39%	-2.364	-40
Gemeenschappelijke regelingen	-8	0,00%	0	-8
Waterschappen	-538	0,09%	-311	-227
Totaal	-4.149	0,67%	-3.111	-1.038

Op basis van de door de decentrale overheden aangeleverde gegevens blijkt dat de macro-waarde van het EMU-saldo uitkomt op -0,67% van het bruto binnenlands product (bbp). Dit is hoger dan de maximale macronorm van -0,5% bbp voor de decentrale overheden tezamen die is afgesproken met het Rijk voor 2013. Vooral de provincies en de waterschappen overschrijden de voor hen geldende norm fors. Echter benadrukt wordt dat het uiteindelijke EMU-saldo wordt bepaald op basis van realisatie cijfers. In de praktijk zijn EMU-saldi vaak minder negatief dan op begrotingsbasis. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de realisaties van investeringen achter blijven ten opzichte van de begroting.

Emu-saldo Venlo

Onderstaande tabel geeft de EMU-saldi voor de jaren 2014-2016 weer op basis van de begrotingscijfers⁴⁴. Jaarlijks worden deze cijfers aan het CBS aangeleverd. De EMU-saldi zijn afgezet tegen de referentiewaarde. De referentiewaarde is een doorvertaling van de macronorm naar het individueel niveau van gemeenten, waterschappen en provincies op basis van de begrotingstotalen van deze individuele gemeenten, provincies en waterschappen. Deze waarden zijn voornamelijk bedoeld om individuele decentrale overheden een richtsnoer te geven voor het toegestane tekort op individueel decentraal niveau. Het is waarschijnlijk dat het EMU-saldo van een individuele overheid meerjarig rondom deze waarde schommelt (zowel positief als negatief). Zolang de macronorm niet meerjarig overschreden wordt, zijn deze waarden vooral van belang voor de individuele overheid als referentie. In 2014 en 2015 is een forse overschrijding begroot, in 2016 is er sprake van een overschot ten opzichte van de referentiewaarde. Dit wordt met name veroorzaakt doordat er in de jaren 2014 en 2015 extra uitgaven in verband met restantkredieten worden geraamd.

⁴⁴ 2014 betreft begroting na wijziging

(Bedragen x € 1.000)			
Van exploitatiesaldo lokale overheid naar EMU-saldo	Begroting 2014 na wijz	Begroting 2015	Begroting 2016
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.005	-9.120	-1.861
+ 2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	14.888	26.228	22.891
3 Bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	9.443	8.831	9.096
+ 4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	88.528	73.808	19.476
- 5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	11.744	4.210	2.309
+ 6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	14.212	11.170	17.615
- 8 Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	33.340	16.874	22.168
+ 9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	11.126	12.106	10.239
- 10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0		
- 11 Boekwinst bij verkoop van effecten	0		
= Berekend EMU-saldo gemeente Venlo	-43.446	-50.061	7.273
<i>Individuele referentiewaarde</i>	-12.239	-12.239	-12.239
Ruimte onder limiet (+/+) / Overschrijding (-/-)	-31.207	-37.822	19.512

6.10 Stand van zaken bezuinigingen

De afgelopen jaren heeft de gemeente een omvangrijk pakket aan bezuinigings-taakstellingen belegd. Op dit moment zijn nog niet alle maatregelen concreet ingevuld. Zo is in 2014 gebleken dat de eerder opgelegde taakstelling bedrijfsvoering met betrekking tot de Veiligheidsregio Limburg Noord niet gerealiseerd kon worden. Deze openstaande taakstelling (voor 2015 en verder € 1.080.021) is aangemerkt als besparingsverlies en daarmee afgeboekt ten laste van de algemene middelen.

Onderstaande tabel met de stand van zaken bezuinigingen toont dat er nog een aantal maatregelen gerealiseerd moeten worden.

Tabel: stand van zaken bezuinigingen

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2015	2016	2017	2018
Ondersteuning college en gemeenteraad (DI)	100	100	100	100
Integrale afweging MIP 2015 / 2016 (DI)			1.404	2.144
Taakstelling bedrijfsvoering griffie	13	13	13	13
Papierloos werken gemeenteraad (GR)	100	100	100	100
Brede taakstelling ondersteuning gemeenteraad (GR)	100	100	100	100
Taakstelling bedrijfsvoering MO	305	305	308	308
Temporiseren onderwijsniewbouw (MO)	439	656	641	643
Maatschappelijk domein (MO)	1.000	1.000	1.000	1.000
Taakstelling mat. niet ingevuld (RE)	70	70	70	70
Taakstelling cultuur Museum vBvD (RE)	61	76	76	76
Taakstelling bedrijfsvoering Sportbedrijf	210	210	210	210
Taakstelling zwembad de Wisselslag (SP)	17	630	630	630
Digitalisering bouwdoossiers	115	115	115	115
Totaal	2.530	3.375	4.767	5.509

Ook vanuit het coalitieprogramma 'Verbinden vanuit Vertrouwen en Verantwoordelijkheid' zijn er taakstellende bezuinigingen opgelegd. Deze worden in navolgend overzicht gepresenteerd.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2015	2016	2017	2018
A1 Dynamisch verkeersmanagementsysteem (reductie 0,2 miljoen)	20	20	20	20
A2 Sport	300	300	300	300
A3 Omroep Venlo	10	20	40	40
A4 GGD	150	150	150	150
A5 Museum van Bommen van Dam	-	-	-	100
A6 Inkoop efficiency en innovatie	500	1.000	2.000	3.000
A7 Subsidiebeheer (loslaten)	250	250	250	250
A8 Deregulering / minder toezicht/ minder bureaucratie	200	400	400	400
Totaal	1.430	2.140	3.160	4.260

Onvermijdelijke uitgaven versus taakstellende bezuinigingen in coalitieakkoord

In het coalitieakkoord zijn taakstellende bezuinigingen geformuleerd voor het invullen van oude taakstellingen uit de vorige raadsperiode de dekking en voor de dekking van de aanvullende bestuurskosten vanwege de uitbreiding van het College. De omvang hiervan bedraagt € 1,9 miljoen. Deze zullen in ieder geval moeten worden gerealiseerd om de onvermijdelijke uitgaven te kunnen dekken. Met andere woorden, de taakstellende bezuinigingen zullen minimaal € 1,9 miljoen moeten opleveren. Een eventueel surplus is beschikbaar voor de ambities vanuit het coalitieakkoord.

Bijlage I Coalitieakkoord, van ambitie naar realisatie

Nr	Pagina	Maatregel	Beschrijving	Pf-houder	Middelen	Periode
1	2, 4	Loslaten in vertrouwen	Nieuwe bestuurscultuur. Fundamentele aanpak filosofie, concernbreed. Meedenken vanuit inwoners en niet alleen vanuit overheid. Loslaten beheersmatige rol van de overheid. Ruimer mandaat voor de organisatie.	W. v.d. Beucken		2015-2018
2	4	Samen met inwoners route bepalen	Versterking interactieve/ cocreatieve beleidsvorming	B&W		2018
3	2	Ombudsman	Constructief oplossingen zoeken ipv standaard toepassen bezwaarprocedures	A. Scholten		2015
4	3	Communicatiever gemeentebestuur	Meer oog en oor voor dagelijkse besommingen en deze verbinden aan keuzes voor de toekomst	W. v.d. Beucken, R. Testroote		2015
5	3	De buurt	Schaal van de buurt wordt de leidende schaal, bij leefwereld van inwoners	H. Brauer		2015
6	4	Jongeren- en studentenadviesraad	Adviseren aan politiek	V. Tax, A. Scholten		2015
7	5	Bestrijden eenzaamheid	Mensen verbinden en organisaties die eenzaamheid tegen gaan sterk houden	R. Testroote		
8	5	Evaluatie en versterking beleid mantelzorgers		R. Testroote		2015
9	5	Evaluatie en versterking armoedebeleid	In nauwe samenwerking met maatschappelijk middenveld en ervaringsdeskundigen. Uitvoering met inzet vanuit de samenleving zelf (uit bestaande middelen c.q. gekoppelde middelen vanuit amendement)	V. Tax	€ 0,5 mio S miv 2014	2014/2015
10	6	Strategisch partnerschap belanghebbenden arbeidsmarkt	Werkgeversservicepunt	V. Tax S. Satijn		2015
11	6	Tegengaan vooroordelen arbeidsmarkt	Door samenwerking met zelforganisaties die hier acties op willen ontplooiën	V. Tax		
12	6	Startersfonds (D6)	Voor startende ondernemers of voor hen die uit een uitkerings situatie willen gaan ondernemen.	S. Satijn, V. Tax		
13	6	Stagebureau (D6)	Studenten op de Euregionale arbeidsmarkt en maatschappelijke stages leerlingen in VO.	S. Satijn, V. Tax	€ 0,25 S mio voor nrs 12, 13 en 20 samen zie 13.	
14	6	Eén aanspreekpunt ondernemers		S. Satijn		
15	6	Versterking rol Duitse taal in onderwijs	Van primair tot beroepsonderwijs	S. Satijn		
16	7	Evaluatie aanbestedingsprocedures	Meer kansen voor Euregionale en maatschappelijk verantwoorde ondernemingen bij inkoop Venlo en regio Venlo en social return.	W. v.d. Beucken		
17	7	Mes zetten in bovenwettelijke lokale voorwaarden inkoop- en subsidiecriteria	Niet verplicht, dus onszelf niet opleggen	W. v.d. Beucken		
18	7	Primaat markt bij grote projecten	Terughoudendheid bij maken van plankosten voordat zekerheid private partijen	J. Teeuwen		
19	7	Sterkere profilering Venlo		S. Satijn, A. Scholten		
20	7	Verbetering acquisitie en werving derde geldstromen	Mn. genoemd tbv bargeterminal, railterminal. Daarnaast opwaardering A67, spoorweg, Vierpaardjes en Gülicksebaan. Relatie met nr. 46.	S. Satijn, J. Teeuwen	zie 13.	2015
21	8	Instellen buurtbudgetten	Verantwoordelijkheid in de buurt voor kwaliteit openbare ruimte. Op scholen en in buurten stimuleren opruimen zwerfafval, moestuinen en stadslandbouw.	H. Brauer		2015
22	8, 14, 18	Buurt bestuurt (buurtveiligheid) (D4)	Invloed inwoners op prioriteiten Politie en gemeente. Waar nodig flexibele camerabewaking	V. Tax, A. Scholten	€ 58.000,- S	2015
23	8	Verkeersveiligheid	Accent naar wijken, kernen en schoolroutes	H. Brauer		2015-2018
24	8	Passend en betaalbaar woningaanbod	Voor studenten, starters, ouderen, mensen met een laag inkomen en arbeidsmigranten	H. Brauer, J. Teeuwen		2016
25	8	Continuëren starterslening	Woningbouw	H. Brauer		2015
26	9	Aantrekkelijk maken vestigingsklimaat onderwijsinstellingen	Van MBO tot WO	S. Satijn		
27	9	Draagvlak C2C en duurzaamheid versterken		W. v.d. Beucken		

Nr	Pagina	Maatregel	Beschrijving	Pf-houder	Middelen	Periode
28	9	Evaluatie relaties verbonden partijen in de regio	Vergroting sturingsmogelijkheden gemeenten en verbetering positie gemeenteraad, verbetering governance	A. Scholten, W. vd Beucken		
29	9, 14, 17	Verhaal van Venlo, Investerings in unieke parels langs de Maas (D2)	Koppelen van verleden en geografische positie Venlo aan toekomstambities in het Verhaal van Venlo. Investeren in parels o.a. Arcen, Kloosterdorp Steyl (tourisme)	A. Scholten, J. Teeuwen	€ 250.000,- per jaar	2015-2018
30	10	Versterking acquisitiekracht	Aanwezigheid als krachtige centrumgemeente vergroten in Den Haag, Maastricht en Brussel.	S. Satijn, A. Scholten		
31	11	Financiële spelregels	Concreet uitwerking alle genoemde 'spelregels' (par. 8.1 t/m 8.4.). O.a. geen nieuwe ambities zonder invulling taakstellende bezuiniging en zekerheid invulling besparingsdoelen; Ontschotte middelen in sociaal domein; loslaten woonlastenprincipe; Stijging is max. inflatiecorrectie.	W. v.d. Beucken		2015
32	11	idem	Plafond in voorbereidingskosten ruimtelijke plannen; meer vrijheid initiatiefnemers; investeringen in infra pas wanneer concreet zicht op realisatie	J. Teeuwen		
33	14, 15	Dynamisch verkeersmanagementsysteem (A1)	bezuiniging	H. Brauer, J. Teeuwen	€ 0,2 mio l / € 20.000 s	2015
34	14, 15	Sport (A2)	Loslaten in de sport door o.a. verschuiven eigendom accommodaties naar gebruikers, onderhoudstaken of verhoging tarieven volwassen gebruikers. In coproductie met sportend Venlo	H. Brauer	€ 0,3 mio S	2015
35	14, 15	Omroep Venlo (A3)	Bezuiniging. Commerciële mogelijkheden benutten	J. Teeuwen	€ 10.000,- oplopend nr € 40.000,- S	2015-2018
36	14, 15	GGD (A4)	Bezuiniging. 5% bezuiniging door versobering of loslaten regels	R. Testroote, A. Scholten	€ 150.000,- S	2015
37	14, 15	Museum Van Bommel Van Dam (A5)	Bezuiniging. Samenwerking en kostendeling met Limburgs Museum	J. Teeuwen	€ 100.000,- S	2018
38	14, 15	Inkoop efficiency en innovatie (A6)	Verdergaande kanteling van rechtmatigheid naar doelmatigheid en samenwerking op inkoop met externe partijen	W. v.d. Beucken	€ 0,5 mio oplopend nr € 3 mio S	2015-2018
39	14, 16	Subsidiebeheer (A7)	Beperken bureaucratische lasten bij zowel gemeente als bij organisaties en rondpompen van geld.	W. v.d. Beucken	€ 250.000,- S	2015
40	14, 16	Deregulerings/ minder toezicht/ minder bureaucratie (A8)	In ruimtelijk-fysiek domein dmv minder regels en meer vertrouwen. Handhavingcapaciteit bezien tov maatschappelijke en financiële opbrengsten, boetes mogelijk verhogen en communicatie verbeteren	W. v.d. Beucken, A. Scholten	€ 0,2 mio oplopend nr € 0,4 mio S	2015-2018
41	14, 16	Efficiency regionale samenwerking (B1)	Gezamenlijke uitvoering van taken in regionaal verband. Uitvoerende taken in regionale facilitaire samenwerkingsverbanden	W. v.d. Beucken, A. Scholten	€ 0,1 mio oplopend nr € 0,5 mio	2015-2018
42	14, 16	Werken voor derden (B2)	Vermarkten eigen beleidsformatie binnen de regio	W. v.d. Beucken	€ 0,1 mio oplopend nr € 0,4 mio	2015-2018
43	14, 16	Heroverweging ruimtelijk-fysiek domein (B3)	vegroten kritisch vermogen bij maken kosten grondexploitaties en loslaten planologische detailsturing	J. Teeuwen	€ 0,5 mio oplopend nr € 2,4 mio	2015-2018
44	14, 16	Baten derde geldstromen (B4)	Voortvarend op doorpakken, pragmatisch. Doelstellingen en opbrengsten expliciet in beeld brengen in begroting. In relatie met nr. 20.	S. Satijn	PM	2015-2018
45	14, 17	Acquisitie irt DCGV (B5)	Betere afstemming binnen Euregio en kritische blik op huidige structuren en resultaten, alsmede besparing op huidige externe uitvoeringskosten	S. Satijn	PM	2015-2018
46	14, 17	Uitbreiding college (C2)	Personele kosten collegeleden plus ambtelijke ondersteuning	W. v.d. Beucken	€ 360.000,-	2015-2018
47	14, 17	Opvangen bezuinigingen 3D (D1)	In drie jaar uitsmeren tempo van bezuinigingen op nieuwe taken sociaal domein door inzet besparing WMO met terugwerkende kracht tot 1 jan. 2013 en 2014 in de vorm van een voorziening.	R. Testroote, V. Tax, W. v.d. Beucken	€ 6,7 mio in 2015, € 3,3 mio in 2016 en pm	2014-2016
48	14, 18	Evenementen (D3)	Terugdraaien structurele bezuiniging op evenementen met ingang van 2015	V. Tax	€ 192.000,-	2015
49	14, 18	Infrastructuur in wijken en kernen (D5)	GVVP. Fietsen langs de Maas investering (€ 2 miljoen, wv cofinanciering 50%), Basisinvesteringen in wijken en kernen incl. verkeersmaatregelen (€ 1,4 mio p/j, wv 50% cofinanciering).	H. Brauer, J. Teeuwen	€ 70k in 2015; €240k in 2016; €310k in	2015
50	14, 18	Cofinanciering derde geldstromen (D7)	Bij verwerving derde geldstroommiddelen cofinanciering vanuit bestaande middelen	W. v.d. Beucken	PM	2015
51	19	Euregio en strategische contacten Duitsland	Aanpak gericht op Duitsland	J. Teeuwen		2015
52		Verbetering publiekscommunicatie	In het bijzonder (maar zeker niet alleen) ten aanzien van de implementatie van nieuwe taken en werkwijze binnen het sociaal domein	R. Testroote		2015

Bijlage II Kerngegevens

(Bedragen x € 1.000)	
	Begroting 2015
A. Sociale structuur	
Aantal inwoners	100.030
waarvan:	
- inwoners < 20 jaar	20.860
- inwoners van 20 tot 64 jaar	59.370
- inwoners > 64 jaar	19.800
Lage inkomens	15.780
Bijstandsontvangers	2.988
- WWB	2.814
- IOAW / IOAZ	174
Uitkeringsontvangers	9.107
waarvan:	
- Bijstandsontvangers	2.988
- WAO/WIA	3.772
- militairen	65
- WAZ	171
- WAJONG	1.217
- WSW	894
Minderheden (overeenkomstig definitie Gemeentefonds)	8.089
Aantal huishoudens	46.918
waarvan één-ouder-huishoudens	3.080
B. Fysieke structuur	
Oppervlakte gemeente (in ha.)	12.453
Oppervlakte bebouwing (in ha.)	804
Oppervlakte binnenwater (in ha.)	446
Aantal woonruimten	46.748

(Bedragen x € 1.000)	
	Begroting 2015
C. Financiële structuur	
Lokale heffingen waarvan besteding niet gebonden is	34.340
Uitkeringen uit het Gemeentefonds	108.277
Uitkeringen uit het Deelfonds Sociaal Domein:	
- AWBZ naar WMO Gemeente Venlo	16.531
- AWBZ naar WMO Regiomiddelen	<u>43.050</u>
- Totaal AWBZ naar WMO	59.581
- Jeugdzorg	26.314
- Participatie	4.196
- WSW	16.559
Totaal uitkeringen uit het Deelfonds Sociaal Domein	106.651
Totaal reserves en voorzieningen per 1 januari waarvan:	123.894
- reserves	87.567
- voorzieningen	36.328
Boekwaarde investeringen (geactiveerde kapitaaluitgaven)	440.644
Gehanteerd rentepercentage	5,00%
Totaal langlopende geldleningen (vaste schuld per 1-1-2015)	346.861
D. Woonlastenbepalende kengetallen	
Waarde woningen en niet-woningen waarvan:	14.949.715
- WOZ waarde woningen eigenaren	8.414.145
- WOZ waarde niet-woningen gebruikers	3.267.785
- WOZ waarde niet-woningen eigenaren	3.267.785

Bijlage III Reserves en Voorzieningen

(Bedragen X € 1.000)

Naam reserve / voorziening	Boek- waarde 01-01-2015	Mutaties 2015 Totaal		Boek- waarde 31-12-2015	Mutaties 2016 Totaal		Boek- waarde 31-12-2016	Mutaties 2017 Totaal		Boek- waarde 31-12-2017	Mutaties 2018 Totaal		Boek- waarde 31-12-2018
		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking	
I RESERVES													
A ALGEMENE RESERVES	28.780,777	5.638,181	3.157,844	31.261,114	3.581,775	1.470,000	33.372,889	2.106,104	1.171,000	34.307,993	11.148,794	1.171,000	44.285,787
1 Reserves met een Bufferfunctie													
Algemene Reserve	19.040	3.836	1.713	21.183	1.898	25	22.836	679		23.515	1.339		24.854
Algemene Grondreserve	9.741	1.802	1.445	10.098	1.884	1.445	10.537	1.427	1.171	10.793	9.810	1.171	19.432
Totaal reserves met een Bufferfunctie	28.781	5.638	3.158	31.281	3.582	1.470	33.373	2.106	1.171	34.308	11.149	1.171	44.286
B BESTEMMINGSRESERVES	58.786	13.324	24.854	47.256	4.652	8.555	43.353	3.932	5.988	41.297	2.064	2.446	40.915
1 Overige Bestemmingsreserves													
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	274	9		283	9		292	10		302	10		312
Reserve Nieuwbouw stadskantoor	11.891		11.891										
Reserve Beeld kunst openbare ruimte	109			109			109			109			109
Reserve GVP													
Reserve Expeditie Venlo	153		153										
Reserve Kennisinfrastructuur	85		54	11			11			11			11
Reserve Vrouwenopvang	211			211			211			211			211
Reserve Maatsch. opvang en verzorgingszorg	751			751			751			751			751
Reserve Gebiedsontwikkeling Venlo-Oost	1.500			1.500			1.500			1.500			1.500
Reserve Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS)	103		80	23		13	10			10			10
Reserve Multifunctionele accomm. A & V	10.308		10.258	50		46	3			3			3
Reserve Kwaliteitsimpuls binnenstad	100		70	30			30			30			30
Reserve Bodem-geluid gelden	2.156		986	1.170		322	849		322	527		322	205
Reserve Decentralisatie uitk. Vrouwenopvang	143			143			143			143			143
Reserve FLO levensloop brandweerpersoneel	12			12			12			12			12
Reserve Milieustation	381		42	339		42	296		42	254		42	212
Reserve Kazernekwartier vervroegde afschrijving maatsch.nut		745		745	3.991	4.736		3.776	3.312	464	1.881		2.345
Reserve Individueel loopbaanbudget	74			74			74			74			74
Reserve C2C	110			110			110			110			110
Reserve Reorganisatiekosten	1.903	500	197	2.206	500		2.706			2.706			2.706
Reserve Zwembad de Wisselslag	665			665			665						
Totaal overige Bestemmingsreserves	30.909	1.254	23.731	8.432	4.500	5.825	7.107	3.786	3.676	7.217	1.891	364	8.743
2 Reserves met een Inkomensfunctie													
Reserve BTW-compensatiefonds													
Reserves Afschrijving activa	21.214		515	20.699		846	19.853		825	19.028		813	18.214
Reserve Kapitaallasten Stadskantoor		12.007		12.007		1.327	10.680		1.211	9.469		1.094	8.375
Totaal reserves met een Inkomensfunctie	21.214	12.007	515	32.706		2.173	30.533		2.037	28.496		1.908	26.589
3 Egalisatiereserves tarief gerelateerd													
Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing	3.366	-51		3.316	125		3.440	146		3.586	173		3.759
Egalisatiereserve BTW-compensatie GRP+	160		-107	267		-55	322		198	124		124	
Egalisatiereserve GRP+	981		547	434		434							
Egalisatiereserve Fondsvorming havengelden													
Totaal Egalisatiereserves tarief gerelateerd	4.507	-51	440	4.017	125	379	3.762	146	198	3.710	173	124	3.759
4 Egalisatiereserves exploitatie													
Egalisatiereserve WMO	1.400			1.400			1.400			1.400			1.400
Egalisatiereserve Openbare verlichting	635	113	168	579	27	178	429		77	352		50	302
Egalisatiereserve Verkiezingen	121			121			121			121			121
Totaal Egalisatiereserves exploitatie	2.156	113	168	2.101	27	178	1.951		77	1.873		50	1.823
5 Saldo van baten en lasten													
Saldo van baten en lasten													
Totaal saldo baten en lasten	87.567	18.963	28.012	78.517	8.234	10.025	76.726	6.038	7.159	75.605	13.213	3.617	85.200
TOTAAL RESERVES incl. Saldo baten en lasten	87.567	18.963	28.012	78.517	8.234	10.025	76.726	6.038	7.159	75.605	13.213	3.617	85.200

Naam reserve / voorziening	Boek- waarde 01-01-2015	Mutaties 2015 Totaal		Boek- waarde 31-12-2015	Mutaties 2016 Totaal		Boek- waarde 31-12-2016	Mutaties 2017 Totaal		Boek- waarde 31-12-2017	Mutaties 2018 Totaal		Boek- waarde 31-12-2018
		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking	
II VOORZIENINGEN													
1 Voorzieningen Planmatig Onderhoud													
Voorziening Groot onderhoud Wegen	686	2.655	2.655	686	2.850	2.850	686	3.140	3.140	686	3.140	3.140	686
Voorziening Groot onderhoud Ambtelijke gebouwen	61	173	193	41	173	184	30	173	202	2	173	135	39
Voorziening Groot onderhoud Schoolgebouwen	53	66	19	101	66	33	134	66	25	176	66	46	197
Voorziening Groot onderhoud Sportgebouwen	106	470	475	101	570	556	115	570	565	121	570	551	140
Voorziening Groot onderhoud Parkeergarages	4	210	153	61	284	283	62	284	329	17	284	252	49
Voorziening Groot onderh.Commer.Cult.Maatschap.Vastgoed	50	876	824	102	876	776	201	876	885	191	876	762	305
Voorziening onderhoud GRP+	4.241	2.717	4.243	2.715	2.714	4.183	1.245	2.638	2.855	1.029	2.638	2.737	930
Voorziening onderhoud Bodemsanering (VOCL)	10	100	110										
Voorziening onderhoud kunstwerken in openbare ruimte	113	60	58	116	60	69	107	60	54	114	60	54	120
Totaal voorzieningen Planmatig onderhoud	5.324	7.328	8.730	3.922	7.593	8.934	2.582	7.808	8.054	2.335	7.808	7.676	2.467
2 Voorziening Middelen van derden													
Voorziening collectie Knecht-Drenth	285	57		342	57		400	57		457	57		514
Totaal voorziening Middelen van derden	285	57		342	57		400	57		457	57		514
3 Voorzieningen Overige													
Voorziening Pensioenkst.Wethouders	3.323			3.323			3.323			3.323			3.323
Voorziening Nadelig exploit.result.Grondbedrijf	24.319	1.445		25.764	1.445	6.032	21.177	1.171		22.348	1.171		23.519
Voorziening FLO													
Voorziening Vord verkoop Vennootschap BV	1.469			1.469			1,469			1,469			1,469
Voorziening Deelneming CBL Vennootschap BV	0			0			0			0			0
Voorziening Deelneming Staat Vennootschap BV	0			0			0			0			0
Voorziening Limburg liquiditeiten fonds	360			360			360			360			360
Voorziening Kredietrisico deelneming TPN-Groot	75			75			75			75			75
Voorziening Green Park Venlo	1.173			1,173			1,173			1,173			1,173
Totaal Voorzieningen Overige	30.719	1.445		32.164	1.445	6.032	27.577	1.171		28.748	1.171		29.919
TOTAAL VOORZIENINGEN	36.328	8.831	8.730	36.429	9.096	14.966	30.558	9.036	8.054	31.540	9.036	7.676	32.900
RESERVES EN VOORZIENINGEN incl. saldo baten en lasten	123.894	27.793	36.742	114.946	17.329	24.991	107.284	15.074	15.213	107.145	22.249	11.294	118.100

Bijlage IV Gewaarborgde geldleningen

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving onderdeel	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar 2015		Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen / gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar 2015	
	Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd			Totaal (2+3-4)	Waarvan door de gemeente gewaarborgd
	1	2	3	4	5	6
Zorginstellingen	284	284	0	0	284	284
Overige (door de gemeente gesubsidieerde instellingen)	8.951	8.951	0	0	8.951	8.951
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)						
OLO (borging direct bij WSW)	389.961	389.961	0	0	389.961	389.961
RPF (vrijwaringsleningen)	24.265	24.265	0	0	24.265	24.265
Hypothecaire geldleningen (NHG)	17.522	17.522	0	0	17.522	17.522
TOTAAL GENERAAL	440.983	440.983	0	0	440.983	440.983

Bijlage V Investeringsplannen

Vervangingsinvesteringen 2015-2018

(Bedragen x € 1.000)

Hoofdproject en omschrijving	rendabel / onrendabel	E / M	Begin jaar afschr.	Afschr. termijn	Krediet				Kasstromen				Kapitaallasten				Overige dekking			
					2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Reeds gevoteerde investeringen:																				
B-15614 Vervanging camera's 2015	R	E	2016	5	42				42					1	11	10	10			
B-15615 Strada-ticketautomaten Venlo (74x)	R	E	2016	10	929				929					23	139	135	130			
B-15616 Strada-ticketautomaten Antoniuskerk (1x)	R	E	2016	10	13				13						2	2	2			
G-08645 Automatisering parkeercontroleurs	R	E	2016	5	100				100					3	25	24	23			
Nieuwe investeringen:																				
Camera's binnenstad 2015	O	E	2016	5	35				35					1	9	8	8			
Wet Maatschappelijke Opvang 2015	O	E	2016	5	750				750					19	188	180	173			
Vervanging Aanhangwagens met stoomcleaner 2015	O	E	2016	5	40				40					1	10	10	9			
Vervanging Lichte bestelvoertuigen 2015	O	E	2016	5	85				85					2	21	20	20			
Vervanging Tractoren 2015	O	E	2016	5	45				45					1	11	11	10			
Vervanging Bewegwijzering ANWB 2015	O	M	2016	15	45				45					1	5	5	5			
Vervanging Bomen 2015	O	M	2016	40	185				185					5	14	14	13			
Vervanging Groen Arcen & Velden 2015	O	M	2016	20	44				44					1	4	4	4			
Vervanging Landmeetapparatuur 2015	O	E	2016	5	25				25					1	6	6	6			
Vervanging Speelplekken ed 2015	O	E	2016	10	185				185					5	28	27	26			
Vervanging Vijverbeschoeiingen 2015	O	M	2016	20	31				31					1	3	3	3			
Vervanging Verkeersregelinstallaties 2015	O	M	2016	10	175				175					4	26	25	25			
Aanpassen sportcomplexen 2015	O	M	2016	10	280				280					7	42	41	39			
B-14636 Audio Visuele middelen	O	E	2016	5	99				99					2	25	24	23			
Website	O	E	2016	5	215				215					5	54	52	49			
Totaal uitbreidingsinvesteringen					3.322				3.322					83	623	600	577			

Uitbreidingsinvesteringen 2015-2018

(Bedragen x € 1.000)

Hoofdproject en omschrijving	rendabel / onrendabel	E / M	Begin jaar afschr.	Afschr. termijn	Krediet				Kasstromen				kapitaallasten				Overige dekking			
					2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Reeds gevoteerde investeringen:																				
B-15824 VII Riolering buitengebied 2015	R	E	2016	30	165				165				4	14	13	13				
R-15001 GWVP 2015	O	M	2016	25	1.600				1.600				40	144	141	138				
Kazernekwartier OR fase 2 (dekking reserve)	R	M	2016	div		6.176				6.176								6.176		
Nieuwe investeringen:																				
Langdurig zieke kinderen de Wijnberg	O	E	2016	40	1.200				1.200				30	90	89	87				
VSO de Veldwijk	O	E	2016	40	1.000				1.000				25	75	74	73				
Bouw 3e hockeyveld Tegelse hockeyclub onderveld	O	M	2016	25	255				255				6	23	22	22				
Bouw 3e hockeyveld Tegelse hockeyclub toplaag	O	M	2016	12	175				175				4	23	23	22				
Verbetermaatregelen gebouw MuVD opstal	O	E	2016	40	1.094				1.094				27	82	81	79				
Verbetermaatregelen gebouw MuVD klimaat/beveiliging	O	E	2016	15	531				531				13	62	60	58				
Subsidie openbare verlichting (European Energy Efficiency Fund)	R	M	nvt	nvt	170	85			170	85							170	85		
Renovatie Maaspoort (subsidie Provincie)	R	E	nvt	nvt	300				300								300			
Totaal uitbreidingsinvesteringen					6.490	6.261			6.490	6.261			151	513	502	492	470	6.261		

Investerings Ontwikkelbedrijf 2015-2018

(Bedragen x € 1.000)

Hoofdproject	E / M	Krediet				Dekking reserve/voorziening				Opbrengst				Overige dekking			
		2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Woningbouw algemeen	E	2.000	2.000	2.000	2.000									2.000	2.000	2.000	2.000
Strategische gelegenheidsaankopen	E	2.500	2.500	2.500	2.500									2.500	2.500	2.500	2.500
Venlo Centrum Zuid (Maaswaard)	E	1.496	1.393	1.028	310						630						
Revitalisering bedrijventerrein Veegtes	M	1.000	600							1.742	5.425						
Centrumplan Blerick	M	706	1.369				6.032			915							
Q4	E	3.562	3.050	735	722					4.746	6.613	2.385		2.750			360
Trade Port Noord, Park Zaarderheiken	E	100								321							
Trade Port West	E	300	600	400	400					-8.319	200	2.400	2.800	3.000			
FHK grex	E	4.200	5.503	3.002	1.022					4.915	2.000	6.000	8.650				
Masterplan A&V	E	600	600	600	600					600	600	600	600				
		16.464	17.615	10.265	7.554		6.032		-8.319	13.439	17.668	11.785	12.250	7.250	4.500	4.500	4.860

PLANMATIG ONDERHOUD 2015 - 2018

(Bedragen x € 1.000)

Project omschrijving	Krediet				Dekking voorziening			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Groot onderhoud Wegen	2.655	2.850	3.140	3.140	2.655	2.850	3.140	3.140
GRP+ XI Instandhouding	2.518	2.013	2.410	2.483	2.518	2.013	2.410	2.483
GRP+ X Watertaken	1.725	2.171	444	254	1.725	2.171	444	254
Planmatig Onderhoud Ambtelijke	193	184	202	135	193	184	202	135
Planmatig Onderhoud Schoolgebouwen	19	33	25	46	19	33	25	46
Planmatig Onderhoud Sportgebouwen	475	556	565	551	475	556	565	551
Planmatig Onderhoud Parkeergarages	227	283	329	252	227	283	329	252
Planmatig Onderhoud CCM Vastgoed	824	776	885	762	824	776	885	762
Planmatig Onderhoud KOR	58	69	54	54	58	69	54	54
Totaal Planmatig Onderhoud	8.693	8.934	8.054	7.676	8.693	8.934	8.054	7.676

Bijlage VI DIGITALE BIJLAGE Lijst Maatschappelijke partners.

Uitgebreide informatie met betrekking tot de in hoofdstuk 5.8 opgenomen maatschappelijke partners is digitaal beschikbaar via de navolgende link op internet: http://venlo.nl/gemeente_en_beleid/beleid-en-middelen/Pages/default.aspx.

Bijlage VII Overzicht baten en lasten jaarrekening 2013 en begroting 2014

(bedragen x €1.000)

Programma (incl verrekening met reserves)	Jaarrekening 2013			Begroting 2014		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
01 Stad van actieve mensen	74.772	138.133	-63.361	69.778	135.661	-65.883
02 Innovatieve en excell. stad	6.655	13.536	-6.882	16.232	20.125	-3.893
03 Centrum euregio	19.186	32.826	-13.640	25.732	34.103	-8.371
04 Veelz. stad in het groen	42.803	101.162	-58.359	36.770	97.430	-60.660
05 Dienstverlening	4.627	22.817	-18.189	16.711	33.613	-16.902
Algemene Dekkingsmiddelen	167.760	13.424	154.336	167.625	11.916	155.709
TOTAAL SALDO	315.802	321.898	-6.096	332.849	332.849	0